

له بلاوكر اوهكانى مالىپه رى ئيسان وهن

www.iman1.com

ههته باوهكان دهبي له بهر پوشتايى
قورئان و سونتهت دا راست بگريئنه وه
ههته باوهكان دهبي له بهر پوشتايى
قورئان و سونتهت دا راست بگريئنه وه

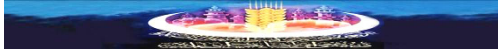
أخطاء شائعة يجب تصحيحها
في ضوء الكتاب والسنة

ئاماده كر دى:

محمد جميل زينو

وهر كپرانى:

ئهمد مير زار قوستهمى هى ژيرو

باسم الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده ولا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.

أما بعد:

له ناو خه لکی دا گه لیک هه له ی مه ترسی دارو ترسناک بلآو بونه ته وه ، که ترسناکیه که ی زور له نه خوشیه په تاو دهرده کوشنده کان مه ترسی دار ترو ترسناک ترن، ئه ویش به هوی ئه وه مو نه فامی ولی حالی نه بونه ی که له نیوان چین و تو یژو تاک تاکه کانی ئوممه تی ئیسلامی دا بالی سامناک و په شی کاریگه ری خو ی به سه ر ئه م ئوممه ته دا کی شاوه، زوریک له ئیمه ئه وه هه له و گوناخانه به ساده وسوک و ساکارانه ده زانین و بی ئه وه ی لای لی بکهینه وه، که چی لای خوای گه وره گه لیک گه وره، بو؟ چونکه هاوبه شی گه وره و بچوکی تیدایه، جو ی له مه ش ده بیته هوی گه لی گوناخ و کاری

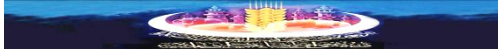

خراب و خرابه كاری ترو بلاو بونه وهی فیتنه و ناشوب كه ده بیته هوی
سه رشوری و زیانمندی موسلمانان له دنیاو له قیامه تدا.

خوای گه وره ده فه رموی: ﴿إِذْ تَلَقَوْهُ بِاللَّسْتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ
مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسِبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ﴾ (١). وه له
أبي هريرة رضي الله عنه وه ویش له پیغه مبهروه رضي الله عنه كه فه رمویه تی: {إِنَّ
العبد لیتكلم بالكلمة من سخط الله لا يلقى لها بالاً يهوي بها في

(١) أ - سورة النور: (١٥).

ب - واته: ئیوه به بی بیر لی کردنه وه و تیرامان ، به بی ئه وهی بزنانن داخو
ئه و شته راسته یان نا به زمان و پر به دهم ئه و بوختانه تان ده گوت و ده تان
گوته وه و به ناو خه لکی دا بلاوتان ده کرده وه، ئه م به وی ده گوت و ئه و به می
ده گوت و له یه کتریه وه بلاوتان ده کرده وه، بی ئه وهی هیج زانیاری و ئاگا داریه کتان
لیوه هه بیته، به س به ده لئین و ده بیان گوت. واتان ده زانی شتیکی زور ساده و
ساکارو ئاساییه و هیج گوناحیکی تیدا نیه. به لی لاتان شتیکی سوکو ئاسایی بو
واتان ده زانی هه روا به سه رتاندای ده په ری و بایه که و به بن گویتاندا ده روات،
نه خیر ئه مه لای خوا زور گه وره یه و گوناحیکی گه وره یه و لیتان ده پیچیته وه و
هه روا به ئاسانی به سه رتاندای پانابوریته. وه رگی، به سود وه رگرتن له ته فسیری
گولشه ن ب ٢٤ ل ٨٩٤.

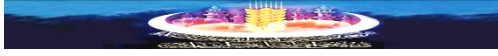
جَهَنَّمَ} (٢). ههروههها پيغه مبهه رويي صلى الله عليه وسلم فه رمويه تي: { مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ } (٣)

(٢) أ — رواه البخاري.

ب - واته: بهنده زور جاري وا هه يه هه ندي قسه ي نابه جي و پپو پوچ و خراپ ده كات هه ر گويشي پي نادات و له لاي شتيكي ساده و سانا و ساكارو ئاساييه، به لام لاي خواي گه وره زور گه وره يه و به هوي ئه و قسانه ي ده چي ته ناو ئاگري دوزه خه وه. وهك قسه ي فشقيات و يو پي كه نين واته هه ر يو ئه وه ي خه لكي پي ي پي بكه نن و بلين به خوا كوريك يا كچيك يا پياو يا ژنيكي خو شو سوحه ت چي يه، بي ئاگا له وه ي ئه و قسانه ي كه ئه و به شتيكي ئاسايي ده زانيت به رو دوزه خ ره پيچه كي ده دن خواي گه وره په نامان بدات. ههروههها وهك ئه و قسه و باسانه ي كه له ناو خه لكي دين و ده چن جاله هه ر پويه كه وه بيت به ده يان گوت و ده لين ئه و قسانه له ناو خوياندا بلاو ده كه نه وه بي ئه وه ي هيچ زانباري و ئاگاداريه كيان له باره يه وه هه بيت، كه ئه مه به قال و قيل به ناو بانگه. اوه رگيز.

(٣) أ — رواه مسلم.

ب - واته: هه ر كه سيك خراپه كارتيكي بيني كاري خراپه ده كات با فرماني چاكي پي بكات به ده ست بيگيرينه وه، خو ئه گه ر به ده ست نه يتواني و مه ترسي ئه وه ي هه بو توشي فيتنه و ده ردي سه ري ده بيت بابه قسه و به زمان پي ي بلت و ئاموزگاري بكات كه ئه مه كارتيكي خراپو بي شه رعيه و مه ي كه، خو ئه گه ر به زمانيش نه ي تواني نه ي ويرا پي ي بلت له ترسي فيتنه و ئاژاوه و چه رمه سه ري هه ر نه بي بابه دل پي ي ناخوش

هه ندی له و هه لانه پئویسته راست بکریته وه و هه ندیکیشیان چی یان تیدا نیه و ریگه پیدراون (مستحب). له م نوره چاپه یاندا هه ندی زانیاری تازه و نویم خستوته سه رو چاکسازیم تیدا کردوه، که به ویستی خوا سود به خش دهن بۆ خوینهرانی ئازیز، داوامان له خوای گه وره یه که موسلمانان سودی چاکي لی وهر بگرن و بیکاته نیاز پاکیش (خالصة) له روی پیروزو به خشنده یی خوی.

ئه و هه لانه ی که کوفرن (أخطاء من الکفر)

۱- هه له: (جنیو دان به خوا، یا لومه کردن و نه فرین کردنی، جنیو به ئایینی ئیسلام دان یانه فرین لی کردنی)
ئه م هه له و ده برپینانه که به سه رده می موسلماناندا دین گه وره یاجچوک، ده بیته هوی له ئیسلام ده رچون، ئه م کاره قیزه ونانه له شه ی تانه ون که هه می شه ده یه ویته موسلمانان له دنیا و

بیته، دیاره هه روه کو پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی ئه مه بی هیز ترینی ئیمان له دلئ ئه و که سه دا و ته نیا تروسکاییه ک بروی له دل دایه و هه ر ئه مه نده کار ده کات و له مه پتر بر ناکات، ده نا بابای موسلمانان بریا به هیز ده بی راستی هه ر بلئیت ئه گه ر توشی مه ترسی و ئه شکه نه ش ببیته والله أعلم. وهرگتیر.

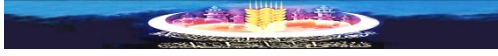

له قیامه تدا به ره و کوفرو به هیلاک دان به ریت، ههروه کو خوی
 گه ره ده فه رموی: ﴿ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
 قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶﴾ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا
 أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾.﴾

۱ - راستیه که ی: (نه فرین کردن له شهیتان و په نا گرتن به خوا
 له شهیتانی نه فرین لیکراوو دوژمنی خواو مروّقه کان)

(⁴) أ — سورة الحشر: (۱۶ — ۱۷).

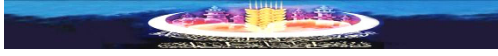
ب - واته: وینه ی دوپوه کان له گه لّ جوله که کانی به ره بابی (بنونضیر) وه کو وینه ی
 شهیتان وایه که پنگای بیباوه پری بۆ مروّقه کان خووش ده کات و کرده وه کانیان بۆ
 ده پازینیتته وه و بانگه شه ی خرابه کاری و بیّ باوه پری یان ده کات و فرمان به مروّقه کان
 ده کات که کوفر بکه ن و بیباوه پ بن، جاکاتیک که بیّ باوه پ بون و شوین شهیتان
 که وتن وهه لّ گه پانه وه و به هوی وه سوه سه کانیه وه هه لی خه له تاندن و له خشته ی بردن و
 هه لی داشتن، ئه و دوژمنه ی نه فرین لّ کراوه له و مروّقانه پاده کات و ده لی: من خوّم له تق
 به دور ده گرم و له کرده وه کانت بیّ به ریم، من له خوی په روه ردگاری جیهانیان ده ترسم.
 جا ئه و کاته سه رنجامی شهیتانی دوژمن و نه فرین لیکراوو ئه و که سه ی ده که ویتته شوینتی و
 فرمانه کانی جیّ به جیّ ده کات ناو ئاگری دۆزه خه و هه تا هه تایه تی ی دا ده میننه وه و
 نه مر دین له ناو ئه و ئاگره به سفت و سوئییه دا، هه میشه ئه مه ش سزای له خوا یاخیان و
 سه ریچی که ران و سته مکارانی مله پوره . وه رگیز، به سود وه رگرتن له ته فسیری گولشه ن
 پ ۱۴۵۷ - ۱۴۵۸.

چونكه هه ر شهيتانه دهبيته هوى تيك بهردان و دهمه قالى و
 ناشوب نانه وه و لادان و هه ل داشتن و وه سوه سهى مروقه كان و
 به كافر كردنيان. بويه دهبي نه فرينى لى بكرىت، هه روه كو خواى
 گه وره له قورئانى پيروزدا نه فرينى لى كردوه، هه روه ها
 پيغه مبه روى ^{صلى الله عليه وسلم} كه له (صحيح مسلم) دا هاتوه كه نه فرينى لى كردوه و
 فه رمويه تى: {إِنَّ عَدُوَّ اللَّهِ إِبْلِيسَ جَاءَ بِشَهَابٍ مِنْ نَارٍ لِيَجْعَلَهُ فِي
 وَجْهِ فَقُلْتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ قُلْتُ أَلْعُنكَ بِلَعْنَةِ اللَّهِ
 التَّامَّةِ} (٥).

پيويسته له سه رمان نه گه ر هه ر كه سيك جنبيوى به خواو به
 ئايينى خوا دا ئاموزگارى بكه ين كه توبه بكات و په نا به خواى
 گه وره بكرىت له شهيتانى نه فرين ليكر او و ده ر كراو له ره حمه ت و
 به زه يى خوا، و واز به ينييت له قسه ي خراب و پرو پوچ و كو فر
 كردن. نه مه ش يه كي كه له هه له كان كه به مروقيكى توپه له كاتى

(٥) واته: دوژمنى خوا ئيبليس دهسته چيله يه ك ئاگرى به دهسته وه بو بو سه رو پوى منى
 ده هينا منيش سى جار له سه ر يه ك پيم گوت: خو په نا ده گرم به خواى گه وره له تو نه ي
 نه فره ت ليكر او، نه مجار گوتم: نه فره ت لى ده كه م به و نه فرينه ته واوه ي كه خواى گه وره
 لى ي كردويت. وه رگيږ.

تورهیی و کله گهرمی دا پی ی بلّیت: (سلاوات له پیغه مبه رسول الله ﷺ لی بده، چونکه له وانه یه جنیوی پی بلّیت و تو بیته هوی ئه و جنیوی پی گوتنه ی).

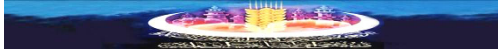
۲ - ههله ی دوهم:

(جنیو دان به پیغه مبه رسول الله ﷺ یا به سوک دانان و سوکایه تی پی کردن و گالته پی کردنی): چونکه بپروا بون به پیغه مبه رایه تی محمد ﷺ یه کیکه له پایه کانی ئیسلام هه روه کو خوی فه رمویه تی: **{بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى حَمْسٍ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ}** (۶).
 حوکمی ئه و که سه ی که جنیو به پیغه مبه رسول الله ﷺ ده لی کوشتنه هه روه کو شیخی ئیسلام له کتیبی (الصارم المسلمول فی حکم شاتم الرسول) دا باسی کردوه ده توانن سهیری بکه ن.

(۶) أ — رواه البخاري.

ب - واته: ئیسلام له سه ر پینج پایه دامه زراوه شه هاده تی (أن لا إله إلا الله) وه محمد ﷺ په یامبه رو نیردراوی خویه، وه کردنی نو یژه کان، زه کاتی مال دان، حه جی مالی خوا بو ئه و که سانه ی توانای جه سته یی و مالی یان هه یه له گه ل گرتنی پوژوی مانگی ره مه زان. وه رگتیر.

٢- راستیه که ی نه فرین کردن له شهیتان و په نا گرتن به خوا ی گوره له شهیتان. چونکه شهیتان بو به هوی ئه م کوفر کردنه. بویه پیویسته نه فرینی لی بکریت و داوای یارمه تی له خوا بکریت که له و نه فرین لیکراوه و له دهستی دوژمنی سه رسه ختی خوا و مروّقایه تی پرگارمان بکات.

وه پیویسته له سه رمان که به بابای تورپه بو بلّین: (په نا به خوا بگره له شهیتانی ده رکراو له پرهمه تی خوا، له و کاته دا که که لله ی گهرمه نابی پی ی بلّین سلاوات له پیغه مبه رسول الله ﷺ بده، له بهر ئه وه ی نه بادا هه له بکات و جنیو به پیغه مبه رسول الله ﷺ بلّیت، هه روه کو چون پیغه مبه رسول الله ﷺ مامؤستای مروّقایه تی فیبری ئه م ره وشته جوانه ی کردوین.

٣- هه له یه و کوفره ئه وه ی ابن هانئ الأندلسی به حاکمه که ی گوت: ماشیعت لا ماشاءت الأقدار فاحکم فأت الواحد القهار^(٧)

(٧) واته: ئه وه ی تو ده ته ویت و ده ی که یه راسته نه ک ئه وه ی قه زاو قه ده ری خوا ده ی کات، به که یفی خوت حوکم بکه، تو ی به سه ر هه مو شتی کدا زالی، کی یه له بهر ده ستت ده ریچی. که له گه ل حاکمی ئه نده لسی بو. وه رگیژ.

هه ئه م گۆتهيه بو، بو به هۆي له دهست دانى ئه نده لس و
 موسلمانان كه وتنه ژير دهستى فه له كان (النصارى). ئه وهى اين
 هانئ به حاكمى ئه نده لسى گوت هه مان قسه ش به انورالساداتى
 ميسر گوترا كه هه نديك كه سى نه فام پي يان ده گوت: (لايسأل عما
 يفعل) واته كى هه يه له كرده وه كانى تو پيرسيته وه، خۆت
 سه روه رى. دياره گومانى تيدا نيه كه ئه مه گوناخىكى گه ليك
 گه وره يه، چونكه ئه م سيفه ته ته نيا تايبه ته به خواى
 په روه ردگارى جيهانيان و به س، هه ر ئه وه كه س ناتوانيت
 له كاره كانى پيرسيته وه، و كاره كانى هه مو له جى ي خۆي دان و
 له سيفه تى ته واويه تى دان و كه م و كورپيان تيدا نيه وه ك
 مرۆقه گان و سه ره پاي ئه مه ش كه س له خوا گه وره ترو به ده سه لات
 ترو زانا و دانا تر نيه، به لكو ئه وه مرۆقه كانن له لاي خواى
 گه وره وه ئي يان ده پرسريته وه، به لئى ئه وه به نده كانى خوان
 له لايه ن په روه ردگارى خۆيان ئي يان ده پرسريته وه، چونكه كار و
 كرده وهى مرۆقه كان هه مو پرن له كه م و كورپى و ناته واوى، مرۆقه

ههه خودى خوئى كه م و كوړو ناته واوه جا چ جاى كارو
كرده وه كانى!!

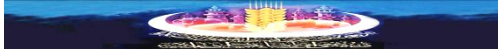
۳- پاستيه كه ى (تاكى به سهه هه مو كه س و هه مو شتيكدا زال بو،
ته نيا زاتى (الله) و به س وهه رخوى زال هه وه ره وه لى ى
ناپرسريته وه و جوئ له نه وهه مو شتيك له دنيا و له قيامه تدا لى يان
ده پرسريته وه . خواى گه وره ده فه رموى: ﴿ وَ بَرِّزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ
الْقَهَّارِ ﴾^(۸) . هه روه ها ده فه رموى: ﴿ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ
يُسْأَلُونَ ﴾^(۹) .

۴- هه له: (قورئان، فه رموده ى خوا دروست كراوه).

(۸) أ — سورة إبراهيم: (۴۸).

ب - واته: نه و پوژده ى زهوى و ناسمانه كان ده گوپين واته پوژى قيامه ت و زيندو
بونه وه و هه ستانه وه هه مو مرؤفه كان و جنوكه كان به لكو هه مو بونه وهر له به رده م خواى
گه وره دا كوده كرينه وه و ناماده ده كرين بو لى پرسينه وه و حساب له گه ل كردن. وه رگيږ.
(۹) أ — سورة الأنبياء: (۲۳).

ب - واته: هه چ كه سيك و هه چ شتيك نيه له كارو كرده وه كانى خوا بپيچيته وه و خوا
به سهه هه مو شتيكدا زال هه، به لكو نه وه مرؤفه كانن كه خواى گه وره له كارو كرده وه كانيان
ده بپيچيته وه و خواى گه وره حسابيان له گه ل دا ده كات. وه رگيږ.

٤- راستیه که ی (قورئان، فهرموده ی خوای گه وره یه و دروست کرا نیه). چونکه فهرموده کانی خوای گه وره یه کیکه له سیفه ته کانی و سیفه ته کانی خواش دروست کراو نین:

أ- ئیمامی أحمد گوتویه تی: (فهرموده کانی خوای گه وره له خوئی جیا نین (البائن) و به شیکن له خوئی).

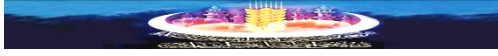
٢- عمرو کوری دینار گوتویه تی: (الله دروستکه رو به دی هی نه ره، دروستکراو نیه، جوئی له (الله) ش هه مو شتیک دروست کراون ته نیا قورئان نه بیته، قورئان فهرموده ی خوایه و دروست کراو نیه، هه ره له خواوه سه ری هه لداوه وه ره بۆ ئه ویش ده گه ریته وه واته ئه وه ی گوتویه تی ته نیا خوایه .

ج - شیخی ئیسلام گوتویه تی: سیفه ت بریتیه له ذات واته خودی خوئی، جا ئه گه ر بلّین خوا دروستکراو نیه که واته به قورئانیش ده گوتریته فهرموده ی خواو دروست کراو نیه، چونکه خوا دروست کراو نیه .

د - که خوای گه وره ده فهرمویته: ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ

تَعْلَمُونَ﴾^(١٠). ابن کثیر و الطبری له ته فسیره کانی خویندا

(١٠) أ — سورة الزحرف: (٣).

وشه ی (جعلناه) یان به (أزلناه) لیك داووته وه واته نارومانه ته
خوار.

۵ - هه له (له ئاییندا داهینانی (بدعة) ی چاک و داهینانی خراب
هه یه) .

ب - واته : خوای بالا دست و کار به حی سویند به قورئان ده خوات، ئه و قورئانه ی
که ئایینی ئیسلام و به نامه و پهیره وو پروگرامی خوای گه وره ی بۆ مرۆقه کان پون
کردۆته وه، ده فهرموئ سویندم به و کتیبه رون که ره وه یه - که مه به سستی له قورئانه - ئیمه
قورئانمان به زمانی عه ره بی نار دۆته خوار که پریه تی له زمان پاراوی و په وان بیژیه کی تیرو
ته سه ل و پریه تی له ئیعجاز، بۆ ئه وه ی له واتا و مه به سته کانی به جوانی و به ئاسانی تی
بگهن، وه به پی ی ئه و یاسا و ریسا و به نامه یه په وتی ژیانتان بیه نه سه ر.
دیاره شتیکی به لگه نه ویست و بیگومانه سویند خواردنی خوا به قورئانی پیروژ
نیشانه ی به رزی و پله و پایه بلندی ئه و قورئانه یه و به لگه ی شکۆمه ندی و مه زنی قورئانی
پیروژه، هه ره کو گوتمان ئه و قورئانه بریتیه له به نامه و یاسا و ریسا و پهیره وو پروگرامی
ژیانی مرۆقه کان، هه ر که سیک شوینی بکه ویت و ده سستی پیوه بگریت سه ره رزی و
سه رفرازی و به خته وه ری دنیا و قیامه تی ده ست ده که ویت، خوای گه وره بۆ هه یه به هه ر
شتیک سویند بخوات، سویندی پی ده خوات به لام ئیمه ی مرۆقه به نده کانی خوای گه وره
بۆمان نیه له خودی خوا به ولاره سویند به هیچ شتیکی تر بخۆین واته دروست نیه سویند
به غهیری خوا بخۆین. وه رگیڤر. به سود وه ر گرتن له ته فسیری گولشه ن ب ۱۲۸۰ل ۳.

پیغہ مبرور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فہرمویہ تی: { وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ } (۱۱).

۵ - راستیہ کہی: له ئایینی پیروزی ئیسلامدا تہ نیا سوننہ تی چاک (سنۂ حسنۂ) ہہ یہ . پیغہ مبرور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فہرمویہ تی: { مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سَنَةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرٌ مِنْ عَمَلِ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْءٌ } (۱۲).

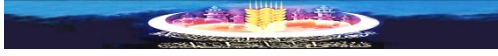
هه نه کان له بواری هاوبه ش دانانی گه وردها (أخطاء من شرك الأكبر)

(۱۱) أ - صحیح رواہ النسائی .

ب - هه مو داهینان و تازہ گہریہ ک له ئایینی ئیسلامدا داهینانہ (بدعۂ) یه و هه مو داهینانیکیش سه ر لیشیواویہ، هه مو سه ر لیشیواویہ کیش دہ بی له ناگردا بسونیت .
وہرگنیر .

(۱۲) أ - رواہ مسلم .

ب - واتہ: هه ر کہ سیک سوننہ تیکی باش له ئیسلامدا دابہینیت، ئه و ا ئه و کہ سه پاداشتی خوی و پاداشتی ئه و کہ سانہ شی کہ له دوا خوی کار به و سوننہ تہ باشہ دہ کەن بؤ دہ نوسریت بی ئه و ی له پاداشتی ہیچیان کہ م بییتہ وه . وہرگنیر .

۱- (هاوار ئه‌ی ره‌سولی خوا، پیغه‌مبه‌ر هاوار، یاپیغه‌مبه‌ر، ئه‌ی پله‌و پایه‌ی پیغه‌مبه‌ر هاوار، یا شیخی به‌ده‌وی فریام که‌وه له‌نه‌خۆشی چاکم بکه‌وه و شیقام بۆ بیته، چاکه‌سورو مامۆستا هاوار، غه‌وسی گه‌یلانی هاوار، شیخ بایزی باقلان هاوار، شیخ زهردی سه‌ر به‌نی فریام که‌وه، ئه‌ی حسین داوای هانات لی ده‌که‌م، هاوار بۆ لای تو ئه‌ی عبدالقادی گه‌یلانی.....تد.) .

ئه‌مانه‌و چه‌ندان دوعاو پارانه‌وه‌و نزای تر که‌بریتین له‌ دوعاو نزاو پارانه‌وه‌ی هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران و هاوبه‌ش په‌یدا کردنه بۆ خوای گه‌وره‌و دوعاو داوا کردنه له‌غه‌یری خوای به‌رزو بی هاوتاو به‌ته‌نی و به‌شیکن له‌هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره‌(الشرك الأكبر) که‌خوای په‌روه‌ردگارمان لی ی حه‌رام و قه‌ده‌غه‌ کردوین:

أ. خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِّنَ الظَّالِمِينَ﴾ (۱۳) . مه‌به‌ست له‌وشه‌ی(الظالمین) هاوبه‌ش په‌یدا که‌رانه‌.

(13) أ — سورة يونس: (۱۰۶).

چونكه ئه و داوا لى كراوانه هيچيان به دهست نيه و تواناي وه لام
دانه و هيان نيه و هيچيان له دهست نايه نه ده توانن سود يا زيان
نه به خويان و نه به كه سي تر بگه يه نن و اتا نه سود و قازانج و زيانيان
نه بؤ خويان هه يه و نه بؤ كه سي تر، نه له خووشى داو نه له ناخووشى
دا. ئه وانه هيچ ئاگايان له و دوعا و پارانه وه و داوا لى كردنانه نيه
كه داوايان لى ده كرئيت و لى يان بى ئاگان. هه روه كو خواى گه و ره
ده فه رموييت:

ب - ﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿١٤﴾ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً
وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٥﴾﴾. مه به ست له وشه ي (بعبادتهم) دوعا و
پارانه وه و داوا لى كردن و هاوار كردن و هانا بؤ بردنه .

ب - واته: له غه يري خوا داوا له هيچ شتئيك و له هيچ كه سيكى تر مه كهن، چونكه ئه و
شتانه نه ده توان سودت پى بگه يه نن نه زيان، ده ي نه گهر تو وات كرد كه واته تو
له هاويه ش په يدا كه رانيت. وه رگيز.
(14) أ - سورة الأحقاف: (٥ - ٦).

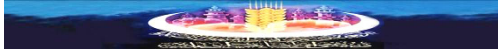
ب - واته: توخوا كى له و كه سه گومرا ترو سه ر ليشيو ترو ويلتره كه شتئيكى ترى
غه يري خوا بپه رستئيت و داواى هئنانى خيرو چا كه و لادانى شه رو خراپه و زيانه كانى لى
بكات، داوا له شتئيك ياله كه سيك بكات كه هه تا پوژى قيامه ت ناتوانئيت هيچ وه لامئيكى

بداتهوهو هيجيكي بۆ بكات، نهك هه ئه مه بهلكو دوعاو نزاو پارانهوهكاني هه ناش
بيستيت و گويي هه ئه نيه، و بي خه بهره له داواو پارانهوهكانيان. جاروژي قيامهت
كاتي هه مو خه لگي زيندو دهكرينهوهوه له دهشتي مهحشر كو دهكرينهوه په رستراوهكان
له كه سانه بي بهري دهبن و ئه ستو پاكي خوڤان دهه ده بپن له كه سانه ي كه له دنيا دا
په رستويانن جائه و په رستراوانه بت بن ياخود فريشته و جنو كه و شه ياتين بن ياسه ركرده و
به رنامه و مالي دنيا بيت.

دياره بيگومانه كه بت په رستي هه ر بت په رستي سه رده مي نه فاميه تي رابردو نيه
بهلكو بت په رستي به رده وامه هه تا دنيا دنيايه، جا له هه سه رده مه و له هه شوپتيكي
سه ر پوي ئه م زه مينه دا بيت و له هه به رگيگ دا بيت، ئه وان ه ي شوپن سه ركرده و
به پرساني سته مكارو مله پور و خوانه ناسه كان ده كه ون و به مو له فرمان و جي به جي كردني
داوا ناره و اكانيان لانا ده ن وه رجي خرايه و خرايه كاريه ك و فيتنه و ئاشويك هه به فرماني
ئه وان جي به جي ي ده كه نو له سه ر زه وي بلاوي ده كه نه وه و له ژير په رده ي ياسا و باوي
سه رده ميانه و پيش كه وتن و جيهانگيري وه ئه وش هه ر جوړيكه له بت په رستي وه ك بت
په رستي سه رده مي نه فاميه ت و هيج جياوازيه كي نيه ته نيا له پوي شكل و شيوه و قورمه وه
نه بيت، چونكه ئه وان ه كه وتونه ته شوپن سته مكارو له خوا ياخيان و چه پله ي ناهه قيان بۆ
ئ ده دن و كومه ئي ده ست له ملان دان و ئه شه ه دو بيللان له پينا و برئ مالي دنيا و
كاسه ليسي دا، يان ئه وان ه ي كه وتونه ته دواي بيرو باوه رپيكي له خودا ياخي و بيرو
باوه رپيكي دژه خوايي و قرچوك و بي ناوه روك بوش، و ده يانه وييت ره و اج و بره و به و بيرو
باوه ره ناهه قه بدن، يان باوه ش كردن به مالي دنيا و بي ئاگا بون له خواي گه وره و ياخي
بون و سه رپيچي كردني خواي گه وره به م هويه وه يان هه ر شتيكي ترو له هه به رگو
ره نكيكي تري له م جوړانه دا بيت، ئه مانه هه مويان بت په رستين و كاره كانيشيان جاله پينا و
هه ر شتيك دابيت بت په رستيه و هيج جياوازيه كي نيه له گه ل بت په رستي سه رده مي

ج - خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهًا مَّعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ﴾^(۱۵). هه‌روه‌ها خوای گه‌وره له‌سه‌ر زمانى ئیبراهیم
ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾^(۱۶).

نه‌فامیه‌ت و پوژی قیامه‌ت هه‌مان چاره‌نوسیان ده‌بیته، خوای گه‌وره په‌نامان بدات.
ئامین. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۳ل ۱۳۱۹. وه‌رگێپ.

(¹⁵) أ — سورة النمل: (۶۲).

ب - واته: ئه‌وه کێ یه دیت به‌هانای ئی قه‌وماوان و داماووان و فریایان ده‌که‌وئیت و
وه‌لامی دوعا و نزاو پارانه‌وه‌کانیان ده‌دات، له‌کاتی‌که‌دا هیچ په‌ناو په‌ساریکی نه‌ماوه و
هه‌مو ده‌روازه‌کانی ئی داخراون و هیچ ئومیدیکێ نه‌ماوه و ته‌نگو چه‌له‌مه‌کانی له‌سه‌ر
لاده‌بات و کیشه‌ و ئاریشه‌کانی بۆ چه‌ل ده‌کات؟ جا له‌و ته‌نگانه‌ ناخۆشه‌دا کێ هه‌یه
فریای بکه‌وئیت و له‌ناپه‌حه‌تی و ناخۆشیه‌کان پزگاری بکات ته‌نها خوای گه‌وره نه‌بیته؟
وه‌ئایا کێ مروۆفی کردوه به‌جێ نشین له‌م زه‌ویه‌دا ، تا به‌و هیزی ژیری و عیلم و زانسته‌ی
که‌خوا پی‌ی داوه زه‌وی ئاوه‌دان بکاته‌وه و شارستانیه‌تی خۆی تیدا دابمه‌زرینیت و
گه‌شه‌ی پی‌ی بدات؟ پیمان بلێن ئایا له‌گه‌ڵ ئه‌م خوای تاكو ته‌نیا به‌ هیچ خواجه‌کی تر هه‌یه
ئه‌م کارانه‌تان بۆ رابه‌په‌رینیت؟ دیاره نه‌خیر هیچ خواجه‌کی تر نین له‌ (الله) گیان به‌ولاره،
به‌لام ئیوه نه‌فامن و هیچ بیر ناکه‌نه‌وه و تیرا نامینن و به‌راستی ورد نابنه‌وه تاكو تاكو
ته‌نیایی و گه‌وره‌یی و زانایی و دانایی و زالیه‌تی خواتان بۆ دهر بکه‌وئیت. وه‌رگێپ، به‌سود
وه‌ر گرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ۱۳ل ۹۸۳.

(¹⁶) أ — سورة الشعراء: (۸۰).

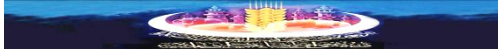

١ - راستیه که ی ئه وه یه که ئه م دوعا و نزیانه بخوینیت (**يَا حَيُّ يَا قَيُّمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ**). (١٧). ئه مه و چه ندان دوعای تر که له پیغه مبه ره وه **ﷺ** پیمان گه یشتون، چونکه شیفا هینه ر ته نیا خوای گه وره یه و به سو جوئ له و که سی تر توانای شیفا هینانی نیه. هه روه ها له دوعا کانی تری پیغه مبه ره **ﷺ**: **{ اَللّٰهُمَّ رَبِّ النَّاسِ مُذْهِبَ الْبَاسِ اِشْفِ اَنْتَ الشَّافِي لَا شَافِيَ اِلَّا اَنْتَ شِفَاءُ لَا يُعَادِرُ سَمَاءًا }** (١٨). هه روه ها پیغه مبه ره **ﷺ** فه رمویه تی: **{ لَا اِلٰهَ اِلَّا**

ب - واته: ئه و خوای تاكو ته نیا یه یه که ئه گه ر نه خووش که وتم شیفا م بۆ دینیت و چاکم ده کاته وه و له و دهر دو ئازار و ئیشه پزگارم ده کات. وه رگتپ.
(١٧) أ — حسن رواه الترمذي.

ب - واته: ئه ی هه میشه زیندوی پاکیر به په حمه ت و به زه بی تو هانا ده به م و داوی یارمه تی و پارێزیت لی ده که م. وه رگتپ.
(١٨) أ — متفق عليه.

ب - واته: خوایه ئه ی په رده ره گاری هه مو خه لکی و هه مو بونه وه ر، ئه ی ره وینه ره وه ی هه مو ناخووشی و ناره حه تیه کان و ئه ی شیفا هینه ری هه مو دهر دو به لا و نه خووشیه کان، شیفا بهینه، چونکه ته نیا تو شیفا هینه ری، جوئ له شیفا ی تو هیچ شیفا یه کی تر نین، شیفا یه کی یه کجاره کی و که بۆ جارێکی تر توشی نه خووشه کان نه بیته وه ئه ی په روه ردگار. وه رگتپ.

أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَإِنَّهُ لَمَّا يَدْعُ بِهَا مُسْلِمٌ رَبَّهُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ لَهُ ﴿٢٠﴾ .

٢- هه له (لا حول لله) واته هيچ هيژو توانايهك بو خوا نيه .

ئه م گۆتهيه، هيژو تواناو دسه لات له خواي گه وره داده پښتو نه في دهكات، دياره ئه مهش هيچ گومانتيكي تيدا نيه كوفريكي ديارو ئاشكرايه .

٢- راستيه كه ي (لا حول إلا بالله، ولا حول ولا قوة إلا بالله) (٢٠)

(19) أ — صحيح أحمد.

ب - واته: بانگ کردن و دعای (ذی النون) که یونس پیغمبره و له شارى موسل بو، پى ی هاوارى کرده خواي پهروه دگار کاتيک له ناوتاريکايي شه وو تاريکايي ده رباو تاريکايي ناو سکی ماسی دا بو گوتی: خوايه گيان له تو به وه لاوه هيچ په رستراويکي تر نين که به هق بپه رستريت، تو پاک و بيگه رديت و له همو عهيب و خه وشيک به دورى و، هه رگيز شتى نابه جي و نارپک ناکه يت، ئه ی خواي پهروه دگاري من، من سته مكارو نه فام بوم و هه له م کردو سته م له خوم کرد، خوايه گيان بم بوره و من په شيمانم و له م ناخوشي و نارچه تيه رزگارم بکه. نه م ديوه موسلمان به م دعايه له بهر پهروه دگاري خوی پارابيته وه و خواي گه وره وه لامی نه دا بيته وه، به لكو خواي پهروه دگار وه لامی دا وه ته وه و دعوا نزاكاني لای خواي گه وره وهرگراون و مه به سته كه ي بو جي به جي كراوه . وهرگيږ.

ئەمە چەسپاندن و سەلماندنی هیزو دەسەلاتی خوای گەورە یە بەتەنیا. ئەوەتە پێغەمبەر ﷺ فەرمویت: {لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كَنْزٌ مِّنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ} (٢١).

٣- هه له: (خوای لهه مو شوینیک دا هه یه، الله له دلّم دایه):

ئەم گۆتە یە ش فرە خوایی دەگە یە نیت و دەبی چەند (الله) هە بن یا وادە گە یە نیت کە خوای گە ورە بە خودی خوای لهه مو شوینیک دا هە بیّت و ئامادە بیّت، هە تا لە جیگا پیس و پۆخ ل و ناپاکە کانی ش دا هە بیّت وە کە رماو و شوینە پیسە کانی تریش، ئاشکرایە کە خوای گە ورە و پاک و بیگە رد دورە لە و شتانه.

٣- راستیە کە ی (خوای گە ورە هە می شە لە ژور هە مو ئاسمانە کانه و یه و لە سەر عەرشی خوایه تی، بە لام بە زانستی خوای

(20) واتە: هیچ هیزو دەسەلاتیک نیه بگاتە هیزو دەسەلاتی خوا و هە موی مولکی خوا یه و کە س توانای یارمە تی و بە هانا و هاتن و بزگار کردن و شیفای هینانی نیه تە نیا خوای گە ورە نە بیّت. وەرگێژ.

(21) أ - رواه البخاري ٦٣٨٤.

ب - واتە: هیچ هیزو توانا و دەسەلاتیک لە هیزو دەسەلاتی خوا بە هیز تر نیه و هە موی بە دەست خوان و وە ئەم دەربیرینه گە نجینه یه کە لە گە نجینه کانی بە هە شت بۆ هەر کە سیک دەستی پیوه بگێژت و هە می شە لە سەر زمانی بیّت. وەرگێژ.

له هه موشوینیک له گه لماندایه، چاوی لیمانه و گوئی لیمانه و
 ناگای ته وای لیمانه چی ده کهین و چی ناکهین و چی به دله کانمان
 دادیت - به لام به جهسته و له ش لامان نیه و له گه لماندا نیه.
 ههروه کو خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿... .. تُمْ اسْتَوَىٰ اِلٰى
 السَّمَاءِ .....﴾^(۲۲). واته: بهرز بوه و سهر عرش کهوت.

ههروه کو له فهرموده کانی پاستی البخاری وله بهشی (وکان
 عرشه علی الماء) دا هاتوه که أبو العالیة گوتویه تی: واتای (استوی ایل
 السماء) بهرز بوه وه بو سهروی ئاسمانه کان وه (فسواهن) واته:
 دروستی کردن. وه مجاهدیش گوتویه تی: (استوی) واته بو سهر
 کورسی حوکم بهرز بوه وه. بپوانه: (الفتح ۱۳/۴۰۳). ههروه ها
 پیغه مبه روست^{صَلَّىٰ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فهرمویه تی: ﴿أَلَا تَأْمُنُونِي وَأَنَا أَمِينٌ مِّنْ فِي السَّمَاءِ﴾

(²²) أ — سورة البقرة: (۲۹).

ب - واته: خوی گه وره دوی نه وهی زهوی دروست کرد ئینجا پوی کرده
 ئاسمانه کان و ئاسمانه کانی دروست کردن و بو سهروی هه مو ئاسمانه کان بهرز بویه وه
 سهر کهوته سهر کورسی حوکم واته سهر کهوته سهر عرشه پهره ردگاریتی، به لام ئیمه
 چۆنیه تی ئو سهر کهوته نازانین ته نیا زاتی خوی نه بیته، بویه پرسیار کردن
 له چۆنیه تی سهر کهوته که ی بو ئیمه بیدعه یه و نابی لی بکۆلینه وه. وه رگتیر.

(²³). وه (من في السماء) واته ئه وهى له سه روى ئاسمانه كانه وهيه كه مه به ستي له خواى گه وره يه. خواى گه وره به زانستي حوى له هه مو شوينيك دا له گه لمانه ده بيسي و ده بيني. هه روه كو خواى گه وره به موساو هارپوني برآى ده فه رموي: ﴿ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى ﴾ (²⁴).

٤- هه له: (خوا له پيناو محمد ﷺ دا دنياى دروست كردوه):

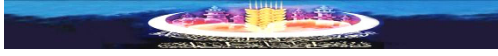
ئهم بيرو بۆچونه و ئهم گۆته يه ته واو پيچه وانه ي فرموده كاني قورئاني پيرۆزه، خواى گه وره دنياى له پيش بون و پهيدا بوني محمديش دا ﷺ دروست كردوه و دنيا و ئه وه يشي كه تى ي دايه به محمديشه وه ته نيا بۆ به ندايه تى كردنى خوى دروستى كردون بۆ په رستشنى خوى بى هاوه ل و هاو ويئنه يه

(²³) أ - متفق عليه. ب - واته: ئه وه ئيوه له من ئه مين نين؟ من ئه مينم له وهى

كه له ئاسمانه واته له الله. وه رگيڤ.

(²⁴) أ - سورة طه: (٤٦).

ب - واته: كاتى خواى گه وره به موساو هارپوني برآى فه رمون بپۆن بۆ لاي فرعه ون و بانگى بكن بۆ خوا په رستى و يه كتا په رستى خوا، به لام ئه وان ترسان له وهى كه فرعه ون شتيكيان به سه ر بيني، به لام خواى گه وره پى ي فه رمون: بپۆن و مه ترسن من ئاگام ليتانه و هاريكاريتان ده كه م، من ده تان بينم و گويشم ليتانه. وه رگيڤ.

دروستی کردون نهك له پیناو ئه مو ئه ودا وهك نه فامه كان ده لئین. پیغه مبه ریش وهك باقی مرۆفه کانی تر مرۆفه و هیچ جیاوازیه کی نیه ته نیا ئه وه نه بیته ئه و سروش (وحی) بو دیت له لایه ن خوای بالا ده ست و کار به جیوه. ههروه کو خوای گه وره و به رزو بی هاوتا ده فهرموئ: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ﴾ (٢٥).

٤ - راستیه که ی: خوای گه وره دنیا و ئه وه یشی که تیا شی دایه تی بو په رستش و به ندایه تی بو کردنی خوای دروستی کردون. ئه وه ته خوای گه وره ده فهرموئ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (٢٦).

(25) أ — سورة الكهف: (١١٠).

ب - واته: ئه ی محمد ﷺ به و بیباوه رو هاوه ل په یدا که رو مله و پانه بلئ: منیش وهك ئیوه مرۆفیکم، ته نیا ئه وه نه بی که من نیردراوو پیغه مبه ری خوام و سروش (وحی) م بو دیت له لایه ن خوای په روه ردگاری جیهانیانه وه، بو ئه وه په یامی خواتان پی پیگه یه نمو بو تان روون بکه مه وه که به دلنیا ییه وه خوای گه وره تاكو ته نیا یه و هیچ هاو شیوه و هاوه ل و هاو وینه ی نین و به ته نی یه، وه رگنێ.

(26) أ — سورة الذاریات: (٥٦).

۵ - هه له: خوای گه وره محمدی ﷺ له نور دروست کردوه، وه له نوری ئه ویش هه مو شتیکی دروست کردوه.

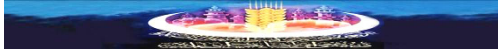
ئه مهش درۆیه کی زلی شاخداره و بوختانیکی گه وره و بی پاساوه که به خوای پهروه ردگار ده کریت. قورئان و سوننهت و واقعی حالیش ئه مه به درۆ ده خه نه وه و پیچه وانه و دژی ئه م قسه چه په له ن. ئه وه ته له قورئانی پیروژدا خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ﴾ (۲۷). وشه ی (مثلکم) واته وه کو هه مو مرۆقه کانی تر له تووی پیاو (نطفه) دروست کراوه. توشی نه خووشی ده بییت، ده خواو ده خواته وه، دلخووش و دل ته نگ ده بییت، توشی بیر چونه وه و سیفه ته مرۆیه کانی تر ده بییت. وه له سوننهت و له فه رموده کانی پیغه مبه رداو ﷺ هاتوه که فه رمویه تی: ﴿إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَنَسَىٰ كَمَا تَنْسَوْنَ﴾ (۲۸). دیاره ئه و له بیر چونه وه یه له بواره کانی غه ییری

ب - واته: جنۆکه و مرۆقه کانم ته نیا بۆ به ندابه تی کردن و په رستشی خویم دروست

کردون. وه رگتپ.

(۲۷) أ - واتا که یمان له په راویزی ژماره (۲۵) دا لیک داوه ته وه. وه رگتپ.

(۲۸) أ - رواه البخاری.

سروش (وحی) دایه. دهنه له باقی سیفته مرۆیه کانی تر داله
پیغه مبه ریش ﷺ وهك باقی مرۆیه کانی تر پرو ده دات.

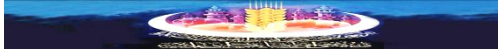
له واقعی حال و له عه قلیه تی مرۆفیشدا هاتوه که پیغه مبه ر
ﷺ هه مان سیفاته مرۆیه کانی به سه ر دادین. جوی له سروشت و
ته بیات و کاره فیتیه کان ته نیا ئه وه یان نه بیته که په یوه نده
به سروش (وحی) و موعجیزه کانی که پال پشتی بانگه شه ی
ئیسلام و... تد. وه هه بیته.

ئایا مرۆفی ئاقل هه رگیز ده لی: خوا مارو دوپشک و گیانداره
درنده و زیان به خشه کان که ئیسلام فرمانمان پی ده کات بیان
کوژین له نوری محمد ﷺ دروستی کردون!!!

۵ - راستیه که ی: محمد ﷺ مرۆفیکه و له دایک و باوکیک له دایک
بوه و خوی به رزو بی هاوتایه تی کردوه به سروش (وحی) ی
خوی و به برنامه ی بو بو ناردوته خوار که قورئانی پیروژه، ئه و
نوریکه ریگه ی ته نیا خواپه رستی نیشانی مرۆقه کان ده دات و

ب - واته: منیش مرۆفیکم وه کو ئیوه، شتم له بیر ده چینه وه هه روه کو چۆن ئیوه

له بیرتان ده چیت. وه رگبیر.

بانگی خه لك دهكات بۆ ئايینی ئيسلام و دهست گيرۆیى و رینومايى بۆ رینگه ی راستى خوايى دهكات له سه ر قورئان و سوننه ت، نه ك پوناكيه ك بيټ ده ورو به رى خۆى پوناك و روشن بكا ته وه واته تيشك و پوناكى نيه .

٦ - هه له : فلان بورج و ئه ستي ره بارانى بۆ بارندين، يان فلانه كه لوه ، يائه ستي ره بوه هۆى باران بارين .

ئهمه ش كوفره و هه ر كه سيك بيرو باوه رى و ابى ت كه ياران به هۆى كه لوو ئه ستي ره و هه ساره كانه وه ده بارى ت، ئه وه پى ى كافر ده بيټ و پى ى له دين ده رده چى ت . له فه رموده ى قودسى دا هاتوه كه ده فه رموى : {أَصْحَاحٌ مِّنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ وَ كَافِرٌ فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوَاكِبِ وَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِنُورِ كَذَا وَكَذَلِكَ فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوَاكِبِ} (٢٩) .

(29) أ — متفق عليه .

ب - واته : به نده كانم هه يانه بپواداره به من و هه شيانه كافر، هه ركه سيك بلى به به خشنده يى و به به زه يى و په حمه تى خوا بارانمان بۆ باريوه ئه وه ئه و كه سه بپواى به من هه يه و بپواداره ، به لام ئه و كه سه ى بلى يابرو باوه رى و ابى ت كه به هۆى فلان كه لوو فلان ئه ستي ره هه ساره وه باران يان بۆ باريوه و كاريگه رى دروست كراوه كانى خوا له سه ر

٦ ت راستیه‌که‌ی: ته‌نیا به‌سۆزو به‌زه‌یی خوای گه‌وره بارانمان بۆ ده‌باریّت، چونکه ته‌نیا خوای بیّ هاوتاو به‌ته‌نیّ ده‌توانیّت باران دروست بکات و بۆمان بیارینیّت و له‌توانای که‌سی تردا نیه^(٣٠).

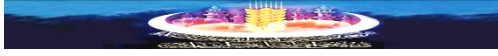
٧- هه‌له: فلان شته سروشت دروستی کردوه، یان ئه‌وه له دروست کردنی سروشته، سروشت ویستی له‌سه‌ر بوه، سروشت پیّ ی به‌خشی، سوننه‌تی سروشته.

دیاره ئه‌مه‌ش هاوبه‌ش په‌یدا کردنه بۆ خوای گه‌وره. سروشت نه‌شتی پیّ دروست ده‌کریّت و نه‌دروسته‌که‌ره و نه‌سوننه‌تی هه‌یه، به‌لکو بۆ خۆی دروستکراوه. خوای گه‌وره و بیّ هاوتا ده‌فه‌رموی

باران بارین هه‌یه، ئه‌وه ئه‌و که‌سانه بروایان به‌خوا نیه و کافرن به‌خوا و بروایان به‌و که‌لوو ئه‌ستیره و هه‌سارانه هه‌یه. وه‌رگێڤ.

(³⁰) نازانم له‌په‌نجاکان دا بو یا له‌شه‌سته‌کان ده‌گێڤنه‌وه ئه‌مریکا گوتی: جائه‌وه چی یه باران له‌ئاو پیّ هاتوه و ئاویش له‌گازی دوهم ئۆکسایدی کاربۆن و ئۆکسجین پیک هاتوه ئه‌و گازانه له‌ئاسمان لیك ده‌ده‌ین و ئاو دروست ده‌بیّت و ده‌بیته باران و به‌سه‌رماندا دیته‌وه خوار. بۆ ئه‌م مه‌به‌سته پاره‌یه‌کی یه‌کجار زۆریان ته‌رخان کردو خۆیان ئاماده کردو چه‌ندان فرۆکه‌ی کشتوکالیان به‌کار هینا و ئه‌و دو‌گازه‌یان له‌ئاسمان تیکه‌ل به‌یه‌کتری ده‌کرد به‌لام خوای گه‌وره هه‌موی به‌ئاسماندا کرده ته‌پو تۆزی به‌هه‌وادا چو(هباوا منپوره) و زیانیکی زۆری ماددیان لی که‌وت و شل و شه‌که‌ت بون و ئاواته‌که‌یان به‌ده‌ریادا چوو سه‌رشۆڤ هاتنه دهر له‌به‌رده‌م خوای تاک و ته‌نیا و به‌توانادا. وه‌رگێڤ.

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾^(٣١). ههروهها دهفه رمويٽ: ﴿فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا﴾^(٣٢).

(³¹) أ — سورة الأنعام: (١٠٢).

ب - واته: ئهئى نه فامه كان ئهئى خوايهئى كه زانايه به هه مو شتتيك و ئاگاي له هه مو شتتيك ههئى له م بونه وه ره دا، چونكه بؤ خؤئى هه مو شتتيكى له م بونه وه ره دا دروست كردوه، ته نيا ئهئى خؤاي ئئوه ههئى وه دروستكه رى هه مو شتتيكه ههئى كه و جينه، ئهئى كه واته ئهئى خوايه پهروه رديگارو دروستكه رى ئئوه ههئى چؤن شتى ترى له گه ل دا ده په رستن و هاوه لئى بؤ داده نئين، به ج عه قل و ويژدانئيك ده لئين جنؤكه هاوبه شئى خوان، له كاتتيكدا ئهئى جنؤكانه يائه و فريشتانه يا هه ر كه س و هه ر به رنامه و پئچكه و شتتيكى تر كه ئئوه ده يان په رستن و ده يان كه نه هاوبه شئى خوا هه ر هه مويان دروست كراوى خوان، دهئى هه ر ئهئى خوايه بيه رستن و هاوه ل و هاو شئوه و هاو وينهئى بؤ دامه نئين، ئهئى خوايهئى كه هه مو شتتيكى دروست كردوه و جله وئى هه موشتتيكيش هه ر به ده ست ئه وه، هه ر ئه وه پؤزيتان ده دا و سياسته و كارو بارى ژيانتان له دنيا و له قيامه تدا بؤ هه ل ده سورئيتت و بارانتان بؤ ده بارئيتت و هه مو كاره كانتان بؤ هه ل ده سورئيتت، پارئيزگاريتان لئى ده كات و چاو ديتره به سه رتانه وه به قودره تى خؤئى هه مو شتتيكتان بؤ رام دينيتت. دهئى كه واته له و به ولاره هه ج شتتيكى تر له غه بى خوا مه په رستن. وه رگيئر، به سود وه ر گرتن له (المكتبة الشاملة/ التفاسير/ تفسير القرطبي/ سورة الأنعام: ١٠٢. قرص سيدي).

(³²) أ — سورة فاطر: (٤٣).

ب - واته: ئهئى محمد ﷺ ئهئى هاوبه ش په يداكه رو بيئاوه رانه سه ريان داى له به رد ئه وهئى ئه وان ده يانه وئى كه به هه واو ئاره زوى ئه وان بجولئينه وه شتى وا هه رگيز نيه،

۷- پاستیه که: ئەو شتانه هه مویان خوای پاک و بیگهرد دروستی کردون، ئەمه سوننهتی خوییه له دروست کردندا، ئەوه سوننهتی خوییه له بونه و هردا.

۸- هه له: هه ندی که س له بونده کانی خوا هه ن که به هه ر شتیک بلایت ببه ده بیئت (کن فیکون).

ئهمه ش هاویهش پهیدا کردنه بۆ خوای کاربه جی و درۆیه کی بی سهر بنه و پیچه وانهی قورئان و سوننهتی پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم واقعه. له قورئانی پیرۆزدا هاتوه که ده فه رموی: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ (۳۳). ئەگه ر ئەمه و ابایه پیغه مبه ر

چونکه گۆرانکاری له سوننهت و له به رنامه و حوکه مبه کانی خوادا نیه، چونکه کاره کانی خوا له جی ی خۆی دایه تی و بی که م و کوپن و له هه مو پویه که وه ته وایه تی خۆیان وه رگرتوه، ئیدی تازه گۆرانکاری له به رنامه و سوننهت و ده ستورو یاسا و پێسا و شه ریه تی خوادا نایه ته گۆپێ. به پیچه وانهی یاسا و ده ستوری مرۆقه کان له هه ر ئان و ساتیکدا ده بی چه ندان بره گه و یاسای لی بگۆرن، چونکه وه ک مرۆقه کان ناته و اوو نارپێکن. وه رگرتی، (المکتبه الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر الطبری/ سورة فاطر: ۴۳، قرص سیدی).
(۳۳) أ — سورة یسس: (۸۲).

ب - واته خوای گه وه ریه ویستی له سهر شتیک بو، که دروستی بکات و بیهینینه بون بی ی ده فه رموی ببه ئەو شته بۆ خۆی یه کسه ر ده بیئت دیته بون له نه بونه وه. وه رگرتی.

ﷺ له هه مو كهس له پيشتر بو ئه م كاره ي به دهست بايه .. وئه و
 پله و پايه ي هه بايه ، به لام ئى ي بى بهش بو چونكه ئه مه ته نيا
 به دهست خواى گه وره يه و به س .

خوای گه وره به پیغه مبه ره كه ی ده فهرمویت: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي
 نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَأَسْتَكْبَرْتُ مِنْ
 الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (٣٤).

(34) أ — سورة الأعراف: (١٨٨).

ب - واته : ئه ی محمد ﷺ به و كه سانه ی كه پرسيارى پۆزى قيامه ت ئى ده كه ن بلى :
 به هيج شيوه يه ك من ناتوانم سود و قازانچ و زيانه كان له خۆم لابه م بۆ خۆ خۆميان بينم
 ته نيا ئه وه نه بى كه خواى گه وره ويستى له سه ر بيت . وه ئه گه ر من غه ييم زانيبايه ئه وا
 هه رچى شتى باش هه بو بۆ خۆم ئاماده ده كردو كۆم ده كرده وه هه رچى زيان و
 خراپه ش هه بو له خۆم لاده دا . زانايان ده لئىن (الخير) مه به ست له كرده وه ي چا كه يه ،
 وه ئه گه ر غه ييم زانيباو بمزانيبا كه ي ده مرم كرده وه ي چا كم ده كردن و سه رپيچى و
 خراپه كانم له خۆم لاده دان . وه مه به ست (نفع و ضرر) ريگه ي هيدايه ت و سه رليشيو تى
 ده گريته وه . يا مه به ست له وه يه ئه گه ر غه ييم زانيبايه ئه وا پيش ئه وه ي ساله وشكو
 گرانيه كان بين ئه وا پيشه كى خۆم بۆ ئاماده ده كردو زه خيريه كى زۆرم بۆ ئه و گرانيه
 داده كرد . منيش هه ر وه ك ئيوه مرؤفئكم ته نيا ئه وه نه بيت كه من پیغه مبه رى خوام و
 په يامى خواتان پى ده گه يه تم و ده تان ترسینم له سه رپيچى كردنى خوا و هه ر كه سيك
 له به رنامه ی خوا لابات ئه وان توشى سزای سه ختى خواى گه وره ده بيت ، هه روه ها
 مرگيئى ده رم بۆ ئه و كه سانه ی كه شوين به رنامه كه ی خوا ده كه ون به روا دینن به وه ی

وله سوننه تيشدا هاتوه كه پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم كاتى خواى گه وره
 قورئانى بؤ نارد ه خوار فرمانى بانگه شه كردنى لى كرد فه رموى :
﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ (٣٥). وله فه رموده دا هاتوه كه
 ده فه رموى: { يَا مَعْشَرَ قَثْرِيٍّ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ لَا
 أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
 يَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَيَا صَفِيَّةُ عَمَّةُ

كه من پى بيان پاده گه يه نم له به برنامه ي خواى گه وره به پاداشت دانه وه و به به هه شت
 له روى قيامه تدا. بؤكى ترسيته رو مزگيئى دهره؟ بؤ ئه و كه س و گه ل و كومه لى كه بپروا
 ده هينن به و به نامه و په يامه ي كه پيغه مبه ر پى بيان پاده گه يه نيته و سه ريخى فرمانه كانى
 خواو پيغه مبه رى خوا ناكه ن. وه رگيئى له (المكتبة الشاملة/ التفاسير/ تفسير الطبري/ سورت
 الأعراف: ١٨٨).

(٣٥) أ — سورة الشعراء: (٢١٤).

ب - واته: ئه ي محمد صلى الله عليه وسلم ئيدى ده ست بكه به بانگه شه بؤ گه ياندنى په يامى من
 به مروفه كان و سه ره تا له خزم و كه س و كاره نزى كه كانت و دؤسته كانى خوته وه ده ست پى
 بكه و ناوى خواى لى بيته ، بؤ ئه وه ي واز له بيبا وه پى و بت په رستى و هاوبه ش په رستى
 بيتن و بيته سه ر يه كخوا په رستى زاتى (الله). وه رگيئى.

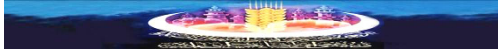

رَسُولِ اللَّهِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً وَيَا فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَلِّنِي مَا شِئْتَ مِنْ مَالِي لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً} (٣٦).

وهله هاوبهش پهيدا كهرانه هه ر كه سيك بلي: (خوای گه وره بهنده ی هه ن ئه گه ر به شتیک بلین به ده بیئت)، ئه مه درو یه کی

(٣٦) واته: پیغه مبه ر ﷺ کاتى ږو ده کاته هؤزه که ی خو ی بیان ده لى: ئه ی کومه لى قورپه يشيان ،- يا هه ر وشه یه کی تری له م جورانه ی به کار هیتناوه - ئیوه خو تان به هه ول و کوششى خو تان، خو تان بکړنه وه به خوا دلنیا بن من له لای خوا هیچم پى ناکړیت و دهسه لاتی هیچ شتیکم نیه، وه ئه ی کورپان و هچه کانی عبدالمناف من هیچم بؤ ئیوه پى ناکړیت لای خوای گه وره بؤ خو تان فریای خو تان بکه ون له م دنیا دا پيش ئه وه ی بمرن، وه ئه ی عه بباسی کورپى عبدالمطلب وریابه و فریای خو ت بکه وه به خوا من هیچم بؤ توش پى ناکړیت له باره گای خوای گه وره دا ، وه ئه ی صغیه پوری نیردراو (پیغه مبه رى ﷺ) خوا خو ت فریای خو ت بکه وه له م دنیا دا بگه رپوه لای خوای گه وره و بیباوه ر مه به و هاوبهش بؤ خوا پهيدا مه که و خوا به تنیا به رسته چونکه من له و دنیا ی تر هیچم پى ناکړیت له لای خوای گه وره و بى دهسه لاتم، تا له م دنیا دا ماویت خو ت هه ول ی خو ت بده، وه ئه ی فاگمه ی کچى محمد چیت ده ویت له م دنیا یه و له مال ی دنیا داوام ئى بکه، به لام بؤ پوژى قیامت چم بؤ توش پى ناکړیت و لای خوای گه وره هیچ دهسه لاتیکم نیه، هه ر که س به کرده وه ی خو ی له گه ل ده کړیت و ده چیتته به هه شت و به هه شت ده باته وه، ده ی ئیوه هه موتان له م دنیا ئه ستوپاکی خو تا له بیباوه رپى و هاوبهش پهيدا کردن و گومرایی و سه ر لیثیوایی دهر بېرن و خو تان له شهیتان و کرده وه کانی به خوای گه وره ی خو تان بپاریزن. وه رگیز.

شاخداره و قورئان و فهرموده و سوننه تي پيغه مبه رسول الله ﷺ پي ي
 پازي نين. خوايه گيان نه وه بوختانيكي زور گه وره يه به زاتي تو
 ده كريت. نه ك هه ر نه مه به لكو واقعي ش راشكاوانه پيچه وانهي
 نه مه يه، نه گه ر نه م كاره و ابايه نيا كه س بيستويه تي كه دوستاني
 خوا (اولياء) هه رگيز موسلمانان يان له ته نگو چه له مه و كيشه و
 ناريشه و ناخوشي و دل ته نكيه كان و نه هامه تيه كان پرگار كرد بيت.

۸- **پاستيه كه ي:** (الله گيان ته نيا خوي هه ر شتيكي بوي پي ي

ده فه رموي ت ببه ده بيت. نه وه ته خواي گه وره ده فه رموي ت: ﴿إِنَّمَا
 قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَا أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ (۳۷).

۹ - هه له: (پياو چاكان غه يب ده زانن).

نه مه ش گوناخيكي زور گه وره و درويه كي زلو پون و ئاشكرايه.

خواي گه وره ده فه رموي: ﴿قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(37) أ - سورة النحل: (۴۰).

ب - واته: به دلنيايييه وه ئيمه ويستان له سه ر بيت به هه ر شتيك بلين و فرماني

بي بكه ين و بلين ببه يه كسه ر بو خوي ديته بون و ده بيت. وه رگير.

الْغَيْبِ إِلَّا اللَّهُ ﴿٣٨﴾. هه روه ها پيچه وانه ي واقعي شه چونكه بريته له قسه و بيرو باوه پي سو فيه كان.

٩- راستيه كه ي: (له خوا به ولاوه هيچ كه سي تر غيب نازانيت). هه روه كو له رابردودا چه ندان فه رموده مان بو هينانه وه نه وه نه بي خوي گه وره بري غه يبي نيشاني هه ندي له پيغه مبه ران و نيردراوه كاني خوي داوه بو نيشان داني موعجزه كاني پيغه مبه رايه تيه كه يان و سه ر خستني فه رموده ي خواو په يامه كه ي به سه ر به رنامه و پيچكه ده ست كردو پوچه له كاني تر. هه روه كو خوي گه وره ده فه رموي: ﴿عَالَمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهَرُ عَلَيَّ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ إِلَّا مَنْ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْأَلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ رَصَدًا ﴿٣٩﴾.

(³⁸) أ — سورة النمل (٦٥).

ب - واته: نه ي محمد ﷺ پي يان بلي: هه رچي له زه وي و له ناسمانه كاندا هه يه غيب نازانن ته نيا خوي گه وره نه بيت، وه هه ر خوي گه وره ده زانيت كه ي پوژي قيامت ديته و مردوه كان زيندو ده كاته وه. وه رگتير، به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٢٤ ل ٩٨٤.

(³⁹) أ — سورة الجن: (٢٦—٢٧).

ب - واته: نه ي محمد ﷺ به و ياخي و بيباوه پانه بلي: نه و سزايه ي كه خوي گه وره په يمان ي پي داوون من نازانن كه ي ديته سه رتان و ده ي چيژن، چونكه نه مه شتيكه

١٠ - هه‌له: (خوايه بۆچی ئه‌وه‌ت به‌سه‌ر هه‌ننام)، چيم كردوه

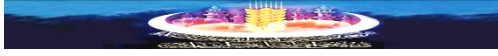
تائه‌مه‌م به‌سه‌ر بئینی؟.

دياره ئه‌مه‌ش كاریکی خراب و ناب‌ه‌خی یه، چونكه ره‌خنه‌و په‌لپ گرتنه له‌كارو كرده‌وه ته‌قدیریه‌كاني خواي گه‌وره و ئه‌مه‌ش به‌هیچ شایوه‌یه‌ك دروست نیه‌و كوفره. خواي گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (٤٠).

له‌شته په‌نهان و شاراوه‌كانه و ته‌نیا خواي گه‌وره خۆی ده‌یزانیت، خواي گه‌وره هه‌رگیز شته‌ غه‌یبی و شاراوه‌كاني خۆی بۆ كه‌س ده‌رناخت و ئاشكرای ناكات. هه‌روه‌كو گوتمان خواي گه‌وره كاره‌ غه‌یبی و شاراوه‌كاني خۆی بۆ كه‌س ده‌رناخت، مه‌گه‌ر بۆ هه‌ندێ له‌پیغه‌مبه‌ره‌كاني گه‌ر خۆی ویستی له‌سه‌ر بئیت و بۆ به‌زاندن و به‌درۆ خستنه‌وه‌ی بئیاوه‌پان و هاوبه‌ش په‌یدا كه‌ران و خوانه‌ناسان و به‌رپه‌رچ دانه‌وه‌یان، وه‌خواي گه‌وره چه‌ندان فریشته له‌هه‌مو لایه‌کی ئه‌و پیغه‌مبه‌ره ته‌رخان ده‌كات بۆ پاراستنی له‌ده‌ستی ده‌ست درێژكه‌رانی خوانه‌ناس و مله‌وره‌كان. ته‌فسیری گولشه‌ن ب ١٥٣٦ل٣. وه‌رگێڕ.

(٤٠) أ — سورة البقرة: (٢١٦).

ب - واته: ئه‌ی موسلمانینه‌ واهه‌یه ئیوه‌ حه‌ز به‌شتیك ناكه‌ن و رقتان لی‌یه‌تی كه‌چی به‌پنجه‌وانه‌وه‌ سودو قازانجیكی زۆری تئدایه‌ بۆ ئیوه، وه‌جاری واش هه‌یه زۆرتان حه‌ز به‌شتیك دیت و زۆری هه‌ول بۆ ده‌ده‌ن كه‌چی زیانی بۆ ئیوه تئدایه، ئه‌وه بو ئیوه جه‌نگ و تیکۆشاننتان له‌سه‌ر واجب كرا كه‌چی ئیوه پیتان ناخۆش بوو حه‌زتان لی‌ی نه‌بو، ئاخه‌ر له‌جه‌نگ و كوشتار كردن له‌گه‌ڵ كافران و بئیاوه‌پاندا خه‌یری تئدا بو بۆ ئیوه هه‌م

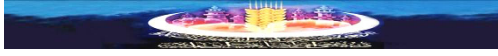

وه پيغه مبه روي كاتي دهر باره ي بروا پرسياريان لي كرد فه رموي :
 ﴿أَنْ تَوْمَنَ بِاللَّهِ وَمَمْلَأَتْكَ وَكُتِبَ وَرُسُلُهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ
 خَيْرِهِ وَشَرِّهِ﴾ (٤١).

دهست كه وتي مالى دنيايي تيدا بو هه م قيامت كه پله ي شه هيديتان دهست ده كه ویت و
 هه م سه ركه وتن به سه ر كافرين و خونه ناسانداو دهر كه وتنان به سه رياندا له جيهاندا. ئاخ
 ئيوه چ ده زانن . ئه وه تنيا خوايه ده زاني چ شتيك خيرو قازانجي بو ئيوه تيديه و چ
 شتيكيش زيان و شهري تيدا بو ئيوه . وه رگيڤ.
 (41) أ — رواه مسلم.

ب - واته : روكنه كاني ئيمان شه شن كه له م حالاندا كورتيان هه ل دينين:

- بروا بون به خوي گه وره په ووه رديگاري جيهانيان.
- بروا بون به فرشته كاني خوا.
- بروا بون به كتيبه ئاسمانيه كاني خوا كه بو پيغه مبه ران و نيدر اواني خوي
 گه وره له سه ر زهوي كه به رنامه و شه ريعه ت و ياساو پرساي خوا بون بو
 مرقه كان، كه برتتين له : ته وپات، زه بور، ئينجيل، و قورئاني پيروژ كه بو
 ئيمه ي موسلمان ئوممه تي محمد هاتوه ، له گه ل چه ندان لاپه ره (الصحف).
- بروا بون به پيغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) كه په يامي خويان راگه ياندوه و
 پيغمه ي و دهست گيري مرقه كان بون له سه ر ليشيواي و گومرايي بو
 ريگه ي پوئني خويي و ريگه ي سه ربه رزي و سه رفرزي دنيا و قيامت، كه كوئا
 پيغه مبه ريان پيغه مبه ري ئيمه بوه كه محمده ﷺ.

۱۰- راستیه که ی: خوا دیناوه، خوی گه وره چی بویت و مه یلی لی بیت ده یكات (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ - نيمه هه موان مولکی خواين نه نجام هه ر بو لای نه و ده گه ريينه وه: اللهمَّ اجْرني في مصيبي واخلف لي خيراً منها) (۴۲).

وه له سه ر نه و كه سه پيويسته كه توشي به لاو موسييه ت و تاقي كردنه وه كاني خوي گه وره ده بيت كه خو پاكرو نارام گرتو بيت و سوپاس گوزاري خوا بكات و شوكرانه بژير بيت. بو نمونه نه گه ر ده ستی بشكيت ده بي سوپاسگوزاري خوا بيت كه قاچه كانيشی نه شكاون و ساغن، يا خود پشتی نه شكاهه، چونكه نه مه تاقي كردنه وه ی خوايه، ئايا خو پاكرو نارام گری يان نا؟ نه وه ته خوي گه وره ده فه رموي: ﴿وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ

- هه روه ها بروا بون به پوژي دوايي، واته پوژي زيندو بونه وه و هه ستانه وه و كو بونه وه له ده شتي مه حشه رداو دوايي پاره ستان له بهر ده ستی خوي به روه ردگاري جيهان يان و حساب له گه ل كردن و ليني چانه وه.
  - هه روه ها بروا بون به قه ده ري خوا چا كه و خراپه ی واته خيرو شه ري. وه رگيڤ.
- (42) أ - رواه مسلم.
- ب - واته: خوايه گيان له م موسييه ته م پادا شتم بده يته وه، و خوايه گيان شتي كي باشترم بي ببه خشي. وه رگيڤ.

وَنَقَصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿٤٣﴾ الَّذِينَ إِذَا
 أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ
 صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿٤٥﴾. هه‌روه‌ها
 پێغه‌مبه‌ری خوا^ﷺفه‌رمویه‌تی: {فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَ كَذَا
 وَلَكِنْ قُلْ قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ} (٤٥).

(43) أ - واته: من تاقیتان ده‌که‌مه‌وه به‌به‌سه‌ر هێنانی ترس و بیم و نااسایی و پێشپوی
 به‌سه‌ر هێنان و به‌برسیایه‌تی و وشکه‌سالی و به‌گرانی و ناشارمی هه‌روه‌ها ئی گرتنه‌وه و
 له‌ده‌ست دانی مال و سامان و دارایی و له‌ده‌ست دانی خۆشه‌ویستانتان واته به‌مردنی
 خزم و خوه‌بیش و دۆستانتان و هه‌روه‌ها به‌له‌ده‌ست دانی به‌رو بوم و کشتوکاله‌کانتان
 له‌کاتی توش بونیان به‌ئافه‌ت و ده‌رد و به‌لا وه‌ک ناردنی کولله یا گه‌رده لولو و... تد، ده‌ی
 محمد^ﷺ مرگینتی بده به‌و که‌سانه‌ی که‌ئارام گرتوو خۆ راگرو شوکرانه‌ بژییری من ده‌که‌ن
 له‌سه‌ر ئه‌و تاقی کردنه‌وانه‌که‌ ئی ی ده‌رده‌جن، ئه‌وانه‌ی که‌توشی به‌لا و موسیبه‌ت ده‌بن و
 شوکرانه‌ی خوا ده‌که‌ن و ده‌لین: خوا به‌گیان، ئه‌ی په‌روه‌ردگارا ئی ئیمه هه‌موان هی تۆین
 هه‌ر ده‌گه‌ریننه‌وه به‌ق لای تۆ و هه‌مو کارو کرده‌وه و گیانمان و سه‌رو سامان و مال و
 مندالمان هه‌موی مولکی تۆن و هه‌ر به‌ق لای تۆ ده‌گه‌ریننه‌وه و چاره‌نوس هه‌ر به‌ق لای تۆیه،
 ئانه‌وانه په‌حمه‌ت و به‌ره‌که‌تی خوایان به‌سه‌ردا ده‌رژیت و خوا ئی یان رازیه، وه‌ئه‌وانه‌ن
 که‌ پێگه‌ی راستیان دۆزیوه‌ته‌وه و به‌سه‌ری داده‌رژین و هیدایه‌ت دراون و له‌لایه‌ن خواوه
 پشتیان گه‌راوه و پالپشتیان. وه‌رگێڕ. به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن/ ته‌فسیری
 سوره‌تی (البقره).

(44) أ - رواه مسلم.

۱۱- هه له: (بروام نيه كه خواى گه و ره فلان شته يافلانه كاره

ته واو بكات يان بهينيتته دى).

له م قسه يه دا بى توانايى و په ك كه وته يى ده ده يته پال خواى
په و ره دگار په نا به خوا ئه مه ش كوفره . خواى گه و ره له هه مو
كه سيك گه و ره ترو به تواناترو به سهر هه مو شتيكدا زالّه و
به توانايه هه و ره كو بو خوى له قورئانى پيروزدا ده فه رمويّت: ﴿مَا
نَسَخَ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾^(٤٥). به لام ئه گه ر مه به ست له دره ننگ به ده ست

ب - واته: ئه گه ر شتيكت به سهر هات مه لى: ئاى ئه گه ر وام بگردايه و وام نه كرد
بايه، يا ئه گه ر وا نه رويشتبام و رويشتبام توشى ئه و دردو به لايه نه ده بوم، نه خير
به لكو بلى: ئه وه ته قديري خوايه و هه ر ده بو بيته ريگه م و توشم ببيت هه ر چو نيك بايه،
چونكه خواى گه و ره هه رچى ويستى له سهر بيت هه ر ده بيت و له ته قديري خوادا
نوسراوه و ويستى خوايه و پى رازيم و شوكرانه بژيرم، ئه گه ر وانه كه يت ئه و ا شه يتان
ده رگاي بو ده كرئته وه و كارى خوى ده كات و هه لت ده ديريّت و توشى سه رليشيو اوى و
گومرايت ده كات. وه رگير.

⁽⁴⁵⁾ أ — سورة البقرة: (١٠٦).

ب - واته: ئايا نازانى خواى په و ره دگارى جيهانيان به سهر هه مو شتيكدا به تواناو
زالّه و هه رچى بيه ويت ده يكات و هيج شتيك له بهر ده ستى ئه و پزگارى نابيت، خو
كه سيش ناتوانيت له ژير ئاسمان و له سهر زه وى ئه و ده ريجيت. وه رگير.

هينانى بيت له دواى هه ول دان و ماندو بونىكى زور نه مه كو فر نيه و پيچه وانهى حاله تى يه كه مه .

۱۱- پاستيه كهى: (الحمد لله على كل حال ماتوقعت أن يقضى الأمر الفلاني - سوپاس و ستايش بو خواى گه وره له سهر هه مو حاله تيك (باريك)، من وام بير نه ده كرده وه كه فلانه كاره وابه ئاسانى و زو ته واو بيت).

۱۲- هه له: (زه مانه پوت پره ش بيت، يا هيووا براو بيت، ئاى چه ند زه مانىكى پره ش و چاره قورسه، زه مانىكى غه دداره، ئاى كه چه ند زه مانىكى تال و تفت و خراپه كه تى دا ده ت بينم).

دياره نه مه ش جنيو گوتنه به كات و زمان و سهرده م. كه نه ويش حه رامه و دروست نيه وا بلييت. نه وه ته خواى گه وره له فه رموده يه كى قودسى دا ده فه رمويت: {يُؤذِنِي ابْنُ آدَمَ يَسْبُ الدَّهْرَ وَأَنَا الدَّهْرُ بِيَدِي الْأَمْرُ أَقْلَبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ} (٤٦). هه روه ها پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم فه رمويه تى: {لَا تَقُولُوا حَبِيَّةَ الدَّهْرِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدَّهْرُ} (٤٧).

(46) أ - رواه البخاري.

ب - واته: وه چهى ئاده م ئازارى من ده دات كاتيك جنيو به كات و زه مانه و سهرده م ده دات، وه له كاتيدا من زه مانه م وه مو كاروباريكتان، هه مو شتيك له م بونه وره دا

١٢- راستیه‌که‌ی: خاوه‌ن به‌لاو موسیبه‌ت یا ئه‌و که‌سه‌ی که توشی به‌لاو ده‌رده سه‌ری بوه بابلی: (الحمد لله، قَدَّرَ اللهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ - سوپاس و ستایش بۆ خوای گه‌وره، ئه‌وه ته‌قدیری خوایه‌و پی‌ی پازیم و هرچی خوای گه‌وره ویستی له‌سه‌ر بی‌ت ده‌یکات و ئیمه‌ش هیچ ده‌سه‌لاتیکمان له‌ناست خوای گه‌ورده‌دا نیه، چونکه ئیمه‌ هی خواین و هر بۆ لای ئه‌ویش ده‌گه‌رینه‌وه). هه‌روه‌ها خوای په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رمویت: ﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ (٤٨).

١٣- هه‌له: (ناو نان به‌ عبدالنبي، عبدالرسول، عبدالصادق وهه‌روه‌ها).

به‌ده‌ست منه، شه‌وو پۆژ هه‌ل گێپو وه‌رگێپ ده‌که‌م واته شه‌وو پۆژ به‌دوای یه‌کتري دا دینم. وه‌رگێپ.

(٤٧) أ — رواه البخاري.

ب - واته: مه‌لین زه‌مانه ئومید براو بیت، یازه‌مانه له‌ناوچیت، چونکه زه‌مانه خوای

گه‌وره‌یه. وه‌رگێپ.

(٤٨) أ — سورة البقرة (١٥٦).

ب - واتا که یمان له‌په‌راویزی ژماره (٤٣) دا نوسیوه. وه‌رگێپ.

چونكه ئەمه دانه پالێ بەندایه تی بۆ غهیری خوا تیدایه که کوفره. ئەوه ته خوی گهره و بهرزو بی هاوتاو به ته نی ده فهرموی: ﴿إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا﴾ (٤٩).

١٣- راستیه که ی: ناوی به (عبد ربّ النبي، عبد ربّ الصادق، عبد ربّ الرسول) بنی.

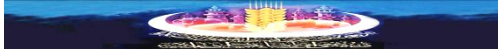
١٤- هه له: (هه ندی که س ده لێن: ئەگەر پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه بوایه

نه پوژو نه مانگیش نه ده بون، یان دروست نه ده کران.

ئهمه ش گۆرانیه که که (عبدالرحمن الأبنودي) هۆنه ری میسری خوا هیدایه تی بدات و بیهینیتیه وه سه ر پیگه ی خوی گهره، پیگه ی قورئان و سوننه ت. دیاره ئەمه ش درۆیه که و به خوا و به پیغه مبه ری صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده لیت. چونکه مانگو پوژ له پیش پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

(49) أ — سورة مريم: (٩٣).

ب - واته: هه رچی له ئاسمان و زهوی دا هه ن هه موی بهنده ی خوان و ئەو به دی هیتان و له ژیر دهستی ئەو دان و ته نیا ده بی به ندایه تی بۆ ئەو بکه ن و له ژیر فه رمان و برپاری خوی گهره دان و له ژیر نه خشه و پلانی ئەو ده جو لینه وه هه رگیز بۆیان نیه لی ی ده ر بجن. وه رگیز. ته فسیری گولشه ن ب ٢ ل ٧٨١.

هه ره هه بون و خواي گه وره دروستي كرد بون. نه و پيغه مبه ره ي
 كه فه رمويه تي: ﴿لَا تَطْرُقُونِي كَمَا أَطْرَقَتِ النَّصَارَى ابْنِ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا
 عَبْدُهُ فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ﴾⁽⁵⁰⁾.

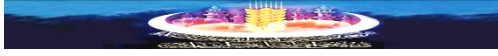
۱۴- راستيه كه ي: (ده بي بلين نه گه ر خوا نه بوايه مانگو پروژ
 دروست نه ده كران).

۱۵- هه له: (ناو ناني هه ندي كه س به پاشاي پاشايان (ملك الملوك))
 ۱۵- راستيه كه ي: (پاشاي سعودي، پاشاي مهراكيش (المغرب)،
 پاشاي نه رده ن، و غه يري نه وانيش له و ناوانه ي كه دروستن و پيغه
 پيدراون). پيغه مبه روستي^{صلى الله عليه وسلم} فه رمويه تي: ﴿أَخْنَعُ الْأَسْمَاءِ عِنْدَ اللَّهِ رَجُلٌ
 نَسَمَى بِمَلِكِ الْأَمْلاَكِ﴾⁽⁵¹⁾. (أخنع: ناشيرين ترين و خراپترين،
 الأملاك: پاشايان).

(50) أ - رواه البخاري.

ب - واته: نه وه نده م به رز مه كه نه وه كه له سنوري خوم ده ر بجم هه روه كو چون ديانه
 نه سرانيه كان كوري مه ريه ميان به رز كردوه، به لكو من به نده يه كي خوام و پيم بلين
 به نده و نيدرراوي خوا واته پيغه مبه ري خوا. وه رگيږ.
 (51) أ - متفق عليه.

ب - واته: خراپترين و قيزه ون ترين ناويك لاي خواي گه وره نه و كه سه يه كه به پاشاي
 پاشايان خوي ناو بنيت، يا ناو بنريت، يا ناز ناوي بيت. وه رگيږ.

١٦- هه له: (من فله م بم، من جوله که بم، من بی بهری بم له نایینی خۆم نه گهر ئه و شته یائو کاره بکه م).

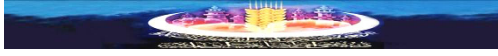
دیاره ئه مهش هه له یه کی بی ئا پرۆیییه، که هه ندی کهس به سویند خواردن ئه م جۆره قسانه ده کهن، چونکه ئه و جۆره که سانه واده زانن که ئه م جۆره قسانه سویند خواردنه به خوای بالا ده ست و کار به جی، به م قسانه یان ده یانه وی خه لکی له خویان دلنیا بکه ن. خو گهر مه به ستیان به رزو پیرۆزی ئه و جۆره قسانه بیته ئه و کوفره و دروست نیه و هه له یه کی گه وره و مه ترسی دار ده کهن. به لام ئه گهر مه به ستیان وا نه بیته و نه فامانه ئه و قسانه بکه ن و بیانه وی خو له و کاره یاله و شته بدزنه وه و خو دور بخه نه وه ئه وه گهر خوای گه وره ویستی له سه ر بیته کوفر نابیته .

١٦- راستیه که ی: (سویند خواردن به (والله)، قه سه م به په روه ردگاری که عبه .. و له م جۆره سویندانه). پیغه مبه روه ^صالله ^عالله ^سالله .

فه رمویه تی: {من کان حالفاً فلیحلف بالله أو لیصمت} (٥٢).

هه روه ها فه رمویه تی: {من حلف بغير ملة الإسلام فهو كما قال} (٥٣) ..

(52) أ — متفق عليه.

ئىمامى نەوھوى گوتويەتى: ئەم جۆرە سوڭىدانە دەرخستنى گەورەيى و ھەرامى سوڭىدى خراپى تىدايە. وە سوڭىند خواردن بەغەيرى ئايىنى ئىسلام - وەك بلى: ئەو جوله كەيە، ئەو فەلەيە، ئەگەر ئاواو ئەوا بىت.

مىنىش دەلئىم پىويستە لەسەر باباى موسلمان كە لەم جۆرە وشانە دور بکە وىتەو وە كە دەبنە ھۆى دەرچون لە ئىسلام.

۱۷: ھەلە: (ھەندى كەس كەسەرەتاي قسە و باس، ياسەر وتارىان دەكەنەو وە دەلئىن: (بەناوى عەرەبايەتى (باسم العروبة)، بە ناوى نىشتمان (باسم الوطن)، بە ناوى گەل و نەتەو (باسم الشعب أو القومية). ئەم جۆرە كردهو و قسە و گفتارانە بەم ناوانە ھەر ھەمويان پوچەل و بى ناوەرۆكن و لاي خوا وەرناگيرين و پىچەوانەى قورئان و سوننەتن. ھەروەھا سۆشيا لىستەكان و

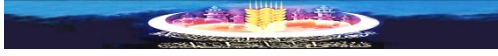
ب - واتە: ھەر كەسك كە سوڭىدى خوارد بەخوا سوڭىند بخوات، دەنا بابى دەنگ

بىت. وەرگىڭ.

(53) أ — متفق عليه.

ب - واتە: ھەر كەسك بەغەيرى ئايىنى ئىسلام سوڭىند بخوات ئەو چى گوتو

لەسەر ئەو يە. واتە لەسەر ئەو بىرو باوەر يە و لەئىلام بەدەرە. وەرگىڭ.

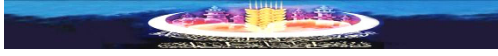
كۆمۆنیسته كان و عه لمانیه كانیش ئەم جۆره وشانه به كار ده هیئن
 خوای هیدایه تیان بدات و بیان هینیتته سهر پێگای خوایی..
 وه له بهر ئه وهی کردنه وه به (بسم الله) پیروزی و به ره که تی خوا
 ده گه یه نیت، دروست نیه به هیچ شتیکی تر ئاهه نگه کان و هه مو
 کارو کرده وه یه ک و گفتاریک بکریته وه و ده ست پێ بکریین.
 ۱۷- راستیه که ی ده بی بلی ی: (بسم الله الرحمن الرحيم، و حمد الله و ثنائه علیه).
 وه پیغه مبه روستی پاشا و سهر کرده بیباوه پره کانی ده نوسی و
 ده ی فه رمو:

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(من محمد عبد الله ورسوله إلى عظیم الروم...) (٥٤)

شیخ محمد الحامد السوری زانای شار حمه ده لی که نه مه
 ده فه که یه تی: (وا باوه له ده ست پێکی کردنه وهی ئاهه نگه کان
 ئاهه نگێر بلی: بسم الله العلي القدير - به ناوی خوای به رزو به توانا،
 بسم العروبة - به ناوی عه ره بایه تیه وه، بسم الوطن - به ناوی
 نیشتمان وه. ئاهه نگه کان ده کاته وه. دیاره کردنه وه به ناوی

(54) رواه البخاري.

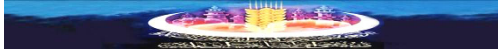

خوای بهرزو بیّ هاوتا شتیکی چاکه و زۆر زۆر له جی ی خۆی دایه تی و کهس ناتوانی لۆمه ی بکات. خوای گه وره پاداشتیش ده داته وه ئه گه ر نیه ت پاکی له گه لّ دابیت و هیچ کاریکی ناشه رعی نه خزینریته ناو ئاهه نگه که .

به لّام به ناو عه ره بایه تی یان (کوردایه تی - وه رگیڤ-) به ناوی گه ل و نیشتمان بیّ شه رعیه و به هیچ شیوه یه ک دروست نیه ، چونکه ده بیته هۆی تیّک دان و شیواندنی یه کتاپه رستی خوای گه وره (الله) که ته نیا مافی خواجه له سه ر به نده کانی .

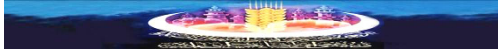
هه ر هاوبه ش په یدا کردنیکی له فزی له م جوّره له پالّ ناوی خوادا ناوی هه ر که سیّک له کاتی سه ر بریندا بریت ئه و گوشته حه رام ده بیته و وه کو گوشتی مرداره وه بوی لی دیت جابا ئه و ناو براوه که له گه لّ ناوی خوادا ده بریت پیغه مبه ر بیته یافریشته ، یا هه ر بونه وه ریکی تر بیته . (بو نمونه : له کاتی سه ر بریندا بلّی به ناوی خواو پیغه مبه ر یای پیغه مبه ران ئه وه دروست نیه و گوشته که ی حه رام ده بیته ... وه رگیڤ.)

له گه لَ پَرمَماندا بۆ عه ره بايه تي و نيشتمان كه شه ريعه تي خواي
 به رزو بِي هاوتاو زانست و زانيارى به رزو پيروژه كانى له باوهش
 گرتوه - له گه لَ پَرمَمان بۆيان و هيواي سه ركه وتنيان بۆ ده خوازين
 - به لام له گه لَ ئه مه شدا سازش بۆ كارى بِي شه رعى ناكه ين و
 ده لَيين به هيچ شيويه كه دروست نيه له پال ناوى خوادا ئه م
 جو ره ناوو زاراوانه به كار به ين رين، چونكه ئه مه ده بيته هوى
 له كه دار كردنى و شيواندن و پوشاندنى پوخسارى يه كتا په رستى و
 به ته نيا په رستنى خواي گه وره . كه پايه يه كي سه ره كي و بنه ماي
 خوا په رستى يه و كو له كه ي به هيزى يه كتا په رستى خواي
 گه وره يه و به گه وره ترين داواو داخوازي خواي گه وره يه كه هه مو
 پيغه مبه رانى ني دراوى پِي ناردون و په وانه كردون. هه تا ئيره
 ته واو بو ئه وه ي كه له كتى بى (ردود على ابطال) وه رگيرا بو.

منيش ده ليم: له كتى بى ناوبراودا گه ليك هه له ي هاوبه شى پهيدا
 كردنم بينى كه پيچه وانه ي يه كتا په رستين. ئه وهش له كاتى كدا
 كه پرسيار كراوه: ئايا جه مسه ره كان (أقطاب) و فريا په سه كان)
 أغواث) و يارمه تي ده ر هه ن؟ له وه لامدا گوتويه تي: به لى،

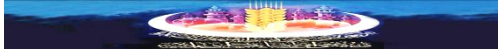

فریارس و یارمه تی ده رهن، به لام ئه و فریا رسه پی ی ناگوتریت فریا رسه هه تاکو روی تی نه کریت و داوای لی نه کریت و په نای بو نه بریت و هانای بو نه بریت و هاواری نه کریتی. (ته و او بوده رباره ی کتیبی رابردو- إنتهی من الکتاب السابق).

هه روه ها له م هاوبه شی پهیدا کردنه گه وره تریش هه یه که زوریک له سو فیه کان تی ی که وتون، که زوریکیان له پیرو پی او چاک و فریارس هه ن له کاتی ته نگانه و لی قه ومان و ته نگ و چه له مه و ناخوشیه کاند ا هانایان بو ده بن په نایان پی ده گرن و هاواریان ده که نی، خوای گه وره ش به رپه رچیان ده داته وه و به درویان ده خاته وه کاتی رو ده کاته پیغه مبه رسول الله ﷺ و هاوه له به ریزه کان و پی یان ده فه رموی: ﴿إِذْ تَسْتَعْیُنُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدَفِينَ﴾ (٥٥). هه روه ها

(55) أ — سورة الأنفال: (٩) .

ب - واته : کاتی نیوه هانانتان بو لای خوای په روه ردگاری خوتان هینا و په روه ردگاریشتان وه لای دانه وه و یارمه تی و هیزی فریشته کانی بو ناردن که هه زار فریشته ی پال پشت و یه ک له دوا ی یه ک بو ناردن و هیزی بیبا وهرانتان شکاند و به سه ریاند ا سه رکه وتن . وهرگیب .

دهه فرموی: ﴿ وَظَنُوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ﴾ (٥٦). دهی که واته فریا پرس و یارمه تی دهرو به هاناوه هاتو ته نیا خوای پهروه ردگاری جیهانیانه و بهس. داوام له کورپه که هی عبدالرحمن کرد که تی بینیه ک له سهر ئه و کتیبه بنوسیتن به لام ئه و پازی نه بوو گوتی: باو کم باخوی بهرپرسیاریتی ئه و کتیبه هه ل بگریت و ئوبالی به ئه ستوی خوی.

١٨. هه له: (فلان کهس شایسته ی خیرو چاکه و تاقی کردنه وه ی خوایی نیه).

دیاره گومانی تیدا نیه که په خنه گرتنه له خوای گه وره که گوایه دادپهروه رو لیزان نیه، به لاو تاقی کردنه وه به سهر که سیك دینی

(٥٦) أ — سورة التوبة: (١١٨).

ب - واته: ئه وانهی له جهنگ دوا که وتبون و په شیمان بیونه وه چونکه خوا و پیغه مبهرو هه مو موسلمانان لی یان توپه بوبون و دهنکیان لی وهر گرتبون، له مهراقان دنیا یان هه مو لی ویک هاتبوه وه و کورد گوته نی کونه مشکیان لی ببوه قه یسه ری، ئه وانه زانیان که هیچ په ناو په سارنیک نیه خوی تی بگرن جگه له په ناو نوای خوا ، بویه په شیمان بونه وه و داوای لی خویش بونیان له خوا کردو خوای گه وره ش لی یان خویش بو. وه رگتیر. ته فسیری گولشه ن ب ١ / ته فسیری سوره تی (التوبة).

که شایسته ی نیه و له جی ی خۆی دا نیه (۵۷)، یان نازو نیعمه ت ده داته که سانی که شایسته نین، چونکه له وانیه ئه و په خنه گرتنه بیته هۆی کوفریک که پی ی له ئیسلام درده چیت چونکه خێرو شه پر زۆر جار له وانیه له تاقی کردنه وه کانی خوادا هه بیته که توشی به لآو موسیبه ت ده کات. ههروه کو خوای گه وره ده فه رمویت: (وَتَّبَلُّوْكُمْ بِالسَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ) (۵۸).

۱۸- راستیه که ی: (فلان که س خوای گه وره به تاقی کردۆته وه بۆ

(57) یا وه ک ئه وه ی زۆر جار به سه ر ده می خه لکدا دیت و گویمان لی ده بیته که ده لئین: (خوا مال ده دات به هه مو که س)!! یا زۆر جار ده لئین: (ده بوایه که که سیک گوناحیک ده کات خوای گه وره له جی ی خۆی په قی بکات) دیاره ئه مانه ش گوناحیکی گه وره ن و په خنه گرتنه له کاره کانی خوای گه وره. وه رگێر.

(58) أ — سورة الأنبياء: (۳۵).

ب - واته: ئیمه به خۆشی و ناخۆشیه کانی ژبانی دنیا بیتان تاقیتان ده کهینه وه و ده تانخه یه ژیر تاقی کردنه وه و ئه زمونه وه بۆ ئه وه ی بزانی کامتان خۆپاگرو به ئارام و شوکرانه بژین بۆ خوای گه وره، دوايش له پۆژی قیامه تدا هه موتان ده گه رینه وه لای ئیمه و لیتان ده پیچینه وه و هه ر که س حسابی خۆی به گوێره ی کرده وه کانی خۆی و خۆپاگری و پله ی درچونی له و تاقی کردنه وه و ئه زمونه دا وه رده گرتنه وه. وه رگێر.

به سود وه رگرتن له ته فسیری گولشه ن ب ۸۱۷ ل ۲.

ئه‌وه‌ی بزانیته ئارامگرو خوؤ راگرو شوکرانه بزیره یان نا، ، پیویسته ئارام گرو خوؤ راگر بیته له تاقی کردنه وه کانی خوا دهر بجیته .

خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَلْتَبْلُوْا كُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَتَقْصِ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿٥٩﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿٥٩﴾ .

١٩ت هه‌له: گۆته‌ی هه‌ندی که‌س که‌ده‌لێن: (په‌رستراوی جه‌ماوهر، خوؤشم ده‌وئ به‌پله‌ی په‌رستن و به‌ندایه‌تی بوؤ کردن). دياره ئه‌مه‌ش هاوبه‌ش په‌یدا کردنی گه‌وره‌یه، چونکه په‌رستش ته‌نیا بوؤ خوای تاك و ته‌نیا ده‌کریت و به‌س، خوای گه‌وره‌ش بونه‌وه‌رو هه‌مو دروست کراویکی ته‌نیا بوؤ په‌رستش و به‌ندایه‌تی کردنی خوؤی دروست کردن، هه‌روه‌کو ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (٦٠).

(59) أ — سورة البقرة: (١٥٥ — ١٥٧).

ب - واتاکه‌یمان پیشتەر نوسیه‌وه . وه‌رگێڤر.

(60) أ — سورة الذاریات: (٥٦).

ب - واتاکه‌یمان پیشتەر لێک داوه‌ته‌وه . وه‌رگێڤر.

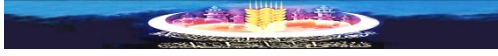

۱۹- راستیه که ی: پیویسته که یه کیک مرۆفیکێ چاک و خوو
په وشت بهرزو بروادار بو پی ی بلێ ی: خوشه ویستی خه لکه،
زۆر زۆرم خوش ده ویت.

دیاره ئەم قسه یه ته نیا به و که سانه ده گوتریت که شایه نی ئەو
خوشه ویستی و پیز لینه بن. وهك براو باوك و دايك و که سانیکێ
تری که شایسته بن. و به گویره ی به نامه که ی خوا برۆن به پیوه
له هه مو بواره کانی ژیا نی دنیا یاندا، به و که سانه ناگوتریت
که له دین ده رچون و گوێ رایه لی خوای گه وره ناکه ن و هه میسه
خه ریکێ بیدعه و بیدعه کاری بن له دینه که یاندا.. که فپی به سه ر
دینه که یانه وه نیه. وه هه رگیز به ئافره تان ناگوتریت (خوشه ویستی
خه لکی - محبوبة الجماهير) چونکه ژنان و یا کچان ته نیا ده بی
می رده کانیان خوشیان بون، یا ته نیا خوشه ویستی می رده
مه حره مه کانیان بن.

هه نه کان له بواری هاوبه ش په ییدا کردنی بچوک دا

۱- ههله: نه گهر خواو تو ويستتان، يائه گهر خواو تو بتانه ویت -
 ماشاء الله وشتت، يا نه وه له خواو له تو وهيه- هذا من الله ومنك، يا
 نه گهر خواو فلان كه س نه بيت - لولا الله وفلان، يا له ناسمان خواو
 ههيه و له سهر زه ویش تو- الله لي في السماء وأنت لي في الأرض.
 ياخود نه وه له به خشنده يی و به زه یی خواو تو یه- هذا من فضل الله
 وفضلك، يا من له خو شه و یستی خواو له خو شه و یستی تو دام - أنا
 في حب الله وحبك، يا من له پشتيوانی خواو تو دام، يا من له هی خواو
 هی تو م- أنا بالله وبك. نه مه و چه ندان هه له و په له و سه رکیشی
 ترکه له م بواره دا موسلمانان تی ی که وتون و له سه زمانانیا ن بوه ته
 شتیکی ناسایی و زور به ساده و سانایی به سه ریاندا تی ده په رییت.
 دیاره نه م ده پرینانه ش هه له یه کی گه وره و ترسناکن که بی
 موبالاتانه موسلمانان رۆژانه به سه رده میاندا دیت، بی نه وه ی تی
 ی پامینن و لای لی بکه نه وه که گوناچه و ده بیته هوی هاوبه ش
 په یدا کردنی بچوک و هاوهل بو خوا دانان.
 دیاره نه مه ش له هاوهل دانانی ونن(الخفي) که زۆریک له خه لکی هه ر
 هه ستیشی پی ناکن. بی گومان ده بی نه م گوتانه له نیوان ناوی
 خواو ناوی که سان دا به وشه ی(ثم واته له پاش خوا) به کار بهینرین

واته ئهگه ر خوا ويستی لهسه ر بو پاشانیش يا ئه مجار توش بئیت
خوش بئیت به کار دههينرين.

پياويك هاته لای پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم وپيى ي گوت: ماشاء الله وشئت،
قال: {أجعلني لله ندا؟ بل قل ماشاء الله وحده} (٦١).

١- راستيه كه ي: ماشاء الله ثم شاء فلان - ئهگه ر خوا خوى به ته نيا
ويستی لهسه ر بئیت ئه مجار يا پاشانیش فلان كه س حه زى لى بئیت.
پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم فه رمويه تى: {لاتقولوا ماشاء الله و شاء فلان ولكن
قولوا: ماشاء الله ثم شاء فلان} (٦٢).

٢- هه له: والنبي - به پيغه مبه ر يا سوئند به پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم، بالشرف
- به ناموسم، بالذمة - به زيممه ت، بالكعبة - به كابه ي پيرۆز، بالأمانة -
به ئه مانه ت، و حياة سيدي فلان - به ژيانى به پريز فلان كه س، و حياة

(٦١) أ - صحيح رواه أحمد.

ب - واته: ئه وه منت كرده هاوه ل و هاو وينه ي خوا؟ جارنيكى تروا نه لى ي، به لكو
بلى: ئهگه ر خوا خوى به ته نيا ويستی لهسه ر بئیت. وه رگير.

(٦٢) أ - صحيح أبوداود، ٤٩٨٠.

ب - واتا كه يمان لهسه ره وه پون كردۆته وه. وه رگير.

أولادي وأبي - سویند به ژیانی منداله کان و به ژیانی باوكم) نه مانه و گه لئ هه له و گوناحی تر كه له م بواره دا پوژانه رو ده دن.

نه مانه گشتیان له شیرکی بچوكن، له وانیه به ره و شیرکی گورهش برۆن و سه ر بکیشن. نه گه ر سویند خوړ مه به سستی نه وه بیت كه سویند پی خوراوه كه وه لی خواجه، یا هه ر شتیکی تر ده توانیت سودو قازانچ و زیانی پی بگه یه نیت و فریای بکه ویت یاوه لامی هاوارو سوینده كه ی ده داته وه، یا خود لی ی بترسی نه گه ر به درۆ سویندی پی بخوات و ده ی هه نگیویت.

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: {مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ} (٦٣).

هه روه ها فه رمویه تی: {مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ مِنَّا} (٦٤).

٢- پاستیه كه ی: (وَرَبُّ النَّبِيِّ - سویند به په روه ردگاری پیغه مبه ر

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، و رب الكعبة - سویند به په روه ردگاری كه عبه، والله - سویند

(63) أ — رواه البخاري.

ب - واته: هه ر كه سيك به غه بری خوا سویند بخوات نه وه هاوبه شی یو خوی گه وره

په بیدا كرده. وه رگتیر.

(64) أ — صحيح رواه أبو داود.

ب - واته: هه ر كه سيك سویند به نه مانه ت بخوات نه وه له نيمه نيه واته موسلمان نيه. وه رگتیر.

به‌خو، و بالله - به‌خو) و هاو وینه‌کانی. به‌پیی فه‌رموده‌ی
 و سید که فه‌رمویه‌تی: {أَلَا إِنَّ اللَّهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تُحْلِفُوا بِالْأَبَائِكُمْ فَمَنْ كَانَ
 حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَصْمُتْ} (٦٥) عمر فه‌رموی: له‌دوای ئەم
 فه‌رموده‌یه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر و سید ئیدی من سویندم نه‌خواردۆته‌وه‌ه چ ئاگام
 له‌خۆم بوبیئت و چ له‌کاتی وروژاندندا واته‌ له‌کاتی توپه‌ بوندا بوبیئت.
 ٣- هه‌له‌: (شاءت الظروف أن يحصل كذا - ئەگه‌ر زه‌مانه‌ ویستی
 له‌سه‌ر بیئت که‌فلانه‌ شته‌ پو بدات، شاءت الأقدار أن یصل كذا و كذا -
 ئەگه‌ر قه‌ده‌ر ویستی فلان شته‌ و فلان شته‌ و پو بدات یا بییئت).
 دیاره‌ ئەمانه‌ش قسه‌ی خراپ و بی‌زاون و دروست نیه‌ بکرتین،
 چونکه‌ بارو دۆخیش هه‌ر کات و زه‌مانه‌ و (الأقداریش) کۆی (قدر) ه‌ و
 نه‌کات و نه‌قه‌ده‌ریش هیچ ویست و ئاره‌زویه‌کیان نیه‌ و هیچیشیان
 به‌ده‌ست نیه‌ و هیچیان له‌ده‌ست نایه‌. ویست و ئاره‌زوو ئەنجامدان
 و جی به‌جی کردنی کاره‌کان و به‌رپۆه‌بردن و هه‌لسوراندنی

(٦٥) أ - رواه البخاري.

ب - واته‌: ئایا ده‌زانن که‌خوای گه‌وره‌ قه‌ده‌غه‌ی کردون که‌سویند به‌باب و باپیرانتان
 بخۆن، هه‌رکه‌سێک ویستی سویند بخوات باته‌نیا سویند به‌خوای گه‌وره‌ بخوات یان با جی
 ده‌نگ بیئت واته‌ باسویند نه‌خوات. وه‌رگیز.

بونه وهریان به دهست نیه و سود گه یاندن و زیان پی گه یاندن و تا قی کردنه وه و به لآو به سهر هینان و پرگار کردن له به لآو موسیبه ت ته نیا و ته نیا به دهست خوی گه ورهن.

ههروه کو خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ (٦٦).

٣- پاستیه که ی: (قدر الله و ماشاء فعل - ته قدیری کارو فرمانه کان ته نیا به دهست خوان و هه ر خوی چی ویست ده یکات و که س ناتوانیت ره خنه ی لی بگریت، چونکه هه مو کاره کانی له جی ی

(٦٦) أ — سورة الإنسان: (٣٠).

ب ٥٨- واته: ئیوه هیچ ویست و ئاره زویه کتان نیه و به دهست ئیوه نیه و بوتان نایه ته دی مه گه ر خوی گه وره ویست و ئاره زوو مه یلی له سهر بیت هه مو کاریک هه ر به دهست خوی گه وره یه و هه ر بق لای ئه و ده گه ریته وه. خوی گه وره زور ژیرو زاناو دانایه و زانست و زانیاری خوا ئه و هنده زوره بی ئه ندازه یه هه ر بق خوی ده زانیت چه نده. خوا هه ر خوی ده زانیت کی رو له ریگه ی پاست و هیدایه تی خوا ده کات و کیش پشت هه ل ده کات و ریگه ی سهر لیشیواوی و گومپایی ده گریته به رو سهر گه ردان و ویل ده بیت. دیاره خوی گه وره هه ر کاریکی بیکات به مه به سست و حه کیمانه ده یکات و کاره کانی هه یچیان بی هوده و بی سود نین و هه مو یان له جی ی خوی دان. خوی په روه ر دگار زاناو دانایه. وه گپ. له ته فسیری گولشه ن ب ١٥ ل ١٥.

خۆی دان و شایه نی په خنه گرتن نین. ههروه کو له فه رموده دا هاتوه: {وَلَكِنْ قُلْ قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنْ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ} (٦٧).
 ٤ - ههله: قسه ی هه ندی که س بۆ به رپه رچ دانه وه ی حه سودی یا باشت ر بلیین بۆ چاوه زار ده لئین: (خمسة و خمیسة).

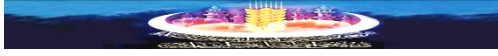
بۆ ئه م مه به سته ش له په ده سته کی دروست کراو یا خود پیللویک یا ناله که ریا هی و لآخه به رزه، یا پوه کیکی درکاو ی دین و هه لی ده هاوه سن گوايه بۆ لادانی زیان و پاراستن و پوچه ل کردنه وه ی چاوه زار، جاییان به سه ر ده رگاوه هه لی ده هاوه سن یان به سیاره یا له ناو ده رمال و کشتو کاله کنیان یا له هر شوینیکی تری مه به سته خویان هه لی ده هاوه سن.

پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ } (٦٨). (التمیمة)
 هه ر شتیک به نیه تی چاوه زارو لادانی زیانه کان وه که به لآو

(67) أ - رواه مسلم.

ب - واته: هه مو شتیک قه ده ری خوايه و هه ر شتیک بیه وی ده کات . ئه گه ر نه لئین و وایر نه که نه وه ئه وه ده رگا بۆ شه ی تان ده کریته وه به که یفی خۆی هه لئان ده سوړینیت و کوفرتان پی ده کات. وه رگیږ...

(68) أ - صحیح أحمد ١٦٩٦٩.

موسيبهت و نه و جوره شتان هه لباوه سريت وهك: پيلاو، ناله
گوي دريژو ولاخه به رزه، موروه شينكه و كوژه كه، كه لاله سه ري
ولاخ و پيسايي سه گو و هيلكه شه يتانو كه و گويچكه ماسي و نه و
جوره شتانه.

٤- راستيه كه ي:

أ- خويندني هه ردو سوره تي (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ).
ب - گوتني ماشاء الله، لاقوة إلا بالله. خواي گه وره ده فه رموي: ﴿
وَلَوْ أَنَّا إِذْ دَخَلْنَا جَنَّاتٍ قُلْنَا مَا شَاءَ اللَّهُ لَأَبْغَيْنَا مِنَ الْجَنَّةِ الْبُحْرَانَ﴾ (٦٩).

ب - واته: هه كه سيك هه شتيك به نيته تي چاوه زار هه لباوه سييت نه وه
هاوبه شي بؤ خواي گه وره په يدا كر دوه. وه رگيڤ.

(69) أ — سورة الكهف: (٣٩).

ب - واته: نه گه ره ده چويته ناو باخچه و باخاته كه ت بتگوتايه : دهك ليت به زياد
بيت نه ي خواي په ره ردگار نه م نازو نيعمه ته هه موي له به خشنده يي و كه ره مي تويه
نه گه ره تو نه م نيعمه ته ت به من نه خشيبا هه رگيز نه ده بو، خوايه گيان هه رچي تو چه زو
مه يلت لي بيت ده بيت و هه رچي تو چه زت لي نه بيت هه رگيز نابيت، هيزو تواناو ده سولات
هي تويه و به ده ست كه س نيه و هي كه س نيه، ئيمه هيج تواناو ده سه لاتيمان نيه له ئاست
هيزو تواناو ده سولاتي تو نه ي په ره ردگار، وه شوكرانه بيژيري خوات ده كرد گه ليك
باشتر ده بوو نه و به ره كه ت و نازو نيعمه ته ي خوا به رده وام ده بوو له پتر بوندا ده بوو.
وه رگيڤ. ته فسيري گولشه ن ب٢/ سوره تي الكهف: ٣٩.

ههروه ها پیغه مبه ره و صلی الله علیه و آله فه رمویه تی: { لاحول ولا قوه إلا بالله کتر
من کنوز الجنة } (٧٠)

ج - خویندنی ئه و نزاو پارانه وانه ی که له پیغه مبه ره وه صلی الله علیه و آله هاتون
له سبه ینان و ئیواراندا:

{ مَنْ قَالَ حِينَ يُمَسِّي: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي
الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ تُصِبْهُ فَجَاءَةٌ
بَلَاءٌ حَتَّى يُصْبِحَ وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ تُصِبْهُ فَجَاءَةٌ
بَلَاءٌ حَتَّى يُمَسِّي } (٧١).

(70) أ — صحيح رواه أحمد.

ب - واته: گوتنی (لاحول ولا قوه إلا بالله) که نجینه یه که له که نجینه کانی

به ههشت. وه رگێڤ.

(71) ١ — صحيح أبو داود ٥٠٨٨.

ب - واته: هه ره که سێک ئه و دوعایه ی سه ره وه بخوینت ئیواران سی جارو
به یانیا نیش سی جار ئه وه له ئیوارێ وه هه یچ شتیکی به سه ر نایه و هه یچ شتیکی توخون
ناکه ویت هه تا به یانی ده بیته وه، ههروه ها له به یانیه وه تا ئیواره دادیت هه یچ شتیکی توش
نابیت و هه یچ شتیکی نزیك نابیته وه، که واته هه مو بیست و چوار کات ژمیره کان له هه مو
به لا و کیشه یه ک پرگاری ده بیته مه گه ر قه ده ری خوای له سه ر بیت. ئه مه ش واتای
دوعایه که به کوردی: (به ناوی خوای به خشنده و میهره بان که هه یچ شتیکی له گه ل ناوه

۵ - هه له: نوسینی وشه ی (الله، محمد) له یه ک ئاستدا له سه ر دیواره کان، له ناو کتیبه کاندای، ناو پوژنانه و گوڤاره کاندای له سه ر لوحه و تابلو کاندای. و له هه ر شوینیکی تر دای بیت.

چونکه ئه مه وا گومان ده کریت که محمد ﷺ هاوتای خوا بیت له پله و پایه دا خوا په نامان بدات. دیاره ئه مه ش شتیکی نه گونجاوه و هه رگیز شتی وانا بیت و دروست نیه. خوای گه وره (الله) دروستکه رو به دیهینه ره، وه محمد ﷺ دروستکراوه.

۵ - راستیه که ی: (لا إله إلا الله، محمد رسول الله - جگه له خوای گه وره هیچ خوایه کی تر نین به هه ق بپه رستریت، محمدیش به نده و نیر دراوو پیغه مبه ری خوایه).

چونکه ئه م رسته یه له فه رموده ی پیغه مبه ره وه ﷺ هاوتوه که فه رمویه تی: {الإسلامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ} (۲). هه روه ها ئه م رسته یه ده یسه لمینیت که خوا

په روزه کانی خوادای زبانی پی ناگات نه له سه ر زهوی و نه له ئاسماندا، ئه و خوایه ی بیسه رو بینا و به رزو بی هاوتاو به ته نی یه. و هه رگنپ.

(72) أ - رواه مسلم.

پهروهردگاری جیهانیان ته نیاو تاکه خواجه که به هق بپه رستریټ که (الله) یه و محمدیش په وانه کراوو پیغه مبهری خواجه .

هه له له بواری پی شیل کردنی مافه کانی خوای بهرزو بی هاوتادا

۱- هه له: (فلان ربنا افتکره -) وشه یه که بو که سیک ده گوتریټ که خوای گه وره دهی مرینی. گوتنی ئه م وشه یه کوفره و به هیچ شیوه یه که دروست نیه چونکه ئه م دهسته واژه یه بی ناگایی و له بیر چونه وه ده داته پال خوای گه وره، دیاره ئه مه ش ده بیته که م کردنه وهی هیزو توانا و سیفه ته پیروژه کانی خوای گه وره و پهروهردگاری جیهانیان حاشا خوای گه وره له مه به دوره . خوای گه وره ده رباره ی چه رخنه کانی سه ره تاو له چیروکی به سه ره اتی موسا ده فه رموی: ﴿قَالَ عَلَّمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى﴾ (۷۳). هه روه ها خوای گه وره ده فه رمویټ: ﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا﴾ (۷۴).

ب - واته: بنچینه و بنه مای ئیسلام ئه وه یه شایه دی بدهیت که بیجگه له خوای گه وره (الله) هیچ خواجه کی تر نین به هق بپه رستریټ، وه محمد ﷺ پیغه مبهرو نیردراوی خواجه . وه رگیږ.

(73) أ - سورة طه: (۵۲).

١ - راستیه که ی: (فلان توفاه الله - خوی گه وره مراندی) وله م
جوره دهسته واژانه .

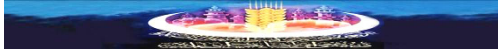
٢- هه له: گۆته ی هه ندی که س به خه لکی تر: (خوا له حالی تو
ده پرسیتته وه - الله یسأل عن حالک.)

٢- راستیه که ی: (له خوا ده پارپیمه وه که لات لی بکاته وه و به زه یی
پیتدا بیتته وه - أسأل الله أن یحتفی بک) یا (له خوا ده پارپیمه وه
که له گه لدا میهره بان و نه رم و نیان بیت - یلطف بک) یا خوی
گه وره لوتفو و پیزو به زه یی خوی به سه ردا برپیزئی و به ره که ت
بخاته ژیانته وه . ئەمه و گه لیک ی تری له م جورانه . چونکه گوتنی
ئەم ده برپینه یاده سته واژهی (الله یسأل عن حالک - خوا له حالی

ب - واته: موسا له وه لامی فرعه وندا که پرسیاری له گه له کانی پیش خویان لی
کردبو چی یان لی به سه ر هات له دوی مردنیان، خۆ ئه وانیش خوی ئیوه یان نه ده په رست
که مه به سستی له خوی گه وره بو گوتی: زانیاری ئه وانه لای خوی گه وره یه، ئه و خویا ه
په روه ردگارمه و هیچ شتیکی لی تیک ناچیت و هیچ شتیکیشی له بیر ناچیت. وه رگیتر.
ته فسیری گولشنه ب ٧٩٢.

(74) أ — سورة مریم: (٦٤).

ب - واته: خوی په روه ردگاری تو هیچی له بیر ناچیت و هه ر کارو هه ر شتیکی بویت
له کاتی خوی دا ده ی هینیتته دی. وه رگیتر. ته فسیری گولشنه ب ٢ / سورته ی مریم: ٦٤.

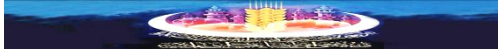

تۆ ده برسیتته وه) گومان واده بریت که خوی گه وره (الله) کارو بارو
 پیداوستی ژیانی مروفه کانی بیر ده چیتته وه و پیویستی به پرسیار
 کردن و داوا کردنی له م و له وه یه . خوی گه وره ده فه موی: ﴿
 لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 عِلْمًا﴾ (٧٥).

٣- هه‌ئه: (فلان کهس نمونه ی به رزو سیفه تی به رزو بلندی هه‌یه -
 فلان له مثل الأعلى). گوتنی ئه م دهسته وازه یه ش دروست نیه و
 هه‌رگیز نابیی بگوتریت. چونکه ئه وه ی که به تاک و ته نیا نمونه ی
 پله و پایه ی به رزی له زه وی و ئاسمانه کانداهه بیت ته نها (الله) یه و

(75) أ — سورة الطلاق: (١٢) .

ب - واته: خوی گه وره ههوت ئاسمان و ههوت زه وی دروست کردوه پانی و
 فراوانی هه مویان و ئه وه مو شتانه ی که تیایاندا هه ن هه ر خوا خوی ده زانیت فرمان و
 بپیاره کانی خوا له ناو ئه وه مو زه وی و ئاسمانانه دا به رده وام دیت و ده چیت تارپۆزی
 قیامهت و ئه م زانیاریانه تان بۆ پون ده کریتته وه، بۆ ئه وه ی بزانه که خوی گه وره به سه ر
 هه مو شتیک زال و به توانایه . هه روه ها چاک بزانه که زانست و زانیاریه کانی خوی گه وره
 ده وره ی هه مو شتیک داوه له م بونه وه ره پان و پۆره دا. ته فسیری گولشه ن ب٣ل١٤٩٠،
 وه رگتیر.

بهس. ئه وه ته خوای گه وره ده فه رموی: ﴿وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (٧٦).

٣- پاستیه که ی: فلان که س به نمونه ی به رز ده هینریتته وه له فلان شته وه له فلان کاره دا. بو نمونه له ئه خلاق وه پره وشته دا، له نازیه تی وه له پاله وانیتی دا، له پیاوه تی وه له به خشنده یی دا، له ئه دهب وه له ئا کاردا، له م جوړه شتانه دا.

٤ - پاریزراوی ته نیا بو خوايه - العصمة لله وحده. ئه م دهسته وازایه ش ده رپرینیکي هه له یه. چونکه ده بی هه میسه پاراستن له سه رچاوه ی پاراستنه وه سه رچاوه بگریته وه که سیک له ژور ئه ودا هه بیته بیپاریزیت. لای هه موانیش ئاشکرایه وه شتیکی به لگه نه ویست و دلنیا یه که ئه وه سه رچاوه به هیزو به توانا و

(76) سورة الروم: ٢٧.

ب - واته: خوای گه وره له زه وی و ئاسمانه کاندای ته نیا هه ر خوی خاوه نی پله ی به رزو بلند و سیفه تی جوانه، به ئی به رزی و توانای خوا له ئاستیک دایه هیچ که س وه هیچ شتیک نایگاتی و ناتوانیت له ئاستی دا بوه ستیت، خوا ئه وه خوا یه یه که له گشت و کار و فرمانه کانی دا ژیری و حکمهت و دانایی هه یه وه مه به سستی به رزی بیان تیدایه. ته فسیری گولشه ن ب٢ل١٠٤٣ وه رگیږ.

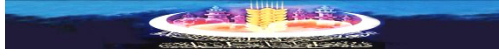

پاریزه ره ته نیا خوا (الله) گیان خۆیه تی و له ژور ئه وه وه هیچ که سی تر نیه که پی ی بگوتریت پاریزه رو ئه ویش پاریزه راو (معصوم) بیته. (والله) ته نیا خۆی دروستکه رو به دیهینه ر (خالق) ه و جوئی له ویش هه مو که سیک و هه مو شتیک دروستکه راو به دیهینه راون. ئه وه ئه گهر مه بهستی له (العصمة) پاراستن (معصوم) بیته.

۴- راستیه که ی: (پاریزه راوی ته نیا بو نیردراوان و پیغه مبه رانی خواجه له سروش (الوحي). (والمعصوم من عصم الله - پاریزه راو ئه وه که سه یه که خوای گهره بیپاریزه یه یا پاراستیته) رواه البخاري. ۵- هه له: (له توانادا نیه دابهینم له وه ی که هه یه).

۵- راستیه که ی (له توانادا هه یه داهینان بکه م له وه ی که هه یه ئه گهر خوا ویستی له سه ر بیته و مه یلی لی بیته).

چونکه ده بی واپریار به دیت و واهه ست بکه یته که له توانات دا نیه خه ملاندن و داهینان له پیش بینی کردن و غه یب زانین. چونکه پیش بینی و غه یب زانین و کارو باره کانی غه یبی ته نها له قودرته و توانای خوادان و ته نها خوا ده یان زانیته. هه وه کو خوای گهره بو خۆی ده فه رمو یته: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا

إِلَّا هُوَ ﴿٧٧﴾. خوای گه وره زۆر چالاک و کارایه و هه ر شتیکی مهیلی لی بیته و ویستی له سه ر بیته خیرا و ده ست به جی دروستی ده کان و نه نجامی ده دات و ده ی هینیته بون له نه بونه وه. خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾ ﴿٧٨﴾.

٦- هه له: قسه و گوته ی هه ندی که س که ده لاین: (الله کبیر، رینا کبیر— خوا گه وره تره، په روه ردگارمان گه وره یه). به بی به کار هینانی (الألف واللام) ی پی ناسینه وه (التعريف).

٦- راستیه که ی: (الله الکبیر - خوای گه وره، خوا گه وره یه). چونکه به خسته سه ری (أل التعريف) واته ئه لف و لامی پی ناسینه وه ده ست نیشانی زاتی خوای گه وره ده کات و مه به ست ته نیا (الله)

(77) أ — سورة الأنعام: (٥٩).

ب - واته: کلیله کانی غه یبو غه یب زانی و شته په نها و شارا وه کان له خوا به ولوه که سی تر نایان زانیته به یان پی نابات. زانست و زانیاریه کانی خوا گه لیک فراوانن و له و به ولوه که سی ترو هیچ شتیکی تر نایان گاتی. وه رگتیر.

(78) أ — سورة القصص: (٦٨).

ب - واته: خوای گه وره هه ر شتیکی بویت و هه ز لی بیته دروستی ده کات و هه لی ده بژیته. وه رگتیر.

يه كه گه وره يه و هيچ گه وره يه كي تر له و به ولاوه نين. ئه وه ته
 خواي گه وره ده فهرمويت: ﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ (٧٩).
 هه ره كو له پيشه وه ئاماژه مان بو كرد كه ئه گهر (الله كبير)
 به (نكر) واته ناديارو نه ناسين بيت. ئه وا ده بيته هوي پيدا بوني
 گومان له نيوان خواي گه وره و هه ندي له دروست كراوه كاني
 به رامبه ري و هاوتايي واته به راورد كردن دروست ده بيت.. دياره
 هيچ كه سيك ناگاته خواي گه وره و به سه ره مو دروست
 كراوه كاني خوي دا گه وره تره. ئه و دروست كه رو خالقه و جوئ
 له ويش هه موي دروست كراوو بي ده سه لات و بي هينزن له ئاست
 خواي گه وره دا. وه له گه ل ئه مه شدا ناوه كاني خوا جيگيرو
 براهن (توقيفية)، وه يه كي كه له ناوو سيفه ته كاني خواي گه وره و
 وه هيچ كه سو هيچ شتيكي تر ناكريته هاوشان و هاوتا له گه ل
 زاتي خوادا به گويره ي ئه و ده قه شه رعيانه كه له م بواره وه و

(79) أ — سورة سبأ: (٢٣).

ب - واته: خواي گه وره به رزو بي هاوتا و گه وره يه. وه رگير.

له جيگير بون و نه گوري سيفه ته به رزو ناوه جوانه كاني خواي
گه وره دا هاتون.

وه ابن فارس گوتويه تي: نابي بگوتريت (الله كبير - خوا گه وره يه)
ئه ويش له بهر ئه وه يه چونكه وشه ي (أكبر) بالا ترين و گه وره ترين
پله ي هره سهرو ده گه يه نيئت. واته: له به رزي و بالا ده ستي و كار
به جي ي دا هيچ كه س و هيچ شت و لايه نيك له (الله) بالاترو به رز تر
نيه. بو ئه م مه به سته ده تواني سه يري كتيبي (حليّة الأولياء
ص ٧٦) بكه يت.

٧- هه له: (أنا عبدالمأمور - من به نده ي فه رمانداره كه مم) مه به ستي
له وه يه كه كه سيك له و به ره و ژور تر بيت و فرماني پي بكات وه ك
خاوه ن كاره كه ي.

٧- راستيه كه ي: من به نده ي خوام و به نده ي هيچ كه س و هيچ
شتيكي تر نيم. به لگه ش له سه ر ئه مه ئه م فه رمو ده يه ي خواي
په روه رد گاره كه ده فه رموي: ﴿مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ (٨٠).

(٨٠) أ - سورة آل عمران: (٧٩).

٨- هه له: (أنا عبدك ومخدومك - من به ندهه و خزمه تكارى تۆم) .
 زۆر جارى وا هه يه كه سيك به كه سيكى تر ده لى: من به ندهه و
 نۆكه رى تۆم يا خزمه تكارى تۆم. دياره ئه مهش هه له يه كى ترى
 گه وريه كه مرؤف زۆر بى موبالاتانه تى ده كه ون و ئه م گوناح و
 سه رپيچى يه گه وريه ده كه ن. زۆريك هه ن بى ئه وهى هه ستيشى
 پى بكه ن هاوبهش بۆ خواى په روه ردگار پهيدا ده كه ن، چونكه
 گوئنى خودى ئه م ده ر برينه هاوبهش پهيدا كردنه بۆ خواى
 گه وروه تاك و ته نيا، چونكه (الله) ته نيا يه و هه ر ئه و خوامانه هه مو
 بونه وهرىك به ندهى خواى گه وريه و هه مومان به ندهى خواين،
 نه ك به ندهى يه كيكي تريا به ندهى يه كترى بين. ئه وه ته خواى

ب - واته: هيج كه سيك نيه كه خواى گه وره كتيب و زانبارى و پيغه مبه رايه تى پى
 به خشى بيت، كه چى ئه و هه ستيت و بليت: ئه ي خه لكينه وهرن من به رستن و به ندايه تى
 بۆ من بكه ن له برى خواى گه وره، هه رگيزا و هه رگيز هيج پيغه مه به ريك شتى واى
 نه گوته. ديانه كان بروايان وايه كه عيسا كورپى خوايه، بۆيه ئيستاشى له گه ل دابيت له
 كه نيسه كاندا له پۆژى يه ك شه مماندا به رامبه ر به په يكه رى عيساو مه ريه مى داكى دا
 راده وه ستن و لى يان ده پارتنه وه و سوژده يان بۆ ده بن، دياره هه مو ئه مانهش
 له مافه كانى خوان و ده بى ته نيا بۆ ئه و ئه نجام بدرين. وه رگيپ، به سود وه رگرتن
 له ته فسيري گولشه ن بال ١٤١.

گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿إِن كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا﴾ (٨١).

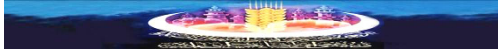
دروست نیه گوتنی ئەم دەسته‌واژه‌یه بۆ جوئی له‌و که‌سانه‌ی به‌پراستی مولکی که‌سانی ترن. هه‌روه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی ﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ﴾ (٨٢).

(٨١) أ — سورة مريم: (٩٣).

ب - واته: هه‌رچی له‌ئاسمانه‌کان و زه‌وی دا هه‌ن هه‌ر هه‌مویان به‌نده‌ی خوای به‌روه‌دگارن و ئەو به‌دی هه‌یناون و دروستی کردون، هه‌ر هه‌مویان له‌ژێر فه‌رمانه‌کانی ئەودا ده‌جولێنه‌وه و به‌پێی نه‌خشه و پیلانه‌کانی خوای گه‌وره کارو فه‌رمانه‌کانیان جێ به‌جێ ده‌که‌ن و به‌پێوه ده‌چن. وه‌رگێڕ، به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٢ ل ٧٨١.

(٨٢) أ — سورة النور: (٣٢).

ب - واته: ئە‌ی موسلمانینه ئافه‌ره‌تانی بی‌میرد یامیرد نه‌کردو جاچ کچ بنو یا بیوه‌ژن به‌میرد بده‌ن و ژنیش بۆ پیاوانی بی‌ژن چ کور بنو چ بیوه‌ پیاو به‌ینن، هه‌روه‌ها چاکه‌کانی که‌نێزه‌ک و به‌نده‌کانتان به‌ینن و به‌شوێان بده‌ن و ژنیان بۆ بێنن. (الایامی) کۆی (ئیم) ه که‌مه‌به‌ست له‌و که‌سانه‌یه که‌میردیان نیه چ کچ بن یا بیوه‌ ژن میردیان مردوه یان ته‌لاق دراون، هه‌روه‌ها کورانی ژن نه‌هه‌یناوو پیاوانی بی‌ژنیش ده‌گرتنه‌وه که‌ژنیان مرد بێت یاخود ژنیان ته‌لاق دا بێت. وه‌رگێڕ. به‌سود وه‌رگرتن له‌ (المکبة الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر القرطبي و ابن کثیر/ تفسیر سورة (النور) الآیة: ٣٢. وه‌هه‌روه‌ا له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب ٢ ل ٩٠٢.

۸- راستیه که ی: من به ندهی خوام و خزمه تکاری تو. چونکه خزمه تکار
 ئه و که سه یه که خزمه تی خه لکی تر ده کات، لیره دا مه به سستی
 له خزمه تکاره بو به رامبه ره که ی، وه قسه که ره که ئه م ده سته واژه یه
 ده لئی مه به سستی له وه یه که خزمه تی ده کات و پیزی لی ده گریت و
 مه به سستی هیچ شتیکی تر نیه. بویه پیویسته ئه م ده سته واژه ی
 سه ره وه بلیت که له راست کرنه وه که دا له سه ره وه نویسمان.

۹- هه له: (هه مو شتیکی به فرمانی خواو به ویست و ره زامه ندی خوایه
 - کُلُّ شَيْءٍ بِأَمْرِ اللَّهِ وَرِضَاهِ).

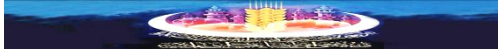
خوای گه و ره ده فه رموی: ﴿وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ﴾ (۸۳).

۹- راستیه که ی: هه مو شتیکی به مؤله ت و به ویستی خواو قه زاو
 قه ده ری خوایه. هه ره وه کو خوی ده فه رمویت: ﴿وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
 فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ﴾ (۸۴).

(۸۳) أ — سورة الزمر: (۷).

ب - واته: خوای گه و ره به هیچ شیوه یه که پازی نیه که به نده کانی کافر بنو
 پیگی کوفرو گومرایی و سه ر لیشیوتوی هه ل ببزین. وه رگنپ،

(۸۴) أ — سورة البقرة: (۱۱۷).

هه له و زیده رۆییه کان له ناوه پیرۆزو بهرزه کانی خوادا

۱- هه له: (ياهو، يامو جود -)

ئهمهش به هيچ شيوه يهك نابييت و دروست نيه، چونكه نه (هو) و نه (موجود) له ناوه پيرۆزه کانی خوادانين، ته و قيفين. هيچ به لگه يهك نه له قورئانی پيرۆزو نه له سوننه تي پيغه مبه رويست^{صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} دا نين كه ئه مه بسه لميني. وه جوئي له خواش شتي تر هه ن كه له بونه وه ردا بونيان هه يه وهك رۆژو مانگو... تد... خواي گه و ره ده فه رموي:

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (٨٥).

ب - واته: ئه گه ر خواي گه و ره ويستي و فه رمانی له سه ر هه رشتيک بو بييت فرمانی پي ده کات كه بييت، ئه ويش يه كسه ر واته كتو پر ده بييت و له نه بونه وه ديته جيهانی بونه وه . وه رگيپر.

(⁸⁵) أ — سورة الأعراف: (١٨٠).

ب - واته: خواي گه و ره چه ند ناويکی جوان و به رزو پيرۆزی هه ن، هه ر ناوه واتاو مه دلوی خۆی هه يه. خواي گه و ره ده فه رموي به و ناوانه هاوار بکه نه خواو داواي لي بکه ن و بيکه ن به هۆکار (الوسيله) و وه لامتان ده داته وه، واز بيخن له كه سانه ي كه له ناوه پيرۆزه کانی خوا لايان داوه و لاده دن و بته کان و په رستراوه کانی خويان ده په رست و به خوايان ده رانن، ئه ويش به گۆرپيني ناوه کانی خوا وهك گۆرپيني (الله) به (لات)، (عزین)

١ - راستیه‌که‌ی: (یاالله، یارحمن، یارحیم) و ناوه جوانه‌کانی تری خوا که له قورئان و سوننه تدا هاتون چونکه (توقیفی) ن. هه‌روه‌ها نابیی به‌ته‌نیا وشه‌ی (الله، الله، الله) بگوتریت. هه‌روه‌کو هه‌ندیك له سوؤفیه‌کان ده‌یلین و هاواری ده‌که‌نی واته ئه‌و به‌ناو زیکره‌ی که سوؤفیه‌کان ده‌یکه‌ن له‌کۆری زیکره‌کانیاندا. چونکه ئه‌مه نه‌له‌قورئانداو نه‌له‌سوننه‌تدا به‌لگه‌ی له‌سه‌ر نیه‌و هه‌یچ شتیکیش له‌په‌نجه‌مبه‌روه‌ه نه‌گه‌ی‌دراوه‌ته‌وه که ئه‌و خۆی گوتبیتی یا کردبیتی و فرمانی به‌موسلمانان کرد بیت که ئه‌م جوهره زیکرانه بکه‌ن.

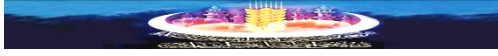
٢- هه‌له: (یاساتر، عبدالساتر، عبدالموجود). ئه‌مه‌ش بۆیه هه‌له‌یه‌و دروست نیه چونکه (ساترو موجود) له‌ناوه جوانه‌کانی خوا نین.

٢- راستیه‌که‌ی: (یاستیر، عبدالستیر، عبدالواحد).

په‌نجه‌مبه‌روه‌ه ^{صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} فه‌رمویه‌تی: {إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَلِيمٌ حَيٌّ سَتِيرٌ يُحِبُّ الْحَيَاءَ وَالسَّتْرَ فَإِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتِرْ} (٨٦).

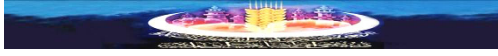
به‌(عوززا).. له‌وانه‌گه‌په‌ن، ئه‌وانه‌سزای کرده‌وه خراپه‌کانی خۆیان وه‌ر ده‌گرنه‌وه‌و لێ یان به‌سه‌روه‌ه ناچیت. وه‌رگه‌ی. ته‌فسیری گولشه‌ن ب‌ال٤٢٣. (٨٦) أ — صحیح رواه النسائي وغيره.

٣- ههته: ههئدى كهس داواو هاوار دهكه نه (الله) وبه ناوانيك كه هيچيان له ناوه جوانه كانى خوا نين ووهك (ياحفي الألفاف) يا ناوانى خواى گه وره به (ئه نديازيارى بالاي گه وره - المهندس الأعظم) كه د. مصطفى محمود له يه كى له كتبه كانى دا ئه م ناوه ي بو خواى گه وره داناوه. ئه مهش ههته يه كى ئاشكراو ديارو گه وره يه. چونكه ناوه جوانه كانى خواى بالا دهست چهند ناويكن ديارى كراوو تاييه تين و ته وقيفين. ههتا هه تايه هيچ ناوه يكي تريان ناخره تته سه ر به بي مؤله ت و ويسته خواى گه وره كه له قورئان و سوننه تدا هاتون ناتوانرته ناويكى تر بو (الله) دابتاشره ت و دابنرته. ههروه كو خواى گه وره بو خوى دهفه رمويه ت: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (٨٧).

ب - واته: خواى گه وره نه رم و نيان و هيدي و هيمن و له سه رخويه و زيندوه و داپوشه ري عهيب و عارو گوناچه كانه و حه يا و شه رم و په وشته به رزو ئاكاره جوانه كانى خوش ده ويت كانيك هه ر يه كيك له ئيوه خوى شوشه باپه رده بگريته وه و كهس نه بيبينى له كاتى خو شوشته ندا. وه رگنر.

(٨٧) أ - سورة الأعراف: (١٨٠).

خوای گه وره بۆ خوئی زانا تره به ناوه جوانه کانی، ئه وهی که پئی
 ی راگه یاندوین پیویسته بپرومان پیی هه بیته و پیی یان له بهر
 خوا بپاریینه وه و بیان کهینه وه سیله. به لام ئه وهی له ژیر
 په رده ی په نامه کی خوئی دا ده مینیتته وه و که وتونه ته ژیر عیلم و
 زانستی خویه وه ئه وانه په نامه کین (غیب) ین و نابی پیش بینی
 تیدا بکه ین و سه ره پویان تیدا بکه ین.

۳- راستیه که ی: (یارحمٰن، یارحیم، یاغفور) ئه مانه و گه لیکی تر
 که به لگه یان له سه ره.

۴- هه له: (هل أنت صائم أم فاطر - ثایا تۆ به پۆژوی
 یا به دیهینه ری؟).

ئه م دهسته واژه یه هه له یه و اتا کانیان تیک ناکه نه وه، چونکه
 وشه ی (فاطر) به واتای (خالق) دروستکه ره به دیهینه ره
 دیت. دروستکه ریش ته نیا (الله) یه و بهس. خوای گه وره
 ده فه رمویت: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾^(۸۸)

ب - واتا که یمان پیشتر لیکداوه ته وه. وه رگنیز.

(⁸⁸) أ - سورة فاطر: (۱).

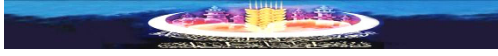

٤- راستيه كهى (هل أنت صائم أن مفطر - ئايا تو به رۆژوى يان نا؟).
 ٥- ههله: (فلان المتوفى - مرينه ر) به دانانى ژير (الكسرة) له ژير پيتى
 (ف) دا.

چونكه وشهى (المتوفى) به (كسر) ي پيتى فايه كه ناوى بكه ره (اسم فاعل) ه و به واتاى مرينه ر ديت، كه ئه ويش ته نيا خوا (الله) به و به س. ئه وه ته خواى په روه ردگار ده فه رمويت: ﴿اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا﴾ (٨٩).

٥- راستيه كهى: (فلان متوفى - فلان كه س مردوه) به فه تحى فايه كه له و كاته دا ده بيته (اسم المفعول) واته به ركار يا كار پيكر او ئه و كه سه يه يا ئه و گيانه يه كه مردنى به سه ردا ديت. وه ئه گه ر مه به ست له وشهى (المتوفى) به واتاى (المستوفى) بيت واته گه يشتن به ئه جه ل و كاتى هاتنى مردنى خوى بيت ئه وه ئه و كاته دروسته و چى تيدا نيه.

ب - واته سوپاس و ستايش بو ئه و خوايه كه زهوى و ئاسمانه كانى له نه بونه وه هيناونه بون و دروستى كردون. وه رگير.
 (٨٩) أ - سورة الزمر: (٤٢).
 ب - واته: ته نيا خواى گه وره نه فسه كان واته ئه وانى گيانيان له به ره ده مرينت هه ر كاتيك كاتى مردن و ئه جه ليان هاتو له ده ست كه س و هيچ شتيكى تر دا نيه. وه رگير.

ههته و زیده رهویه کان له واتای په رستراو (الاله) دا

۱- ههته: واتای (لا اله الا الله - هیچ دروست کراویک نیه بیجگه له (الله)، وه هیچ پهروه ردگاریک نیه بیجگه له (الله). چونکه وشه ی خوا واتای پهروه ردگارو پوزی دهر ناگه یه نیت. ههروه کو سو فیه کان و نه شعهریه کان و فیه یله سو فیه کان به یه کتا په رستی پهروه ردگاریتی ناو دهبه ن و هاوبه ش په یدا که رانیش ددانیان به م جوړه یه کتا په رستی به دا هیناوه، خوای گه وره ده فیه رموی: ﴿

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٩٠﴾

پنغه مبه روسته م جوړه یه کتا په رستی به ی لى وهر نه گرتن و شه پى له گه ل دا کردن، چونکه ددانیان به یه کتا په رستی خوا دا نه ده هینا. خوای گه وره ش دهر باره ی هاوبه ش په یدا که ران ده فیه رموی: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩١﴾ وَ

(٩٠) أ — سورة الزخرف: (٨٧).

ب - واته: نه و بیباوه پو هاوبه ش په یدا که رو بت په رستانه که لى یان بپرسیت کى ئیوه ی دروست کردوه؟ به دلناییه وه له وه لاما ده لئین (الله). ئه ی که وا ده زانن بو ئه و بوختانه گه وره و تاوانه گه وره ده کن و هاوه ل بو خوا په یدا ده کن و بت په رستی ده کن و خوای پهروه ردگار به تاك و ته نیا نا په رستن. وهر گتیر.

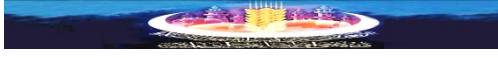

يَقُولُونَ أَأَنْتَا لَتَأْتِرُنَا لِسَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٩١﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٩١﴾.

۱- راستیه که ی: واتای (لا إله إلا الله) بریتیه له وهی که هیچ
خوایه کی تر نین که به هه ق بیه رستریت و شایه نی په رستن بیّت
جگه له (الله) یا جگه له خوی گه وره هیچ خوایه کی تر به هه ق نیه.
چونکه واتای (إله) په رستراوه، جاهر شتیک بیه رستریت ئه و

(٩١) أ — سورة الصافات: (٣٥—٣٧).

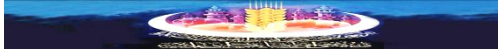
ب - واته: ئه و یاخی و سه ریچی که رانه که به و گویره گیروده ی سزای خوا ده بن،
ئه گهر له دنیا دا پی یان بگوترايه بیجگه له (الله) هیچ خوایه کی تر نیه به هه ق بیه رستریت،
دهی له و خوایه به ولاره هیچ په رستراویکی تر مه په رستن. ئه وان لوت به رزی و له خو بایی
بون دهی گرتن و هیچ گوئی یان پی نه ده دا و پروایان نه ده هیتا. ده یان گوت: وه کو ده لئین
ئیمه بو قسه ی بو کابرایه کی شیت و خله فاو که مه به ستیان له پیغه مبه رستراویکی بو واز
له خودا کانی خو مان بهینین و ته نیا یه ک خوا بیه رستین؟! خوی گه وره له ده میان
ده داته وه و ده فرمویت: نه خیر ئه ی بت په رستینه، ئه ی هاوبه ش په یدا که ران، ئه ی
مولحیدو خوا نه ناسه کان ئه و قسه ی ئیوه هیچی راست نیه، به لکو ئه وه ی پیغه مبه رستراویکی
بوتانی هیتاوه، ئه و په یامه ی که ئه و پیتانی راده گه یه نیت راسته و هه ق و ته واوه و هه روه ها
راستیه تی و هه قیه تی هه مو پیغه مبه ره کانی تری پیش خو شی ده خاته به رچا و دیدی
ئیوه، که هه مو یان له سه ر یه ک راسته ریگا و ریگه ی هه قی خوی بون که هه ر هه مو یان
له سه ر ریباری یه کخوا په رستی بون و خه لگیان بانگ ده کرد بو یه کتا په رستی خوی تاک و
ته نیا و به ته نی. وهرگپر، به سود وهر گرتن له ته فسیری گولشه ن ب ۱۱۴۷.

شته پي ي ده لئين په رستراو راست بيت يان ناراست. دياره هيچ گومانيشي تيدا نيه كه تهنياو تهنيا (الله) په رستراوي به هه قه و نه واني تر هر شتيك بن هر همويان ناراست و پوچهل و ناهه قن و كار يكي بي عه قلي و گه وجه يي و نه فامي و سهر ليشنيواوي و بوده ليه هه ركه سو شتيكي تر جگه له (الله) به رستريت.

چونكه په رستراوه كان له جيهاندا زورن، هه ندي كه س هه ن فامانه و گه و جانه مانگا ده په رستن وهك ناگر په رسته كان له هيند، هه شيانه پياو چاكان ده په رستن، هه يانه گوږ په رستن و هاواريان ده كه ني و له بهريان ده پارينه وه و له بري خوا هاوار ده كه نه نه و پياو چاكانه و هانا يان بو ده بن. هه روه كو سو فيه كان و جوي له و انيش زوريك هه ن هانا يان بو ده بن و ده يان په رستن.

پيويسته له سه رمان كه باش له وشه ي (بحق) بگه ين كه له رسته ي (لا معبود بحق إلا الله) دا هاتوه، بو نه وه ي هه مو په رستراوه پوچهل و نابه هه قه كان له په رستراوي هه ق كه (الله) يه جيا بكرينه وه . چونكه بوني وشه ي هه ق دزه كه شي هه يه كه ناهه قه، جا هه مو په رستراوه كان كه له لايه ن مروقه كانه وه ده په رسترين ناهه قن جگه له (الله) نه بيت كه په رستراوي راسته قينه و هه قه و مافي

خوشيه تي په رستراو بيت. چونكه هر خوي خولقينه رو به
ديهينه ري زهوي و ناسمانه كان و نه و هشي كه تيا ياندايه به گشتي و
هه مو بونه و هر به گشتي. نه و ته خوي گوره ده فهرموي: ﴿ذَلِكَ
بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ﴾ (٩٢).

چاپه رستراويك كه به هق هه بيت ته نيا و ته نيا (الله) جاهه ر
كه سينك هاوار بكاته غه يري خوا (الله) گيان و له به ري بپارپته وه و
هاناي بو به ريت ناهه قو پوجه له و هه تاكو نه گه ر نه و كه سه ي
كه هاواري ده كرپتي و هاناي بو ده برپت پيغه مبه ري پايه به رزو
نزيك له خواش بيت، ياپياو چاك بيت نه و ا دوعا و نزاكه ي ناهه قه و
نابه جي يه و دروست نيه، چونكه دوعا و پارانه وه و هانا بو بردن
جوړي كه له جوړه كانی به ندايه تي بو كردن. هه روه كو پيغه مبه ر

(٩٢) أ — سورة الحج: (٦٢).

ب - واته: به راستي هر نه و خوادايه كه (الله) يه خوي به هق و په رستراوي
راسته قينه يه و، بيچگه له (الله) هه رچي نه و بت په رست و هاوبه شي پيدا كه رانه به خوا و
په رستراوي خوياني ده زانن و هاواريان ده كه نه و داوي سود و قاونچ و لاداني زيانه كانيان
لي ده كه ن پوجه ل و بي ناوه روك و بي بايه خن، به راستي ته نيا خوي گوره (الله) به رزو بي
هاوتا و بلند و به ته ني يه. وه رگيږي. به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٢٥٥ ل ٨٥٥.

ﷺ ﻓﻪ ﺭﻣﻮﻳﻪ ﺗﻰ: { ﺍﻟﺪﻋﺎﺀ ﻫﻪ ﺍﻟﻌﺒﺎﺩﺓ } ﺭﻭﺍﻩ ﺍﻟﺘﺮﻣﺬﻯ. ﻭﺍﺗﻪ ﺩﻭﻋﺎﻭ
 ﭘﺎﺭﺍﻧﻪ ﻭﻩ ﺧﻮﻯ ﻟﻪ ﺧﻮﻯ ﺩﺍ ﺑﻪ ﻧﺪﺍﻳﻪ ﺗﻰ ﺑﻮﻝ ﻛﺮﺩﻧﻪ. ﻭﻩ ﺑﻪ ﻧﺪﺍﻳﻪ ﺗﻰ
 ﻛﺮﺩﻧﯩﺶ ﺑﻮﻝ ﻏﻪ ﻳﯩﺮﻯ ﺧﻮﺍﻱ ﺑﻪ ﺭﺯﻭ ﺑﻲﻝ ﻫﺎﻭﺗﺎ ﻫﺎﻭﺑﻪ ﺷﻰ ﭘﻪ ﻳﯩﺪﺍ ﻛﺮﺩﻧﻰ
 ﮔﻪ ﻭﺭﻩ ﻳﻪ ﺑﻮﻝ ﺧﻮﺍﻱ ﮔﻪ ﻭﺭﻩ ﻭﻩ ﻫﻪ ﻣﻮ ﻛﺮﺩﻩ ﻭﻩ ﭼﺎﻛﻪ ﻛﺎﻧﯩﺸﻰ ﻫﻪﻝ
 ﺩﻩ ﻭﻩ ﺷﻴﻨﻪ ﻭﻩ. ﻫﻪ ﺭﻭﻩ ﻛﻮ ﺧﻮﺍﻱ ﮔﻪ ﻭﺭﻩ ﺩﻩ ﻓﻪ ﺭﻣﻮﻯ: ﴿ﻭَﻻ ﺗَدْعُ ﻣِنْ
 دُونَِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذَا مَنَّ
 الظَّالِمِينَ﴾ (٩٣). ﻭﻩ ﻟﻴﺮﻩ ﺩﺍ ﻣﻪ ﺑﻪ ﺳﺖ ﻟﻪ (الظالمين) ﻫﺎﻭﺑﻪ ﺷﻰ ﭘﻪ ﻳﯩﺪﺍ
 ﻛﻪ ﺭﺍﻧﻪ (المشركين). ﻫﻪ ﺭﻭﻩ ﻫﺎ ﺩﻩ ﻓﻪ ﺭﻣﻮﻯ: ﴿وَلَوْ اَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ
 مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (٩٤).

(٩٣) أ — سورة يونس: (١٠٦).

ب - ﻭﺍﺗﻪ: ﺑﻴﺠﯩﮕﻪ ﻟﻪ ﺧﻮﺍﻱ ﮔﻪ ﻭﺭﻩ ﺩﺍﻭﺍ ﻟﻪ ﻛﻪ ﺳﻮ ﻟﻪ ﻫﯩﭻ ﺷﺘﻴﻜﻰ ﺗﺮ ﻣﻪ ﻛﻪ ﻛﻪ ﻧﺎﺗﻮﺍﻧﻦ
 ﻧﻪ ﺳﻮﺩﺕ ﭘﻲﻝ ﺑﮕﻪ ﻳﻪ ﻧﻨﻮ ﻧﻪ ﺯﻳﺎﻧﯩﺸﺖ ﻟﻰ ﺑﺪﻩﻥ، ﺩﻩﻱ ﺋﻪ ﮔﻪﺭ ﻭﺍﺕ ﻛﺮﺩ ﺑﻲﻝ ﮔﻮﻣﺎﻧﻪ ﻛﻪ ﺩﻩ ﭼﯩﭙﻪ
 ﺭﯨﺰﻯ ﺳﺘﻪ ﻣﻜﺎﺭﺍﻧﻪ ﻭﻩ، ﺋﻪﻭ ﺳﺘﻪ ﻣﻜﺎﺭﺍﻧﻪﻱ ﻛﻪ ﻟﻪ ﭘﻴﮕﻪﻱ ﭘﺎﺳﺘﻪ ﻗﯩﻨﻪﻱ ﺧﻮﺍ ﻻﻳﺎﻥ ﺩﺍﻭﻩ. ﻭﻩﺭﮔﯩﻴﻰ.
 (٩٤) أ — سورة الأنعام: (٨٨).

ب - ﻭﺍﺗﻪ: ﺋﻪ ﮔﻪﺭ ﻫﺎﻭﺑﻪ ﺷﻰ ﺑﻮﻝ ﺧﻮﺍ ﭘﻪ ﻳﯩﺪﺍ ﺑﻜﻪﻥ ﺋﻪﻭﺍ ﻫﻪﺭﭼﻰ ﻛﺮﺩﻩ ﻭﻩﻱ ﭼﺎﻛ ﻫﻪ ﻳﻪ ﻭ
 ﻛﺮﺩﻭﺗﺎﻧﻪ ﻫﻪ ﻣﻮﻱ ﻫﻪﻝ ﺩﻩ ﻭﻩ ﺷﻴﺘﻪ ﻭﻭ ﭘﻮﭼﻪﻝ ﺩﻩ ﺑﻨﻪ ﻭﻩ. ﻭﻩﺭﮔﯩﻴﻰ.

هه ئه كانى كه په يوه نندن به زانستى په نهانيه وه (الغيب)

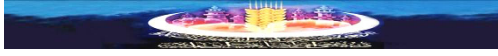
۱- هه له: (هذا ولد شقي - ئه و كورپكى به دبه خته).

۱- راستيه كه ي: (هذا ولد مهمل - ئه و كورپكى كه مته رخه مه، زور گالته چي و ياري زور ده كات و زور ده ست بازه خواي گه و ره چاكي بكات و هيدايه تي بدات). ئه م دوعايه زور به كه لكه بو چاك كردني زاروكان. ئه گه ر به قه تعي بلئى ي فالانه كه سه به دبه خته هه له يه و گوناخه چونكه ئه مه كارو زانستى كي غه ييبه و غه ييبش ته نيا خواي گه و ره ده يزانييت و كه سي تر نازانييت، هه روه كو خواي گه و ره ده فه رموي: ﴿قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ (٩٥). هه روه ها پيغه مبه ر ﷺ فه رمويه تي: ﴿لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ (٩٦). شه قاوه ت و به ده ختي خراپي حال و هه ل گه رانه وه ي

(٩٥) أ — سورة النمل: (٦٥).

ب - واته: ئه ي پيغه مبه ر ﷺ پي يان بلئى: ئه وه ي له ئاسمانه كان و له زه وي دا هه ن له غه يب نازانن و ته نيا خوا نه بييت و سه ر له كاره غه ييبه كان دهر ناكه ن و هه ر خوا ده زانييت كه ي پوژي قيامه ت ديت و كه ي خه لكى زيندو ده كرينه وه. وه رگيږ. به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٢ ل ٩٨٤.

(٩٦) أ — رواه البخاري.

بارو دوخیکی ژيانی مروّف و یه کیکه له زانست غه بیبه کان و له خوا به ولوه کهسی تر نایزانیّت، ههروه کو خوی گه وره ده فه رمویّت:

﴿يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلِّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ﴾ (٩٧).

٢- ههله: (المغفور له - خوا لی خوۆش بو، المرحوم - په حم پی کراو یابه زهیی پیدئا هاتوه وه، الشهید - شه هید).

ئه مانهش به شیکن له زانستی په نهان (الغیب) و له خوا به ولوهش کهسی تر نازانیّت.. تو چۆن ده زانیّت که فلانه کهس خوا لی ی خوۆش بو وه بهر په حمه تی خوا که وتوه یا شه هیده . ئه مانه له کارو باری غه بیین له (الله) به ولوه کهس نایزانیّت و کهسی تر ئاگای لی نین و په ی به زانسته غه بیبه کان نابهن، ئه وه ته خوی

ب - واته: زانست و کاره په نهانیه کان (الغیب) ته نیا خوا نه بیّت کهسی تره هیچ شتیکی تر نایزانن و په ی پی نابهن. وه رگتیر.
(٩٧) أ — سورة هود: (١٠٥).

ب - واته: که پوژی قیامهت هات کهس ناتوانیّت قسه بکات و توانای قسه کردنیان نیه مه گهر خوی گه وره مؤله تی له سه ر بیّت و ویست و ئاره زوی هه بیّت ، خه لکی له پوژی قیامهتدا ده بن به دو گروهه وه گروهیکیان به دبه خت و ریسوان و گروهی دوهمیش به خته وهرو سه ربه رزو سه ر فزان. وه رگتیر.

گه وره دهفه رموئیت: ﴿قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾^(۹۸). بوخاریش له (باب لايقال فلان شهيد) ده لئ:

عن أبي هريرة عن النبي ﷺ قال: { اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُكَلِّمُ فِي سَبِيلِهِ }^(۹۹). واتای (يُكَلِّمُ) بريندار ببئت.

۲- راستيه كه ي: (فلان نرجو له المغفرة - فلان كه س خواي گه وره لئ
 ي خؤش ببئت، نرجو له الرحمة - ده بي به شيوه ي دوعا داواي
 په حمه تي خواي بو بكه ين). (به لئ، ده بي به شيوه ي دوعا و
 پارانه وه له بهر خوا داواي لئ خؤش بون و پزاني په حمه تي خوا بو
 ئه و مردوه بكه ين، يابلئين (إنشاء الله خوا لئ ي خؤش بوه).
 چونكه تو چون ده زاني كه خوا لئ ي خؤش بوه يان نه؟ .. وه رگئير).

(⁹⁸) أ — سورة النمل: (٦٥) .

ب - واتا كه يمان له په راوئزي ژماره (٩٥) دا نسيوه . وه رگئير.

(⁹⁹) أ — رواه البخاري.

ب - واته: هه خواي گه وره ده زانئيت ئه و كه سه ي له پئناو خواو له ريگه ي خودا
 بريندار ده ببئت يابريندار بوه، يا خود هه خواي گه وره ده زانئيت كي له پئناو خودا شهيد
 ده ببئت يابريندار ده ببئت. له و به ولوه كه سي تر نازانئيت ئه وه ي له جه نگو جيهاد دا
 ده كوژئ يابريندار ده ببئت له پئناو خودا يه يان نا، چونكه ئه مه كارئكي تهئني و
 په نهانه (غيب) ه و له خوا به ولوه كه سي تر نازانئيت . خواش له هه موان زانا تره . وه رگئير.

هه ئه كان له بواری مافه كانی پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۱- هه له: سه فه رو گه شت کردن بۆ زیاره تی کردنی گۆری پیاوچاكان، جابا بۆ سه ر گۆری پیغه مبه ریش صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بیت، چونکه سه فه ر کردن و کاروان ساز کردن و رۆیشتن بۆ زیاره تی گۆره كان یا بۆ سه ر مه زارو گلکۆی پیغه مبه ران و پیاو چاكان دروست نیه . پیغه مبه رمان، نوری چاومان صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له م بواره وه فه رمویه تی: {لَأُشَدُّ الرَّحَالَ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى} (۱۰۰).

۱- پاستیه که ی: سه فه ر کردن بۆ مزگه وتی پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ئه و جار بۆ گۆری پیغه مبه ر قال صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: {صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاةٍ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ} (۱۰۱)

(100) أ - متفق عليه.

ب - واته: سه فه ر کردن و کاروان ساز کردن بۆ زیاره تی گۆره كان و مه زارو گلکۆی پیغه مبه ران و پیاو چاكان دروست نیه ته نیا بۆ سی مزگه وت نه بیت: مزگه وتی حه رام واته مالی خوا، وه مزگه وتی پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له شاری مه دینه ی منه وه ره و مزگه وتی (القصی) له شاری قودس له فه له ستین. جا ئه و زیاره وت و کاروانسازیه له ناو ولات دا بیت یان له ولاتانی تر دا بیت. وه رگتی.

(101) أ - رواة البخاري.

٢- هه له: هه ندى كه س دوعا ده كه ن و دلين: (يارب اكرنا بجاه النبي ﷺ. نهى په روه ردگارم بو خاترى پيغه مبه ره كه ت په حم و به زه بيت پيمان دايته وه و رژمان بگريت). نه م دوعايه داهينراوه و نه له قورئان و نه له سوننه تدا به لگه ي له سه رنيه، و نه هاوه له كان و نه له شوين كه وتوان و نه زانا پايه به رزه تيكو شه ره كانيش كرديانه. نه وان ه ي پشت به م فه رموده يه ده به ستن كه ده لى: (توسلوا بجاهي فان جاهي عند الله عظيم) باباش بزنان كه نه م فه رموده يه دانراوه (موضوع) و هيچ بنه ره تيكي نيه.

٢- راستيه كه ي: (يارب اكرنا بجنبا و ايماننا بحمد و صلوات ﷺ. نهى په روه ردگارا بو خاترى خوشه ويستى و ئيمانمان به محمد ﷺ به زه ي و په حمت پيماندا بيته وه، رژمان بگريت و پله مان به رز بكه يته وه).

٣- هه له: (خويندى سوره تى فاتحه بو گيانى پيغه مبه ره ﷺ)، چونكه قورئان خويندن بو زيندوانه نه ك بو مردوان. قورئانى

ب - واته: كردنى نوپژيک له نه م مزگه و ته ي مندا خيرى هزار نوپژى مزگه و ته كانى

ترى هه يه مزگه و ته ي حه رام نه بيت . وه رگير.

پيروژ كه بو مروقه كان هاتوته خوار بو ئه وهيه كه له هه مو
 بواره كانى ژياندا كارى پى بگريت نهك ته نيا له كوړى پرسه و
 ماته مينيه كانداو له سه ر گوړى مردوه كاندا بخوينرئيت بو
 ريكخستن و هه لسوپاندنى ژيانى مروقه له گشت بواره كانى ژياندا،
 قورئانى پيروژ بو ئه م مه به سته يه نهك بو پاره پهيدا كردن و
 له ژور سه رى مه لوتكه كاندا دابنرئيت. يا ته نيا بو نوشته و
 نوشته كارى و پاره و پول پهيدا كردن و قول پى برينى خه لك و
 له ولاوهش يه كه ئه لفيش كار به بهرنامه و ناوه روكى ئه م قورئانه
 پيروژه نه كه يت. ئه وه ته خواى گه و ره ده فه رموى: ﴿لِيُنذِرَ مَنْ
 كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ (١٠٢).

(102) أ — سورة يس: (٧٠) .

ب - واته: خواى گه و ره ده فه رموى ئيمه پيغه مبه رمان عليه السلام ناردوه و ئه م قورئانه
 پيروژه شمان بو ناردوته خوار بو ئه وهى ئه و كه سانه وريا و ئاگادار بكاته وه كه دلله كانيان
 زيندوه و هوشيارو وريا و ئاگادارن و زانست و زانياريه كان و قسه و هرده گرن، هه روه ها
 ئه وهى هه قه له پوژى قيامه تدا جيگه ي خوى بگريت كه برتبه له سزاو عه زابى به سفت و
 سوئى خواى گه و ره بو ئه و كه سانه ي كه بپروا به خواو به بهرنامه كه ي خواو
 به پيغه مبه ره كه ي خوا ناهينن و له دنيا دا هه رگيز تاماده نه بون ريگه ي خواى گه و ره بگرته
 بهر. وه رگيز، به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ١١٥٩ ل ٣.

۳- راستیه که ی: (سه له وات دان له سهر پیغه مبه رسول ﷺ) له سوننه ت
 دا هاتوه. خوی گه وره ده فهرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى
 النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (۱۰۳). هه روه ها
 پیغه مبه رسول ﷺ فه رمویه تی: {مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَّى صَلَاةً صَلَّى عَلَيْهَا بِهَا
 عَشْرًا} (۱۰۴).

هه له کان له بواری به ندایه تی کردن دا

(103) أ — سورة الأحزاب: (۵۶).

ب - واته: خواو فریشته کانی خوا سه لاوات له سهر پیغه مبه رسول ﷺ له دهن، ده ی
 نه ی پرواداران ئیوه ش سلوات له سهر پیغه مبه رسول ﷺ له بدن و درودر ره حمه ت و سه لام و
 به ره که تی خوی بو بنیرن. وه رگتیر، ته فسریری گولشه ن ب ۱۱۰۶ ل ۲.
 (104) أ — رواه مسلم.

ب - واته: هه ره که سیک سلواتیکم له سهر له بدات نه و خوی گه وره ده سلواتی
 له سهر له بدات وه، واته ده چاکه ی بو ده نویت. وه رگتیر.

۱- هه له: (هه ندی له نویژکه ران دوی له نویژ بونه وه به یه کتری ده لئین (حَرمًا - له ناگری دۆزه ح هرام بیت) یا هه ندیکی تریان ده لئین (جمعاً - هه مو لایه ک) یاده لئین خوا لیت قبول بکات، و ئه وی تریشیان وه لام ده داته وه ده لئیت: (منا و نکم - خوا له ئیمه و له ئیوه ش قبول بکات). چونکه گوتنی ئه م دهسته واژه یه ده بیته هوی سه رقاق کردنی نویژکه ران له ویردو زیکره کانیانداو زۆریکیش وان له نویژداو نویژه کانیان لی تیک ده چیت. هه روه ها پیغه مبه رسول الله ﷺ و هه واله به پیزه کانی ئه م دهسته واژه یان نه ده گوت. به لام سه لام کردن له فه رموده ی ئه و که سه ی که نویژی نه ده زانی (المسیء صلاته) دا چه سپاوه، که پیغه مبه رسول الله ﷺ فه رمویه تی: } **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: وَعَلَيْكَ السَّلَامُ ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ فَرَجِعْ** { (۱۰).

۱- راستیه که ی: (ئه وه یه که نویژکه ر ده بی ته نیا به ویرده کانی نویژو سه لام کردن له نویژ خوینان له کاتی هاتنه ژورو ده رچونی

(105) أ - متفق عليه.

ب - واته: سه لامی خوات له سه ر بیته ئه ی په سولی خوا، سه لامی خوا له سه ر توش بیته بگه ریوه نویژه که ت بکه وه، چونکه تو نویژت نه کرد، ئه ویش گه راوه. وه رگتیر.

له مرگه وت سه رقالم ببيت و وه لامى سه لامه كه ش له لايه ن ئه و
كه سانهى له نويزدان به نامازه كردن و به زمان له لايه ن ئه و
كه سانهى كه له نويزدان نين ده دريته وه .

۲- هه له : (له كاتى ده ست نويز هه لگرتن به ده ست نويز هه لگر
ده ليين : (زمزمين او زمزم - به ناوى زه مزه م ده ست نويزت
هه لگرت بيت ، چونكه هيچ به لگه يه ك له م باره وه نه هاتوه ته نيا
ئه وهى له م باره يه وه هات بيت ئه م فه رموده ي پيغه مبه ره صلى الله عليه وسلم كه
فه رمويه تى : {ماء زمزم لما شرب له} صحيح رواه احمد . واته :
پيروزي و به ره كه تى ناوى زه مزه م بو ئه و كه سه يه كه ده يخواته وه .

۲- پاستيه كهى : (السلام عليكم) له ده ست نويز هه لگران ده كريت ،
وه له كاتى ده ست نويز هه لگرتندا دروسته ئه م دوعايه بخويندريت
كه له و فه رموده ي پيغه مبه رد صلى الله عليه وسلم : {أشهد أن لا إله إلا الله وحده
لا شريك له ، وأن محمداً عبده ورسوله} رواه مسلم .

۳- هه له : (صدق الله العظيم) خويندن كاتى له قورئان خويندن
ده بنه وه .

۳- پاستيه كهى : (ئه م ده سته واژه يه ناگوتريت كاتى ده ست
له قورئان خويندن هه ل گرت ، چونكه نه له پيغه مبه ره وه صلى الله عليه وسلم

ونه له هاوه له به ریزه كان و نه له شوین كه وتوانه وه و نه له پیشینه ی
 پیاوچا كان (السلف الصالح) عليه السلام نه هاتوه و نه وان هیچیان نه یان
 گوتوه و هیچ به لگه یه کی له سه ر نیه . و هیچ ده قیك نیه
 بیسه لمینیت كه واته شتیکی داهینراوه و بیدعه یه . خوی گه وره
 ده فهرموی: ﴿ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴾ ^(۱۰۶) . هه روه ها
 پیغه مبه صلی الله علیه و آله هه رگیز نه مه ی نه گوتوه وله وه وه نه چه سپاوه و
 نه هاوه له به ریزه كانی نه مه یان گوتوه ، دیاره نه م بیدعه یه
 سوننه تیکی مراند ، كه بریتیه له دوعا كردن دوی ده ست هه ل
 گرتن له قورئان خویندن به گویره ی فهرموده ی پیغه مبه صلی الله علیه و آله كه
 فهرمویه تی : { مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلْيَسْأَلِ اللَّهَ بِهِ } ^(۱۰۷) . بویه نیمه ش
 ده لئین : نه ی خویه گیان ، نه ی په روه ردگارا به و قورئانه ی
 كه خویند مان داوات لی ده كه یین و له به رت ده پاریننه وه

⁽¹⁰⁶⁾ أ — سورة النساء: (۸۷).

ب - واته : کی هه یه قسه و گفتاری له خوی گه وره پاستر بیت ، واته خوی
 گه وره راستگوویه و به توانا و خاوه ن ده سه لاته . وه رگیز .

⁽¹⁰⁷⁾ أ — حسن رواه الترمذي.

ب - هه ركه سیک كه قورئانی خویند با نه و خویندنی قورئانه بكانه هؤكاریک (الوسيلة)
 بق پارانه وه له به ر خوی گه وره كه لی ی قبول بکات و لی ی خوش بیت و سه ری بخت . وه رگیز .

كه پښوماييمان بكه يت و له گوناحه كانمان خوښ ببيت و سه رمان
بخه يت به سه ر نه فس و شه يتان و به سه ر هه مو كافران و هاوبه ش
په یدا کران و بیدعه چی یه کان و عه لمانیه کاندای.

۴- هه له: (کاتی که خه ریکی نوئژ دابه ستنن ده لاین:) نویت اصلی
الظهر - مثلاً - بۆ نمونه نیه تم وایه چوار پکات نوئژی نیوه پړویه
ده که م) نه مه دروست نیه و بیدعه یه، چونکه پیغه مبه ر صلی اللہ علیہ وسلم نه ی
نه گوتوه کاتی که نوئژی داده به ست. به لکو جیگه ی نیه ت ناو
دلّه و به زمان گوی ناکه يت. به لام له نیه ت هیئانی حه جدا نیه ت
ده گوتريت (لبيك اللهم حجة وعمره - له خزمه تت دام نه ی خودای
په روه ردگار بۆ حه ج و عه مره کردن و وه لامی بانگه وازه که تم
دایه وه).

۴- راستیه که ی: (له سه ر موسلمان پیویسته به دل و له ناو دلدا - بۆ
نمونه - نیه تی کردنی نوئژی نیوه پړویه ی هه یه، وه نه مه هه رگیز
به ده م یابه زمان نالیت)، وه پیغه مبه ر صلی اللہ علیہ وسلم فه رمویه تی: { اِتْمَا
الأعمال بالتّيات } واته نه جامدانی هه مو کرده وه یه ک به نیه ته.

دیاره هیچ گوماتنیشی تیدا نیه که جیگه ی نیه ت ناو دلّه
ههروه کو زانا به ریزو سه به رزه کانی ئیسلام فه رمویانه .

۵- هه له: (ئامازه کردن به دو په نجه له کاتی شه هادته هینان و
غهیری ئه و کاته ش).

۵ - راستیه که ی: (ئامازه کردن ته نها به په نجه ی شه هادته و
جولاندنی له کاتی شه هادته هینان و هه کاتیکی تر، چونکه
نیشانه ی یه کتا په رستی یه واته واتای یه کخوا په رستی
ده گه یه نیت.

۶- هه له: (گوتنی) استعنت بالله - پشتم به تو به ست ئه ی خوی
په روه ردگار) له لایه ن نویژکه رانه وه کاتی ئیمام ده لی: (إِيَّاكَ تَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِين).

۶- راستیه که ی: (بی دهنگ بون تائیمام له خویندنی فاتیه
ده بیته وه، ئه مجار که ئیمام بی دهنگ بو توش ده ست بکه
به خویندنی فاتیه). ئه وه ته خوی گه وره ده فه رموی: ﴿وَإِذَا
قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (۱۰۸).

(108) أ - سورة الأعراف: (۲۰۴).

وه له أبي هُرَيْر ه وه رضي الله عنه ده گيرنه وه كه گوتويه تي بيغه مبه صلى الله عليه وسلم فه رمويه تي: {إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ} (١٠٩).

٧- هه له: (گوتني) رب اغفر لي وارحمني) له لايه ن نويز خويئانه وه كاتي ئيمام ده گاته (ولا الضالين) ئه مجار دواي ئه وه وشه ئامين ده خويئي. دياره ئه مهش هه له يه وكاريكي بيدعه يه، به لكوده بي له جيگه ئه مه دا بگوتريت (آمين - ئامين).

٧- راستيه كه ي: (بي دهنگي گوي گرتن بو ئيمام كه سوره تي فاتيحه ده خويئيت، چونكه سوره تي فاتيحه به راستي پريه تي له سوپاس و ستايش و حه مدي خواو به ريزدانان و شكومه ندي خواي

ب - واته: ئه گه ر قورئان ده خويئرا بي دهنگ بنو گوي ي بو بگرن و له واتاكانى ورد بينه وه و بير له گه وره بي و راستگويي خواي گه وره بكه نه وه بو ئه وه ي خواي گه وره به زه بي پيتان دا بيته وه له گوناچه كانتان ببوريت و ليتان خو ش ببيت. وه رگير. (109) أ — صحيح رواه النسائي.

ب - واته: به دلنيايييه وه ئيمام بويه دانراوه تاكو ئيوه شويني بكه ون له نويزه كانتانداو پيشه واتانه ده بي وشه به وشه وه ههنگاو به ههنگاو دواي بكه ون و له هيج شتيكدا لي ي لانه دن، ئه گه ر (الله اكبر) ي كرد ئيوه ش (الله اكبر) بكه ون و شويني بكه ون، وه ئه گه ر قورئاني خويئد واته فاتيحه ياسوره تيكي تري له دواي فاتيحه خويئد ئيوه بي دهنگ بنو گوي ي بو بگرن، وه ئه گه ر گوتى (سمع الله لمن حمده) ئيوه ش بلين: (اللهم ربنا ولك الحمد). وه رگير.

گه وره و پریه تی له دوعاو نزاو پارانه وهیه کی کاریگه ر له بهر ده م
خوای گه وره داو ملکه چی و خو به که م دانان له بهر ده م خوای
په وره ردگاری جیهانیان که به راستی شایسته ی ئامین بو کردنه .

پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: { خوای به رزو بی هاوتاو به ته نی
فه رمویه تی: { قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نَضْمَيْنِ وَلِعَبْدِي
مَسْأَلٍ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى:
حَمَدَنِي عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَتْنِي
عَلَيَّ عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ قَالَ: مَجَدَّنِي عَبْدِي، وَقَالَ
مَرَّةً: فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي، فَإِذَا قَالَ: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ قَالَ: هَذَا
بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَسْأَلٍ، فَإِذَا قَالَ: ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ قَالَ:
هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَسْأَلٌ { (110) .

(110) أ - رواه مسلم.

ب - واته: خوای گه وره ده فه رموی: نو یژم له نیوان خو م و بهنده کانددا دابه ش کردوه بو
دو بهش و بهنده که م بو یه هه یه هه چی داوا بکات، داوا بکات، جا نه گه ر بهنده که م
گوتی: ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ خوای گه وره ده فه رموی: هه ها نه وه بهنده که م سو پاس و ستایشم
ده کات، وه نه گه ر گوتی: ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ ده فه رموی: بهنده که م یزی ئی گرم و به گه ورو شکومه ندی
دانام، وه جار یکی تر خوای گه وره ده فه رموی: بهنده که م سه رپشکی کردم ، نه گه ر گوتی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ

۸- هه له: (ئاماژه كردن بۆ لای راست به دهستی راست له کاتی سهلام دانهوه له نوێژدا وه ئاماژه كردن به دهستی چهپ بۆ لای چهپ له کاتی سهلام دانهوه له کۆتایی نوێژدا). به پێی فرموده ی پیغمبر ﷺ که فرموده تی: { مَا شَأْنُكُمْ تَشِيرُونَ بِأَيْدِكُمْ كَأَنَّهُمْ أَذْنَابُ خَيْلٍ شُمْسٍ } (۱۱۱).

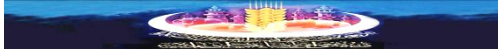
۸- راستیه که ی: (ئاوردانه وه به مل بۆ لای راست و بۆ لای چهپ له کۆتایی نوێژدا بۆ سهلام دانه وه).

له عامر کوری سعیده وه ئه ویش له باکیه وه که گوته یه تی: (كُنْتُ أَرَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ حَتَّى أَرَى بَيَاضَ خَدِّهِ) (۱۱۲)

نستین ﴿ خوای گه وره ده فرموی: ئه مه له نێوان من و بهنده که مدایه و بهنده که م بۆی هه یه هه ر شتیکی بیهوی داوام ئی بکات وه لای ده ده مه وه، وه ئه گه ر گوته: ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ خوای گه وره ده فرموی: ئه مه یان بۆ بهنده کانی خۆمن و بهنده کانم چیان بویت داوای بکه ن وه لامیان ده ده مه وه. وه رگێی. (۱۱۱) أ — رواه مسلم.

ب - واته: ئه وه چیتانه وابه ده ست ئاماژه ده که ن و ده ستان هه ل ده وه شینن؟ ده لئی ی کلکی ئه سپی به ر خۆرن. واته وه ک ئه وه ئه سپه ی که له به ر خۆر به ستر او ته وه کلک پاده وه شینیت بۆ فینک کردنه وه ی خۆی. وه رگێی. (۱۱۲) أ — رواه مسلم.

٩- هه له: (زیندو کردنه وهی شهوی نیوهی شه بان):

چونکه پیغه مبه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و هاوه له به ریزه کانی، و شوین که وتوان، و زاناو پیشه و تیکۆ شه ره کان ئه مه یان نه کردوه و شهوی نیوهی شه عبانیا زیندو نه کردۆته وه و به هیچ جوره به ندایه تیه کی تایبته زیندویان نه کردۆته وه ئه وه تا پیغه مبه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: {مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ} (١١٣).

٩- راستیه که ی: (ویردو زیکر کردنی خوای گه وره له سی یه کی کۆتایی شه ودا به شیوه یه کی گشتی و به درێژیایی سال نه ک هه ره له شهوی نیوهی شه عباندا). پیغه مبه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: {يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ} (١١٤).

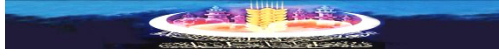
ب - واته: پیغه مبه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بینی که سه لامی بق لای راست و بق لای چه پ ده دایه وه

به جوریک هه تا کو سپیایی رومه تیم ده دیت. وه رگتیر.

(١١٣) أ — رواه البخاري.

ب - واتا که یمان له پابردودا نویسه. وه رگتیر.

(١١٤) أ — رواه البخاري.

۱۰- هه له: (تاييه تي كردني مانگي ره جهب و هه مانگيكي تر به پوژو گرتن تيا دا).

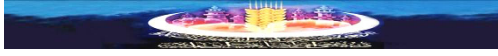
۱۰- راستيه كه ي: پيغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمويه تي: {أفضل الصوم صوم داود كان يصوم يوماً ويفطر يوماً ولا يفطر إذا لاقى} (۱۰). ۱۱- هه له: (خود خوده (وسوسه) له كاتي ده ست نويژ هه لگرتندا چه ند جار پتر له سي جار ان يان ئايا سي جاري شوشتوه يان نا؟ يادلتيا نه بون له خوي ئايا ده شت نويژي شكاوه يان نا، يا زيده پويه كردن له به كار هيئاني ئاودا).

۱۱- راستيه كه ي: (شوشتنى ئه نداهه كاني ده ست نويژ سي جار به لاني زوره وه). پيغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كه ده ست نويژي هه ل ده گرت سي

ب - واته: خوي په روه ردگارو به رزوبى هاوتنا له سي يه كي هه موشه ويك داده به زينه ئاسمانى دنيا و ده فه رمويت كي هه يه داوام ئى بكات، داواى ئى خوښ بون، داواى هه ر شتيك تاوه لامى بده مه وه و ئى خوش بيم، ياپى ي به خشم . ئه گه ر داواى ئى خوښ بونم ئى بكات نه وه ئى خوش دهم، وه ئه گه ر داواى هه ر شتيكم ئى بكات پى ي دهبه خشم. دابه زيني خوا ئاوا به ده ق سه لماوه به لام چونه تي دابه زينه كه ي ئيمه نازانين چونه، نه وه خوي گه ر هه ر خوي ده زانيت، دابه زيني كه شايسته به خوي بيت. وه رگير.

(115) أ — صحيح رواه الترمذي والنسائي.

ب - واته: باشترين پوژو پوژوي داود بو كه پوژيكي پى ده بو و پوژيكي پى نه ده بو. وه رگير.

جار سیّ جار ئەندامه کانی دهست نوێژی ده شوشت و دهی
 فهرمو: {هكذا الوضوء فمن زاد فقد أساء و تعدى وظلم} (۱۱۶).

وه له سه ر بابای بر وادار پیویسته که له به کار هینانی ئاودا ئابوری
 بکات و ئاو زۆر به کار نه هینیت و زیده پویی تیدا نه کات.

۱۲- هه له: (خویندنی قورئان له چه مینه وه (الركوع) و له سوژده دا (السجود)). ئەمه له کتیبی (الدعاء المستجاب من الكتاب والسنة) دا
 هاتوه که هه له یه کی زۆری تیدان.

۱۲- راستیه که ی: گو تنی: (سبحانك اللهم ربنا ولك الحمد اللهم اغفر لي). هه روه کو له فه رموده یه کی (المتفق عليه) دا هاتوه که له
 عائشه وه ده گیر نه وه که پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم فه رمویه تی: {أَلَا إِنِّي نُهَيْتُ
 أَنْ أَقْرَأَ رَاكِعًا أَوْ سَاجِدًا فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعَظُمُوا فِيهِ الرَّبُّ، وَأَمَّا السُّجُودُ
 فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقَمِنَ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ} (۱۱۷).

(116) أ — صحيح.

ب - واته: ئانه وا ده بیته دهست نوێژ هه ل گرتن، جاهه ر که سیک له سی جار پتریان
 بشوات و ئاو به کار بهینیت نه وه هه له و خراپی کرده وه و سته می له خزی و ده ورو به ری
 کردوه. وه رگیپی.

(117) أ — رواه مسلم.

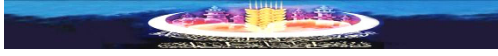
- ١٣- هه‌له: چاو به‌رز كردنه‌وه بو ئاسمان له‌كاتى نوێژ كردندا.
- ١٣- پاستيه‌كه‌ى ته‌ماشاشا كردنى شوينى كړنوش بردن، چونكه ئه‌وا له‌ترس و ملكه‌چى بو خواى په‌روه‌ردگار نزيك تره.
- پيغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمويه‌تى: { كَيْنْتَهُنَّ أَقْوَامٌ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ، أَوْ لَاتَرْجِعَ إِلَيْهِمْ أَبْصَارَهُمْ } (١١٨).
- ١٤- هه‌له: {گوتنى (لاقدّر الله - خوانه‌كا)}. چونكه ئه‌مه گومانى به‌رپه‌رچ دانه‌وه‌ى تقديرى خواى تيدايه، كه خواى گه‌وره

ب - واته: ئايا پيتان بلّيم كه‌من قه‌ده‌غه كرام له‌چه‌مينه‌وه (الركوع) و له‌سوژده‌دا (السجود) قورئان بخوينم، كه‌واته قورئان خویندن له‌چه‌مينه‌وه و كړنوش بردندا نابيت.

به‌لام له‌چه‌مينه‌وه‌دا (الركوع) بلّين (سيحان رب العظیم و بحمده) و په‌روه‌ردگارى خوتان به‌گه‌وره دابنين، وه‌له كړنوش بردندا (السجود) بلّين: (سيحان ربّ الأعلى و بحمده) وه‌ه‌روه‌ها هه‌ول بدن دوعاو پارانه‌وه زور بكن، چونكه مرؤف له‌كړنوش بردندا له‌هه‌مو كاتيكى تر له‌خواى خويه‌وه نزيك تره و هه‌رچى داوا بكه‌يت له‌خواى خوت ليت و ه‌رده‌گريئت و وه‌لامت ده‌داته‌وه.. و ه‌رگيتر

(١١٨) أ — رواه مسلم.

ب - واته: ئه‌وه ئه‌وانه‌ى كه‌له‌كاتى نوێژ كردندا چاويان بو ئاسمان به‌رز ده‌كه‌نه‌وه واو ناهينن واته چاويان نزم ناكه‌نه‌وه و ته‌ماشاش شوينى كړنوش بردنه‌كه‌يان بكن، دنا بابت‌رسن كه‌كاتى چاو به‌رز ده‌كه‌نه‌وه بو ئاسمان و سه‌يرى شوينى كړوش ناكه‌ن چاويان نه‌گه‌رپته‌وه شوينى خوى و چاويان هه‌ر له‌ئاسمان بيت به‌دریژى ژيانيان. و ه‌رگيتر.

به زانستی خوی بری هه مو شتیکی داناوه تازه رته بونه وهی نیه، . هه روه ها له پیشینه ی پیاو چاكانه وه هیچ به لگه یه کی له سه ر نه هاتوه .

۱۴- راستیه که ی: (قَدَّرَ اللهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ - خَوای گه وره هه مو شتیکی داناوه و هه رچیه کی شی بویت ده ی کات).

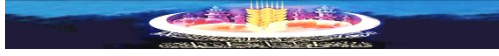
چونکه خوی گه وره پاژه و رادده وئه ندازه و بری هه مو شتیکی داناوه، ئه و ده ست نیشان و دانانه شی له پیش دروست کردنی زه وی و ئاسمانه کاندای بوه . پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: {الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ} (۱۱۹).

۱۵- هه له: (سه لاوات له سه ر پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لیدان پیش بانگ دان و قامه ت کردن و به کومه ل و به ده نگی به رز دوی بانگ دان).

(119) أ — رواه مسلم.

ب - واته: بپوا بون (الایمان) ئه وه یه که بپوات به خواو به فریشته کانی و به کتیبه کانی و به پیغه مبه ره کانی و به پوژی دوی هه بیته و هه روه ها بپوات به قه ده ری خوا هه بیته خیره شه پی. وه رگیڤ.

١٥- راستیه که ی: نابی له پیش بانگو قامهت کردندا سه له وات له سه ر پیغه مبه رسول الله ﷺ لی بدریت یا بگوتریت، وه له دوا ی بانگ دانیش به نهین ی بۆ خۆت سلاوات لی بده یا بخوینه. ئەمه کاریکی بیدعه یه چونکه هیچ به لگه یه کی له سه ر نیه و دانه مه زراوه. به لام له دوا ی بانگ دان یاله کاتی بانگ داندا پیغه مبه رسول الله ﷺ فه رمویه تی: {إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ} (١٢٠). دوا ی ئەمه ش ئەمه له پیغه مبه ره وه رسول الله ﷺ نه هاتوه که به ناشکراو به دهنگی به رز نه گوتراوه و نه هاوه له به ریزه کانیش به دهنگی به رزو به ناشکرا گوتویانه (الجهر بها). ده بی ئەوه ش بزانی ن که پیغه مبه ر رسول الله ﷺ سلاواتی ئیبراهیمی فیری هاوه له به ریزه کان و برواداران کردوه و له وانیشه وه بۆ ئیمه ش هاتوه که بریتیه له: {اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى

(120) أ - رواه مسلم.

ب - واته: ئەگه ر گویتان له بانگ ده ر بو بانگی ده دا ، بانگ ده ر چی گوت ئیوه ش بیلئنه وه. دوا ی ش سلاوات له سه ر من لی بده ن. به لام ئەو سلاوات لیدانه به نهین ی و له به ر خۆته وه یه نه ک به ناشکرا، چونکه ئەمه واته به ناشکراو به دهنگ له پیغه مبه ره وه نه هاتوه هه روه کو نوسه ری ئەم کتیبه له سه ره وه پونی کردۆته وه . وه رگیز.

إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا
بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ
مَجِيدٌ {١٢١}.

منیش ده لیم: سلاوات لیدان له سه ر پیغه مبه رسول الله ﷺ (یا زیکر
کردن و ویرده کانی دواى سه لام دانه وه له نویژه کاند - وه رگیږ -)
به ده نگی به رزو به کۆرس و به ئاشکرا (جهراً) ده بیته هوی
ته شویش و سه ر لی تیک دانی نویژکه ران ئه وانیه که نویژی
سوننه ته ده کهن یان ئه وانیه به ته وای به نویژی
به کۆمه ل (الجماعة) پانه گه یشتون و چه ند رکاتیک دوا که وتون و
نویژه که یان لی تیک ده چیت و لی یان هه له ده بیته. ئه وه ته

(121) أ — رواه البخاري.

ب - واته: خواجه گیان په حمه ته و به ره که ته و به زه یی خۆت برپیژه به سه ر محمد و
ئه هل و مال و خیزانی محمد هه ره که ته و پیروزی برپیژه به سه ر ئیبراهیم و مال و خاو خیزانی
ئیبراهیم، هه ره ها پبیت و به ره که ته و پیروزی برپیژه به سه ر محمد و مال و خاو و خیزانی
محمد دا هه ره که ته و پیروزی برپیژه به سه ر ئیبراهیم و مال و خاو و خیزانی ئیبراهیم له جیهاندا،
ئه ی خوی په ره ر دگاری ئیمه تو هه میشه سوپاسر ستایش کراو و به رزو بالا ده ست و
کار به جی و شکۆمه ند و خاوه نی پله و پایه ی به رزی . وه رگیږ.

پيغه مبهري خوشه ويستمان ﷺ له م باره يه وه فهرمويه تي: { لاَ يَجْهَرُ بِعَضُكُمُ عَلَيَّ بِعَظْمٍ بِالْقِرَاءَةِ فِي الصَّلَاةِ } (١٢٢).

١٦- هه له: (بردني ته له فوني موباييل بو ناو مزگهوت به كراوه يي).
١٦- راستيه كه ي: (داخستني موباييل له ناو مزگهوتدا). چونكه نويز له خوئي و له نويز كه ره كان تيك دهدات و سه رقاليان دهكات به زهنگي موباييله كه ي و ناگايان له نويزه كانيان ناميئيت.

١٧- هه له: (باويشك دان له ناو نويزداو دم دانه خستن و دم به ش كردنه وه).

١٧- راستيه كه ي: (پيويسته نويزكه ره له كاتي باويشك دان له نويزدا ده مي بگريئ و ده ست له سه ر ده مي دابنيئ و ده مي پيكه وه بنيئ). بو جي به جي كردني فهرموده ي پيغه مبهري ﷺ كه فهرمويه تي:
أ - { ئه گهر يه كيك له ئيوه له نويزدا باويشكي هاتي، بائه وه نده ي ده توانيئ خوئي بگريئ و نه هيلي باويشكي بيتي واته بيگريئه وه، واته هه تا بوي ده كريئ باده مي به يه ك دابدات ياده مي دابخات،

(122) أ - رواه أحمد.

ب - واته: له كاتي نويز كردندا باهيچتان دهنگ به سه ر ئوي ترتاندا به رز نه كاته وه تانويزه كانتان لي تيك نه چيئ و نويزه كانتان به ته واوي ئه نجام بدن. وه رگير.

چونكه شهيتان دهچيته ناو دهمتانهوه. [فليکظم: واته ههر دو ليوه کانی به يه که وه بنيت، و دست له سهر دهمی دانه نيت] (١٢٣).

ب - {ئه گهر يه کيک له ئيوه باويشکی هاتي، بادهستی له سهر دهمی دابنيت، چونكه شهيتان دهچيته ناو دهمتانهوه}. [د دست له سهر دهمی دابنيت بو ئه وهی شهيتان ياميش و مه گه ز نه چيته ناو دهميه وه] (١٢٤).

ج - {ئه گهر يه کيک له ئيوه له نويژدا باويشکی هات ئه وه ندهی ده توانيت باباويشکه که ی بگريته وه، ئه گهر يه کيک له ئيوه باويشکی هات و گوتی (ها) شهيتان پی ی پی ده که نيت} (١٢٥). [مه به ست له (ها): ئه و ده نگه يه که له کاتی باويشک داندای پرو ده دات کاتی که ئه و که سه ی باويشکی ديتی و دهمی ده کاته وه].

هه ئه کان له بواری مافه کانی ئيسلامدا

١ ت هه له: وشه ی (نازادی بيرو را) يا (نازادی عه قیده و ئايين).

¹²³ رواه مسلم.

¹²⁴ متفق عليه.

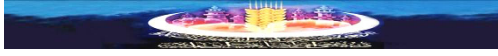
¹²⁵ رواه البخاري.

ئەمە وشەو زاراوہیہ زۆر جارن دەہ بیستین و دەہ خوینینہوہ، کہ بریتیه له بانگه‌وازیکی ئاشکراو بی پیچ و په‌نا بو ئازاد بون و به‌ره‌لا بونی بیرو باوهر (الإعتقاد) ی مرؤف، واته هەر که سیک ئازاده بو خوی چ عه‌قیده و بیرو باوهر پو چ ئایینیک ده‌گریته به‌رو شوینی ده‌که‌ویت، دیاره ئەمه‌ش به‌کو رای زانایان کوفره و هەر که سیک ئەمه‌ بیرو باوهری بیت کافرہ. چونکه هیچ که سیک بوی نیه هەر ئایینیک تر له‌خویه‌وه و به‌ویستی خوی به‌ گویرہی هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی خوی داب‌تاشیت و دوا ی بکه‌ویت و شوین ئایینی محمد ﷺ نه‌که‌ویت که ئایینی پیروزی ئیسلامه. چونکه جوئ له‌ئایینی ئیسلام هیچ ئایینیک تر له‌که‌س وه‌رناگیریت هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ (۱۲۶).

(126) أ — سورة آل عمران: (۱۹).

ب - واته: ئەوه ئایینه‌ی که‌لای خوی په‌روه‌رنگار وه‌رگیریت ته‌نیا ئایینی پیروزی ئیسلامه و به‌س، بیجگه له‌و دینه هیچ دین و هیچ به‌رنامه‌یه‌که تر وه‌رناگیریت. خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ سورة آل عمران: (۸۵) واته: هەر که سیک بیجگه له‌ئایینی ئیسلام وریازی

به لآم ئه وهى به پى ئى ئه م ئايه ته پيرۆزه ده روات و خراب لى دى
 حالى بوه كه ده فه رموى: ﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ
 وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ﴾ (١٢٧) سورة الكهف: (٢٩). مه به ست له م ئايه ته
 پيرۆزه ليره دا سه ريشكى نيه كه به نده بروا بون هه ل ده بژيريت
 يان بى بروايى واته بى ئيمان هه ل ده بژيريت يا كوفر هه روه كو
 حمد علي الصابوني له پوخته ياكورته ي ته فسيري الطيري دا
 گوتويه تى، به لكو ليره دا مه به ست ترساندنو هه ره شه كردن و
 په يماندانه به به نده كانى خوئى ئه ويش به به لگه ي فه رموده ي خواى
 گوره كه راسته وخو له هه مان ئايه تدا هاتوه كه ده فه رموى: ﴿إِنَّا

شه ريعه تى خوا هه ر ئايين و هه ر ريبازيكي تر بگريته به ر ئه وا لى وه رناگيريت و له كوتايى
 دا هه ر خوئى دۆپاوه وله زيانمەندانه . وه رگير.

(127) أ - سورة الكهف: (٢٩).

ب - واته : ئه ي پيغه مبه ر ﷺ به و بت په رست و بيباوه رو مولحيدو ملهورانه بلئى:
 هه ق و راستى ئه وه يه كه له لايه ن خواى په روه ردگار تانه وه بو تان هاتوه كه بريتيه
 له قورئانى پيرۆزو به رنامه و ياساو ريساو شه ريعه ته كه ي خوا جاهه ركه سيك ده يه ويت
 بابروا بينيت وريگه ي خوا بگريته به ر و چا كه كار بيت، هه ركه سيكيش پى ي خو شه
 بارينگه ي كوفر بگريته به رو بابروا نه هينيت به لآم له ئه نجامدا هه ر خوئى زيان ده كات و
 ده خريته ناو ئاگرى دۆزه خوه خوا په نامان بدات. وه رگير.

أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ﴿٢٨﴾. به لى ليرهدا مه بهست له وه نيه خه لكى ئازاد بن چ ئايين و بهرنامه يه كه هه ل ده بژيرن و چ دىنيكيان ده وىت بيگرن و ئازادى ئايين بيت ئيدى ته واو ههروه كو عه لمانيه كان ده لىن، نه خير مه بهستى خواى گه وره له م ئايه ته دا گالته پى كردن و ترساندنه نه كه به ره لا كردن و به كه يفى خوى بيت چ بيرو باوه پىك هه ل ده بژيرن و ئيدى لى يان ناپرسرپته وه، ههروه ها بو سه رپشك كردنى خه لكه كه نيه رپگه ي باش هه ل ده بژيرن ياهى خراپ، نه خير ئازاد نين به لكو ده بى

(128) أ — سورة الكهف: (٢٩).

ب - واته: ئيمه بو سته مكاران و بىباوه پان ئاگرىكمان ئاماده كردوه كه وه ك شوريه كه وايه له هه مو لايه كه وه ده وره بيان ده دات بيان وه ك فرنيه كه وايه كه تى ي ده ها و بژيرن ده رگايان له سه ر داده خرپت و له هپچ لايه كه وه هه وا نادات وه ك ماسى له و فرنيه دا ده سوتين و ده پيشين، جاكه له و ئاگرى دوزه دا سوتينران و پيشان تينو تى زورىان بو دىنى، چونكه مرؤقه كه سوتا يان بريندار بو هه ميشه وايه تينو ده بيت، ئه گه ر داواى ئاويان كرد، ئه وه ئاويكى له كول كه به گه رما توينراوه ته وه بو دىنن، كه هينده له كول هه ر كه له ده ميان نزكى ده كه نه وه هه ر دوره وه دم و چاويان ده بژيرنى و داده پلؤخين و هه مو گوشتى دم و چاوو پومه تيان هه ل ده وه پىننىت.!! كه به راستى ئه وه خراپترين خواردنه وه و ناخوشترين شوين و جىگه ي تيدا هه وانه وه يه خواى گه وره په نامان بدات. وه رگپى. به سود وه رگرتن له ته فسپرى گولشه ن ب ٧٤٣ ل ٢٢٠.

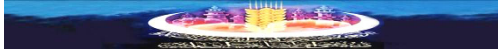
ئاييني ئيسلام بگرن نه گه ده يانه وهى خوى گه وره لى يان پازى بيت و سود وهر بگرن و بچنه به هه شته وه .

۱- پاستيه كهى: (حرية العمل للخير أو الشر - واته خه لكى ئازادن له كار كردن بو خيرو چا كه كردن و كارى باش نه نجام دان ياهى خراپ، سه ريشكه چا كه ده كات سود وهر ده گريته، خراپه ده كات زيان ده كات و سزا كهى وهر ده گريته وه، واته (حرية جزء والاختيار) به ده ست مرؤفه كانه وه يه . چونكه خوى گه وره ريگه ي باش و ريگه ي خراپى بو پون كرد و يته وه نه و جار تو كاميان ده گريته كه يفى خو ته و كو يت پى خو شه نه وى هل ببزيره . نه گه ريگه ي راست بگريته پاداشتى چا كهى خو ت وهر ده گريته وه، وه نه گه ر ريگه ي خراپ ده گريته ياكافر ده بيت نه وه سزاي خراپه و كوفره كهى خو ت وهر ده گريته وه . هه روه كو خوى گه وره ده فهرموى: ﴿ وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴾ (۱۲۹) . واته ريگه ي راستى نيشان

(129) أ - سورة البلد: (۱۰) .

ب - واته: ئيمه ريگه ي ئيمان و بيتاوه ريمان بو پون كردونه ته وه، ريگه ي راست و ريگه ي ناراستمان بو ليك جيا كردونه ته وه، ريگه ي كوفر و ريگه ي خواناسى، جامرؤفه كان به ويست و ئاره زوى خو يانه كام ريگه يه ده گرنه بهر كه يفى خو يانه . ريگه ي ئيمان و

داون، ئیدی مرۆفه کان بۆخۆیان سهر پشکن پێگای رست بگریت پاداشتی خۆی وهرده گریته وه، خۆئه گهر پێگای ناراست و پوچه ئی گرته بهر ئه و کافر ده بیته و سزای کرده وه خراپه که ی خۆی وهرده گریته وه، ههروهکو خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾ (١٣٠).

- ٢- هه له: (ده برپینی دهسته واژه ی سۆشیالیستی ئیسلامی -
 اشتراکیه الإسلام) یا ده برپینی (دیموکراسیه تی ئیسلام -

خوناسی بگرنه بهر ئه و سهر به رزو سهر فرازو سهر که وتوو به خته وهر ده بن له دنیا و له قیامه تا پاداشتی کاره باشه کانیا وهرده گرنه وه، پێگه ی بیباوه پری و پێگه ی خراپیش بگرنه بهر ئه و به دبه خت و چاره پش و سهر شۆرش ده بن و سزای خۆیان وهرده گرنه وه. وهرگێر.

(130) أ — سورة الإنسان: (٣).

ب - واته: ئیمه به هۆی ژیری و ههسته وهریه کانی خۆی و وه به هۆی ئه م ئایینه پاکه ی ئیسلام واته بهرنامه و شه ریه ته که ی خۆیه وه پێگه ی راستی ژیا نی بۆ مرۆفه کان پون کردۆته وه ، جا مرۆفد خۆی ویست و ئاره زوی خۆیه تی پێگه ی راستی خوایی ده گریته بهر و سوپاسگوزاری خوا ده کات له سه ر ئه و هه مو نازو نبعمه ته ی که خوای گه وره پی ی به خشیوه، یان پێگه ی ناراست و چه وت و خواری سهر لێ شیتوای و کوفر هه ل ده بژیریت و پێگه ی کاری خراپه و گوناح ده کاته پێشه ی خۆی سهر پشکه. وهرگێر. به سود وهرگرتن له ته فسیری گولشه ن ب ١٣ل ١٥٥٣.

ديموقراطية الإسلام) لهلايهن ههندی لهنوسهران و دانهرانه وه . (زۆريک لهنوسهران و دانهران ئەم جور دەسته وازانه به کار دههینن و ئەم جور بهرگانه به بهر ئایینی پیروزی ئیسلام دا دهکن به بی زانستی و به نه فامی و له ئایینی ئیسلام حالئ نه بون - وهرگێر -)

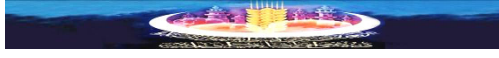
۲- راستیه که ی: (حوکمه کانی ئیسلام، نهرم و نیانی ئیسلام - سماحة الإسلام، دادپهروهری ئیسلام) و گه لئ سیفته تی تری باش له سیفته ئیسلامیه کان.

سۆشیا لیست (الإشتراکية) له راستی دا بریتیه له کۆمۆنیستی (الشيوعية) که بریتیه له ریپازیکی پوختنه رو تیک ده ر، له پوآلهت و له بهرگی ده ره وهی دا فرمان ده کات به هاوبهش بون و به شداری هه مو چین و توێژه کانی گه له خواردن و خۆراک و جل و بهرگو له خانوو به ره و نیشته جییدا به بریکی یه کسانی، حکومه تیش هه ل دستیت به دابهش کردنی به سه ر ئەندامانی گه ل دا . هه یچ کامیک له ئەندامه کانی شی خاوه نی هه یچ که ل و په ل و مال و خانوو به ره و زه ویه ک نین . به لکو ئەوانه هه ر هه موی مولکی ده ولته تن هه ره کو بۆ خۆیان ده لئین .

به لām له پاستی دا دیوی ناوه وهی سۆشیالیستی (الإشتراکیه) بریتیه له حوکمیکی زۆره ملیّ یه به سه رگه له وه و ته نیا به رژه وه ندی چینی ده سه لاتدار دینیتته دی. یه که ئامانجی سه ره کیان ئه وه یه که به ناوی سۆشیالیستی و یه کسانو و هاوبه شی یه وه ده ست به سه ر سه رو مال و مولک و سامانی ده وه له مه نده کاندای بگرن و به هه ژاری و په ق و پوتی بیان هیننه وه. واقعی حالیش گه واهی (شاهیدی) ئه م بیرو بۆچونه مانه که به چاوی سه ری خۆمان ده ی بینین. روسیای کۆمۆنیستی هه فتا ساڵ حوکمی یان کرد. له میانه ی ئه و هه فتا ساڵه دا روسه کان جۆره ها ئازارو ئه شکه نجه و ده ردی سه ری و توندو تیژی و برسایه تیان چیشته. له هه مان کاتدا حیزبی ده سه لاتدار سه روسامانیکی زۆریان له سه ر حساب و جهسته و که ولی گه ل کۆ کرده وه.

به لām ئایا حوکمی کۆمۆنیستی ئاوا له سه ر ئه م حاله مایه وه و به رده وام بو هه تا سه ر؟ بی گومان نه خیر، هه ر کاتیک گه یشته لوتکه ی سه ته م و سه ته مکاری پق و قینه ی زه حمه تکیشان و به ش خوراوان و سه ته م لیکراوانی په نگ خواردو ته قیه وه و به هه مو توانای خۆیانه وه به ره له ستیان کردو که وتنه به ربه ره کانی کردو

حوکمی تاغوتی کۆمۆنیستی سۆشیاالیستی له بهر ده م ئەم شالاوهی رِقو قینه توندو تیژه خۆی رانه گرت و هه رهسی هیتا.

شیخ محمد قطب له کتیبه کهی خۆی دا (واقعا المعاصر) و کتیبی (مذاهب فکریة معاصرة) باسی کردوه هه ر کهس مه بهستی بیّت ده توانیّت سه پریان بکات. زۆریک له خه لکی به م کتیبانه فریویان خواردوه، به داخه وه هه تاکو هه ندیک له نوسه ره کانیشیان بهر ئە فریو خواردنه که وتون. وه هه روه ها شیخ (مصطفى السباعي) کتیبیکی به ناوی (إشتراکية الإسلام - سۆشیاالیستی ئیسلام) نوسیوه. شیخ (محمد الحامد) ره خنه و توانج و تیبنی له سه ر شیخی السباعي وله ژیر ناوی (نظرات في کتاب: إشتراکية الإسلام) نوسیوه، ئەو ره خنه و توانجانه ی که له سه ر ئەم کتیبه نوسیونی به م جۆره ی خواره وه یه:

ئهمه و یه که م ره خنه یه ک که له پییش هه مو شتی که وه که له شیخ (السباعي) م گرت ناو نانی کتیبه که یه تی که به ناوی (إشتراکية الإسلامية) نوسیویه تی، هه ر چه نده پییش ده سته کی نوسیوه و تیایدا پاساوی هیتا وه ته وه که خویننه ری خۆی پی رازی بکات و

دەرونی خوینەرەکانی پێ ئارام بکاتەو. بەلام لەگەڵ ئەوەشدا خوا سەری بخت و پتر بیهێنیتەو سەر پێگەی راست. ئەگەر تۆزێ فامیدە بایە دەبواوە بزانی تەو گروپە چەپ رەوانە ی که هەندی لەزانا ئایینی یەکان واتە ئەهلی زانست و زانیاری بەبیانوی پارستنی ئایینی خواو داکۆکی کردن ئی بەرگریان ئی دەکەن. ئەوانە واتە چەپ رەوانەکان ئامانج و ئاواتی خۆیان هەیه هەمیشە بۆ ئایینی ئیسلام لەسەنگەردان و ناحەزی ئیسلام و ئایینخوازان، واقعی حالیش شاهیدە و هەر لەسەرەتای سەرەلدا نیانەوە مل ملانی و زۆرانبازی فیکری لەنیوان هەردو لادا هەیه و بەردەوامە. ئەو چەپ رەوانە بەناونانی ئەم کتیبە بەو ناوہ زۆر دلخۆش بون و بالە فیری یان پێ کەوت بۆ؟ چونکە لەژێر پەردە ی ئەم ناوہدا عەقڵیەتی زۆریک لەعەقڵ نەخۆش و ئیمان لاواز و فەشەلۆکەکان کار تی دەکەن و توشی لاری و هەلدا ئیرانیان دەکەن کە هەمیشە هەست بە ئامانجی ئەو سیخوڕانە لەژێر پەردە ی ئەو ناو نیشانەدا دەرک پێ ناکەن.

منیش دەلیم: ئەگەر تۆزێ فامیدە بایە.. هەلۆیستەوتی بینەکی لەو ناو لێتانه دەبوو بیری لەناویکی باشتر دەکردەو بۆ کتیبەکی کە ئامانجەکانی لەپوانگە ی ئەم ناوہ دەهینایە دی و

رېگه شى به هه ل په رستان نه دده دا كه بو تامانجه گلاوه كانى خويان له دژى ئيسلامى به كار بهينن.

ئيسلام ئيسلامه و له هه مو رويه كه وه ته واوه و پيوستى به هيچ كه سو به هيچ شتېك نيه و بى نيازه . پيوستى به هه ول و لالانه وه و لارې بونى كه س نيه ، چونكه ئيسلام نه و ئيسلامه يه و خاوه نى عه قيدو و بيرو باوه پيكي پاك و پاراوو تيرو ته سهل و پته وه و خاوه ن ئه حكام گه ليكي دادپه روه رو راست و په وانه و به به زه يى و نه رم و نيان و به ويژدانه ، بويه بانگه شه كردن به ناوى پاكي خو يه وه وه ك ئيسلام گه ليك باشترو به هيژ تره له وه ي كه ناوو نيشانى ترى سه يرو سه مه ره ي بو دابريژريت و پاساوى نابه جى و قيژه ونى بو بيننه وه كه سويندى به شان و بال و سه رى بخوريټ . ئه م ئيسلامه قانون و ياسا و شه ريعة تى خواى حه كيم و په روه ردگارى جيهانيان (الله) گيانه له هه مو هه له و په له و كه م و كورپه ك به دوه رو بى خه وشه . ((نظرات في كتاب اشتراكية الإسلام))

محمد كورپى جميل زينو گوتويه تى: شيخ محمد الحامد به رپه رچ دانه وه و په خنه و تيبينيه كى زورى له سه ر ئه م ناونيشانه واته (اشتراكية الإسلام) هه يه و له كتيبه كه ي خو ي دا (ردود على

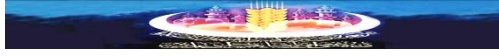

أباطيل - واته بهرپه رچ دانه وه كان له سه ر شته پوچه ل و بی
سه ره وه ره كان) دا نوسیونی و باسی لیوه کردون.

جوی له مهش (السباعي) کۆمه لی هه له ی تری هه ن، نه وه ته
ده لی: بابای ناموسلمان بوی هه یه بهرز ترین کورسی حوکم
له ده ولت دا وه ده ست بینیت یا بگریته ده ست !!) (بروانه
گۆقاری ((الحضارة الإسلامية)) که نه م وشه یه ی له وه وه پراگواستوه)
دیاره نه مهش قسه یه کی خراپ و هه له یه کی گه وره و زه به لاهه
چونکه ناموسلمان بریتیه له کافر، ئاگر په رست و جوله که، ئایا
نه مانه بویان هه یه سه روکایه تی و بهرپرسیاریتی و حوکمی
موسلمانان بگرنه ده ست و بینه سه ردارو برا گه وره ی موسلمانان و
جله وی حوکمی ده ولته تی ئیسلامی بگرنه ده ست؟ له کاتیکدا
خوای بالا ده ست و کار به جی ده فه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا
تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِئِنْ أَنْتُمْ لَتَجْعَلُونَ لِلَّهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا﴾ (۱۳۱).

(131) أ — سورة النساء: (۱۴۴).

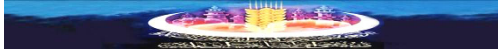
ب - واته نه ی پرواداران هه رگیز بیباوه پان و خوانه ناسان مه که ن به پشتیوانی
خۆتان و پشتیان پی مه به ستن و به دۆستی خۆتانیا ن دامه نین له بری نه وه ی پشت

دیموکراتیش بریتیه له حوکمی گهل به گهل و بۆ گهل واته ده بی گهل بۆ خۆی بریار ده رو حوکم گێرو یاسا و شه ریهت دانهر بیته. ناخر خوای گه وره به وه پازی نیه و ده بی حوکم و فه رمانزه وایه تی گهل به پی ی شه ریه ته تی خوای په ره ردگاری جیهانیان بیته. هه ره کو خوای گه وره ده فه رمویته: ﴿قُلْ إِنْ صَلَّيْتُمْ وَنَسَّيْتُمْ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا

به پرواداران و به موسلمانان بیهستن و پرواداران بکهن به دۆست و پارزگری خۆتان، ئایا ئیوه به م کرده وه خراپه ی خۆتان ده تانه ویت به لگه و نهجهت و بیانو بدهن به دهست خوا تاله پۆزی قیامه تدا به و گوناچه تان بتان خاته ناو ناگری دۆزهخ و سزاتان بدات. زۆر به داخه وه بۆ ده سه لاتدارانی ئه مرۆی موسلمانان که به راستی ئه مرۆ ئه م فه رمایشته ی خوا ده یان گرتیه وه چونکه به ته واوی وازیان له به رنامه ی خوا و له موسلمانان هیناوه و ده ستیان خستۆته ناو دهستی کافران و به ته واوی بونه ته شوینکه وته و مل که چی ده وله تانی پۆژئاواو پۆژ هه لات، به پی ی خواست و ئاره زه کان و پهیره وو پرۆگرامی ئه وان کار و باری ولاته کانیاان هه ل ده سوپینن و به پێوه ده بن و به رنامه ی قورئان و سوننه تیان وه لا ناوه و به رنامه ی عه لمانیه تیان هیناوه ته کایه وه و به ناوی دۆستایه تی و پشتگیری ئه وان و پیزانینی جیهانی ده ره وه به دۆزو کیشه کانیاان ده ستیان خستۆته ناو ده ستیان و پیلانه گلاوه کانی ئه وان جی به جی ده کهن، نه ک هه ر ئه مه به لگو له پیناوه به رزه وه ندیه کانی کوفری جیهانی دۆژهنایه تی موسلمانان ولاتانی تری موسلمانان ده کهن، ده بی ئه وانه له پۆزی قیامه تدا به چ پویه که وه له به رده ست خوای گه وره دا بوهستن و چ چا و پویه کیان هه بیته. ته فسیری گولشه ن ب 107. 2017. وه رگێر.

أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٣٢﴾. هه روه ها خواي گه وره له سه ر زمانى يوسف
ده فهرمويت: ﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيِّمُ﴾ ﴿١٣٣﴾.

هه روه كو ديموكراسيه ت فرمان به نازادى بيروباوه رو عه قيده و
ثاين ده كات، واته هه ر كه س بو خوى نازاده چ ثاين و چ بيرو
باوه ريكو چ فكره يه كه هه ل ده بزيريت و شويني ده كه وييت و كي
ده په رستيت چ شتيك ده په رستيت، به لام ئه مه له ئيسلامدا قبول
نيه ده بي ته نيا يه كخوا بپه رستن كه (الله) په روه ردگارى هه مو

(132) أ — سورة الأنعام: (١٦٢ — ١٦٣).

ب - واته: ئه ي محمد ﷺ به و بيباوه رو خوانه ناسانه بلئ: بيگومان نويزو هه مو
په رستش يه كانم و گشت به ندايه تيه كانم و ژيان و مردنم هه موى هى خوان و بو ئه ون،
خواي گه وره هه چ شهريك و هاويه شو هاوتايه كي نيه و ده ي خواي په روه ردگار به وه
فه رمانى پي كر دوم. من يه كه مين موسلماننكم كه به ته واوى رو ده كه مه ئه وو ده ي
په رستم و هه مو فرمانه كانى جي به جي ده كه مو له فه رمايشته كانى هه رگيز ده رناچم. وه رگيز.
(133) أ — يوسف: ٤٠.

ب - واته: فه رمان دان و حوكم هه ر هى خوايه و فرماندانى په رستنيش هه ر بو
خودايه و فرمانى داوه كه له و پتر كه سى ترو هه چ شتيكى تر نه په رستن، ئه مه يشى
كه پيتان پاده گه يه نم پيمازى پاست و دروست و ثاينى پاوه ستاوو پايه قايم و پته وى
خوايه. وه رگيز. ته فسيري گولشه ن ٢ بل ٥٩٤.

جيهانپانه. نه وه ته خواي گه وره ده فهرمويت: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ
الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ (١٣٤).

شتيكي به لگه نه ويست و بيگومانه كه له نيوان ئيسلام و
ديموكراسيه تدا هيچ خاليكي به يه كه گه يشتن و ليك نزيكي نين،
به لكو دژي يه كن و ته واو له يه كه جيان يان باشت بليين ئيسلام و
ديموكراسيه ت ته واو پيچه وانهي يه كيرين و له يه كه جيان و دوري
نيوانيان ئاسمان و ريسمانه. بو پتر زانياري ده كرى سه يري
سه رچاوه ي رابردو بكرت كه برتتبه له (مذاهب فكريه معاصره)
وه (واقعا المعاصر) له نوسيني بانگه واز خواز محمد قطب.
٣- هه له: (گوته ي هه ندي كه س كه ده لئين) (ثاين سرپكه ر) (ثافيوني)
كه لانه).

(١٣٤) أ — سورة آل عمران: (٨٥).

ب - واته: هه كه سيك بيجه له ثايني ئيسلام هه ر ثاين و هه ر پيچكه و پيازو
به رنامه و فكريه تيكي تر بگرتته بهر و باوه رپي پي هه بيت و به كرده وه ش بيسه لمينيت
نه وه به دلنيايييه وه ئي وه رناگيرت و ئي قبول ناكريت و له رژي قيامه تدا و له بهر دم
خواي گه وره دا زيانمه نده و به ره و ئاگري دوزه خ په پيچه كه ده درت و سزاي سه رپيچي
خوي و هه رده گرتته وه. وه رگيپ.

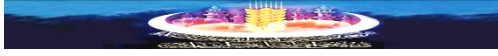

ئەم گۆتە تفت و تال و ناشیرین و قیزە ونە گۆتە ی (کارل مارکس) ه که یه کیکه له هه ره ناوداره بانگه شه کاره کانی سه ره تاي کۆمۆنیستی، مه به ستی له وه یه که ئایین وهک (ئافیون) وایه که جۆریکه له ماده سه پرکه ره کان و ئەندامانی کۆمه ل بهنج ده کات و له حاله تیکی هه لامی ناسهنگ یان وهک خه ون و خه والویهک و که سیکی و پر ده ی هیلتیه وه . دیاره ئەمهش پو شاندن و خه وش گرتن و پر خه گرتنه له ئایینی پیروزی ئیسلام^(۱۳۰) . به لام ئەم گۆتە بۆگه نه پیچه وانه که ی راسته واته

(¹³⁵) له پوانگه یه وه راسته ئایین ئافیونی هه مو که سو تاکیکی گه لانه چونکه به هیچ شیوه یه ک ناهیلی ئەندامانی گه ل و کۆمه لگا که ی خراپه و خراپه کاری و نائمه مینی و داوین بیس و ده ست بیس و دزو جه رده و قۆل برۆ بی ئەخلاق ی بکات، به لکو به پیچه وانه وه ته نیا به ره و چاکه و چاکه کاری و چاکخوازی و خواپه رستی و دادپه ره ری و ده ست پاکی و داوین پاکی و یه کسانی و برابه تی و خۆشه ویستی و یه کگرتن و یه ک ریزی و دل و ده رون پاکی مرۆقه کان هه ل ده نیت. ده ی ئەوانیش ئەمه یان ناوینت و له کۆمه لگه یه کی ئاوا پاک دا جیگه یان نابیته وه، ئەدی ئەگه ر زه ریای زه لکاو ی بی ئەخلاق ی و سته مکاری نه بیت ئەوان چۆن ئامانجه گلاو بۆگه نه کانی خۆیان دابین بکن. ئەوان که سیکیان ده ویت هه میشه مه ی خۆره وه و پیاو کوژو دزو جه رده و پرگرو تالانچی و بخۆو برۆو بی ئەخلاق بیت. بۆیه ناچارن له دوره وه ته شه نه و پلارو توانج بگرنه ئایینی پاکی ئیسلام و بلین ئایین ئافیونی گه لانه . وه رگیپر.

ئەو ئەسلا م بو كه هه مو گه لانی جیهانی چه وساو ه و سته م
 لیكراوی له خهوی بی ئاگایی و سستی وه گا هیئایه و رای په پاندن و
 گوپو تینی وه به رنان و چوست و چالاکی کردنه وه و به پوی
 سته مکاران و ماف خۆرانی گه لانی جیهانی هه ل شاخاندنه وه و ملی
 تاغوتان و ملهوپه کانی شکاندو به ره و زبڵدانی میژوی بردن،
 له جیگه ی ئەو هه مو سته م و سته مکاریه دا دادپه روهری و یه کسانی
 بو گه لانی جیهان هیئایه دی. هه ر گه ل و کوپو کو مه لیک ده ست
 به په تی ئەو ئایینه وه بگریت له دنیا و له قیامه تدا سه ره رزو سه ر
 فرازو به خته وه ر ده بیئت، به پیچه وانه وه ش سه رشو پو په زیل و
 به ده خت ده بن. ئەم ئایینی پیروزی ئیسلامه له میژوی مرقایه تی
 دا تو ماریکی پرشه نگو پر سه روهری تو مار کردوه له پالنه وانیتی و
 سه ره رزی و سه رفرازی دا، هه رچی ئیمپراتۆریه ته پو چه ل و
 سته مکارو ملهوپه کانی جیهان هه بو ملی شکاندن و به سه ر یه کی
 دا ته پاندن و له جیگه ی ئەوانیش دا خه لافه تی به رچاو پون و
 فامیده و دادپه روهر و خواناسی خاوه ن عه قیده و بیرو باوه ری
 پاکی خواناسی یه کتا په رستی دامه زراند كه هه مو ئەو گه لانه ی

تیدا به شدار بون که بروای ته و اویمان به ئایینی پیروزی ئیسلام هیئا بو. وه هه مو مافیئک که به رژه وه نندی گه لان و دادپه روه ری و بریایه تی و هه ق و ئاسایش و هیمنی و ئارامی هه یه بو هه موانی تیدا دهسته بهر کرد، دواى ئه وه ی چه رخانئیکى زۆر بو له چه رখে کانی نه فامیدا ون بو بو.

۳- پاستیه که ی: (ئایینی ئیسلام، بهرنامه و وهرچه رخانئیک بو بو چاک کردن و پاست کردنه وه و پیّ دامه زراوی و بهرده وامی و پیّ راگری گه لان له سه ر پیگه ی پاست و خوا په رستی بو هه مو گه لانی جیهان).

۴- هه له: گۆته ی هه ندی که س که ده لئین (فلاسفة الإسلام - فه یله سوفه کانی ئیسلام). که بو هه ندی که س به کاری دینن که توژی زانست و زانیاریان به ده ست هیئا وه و هه ندی کتیبی ئیسلامیان نویسه.

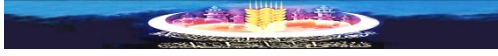
۴- پاستیه که ی: (فه یله سوفه کانی سه رده م).

چونکه له ئیسلامدا فه یله سوف نین. هیچ زمان پاراویش نین و نه په وان بیژیشن. ئیسلام زانیانی هه ن به لام فه یله سوفی نین.

بروانه (مجموع الفتاوى) له نوسینی شیخی ئیسلام په زاو په حمه تی
خوای لی بیټ.

منیش ده لیم: زانستی فه لسه فه یه کیکه له زانسته بی
نرخه کان. که زوربه ی زانایانی ئیسلام بروای پی ناکه ن و نکولی لی
ده که ن و به حه رامی ده زانن. زوربه یان که له پابردودا بروایان پی
هه بو له ژیاناندا، وه لی ئیستا وازیان لی هیناوه وه بی به رین لی ی
وه کو غه زالی و گه لیکی تریش بیجگه له و. ئه مه ش له بهر ئه وه ی
چونکه فه لسه فه میشکی مرؤف تیک ده دات و ده ی شیوینیت، و
پراپیی و دو دلی ده خاته ناو دلی موسلمانانه وه و له بنه رته و
له بناغه ی راسته قینه ی یه کتاپه رستی خوا لایان ده دات و دوریان
ده خاته وه و به ره و لادان (الإنحراف) ده پون. وه له شه ریه ته ی پاکی
ئیسلام دوریان ده خاته وه. زوریک له وانیه ی که به فه لسه فه هه ل
خه له تینراون له کو تایی دا به ره و کوفرو ئیلحادی بردون وه ک ابن
سینا، فارابی، بن عربی، ئه وه ته ابن سینا ده ی گوت: (من و باو کم
له خه لکانی بانگه واز خوازانی حاکمین (من أهل دعوة الحاكم)،
که هه ردو کمان له قه رامیته کانین (الباطنية - په نهانی) له وانیه ی که

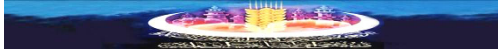
بروایان نه به چه مک و سه ره تاکان و نه به هه ستانه وه و زیندو بونه وه
 هه یه له پوژی قیامه تدا، و نه بروایان به په روه ردگارو دروستکه ر
 هه یه، و نه بروایان به پیغه مبهرو نیردراویک له لایه ن خوا هه یه
 قسه کانی ابن القیم ره زاو په حمه تی خوای لی بیت ته واو بون
 که له کتیبی (إغاثة اللفغان من مصاید الشيطان) دا نویسیویه تی.
 شتیکی زور هه له ده که ن که هه ندی له قوتا بخانه و نه خو شخانه کان
 به ناوی نه وه وه ناو ده نیین.

هه روه ها فارابیش پاشکۆ شوین هه لگری فیکرو بیرو بوچونی
 قرچۆکی نه غریقی بو، بروای به نایینی کۆنی یونانی هه بو له گه ل
 کۆمه لیک دا هه لاتن بو ولاتی فارس له شاری (جند یسابور) دوا
 به فه له کردن (دیان) و هه ل گپانه وه ی پاشاکان له ئیسلام، شاریکی
 پیروزیان خو یان گۆته نی دروست کرد، به شیوه یه کی
 بیردۆزه بی (نظریاً) فارابی سه ره تا دهستی پی کردو به شیوه ی
 کرده کیش (حمدانی قهرمه تی) نه ستیره په رستی (الصابی) حه رانی
 جی به جی ی کردو هه ندی خه لکی تریش له شاری (هجر) پایان

په پاندا. ئه وانه ئه وه بون كه بهرده ره شه كه (الحجر الأسود) يان دزی و حورمه تی موسلمانان يان ئه تك كردو حاجيه كانيان كوشتن. وه (ابن عربي) يش به فه لسه فه ی ئه فلاتونی تازه و ئه و بیرو بۆچونه جوله كه یی و ئه غریقی و فه له بیانه ی كه (إخوان الصفا) هینا بویانه ناو فیکری ئیسلامی له گه ل فیکری فارسی کۆن (بنه په تی - الأصل) کار تیکرا بو، كه پروایان به یه كیه تی بون (وحدة الوجود) هه بو كه ئیسلام له بن و په گو پيشاله وه هه ل ده وه شینیت. یه كیه تی بون (وحدة الوجود) واتا خواو بونه وه ر (العالم) به یه ك شت ده زانن و ده لئین خواش وینه یه كه یابه شیكه له جیهانی دروستکراو، وه خوای به رزو بی هاوتاو به ته نی پاسته وخۆو له نه بونه وه بونه وه ری دروست نه کردوه، به لكو عه قل دروستی کردوه، عه قل خۆی خوای له جیاتی خۆی داناوه بۆ دروست کردنی بونه وه ر (به پی ی بیرو بۆچونی ئه و بیر قرچۆك و بۆگه نانه بی ده بی خوا جیگری عه قل بیت خۆ په نا ده گرم به خوای تاكو ته نیا له و بیره بۆگه ن و شه يتانیا نه . وه رگیپ). هه روه كو ئه م لادهرانه نكۆلی له بونی سزای پۆژی دوا یی هه میشه یی ده كه ن و

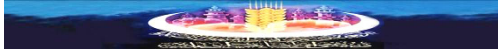

برويان پى ي نيه . جيگه ي داخه كه بيرو بوچونى نه وانه له قوتابخانه دواناوه ندى و ناماده بيه كاندا فيرى روله كانمان ده كریت، وقوتابخانه و نه خو شخانه و فه مانگا كانيان به ناوه وه ناو ده نين .

منيش گوتومه : زور زور پيوسته له سه ر موسلمانان كه روله كانيان له فيكره ي بوگه نى نه و فه يلسوفانه و وينه ي نه وان بپاريزن و ناگاداريان بكه نه وه كه هه رگيز به و فيكره بوگه نانه كار تى نه كرين هه و ليش بدهن بو گوړپنى ناوى نه و خه سته خانه و قوتابخانه ي كه به ناوى نه وانه وه ناو نراون و به ناوه ئيسلاميه پرسه نه كان ناو بنرینه وه وه ك قوتابخانه ي پشتيوانان (الانصار) قوتابخانه ي كوچ كه ران (المهاجرين) . هه روه ها خه سته خانه كانيش وه ك خه سته خانه ي ابوبكر، عمر، عثمان و علي يابه ناوى هاوه لانه وه ناو بنرين ، به پى ي فه رموده ي پيغه مبه ر ﷺ كه فه رمويه تى : {من رأى منكم منكراً فليغيره بيده، فإن لم يستطع فليسانه، ومن لم يستطع فبقلمه، وذلك أضعف الإيمان} (١٣٦) .

(136) أ - رواه مسلم.

ب - واته : هه ر يه كيك له ئيوه كه سيكى ديت خراپه و گوناخىكى ده كرد بابه ده ست و به هيژ بيگيرپته وه و نه هيلى نه و كاره خراپه نه نجام بدات، وه ك نه وه ي لى بدات

هه ئه كان له بواری حه رام كردن و حه لال كردن دا

١- هه له: (لیم حه رام بیټ، له سه ر ته لاق، له ژيانمدا لیم حه رام بیټ، له دینم دا حه رام بیټ) له بواری سویند خواردندا. ئه مهش یه کیکه له گوناخانه کانی زمان. که مروژ به زمانی خوئی بئی گوئی دانه دین هندی شت له سه ر خوئی حه رام ده کات له کاتی کدا که خوای کار به جی له سه ری حه لال کردوه. هه روه کو خوای گه وره ده فه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (١٣٧).

به ندی بکات و سه رزه نشتی بکات، خو ئه گه ر نه یتوانی به ده ست و به هیز بیگی پته وه له ترسی توش بونی فیتنه با به زمان پی ی بلی: برا ئه وه کاریکی خراب و گوناخه مه ی که وو وازی لی بینه، وه ئه گه ر ئه مه شی پی نه کرا با به دل پی ی ناخوش بیټ و به و کرده وه خراپه رازی نه بیټ، دياره ئه مهش کزترین ئیمان و باوه ره ئه و که سه هه یه تی. وه رگیڤ.
(١٣٧) أ — سورة التحريم: (١).

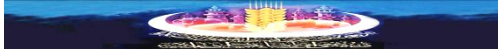
ب - واته: ئه ی پیغه مبه ر ﷺ ئه وه بوچی ئه وه ی خوا بوئی حه لال کردویت، تو له سه ر خوئی حه رام ده که یه ت؟! (جا ئه و حه رام کردنه چ خواردنی هه نگوین بیټ، یان چونه لای خاتو ماریه ی هاوسه ری بیټ) ئایا تو رازی بونی خیزانه کانت ده ویت؟

سه‌بارته به‌دارپشتنی یاسای حه‌رام کردن و حه‌لال کردن
 ئه‌وته خوای گه‌وره له‌سه‌رزهنشتی هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران و
 کافره‌کانی قوره‌یشد کاتی ئه‌و شتانه‌ی خوا له‌سه‌ری حه‌رام کرد
 بون له‌مانگه‌کانی حه‌رامدا حه‌لالیان کرد بو له‌قورئانی پیروژ دا
 ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
 يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤَاطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ
 اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوءَ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ (١٣٨).

یاله‌پیناو پازی کردنی خیزانه‌کانت ئه‌وته کرد؟ خوای گه‌وره ئی خووش بوو خاوه‌ن
 به‌زه‌ییه‌و زو ئی خووش ده‌بیئت و زۆر میهره‌بان به‌خشنده‌یه. ته‌فسیری گولشه‌ن
 ب ١٤٩٢. وه‌له (المکتبه‌ الشاملة‌ التفاسیر/ تفسیر الطبری/ سورة‌ التحريم‌ الآية‌ ١). وه‌رگتی.
 (١٣٨) أ — سورة‌ التوبة: (٣٧).

ب - واته: وشه‌ی(النسیء) واتا دواخستن و یا پتر کردن، له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ر
 إبراهیمه‌وه سه‌لامی خوای له‌سه‌ر بیئت له‌هه‌ر سالی‌کدا چوار مانگ خوای گه‌وره شه‌پو
 کوشناری تیدا حه‌رام کردن که‌سی مانگیان ده‌که‌ونه سه‌ر یه‌ک و به‌دوای یه‌کتی دا دین و
 پی‌یان ده‌گوتریئت مانگه‌کانی حه‌ج. تاماوه‌یه‌ک عه‌ره‌به‌کان له‌سه‌ر ئه‌م ده‌ستوره
 پویشتن و کوشنارو شه‌پیان له‌گه‌ل یه‌کتی دا نه‌ده‌کرد، به‌لام تاسه‌ر خو‌یان پی‌ رانه‌گه‌راو
 که‌وتنه‌ فیل دروست کردن هه‌روه‌کو به‌نو ئیسرائیلیه‌کان که‌خوای گه‌وره راوه‌ ماسی
 له‌پوژی شه‌مه‌دا ئی قه‌ده‌غه‌ کردبون ئه‌وان ده‌چون له‌پوژی هه‌ینی دا چالی یان له‌دوه‌ری
 به‌حرادا ئی ده‌داو پوژی یه‌ک شه‌مه‌ ده‌چون ماسی یه‌کانیان ده‌گرتن بویه‌ خوای گه‌وره ئی

هه‌روه‌ها خ‌وای گه‌وره ده‌رباره‌ی هاوبه‌ش په‌یدا که‌ران
 که‌به‌مرداره‌وه بو‌یان ده‌گوت (سه‌رپراوی خوا - ذبیح‌ة الله)
 ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ
 الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ لَكُمْ وَإِلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ
 لَمُشْرِكُونَ﴾ (۱۳۹).

یان تو‌په بو سزای دان، ئه‌مانیش ده‌چون به‌که‌یفی خ‌ویان مانگیک له‌و مانگه‌ حه‌رامانه‌ی
 که‌خوا لێ ی حه‌رام کردب‌ون حه‌لال ده‌کردو شه‌ریان تیدا ده‌کرد، به‌که‌یفی خ‌ویان
 وه‌گویی‌یه‌ی هه‌واو ئاره‌زوه‌کانی خ‌ویان سالیک حه‌رامیان ده‌کردو سالیکیش حه‌لالیان
 ده‌کرد، بۆیه خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رموی دواخستنی حه‌رامی ئه‌و مانگه‌ بۆ بازدان به‌رسه‌ر
 فه‌رمانی خ‌وای گه‌وره ته‌نیا هه‌واو ئاره‌زوی خ‌ویانه‌و پتر به‌قول داچونه‌ له‌کوفرو
 سه‌رکه‌شی وکه‌له‌ په‌قی خ‌ویان و خ‌وای گه‌وره لێ یات قبول ناکات و سزای سه‌ختیان
 ده‌دات، ئه‌مه ته‌نیا ری خ‌وش کردن و پازاندنه‌وه‌ی کارو کرده‌وه‌کانیان‌ه‌و به‌س، ئه‌وه‌ی
 خ‌وای گه‌وره بۆی دانا‌ون و به‌یاسا حه‌رام و حه‌لالی بۆ پارشتون هه‌ر ئه‌وه‌یه‌و ناگۆریت،
 هه‌رگیزا‌و هه‌رگیز خ‌وای گه‌وره پینومایی و هیدایه‌تی کافران و بی‌باوه‌ران نادات، چونکه
 ئه‌وان خ‌ویان ئه‌و پیگه‌ی کوفه‌ریان هه‌ل بژاردوه‌و خ‌وازیاری هیدایه‌ت و پیگه‌ی پاست
 نین و نابانه‌وه‌یت. وه‌پگێپ، به‌سود وه‌رگرتن له‌ته‌فسیری گولشه‌ن ب‌ال ۴۷۵-۴۷۶.

وه‌له‌ (المکبة الشاملة تفسیر القرطبی و تفسیر ابن کثیر سورة التوبة/الآية: ۳۷).

(139) ۱ - سورة الأنعام: (۱۲۱).

ب - واته: ئه‌ی موسلمانینه‌ گۆشتی ئه‌و گیاندارانه‌ مه‌خۆن که‌له‌کاتی سه‌رپیندا ناوی
 خ‌ویان له‌سه‌ر نه‌براییت، دياره‌ بیگومان خ‌واردنی ئه‌و گۆشتانه‌ کاریکی خ‌راپه‌ و لادانه‌

ئەم دەستەواژانە لە جیگەى سویند خواردن بەغەیری خوا
 کە بەهەمو واتایەکیانەو دەژو پێچەوانەى شەرعیەتی خوان.
 وەئەگەر لەگوتنی وشەى تەلاق کە دەلێ: (على الطلاق والحرام)
 تەلاق دانى خیزانەکەى بێت ئەو بەراستی تەلاقى دەکەوێت و
 دەبێ لەگەڵ ژنەکەى لەیەك جیابینەو.

۱- راستیەکەى: (سویند دەبێ تەنیا بەخوا بخوریت و بەهیچ شت و
 بەهیچ کەسى تر نەخوریت، دەبێ بلیت بەخوا، بەپەرەردگاری
 کەعبە). پێغەمبەر ﷺ فرمویەتی: { مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ
 أَوْ لِيَصْمُتْ } (۱۴۰).

لەفرمانى خواى گەرە و حەرامە، چونکە شەیتان چ ئادەمى بێت وچ جنۆکە دەچنە بن
 گویى دۆستەکانیان و هانیان دەدەن کە موجدەلەتەن لەگەڵ دا بەن و سەبارەت بەو
 گۆشتانە و دەلێن حەرام نیە و بیخۆن، وەسەبارە بەحەرام نەبونی ئەو گۆشتانەى کە ناوی
 بەتەکانى ئەوانى لەسەر برابیت. جائەگەر ئیوێش بەقسەى ئەوانتان کردو لەو گۆشتانەتەن
 خوارد و گویى رایەلێتان کردن، بیگومانە کە ئیوێش وەك ئەوان دەبن و لەوان دەبن و
 دەبنە هاوێش پەیدا کەرو دەچنە پیزی ئەوانەو. تەفسیری گۆلشەن ب ل ۵۰. وەرگێر.
 (140) أ — رواه البخاري.

ب - واتە: هەر کەسێک کە سویندی خوار باتەنیا سویند بەخوا بخوات یان با بێ دەنگ
 بێت و سویند بیجگە لەخوا بەهیچ کەس و بەهیچ شتێکی تر نەخوات. وەرگێر.

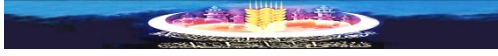

٢- هه له: (ئه وه بيرو بۆچونه كاني وه هابيه كانه- افكار وهابيه).
 له لاي شايخك دهم خويندو ئهو فهرموده يه ي پيغه مبه رسول الله ﷺ
 ده خويند كه ابن عباس ره زاو په حمه تي خوا له هه ردوكيان بيت
 ريوايه تي كرده كه پيغه مبه رسول الله ﷺ فهرموده يه تي: { إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ
 اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ } (١٤١).

جابه راستي ئهو شروقه كردن و ليك دانه وه يه ي النووي سهرنجي
 پاكيشام كه گوتويه تي: (ئه گهر هه كه سيك داواي شتيكي ده كردو
 عاده ت وابو ئهو داواكاريه له تواناي خه لكى دانه بو، واته مروقه
 نه يده تواني ئه نجامي بدات و له تواناو ده سه لاتي ئهو دانه بو، به لكو
 ته نيا له تواناو ده سه لاتي خواي گه وره دا بو، وه كو داوا كردني
 پيئومايي و هيدايه ت دان و زانستي و عيلم پيدان و شيفا و چاك
 بونه وه ي نه خووش و ته ندروستي باش و له ش ساغي. ئه وه ده بي
 ته نيا داوا له خواي په روه ردگار بكرت و له غه يري خوا داوا

(١٤١) أ - رواه الترمذي صحيح.

ب - واته: ئه گهر داواي يارمه تي و سهرخستن و هه شتيكت كرد ته نيا داوا له خوا بكه و داوا
 له هيچ كه سو له هيچ شتيكي تر مه كه. وه ئه گهر هانات برد ته نيا هاناو مه دد بۆ خوا
 به روه رو بۆ هيچ كه سو بۆ هيچ شتيكي تر مه به وه رگير.

نه كریت، به لئی له م بوارانهدا داوا كردن و هانا بردن بۆ
 دروستكراوه كانی خوی گه و ره دروست نیه و به هیچ شیوه یه ك
 نابیت کاریکی تابلې ی بیزاروه و هاوبه شی په یدا كردنه .)

جابه و شیخه م گوت: لیک دانه وه و واتای ئه م فهرموده پیروژه ی
 پیغه مبه رسول الله ﷺ ئه وه ده گه یه نیت كه به هیچ شیوه یه ك دروست نیه
 داوا كردن و هانا بردن به غیری خوا ببردیت. له وه لامدا گوتی:

- نه خیر دروسته !!

- به لگه ت چی یه كه دروسته ؟

كه وام گوت شیخ له م قسه یه م توپه بوو هاواری كردو گوتی:
 - پورم ده لئی: یا شیخ سعد هاوار (كه له مزگه و ته كه ی خوی دا نیژرا
 بو، وه هه میشه هاواری ده كردی یه و هانای بۆ ده برد) به پورم
 ده گوت: پوری ئه وه ئه گه ر هاواری ده كه یتى به فریات ده كه ویت و
 سودی لى وهر ده گری؟ ده ی گوت: به لئی، هاواری ده كه می و
 داواى لى ده كه م ئه ویش لای خوا واسیته م بۆ ده كات و شیقام دیت
 وله نه خوشی و ته نگو چه له مه و نه هامه تیه كان پزگارم ده بیت !!
 منیش پیم گوت:

– مامۆستای بەرپۆز ، لای خۆی تۆ پیاویکی زاناو شارەزایت و تەمەنیکی درێژت لەناو زانایان و زانست و کتیب خویندەنە و دە بەسەر بردووە ، کەچی عەقیدە و بیرو باوەرە کەت لە پوریکی نەفام و نەخویندە و ارەو وەردەگریت . مانا و داوای ئەو لە شیخ سعد بە بەلگە دینیتە وە بۆ پاسا و دروستی هانا بردن و داوا کردن لە غەیری خوا !!

گوتی:

- دیارە تۆ بیرو باوەری وەهابیت هەیه و کە دەچیە عەمرە کردن کتیبی وەهابی لە گەڵ خۆتدا دینیتە وە ئەو فکرا نە لێرەشدا بلاو دە کەیتە وە !!!

ئاخر من هیچ شتیکم دەربارە ی وەهابیت نە دەزانی تەنیا ئەو نەبی کە لە زاناکانم دەبیست کە دەیان گوت: وەهابیەکان پیچەوانە ی خەلکن و برۆیان بە پیاو چاکان و ئەولیا یان و کە راماتیان نیە ، پیچەمبەریان خۆش ناوی و ئەمانە و گەلی تاوان و بوختانی درۆزنانە ی تر کە بۆیان هەل دەبەستن . منیش لە دلی خۆمدا گوتم: عەجەبا ئەگەر ئەو وەهابیانە برۆیان بە وە هەبیت

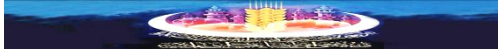

که نابی هانا له غهیری خوا بکریت و داوا هانا بۆ هیچ شتیکی تر
 بریت، به لکو دهبی ته نیا هانا و داوا له (الله) بکریت و هر ئه
 شیفا هینه ره و چاک کردنه وه له نه خوشیان ته نیا (الله) بیته، چون
 دهبی پیغه مبهریان خوش نه ویت. پیویسته له سه رم که به دوا یاندا
 بگه ریم و بیان ناسم و بزائم وه هابیه ت چی یه و بچمه بنج و
 بناوانیا نه وه. بۆیه عه و دال و خولیا ی دۆزینه وه یان بوم و دهستم
 کرد به پرسیار کردن له و کۆمه له. گو تیان: ئه وانه جیگه ی
 تاییه تیان هه یه که ئیوارانی پینج شه ممه تی دا کۆده بنه وه، و
 دهرسی ته فسیری قورئان و فه رموده کان و شه ریه ت و فیهی تیدا
 ده خوینن و ده لینه وه. ئیدی ئه وه بو له گه ل کورپه کانم و هه ندی
 له گه نجی رۆشن بیر چوین بۆ لایان، چوینه هۆلکی گه وره و
 دانیشتین و چاوه پوانی ده رسمان ده کرد، پاش ماوه یه ک
 شیخیکی گه وره و به ته من هاته ژورو سه لامی لی کردین و یه ک
 به یه ک له لای راسته وه دهستی پی کردو تۆقه ی له گه ل دا کردین،
 ئه مجار له سه ر کورسیه ک دانیشت و که سیش له به ری هه ل نه ستا،

له دلی خۆمدا گوتم به پراستی ئەمه زانایه، خو به کهم زان و
 موسلمانیکێ مل که چه و چه ز ناکات خه لکی له بهری هه ل بستن.
 شیخ دهستی کرد به دهرس سه ره تا گوته: إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ
 وَنُشْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، .. تا دوایی ئه و خوتبه ی که پیغه مبه ر
 و ئه سه رتای دهرسه کانی و وتاره کانی دا پی ده کردنه وه، و
 به زمانی عه ره بی پاراو قسه ی ده کرد، فه رموده کانی ده هیتانه وه
 پراستی و ناپراستی پریوايه ته کانی ده هیتانه وه و باسی ده کردن.
 هه ر جارێک ناوی پیغه مبه ری ﷺ بېردایه سالواتی له سه ر لێ
 ده دا، له کۆتایی دا هه ندی پرسیارم له سه ر وه ره قه نوسین و بۆیم
 نارد، ئه ویش هه موی به به لگه ی قورئان و سوننه ت وه لام دامه وه.
 هه ندی له ئاماده بوان مناقه شه و لیک دانه وه یان له سه ر ده کرد،
 ئه ویش دهستی به پوی هه یچ که س و پرسیارکه ریکه وه نه ده نا .
 له کۆتایی دا گوته: زۆر سوپاس و ستایش بو خوا که ئیمه
 موسلمانین و سه له فین، هه ر چه نده هه ندی له خه لکان پیمان
 ده لێن: که ئیمه وه هابین. ئەمه ش گه مه کردنه به له قه ب و ناز ناو و
 پلارو ته شه ن و توانج تی گرتن، دیاره ئەمه ش له ئیسلامدا

قه دهغه يه و خواي گه وره لي ي قه دهغه كردوين هه روه كو
 ده فهرموي: ﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا﴾^(١٤٢). له رابردوو
 له كو نيشدا ئيمامي شافعي شيان به رافزي له قه له م دابو ئه ويش به م
 شيوه يه وه لامي ده دانه وه وه ده وي گوت:

إن كان رفضاً حُبُّ آلِ محمدٍ فليشهد الثقلانُ أني رافضي^(١٤٣)

ئيمه ش به ربه رچي ئه وانه ي كه به وه هابيه تۆمه تبارمان ده كه ن
 ده ديه نه وه وه پي يان ده ليين:

إن كان تابع أحمد متوهباً فأنا المقر بأنني وهايي^(١٤٤)

(مه به ست به احمد پيغه مبه ري خو شه ويسته كه له ناو قورئاندا هاتوه).

^(١٤٢) أ — سورة الحجرات: (١١) .

ب - واته: هه رگيز تيرو توانچو ناوو توره ي ناشيرين له يه كترى مه گرنو به ناوي
 ناشيرين بانگي يه كتر مه كه ن چونكه ئه وه له سيفاتي موسلمانان ناوه شيتته وه . وه رگيز.
^(١٤٣) واته: ئه گه ر خو ش ويستني ئالو بنه ماله و خاوو خيزاني احمد كه پيغه مبه ري
 خو شه ويسته ﷺ و له سه ر قورئان و سوننه ت رويشتن رافزيه ت بيت و له دين ده رچون بيت
 ده با جنۆكه و مرؤفه كاني سه ر پوي زه وي به شاهيد بن كه ئيمه رافزين، واته ئيمه دين
 ويستين. وه رگيز.

^(١٤٤) واته : ئه گه ر شوين كه وتني سوننه تي احمد كه پيغه مبه ري خو شه ويسته
 ﷺ و هابيه ت و وه هابي بون بيت ئه وا من بريارم داوه كه وه هابيم يا وه هابي بم. وه رگيز.

جاكه له محازهره كه بوينه وه له گه ل گه نجه كان هاتينه دهر و زور
 سه رسام بوين به عيلم و زانست و مل كه چي و خو به كه م زانينه كه ي و
 گويم لي بو ده يان گوت: به راستي ئه مه زاناي راسته قينه يه !!!
 ۲- راستيه كه ي: (بانگه شه ي سه له في^{۱۴۵}) واته ئه وانه ي كه كار
 به قورئان و سوننه تي پيغه مبه^ﷺ ده كه ن و شوين كه وته ي
 پيشينه ي پياو چاكان و به گويره ي فه هم و تيگه يشتنى ئه و
 پيشينه ي پياو چاكانه كه برتين له پيغه مبه^ﷺ وهاوه له
 به پريزه كان و شوين كه وتوان و زانايان تيكوشه ر. سه له فيه ت
 بانگه شه يه بو ته نيا خواپه رستي و يه كتاپه رستي خوا و بنج
 داكوتاني ئه وه ي كه خواي گه وره بو ي جى گير كردوين و ئه و
 شه ريعة ته ي كه خو ي بو ي دارشتوين و ئه و په رستشى و به ندايه تي
 كردنه ي كه (الله) بو خو ي بو ي دايارى كردوين ئاوا ئه نجام بدرت.

¹⁴⁵ سه له في: واته: پيشينه، واته پيغه مبه^ﷺ وهاوه له به پريزه كان و شوين كه وتوان و
 زانا تيكوشه ره كان و چوار ئيمامه كان و ئه وانه ي كه شوين ئه وان ده كه ون هه تا دنيا دنيايه
 پي يان ده گوترت سه له فيه كان. جاهه ر كه سيك شوين كه وته ي پيغه مبه رو هاوه له
 به پريزه كان بيت و به پي ي قورئان و سوننه ت بروت به ريوه و له هه موبواره كانى زياني دا
 په ننگ بداته وه ئه وه سه له فيه ئه گه ر بو خو شى نه لي سه له فيم يان نه زانيت كه سه له فيه
 ئه وه هه ر سه له فيه پي ي خو ش بيت يان نا. وه رگيڤ.

ههروه ها ئه وهى كه پينغه مبه رور ﷺ بوى ديارى كردوين. ههروه ها بانگه شه بوى كه تاپه رستى ناوو سيفه ته به رزو جوانه كانى خوا ده كه ن به بى هيچ وى چواندن و په ك خستن و گورانكاريه ك (تأويل) بوى كردن و لادانئيك به م لاو به و لادا. بى تى خستنى هيچ بيرو بوى چونئيكى هه له و قرچؤك و بؤگه ن و بى ناوه روك و بى بنج و بنه وانئيك. وه ك له رؤزگارئى ئه مپؤدا ره چاو ده كرئىن و دهى بينين.

وه هه ولّ ده دهن بوى حوكم كردنى شه ريعه تى خواى په روه ردگار (الله) گيان به باشترين شيوه يه ك كه خواى گه وره بوى خوى بوى داناوين و بوى دارشتوين و پى رازيه. بى به كافر كردنى خه لكى و تيرؤرو توقانندن و تئيك دان و پوخانندن و كاويل كردنئيك و كوشت و كوشتارئيك. هؤنه ر راستى گوتوه كه ده لئى:

فكل خير في إتياع من سلف و كل شر في إبتداع من خلف (١٤٦)

(١٤٦) واته: هه مو خير و به ره كه ت و خوئشيه ك له شوئىن كه وتنى سه له ف دايه و، هه مو

شه پو خراپى و ئازاوه يه كيش له داهئنان و بيده عى خه له ف دايه. وه رگئير.

ههئه كان له بواری مافی موسلمانانده وه

۱- ههئه: (فلان كهس له هیدایه تی خوا به دوره، یاله به هه شه ته وه دوره، یاله لی خوش بون و لی بوردنی خوا وه دوره). ئەم قسانه له کاتی کدا ده گوتریت كه یه كيك ده بینن له گونا حاندا پوچوه و زیده ره وی ده کات، وهك لی بی ئومید بون ئەو قسانه ی له باردا ده لئین.

۱- پاستیه كه: داوای هیدایه ت و پینومایی خوا بو فلان كهس ده كهین، یا داوای لی خوش بونی خوای بو ده كهین).

جاله و کاته دا به بن بری و بی ئومید بون له و كهسه و بگوتری یا وا به بیرو هوش دا بچیت كه ئەوه له هیدایه تی خوا و گه رانه وه و تۆبه کردن به دوره کاریك و گومانیکه خراپه و (تألی - سویند خواردنه) له سه ر خوای گه وره به بی عیلم و زانست و شاره زایی بون. ئەوه ته خوای گه وره و به رزو بی هاوتنا ده فه رمویت: ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾^(۱۴۷). ههروه ها خوای گه وره ده فه رموی: ﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ

(147) أ — سورة الإسراء: (۳۶).

الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
 الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٨﴾. ههروهه
 له پيغه مبهروهه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هاته كه دهى فهرمو پياويك دهى

ب - واته: مه كه وه دواى شتتِك يان قسه و گفتارِك كه په يوه ندى به توه نيه يا خود زانبارى و شاره زايته دهر باره ي نيه، چونكه موسلمان هه رگيز نابى بكه ويته دواى گومان و خوى پيوه خهريك بكات و كاتى خوى پيوه بكوژت. ههروهه هه ر شتتِك هه ر كارِك، هه ر قسه و گفتارِك هيچى له باره وه نه زانته نابى بلئى نيه وايه و نه مه وانيه. هه ر شتتِك عيلم و زانسته پئى نيه و نه بو تئى بينى و هه لويسته ي له سه ر مه كه وه له خووه بئى زانسته قسه ي تيدا مه كه چونكه گوئى و چاوو دل و نه وانه هه مويان له به رامبه رياندا به پرسيارى، هه ر گوناختك و هه ر سه ره پوييه كه به هه ر كامتيكان بكه يته لئى يان به ر پرسيارت. وه رگيږ.

(148) أ — سورة الزمر: (٥٣).

ب - واته: نهى محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به و به ندانه م بلئى كه پيگه ي چه وتيان گرتوه و مليان له به ر گوناخ و بئى دينى و سه ر پيچى من و سه ر كه شى و كه لله په قى ناوه، باله په حمه ت و به زه ي من بئى ئوميد نه بن، چونكه هه ر كاتتِك نه وان توبه بكن و به راستى بگه پينه وه بئى لاي من و شوين به رنامه كه ي من بكه ون و پيگه ي راستى قورئان و سوننه ت بگرته به ر، و له هه مو بواره كاني ژياناندا ره نگ بداته وه من لئى يان خوښ ده بم و له هه مو گوناخه كانيان ده بورم و له پوژئى دواى دا ده يان خه مه به هه شتى به ريتى خو مه وه. چونكه خواى گه وره لئى بورده و به خشنده و به به زه ييه. وه رگيږ، به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب٣١٤١٢١٤.

گوت: {والله لا يعفر الله لفلان وإن الله تعالى قال من ذا الذي يتألى على أن لا أعفر لفلان فيأني قد غفرت لفلان وأحببت عمك} (١٤٩).

سه چاوه و ئاکامی کاروبارو حالی خه لکی یه کیکه له کاره په نهانه کان (الغیب) و له خوای گه وره به ولاره که سی تر نایزانیته و په ری پی نابات.

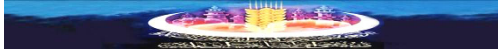
٢- هه له: به کار هیئانی وشه ی (منم یا ئه وه منم من، بو من یاهی منه، هی منه یا له منه وه یه) بو مه به سته خو به زل زانی و له خو بایی بونه وه به کار بهینرین.

٢- راستیه که ی: (فلان کوپی فلان) . ئه وه ته پیغه مبه رسول الله ﷺ هه میشه قه ده غه ی ده کرد که وشه ی (من - أنا) له کاتی مؤله ت وهرگرتن بو چونه مالان یا که ده رباره ی شتیکی نادیاره وه بدوی،

(١٤٩) أ - رواه مسلم.

ب - واته: والله خوای گه وره له فلان که س خو ش نابیته، خوای گه وره له قسه ی ئه م پیاوه قه لسه و توپه ده بی و ده فه رموی: کی ده توانی به سه ر منه وه سویند بخوات که من له فلان که س خو ش نابم، واته هه ر که سی که ده ست دریژی بکاته سه ر مافه کانی من و له بری من بریار بدات و بلیته: خوا له فلان که س خو ش نابیته، خو ئه و وه کیلی من نیه، ئه وه من به پیچه وانه وه له فلان که س خو ش بوم یا خو ش ده بم و کرده وه باشه کانی ئه ویش ره ش ده که مه وه و له و خو ش نابم. وهرگتیر.

ياخود له پوى خو به زل زانى و لوت به رزيه وه بيت به كار بهينريت .
 له جابري كوپى عبدالله وه ده گيرنه وه كه گوتويه تى: (**أَيُّتُ
 النَّبِيِّ ﷺ فِي دِينٍ كَانَ عَلَى أَبِي فِدَقَّتُ الْبَابَ فَقَالَ مَنْ ذَا ؟ فَقُلْتُ أَنَا
 فَقَالَ أَنَا أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا**) (١٥٠).

ابن القيم له (زاد المعاد) دا نوسيوويه تى و ده لى: له وشه كانى (من -
 أنا) و (هى منه - لي) و (همه يا لاي منه يائه وه له منه وهيه -
 عندي) وريا بن زوريش وريابن و لى يان دوريكه ونه وه، چونكه نه و
 سى وشه و زاراوانه بون شهيتان و فيرعه وو قارونيان توش كردو
 سهريان به قوردا چوو توشى به لاي گه وره ي كردن، چونكه
 هوكارو پالنه ريكي به هيژن بو خو به زل زانى و كيبر: ئاخركاتى
 شهيتان له وه لامى خواى گه وره دا كاتى خواى په روه ردگار فرمانى
 كرنوشى ريز گرتنى به سهر شهيتاندا دا بو ئاده م گوتى: **﴿أَنَا خَيْرٌ
 مِنْهُ﴾** واته من له و باشترم و منت له ئاگر دروست كردوه و

(١٥٠) أ - متفق عليه ٦٢٥٠.

ب - واته: هاتمه لاي پيغه مبه ر **ﷺ** ده رباره ي قه رزيك كه لاي باوكم بو له ده رگا كه م
 دا فهرموى: كى يه؟ گوتم: منم. نه و يش به تو په ييه وه فهرموى: نه وه چى يه منم منم؟
 وه كه نه وه ي پى ي ناخوش بيت ، چونكه گوتم منم و ناوى خو م هه ل نه دا. وه رگير.

ئەویشت له قور. ههروهها خۆبهزل زانی و تهکه بوری فرعون و خۆ به خوا زانیی کاتی گوتی: ﴿لِي مُلْكُ مِصْرَ﴾، یان وه لام دانه وهی قاپون کاتی داوای ده رکردنی زه کاتیان کرد له مال و سامانه بی ژماره کهی که خوای گه وره پی ی به خشی بو له نه نجامی دوعا بو کردنی موسادا (عليه الصلاة والسلام) جابو مائی خۆم به به لاش بده مه خه لکی گوتی: ﴿إِنَّمَا أُتِيْتُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي﴾، واتا من نه و مالهم به ماند بون و زانست و زانیاری و نازایه تی و په شیدی و دست و قامه تی خۆم په یدا کردوه نه وه موسا سه رانه م لی ده ستینی بو بیده مه خه لکی. هه موی مایه ی خۆبهزل زانی و ته که بوره وه بو خۆیان لی بایی و خۆیان لی گۆرا. [به کورتی قسه کانی ابن القسیم کۆتایی هات].

۳. هه له: به موسلمان گوتن: (فلانه کهس کافره، یا به خوا فلان کهس کافره) واته به کافر دانانی خه لکی موسلمان. دیاره نه مه ناشیرین ترین وشه و دهسته واژه یه که که به رامبه ر به مافه کانی موسلمانان بکریت. زۆر جار هه ندی له موسلمانان به و که سانه ده لێن که نایه ته به ر دلایان یان رقیان لی یه تی و خۆشیان ناون

جاله‌به‌ر هه‌ر هۆیه‌ك و هۆكارێك بی‌ت. وه‌له‌فه‌رموده‌دا هاتوه
كه‌ده‌فه‌رموی: {أَيُّمَا امْرِئٍ قَالَ لِأَخِيهِ يَا كَافِرٌ فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا
إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ} (١٥١).

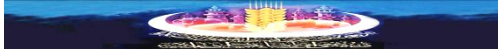
٣- پاستیه‌كه‌ی: (فلان كه‌س گونا‌حباره‌، فلان كه‌س یا‌خی بو‌ه)
به‌كه‌سیك ده‌گوتری‌ت كه‌له‌خوا یا‌خی ده‌بی‌ت و سه‌ری‌چی
له‌فرمانه‌کانی خوای په‌روه‌ردگاردا ده‌کات، یا سه‌ری‌چی
له‌فرمانه‌کانی دایک و باوکی دا ده‌کات. ئەوه‌ته پینغه‌مبه‌ری
خوای ﷺ فه‌رمویه‌تی: {كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ
التَّوَّابُونَ} (١٥٢).

(١٥١) أ — رواه مسلم.

ب - واته: هه‌ر كه‌سیك به‌یه‌كێکی تر بلی: ئە‌ی كافر ئە‌وه ئە‌وه قسه‌یه‌ بۆ یه‌كێکیان
ده‌گه‌رپێته‌وه. ئە‌گه‌ر هات و وابو ئە‌وه قسه‌یه‌ی كه‌پێی گوتبو ئە‌وه به‌ر ئە‌وه ده‌كه‌وێت، خۆ
ئە‌گه‌ر واش نه‌بو ئە‌وه ئە‌وه وشه‌ی كافر بونه بۆخۆی ده‌گه‌رپێته‌وه. وه‌رگێڕ.

(١٥٢) أ — حسن رواه أحمد.

ب - واته: هه‌مو ئاده‌میزادێك هه‌له‌ ده‌کات به‌لام باشترینی هه‌له‌کاران ئە‌وانه‌ن كه‌تۆبه
ده‌کهن و له‌هه‌له‌کانی خۆیان په‌شیمان ده‌بنه‌وه و ده‌گه‌رپێنه‌وه بۆ لای خوای گه‌وره‌و
چاکاکه‌ کار ده‌بن. وه‌رگێڕ.

٤ت ههله: (خوا پوت رهش كات، دهم و چاوت خواته وه، بيچمت خواته وه).

٤- پاستيه كه ي: (خوا هيدايت و رينومايت بكات، خواي گه وره چاكت بكات و بت هينيتته وه سهر ريگه ي راست). ئه وه ته پيغه مبه رسول ﷺ فرمويه تي: { لا تقولوا قبح الله }^(١٥٣). ئه وه ش له بهر ئه وه ي به راستي ئه مه جورئته كردنه و چوئن ده توانيت له سهر خواو به رامبه ر به خوا زات بكه يت ئه و جوره قسانه بكه يت به بي زانست و عيلم دهم له كاروباري نهيني خوا وهر بده يت.

٥- ههله به خه لكي بلي ي: (هه ي كه ره، هه ي گيسك، هه ي سه گ).
پيغه مبه رسول ﷺ فرمويه تي: { لا تقل لصاحبك يا حمار، يا كلب، يا خنزير فيقول يوم القيامة: أتراني خلقتُ كلباً، أو حماراً، أو خنزيراً }^(١٥٤).

⁽¹⁵³⁾ أ — صحيح أخرجه البخاري في الأدب المفرد.

ب - وه اته: هه رگيز به يه كترى مه لئين: خوا پوانت رهش بكات يادوعاي خراپ له يه كترى بكن. وه رگيز.

⁽¹⁵⁴⁾ أ رواه ابن أبي شيبة، وفيه عن مجاهد وغيره. أنظر: معجم المناهي اللفظية ص ٣٥١.

ب - واته: به براكه ت يابه براده ره كه ت هه رگيز مه لي: هه ي كه ره، ياهه ي سه گه ن يا هه ي به راز چونكه پوژي قيامه ت پيئت ده لئنت: ئايا تو منت بيني به شيويه ي سه گ دروست كرابم، يه له شيويه ي كر دابم، ياله شيويه ي به راز؟! وه رگيز.

ئەو قسەییەى كەبەو كەسەى دەلى كەناكوكى لەگەل دا هەیه و پى دەلى (هەى كەرە، هەى گيسك، هەى سەگ) و لەم جوړه قسەو دەستەواژانە، لەدو پوهوه خراپن:

أ - يەكەمیان ئەو هیه ئەو قسەى كەپى دەلىت درۆیه (واتە: بەقسەى ئەو نیه خواى گەورە بەمروؤف دروستى كردوه نەك بەكەر يا بەسەگو بەبەران).

ب - دوه میان ئەو هیه كەئازارى دەرونى بەرامبەرەكەى دەدات) چونكە مروؤف بەو جوړه قسە ناشیرینانە ئازار دەخواو چونكە سوکایه تی پى كردنه و سوکایه تی لەگەل دا دەكات).

ئەم وشەو دەستەواژانە پیچەوانەى ئەو وشەو دەستەواژەیه كەزۆر جار لەكاتى پیویستی دا بەكار دەهینریت وەك بلى (هەى سته مكار - ياظالم) و لەو شیوانە ریگەى پیدراوه كەبو پیویستی (الضرورة) بەكار بهینریت، چونكە كەم وایه مروؤفه كان سته مكار نەبن جابو نەفسى خوى یان بو مروؤفه كانى دەورى خوى هەتاكو بو گیان لەبەرەكانى دەوروبەرى خویشى. (هەمان سەرچاوهى رابردو)

منیش ده لیم: ئەم وشه ره قو توندو تیژو قیزه وانانه
 که موسلمان به برای موسلمان خوی ده لیت پیچه وانهی ئەو
 زانیاری و ئامۆژگاریانە یه که له قورئانی پیروژو فهرموده کانی
 پیغه مبه رسول الله ﷺ دا هاتون. ئەوهت خوی گه وره و په روه رده گار
 ده فه رموی: ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾ (۱۰۰).

ئاده م خوی گه وره له قور د روستی کردو له پوچی خوی فوی
 پیدا کردو گیانی به به رنه هه روه کو له قورئانی پیروژدا ئەم
 هه والهی پی راکه یاندوین، مرؤقه کانیش هه مویان وه چه ی
 ئاده من (علیه السلام) و له و که وتونه وه. جاگوتنی مرؤف به براکه ی
 خوی (ههی کهر، ههی سه گ) درؤو بوختانی که و به قورئان ده کریت
 واته خوا په نامان بدات به درؤو خستنه وه ی قورئان و بوختان کردنه
 پی ی، به تایبه تی که پی ی بلی ی: (کوری سه گ - ابن کلب).

(155) أ — سورة الإسراء: (۷۰).

ب - واته: ئیمه ئاده میزادمان زیز لئناوه و به رزو شکۆدارمان کردوه به هوی
 ئەوه ی بیرو هوش و زانست و زانیاری و توانا و هه ول و کۆششمان پی به خشیوه و به سه ر
 هه مو گیان له به روکانی ترمان به رزوجیا کردۆته وه به عه قل و هوش و به جوانترین شیوه ش
 دروستمان کردوه. وه رگیز. له ته فسیری گولشه ن ب ۲ل ۷۲۱.

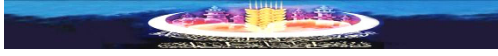

ئەو جنىۆه به ئادەم (عليه السلام)، چونكه ئەو باوكى ئەو كەسە يە كە جنىۆه كەى پى دەلىى ى هەرۆه ها باوكى هەمو مرقەه كانى سەر پوى زەوى يە . هەرۆه كو پىغەمبەر ﷺ فەرموئەتى: {لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ} (١٥٦). دەى هەرۆه كو باباى موسلمان پى ى خۆش نەبىت كەس پى ى بلىت (كەرە، هەى سەگە، هەى گىسك) نابى پىشى خۆش بىت و حەز بكات بە كەسى ترىش بلى (كەرە، هەر سەگە، هەى گىسك)، و هەر قسە يە كى ترى لەم جۆرە قسە و وشە ناشىرىن و پىسانە نابى زمانى هەلىت بە كەسى ترى بلىت.

دەى ئەگەر بپروادارى موسلمان بە ژىرى و بە بەرچا و پۆشنىانە و سەير بكات. كەئە و وشە و قسە ناشىرىن و قىزە و نانە ئاراستەى هەر كەسك بكات دە زانىت كە ئاراستەى خۆى دە كات، چونكە ئەگەر بە هەر كەسك بلىت ئەوئىش پىت دە لىتە وە كە واتە

(١٥٦) أ — رواه البخاري.

ب - واتە: بپرواتان نە هەتاکو ئەو هەى بۆخۆت دە تەوئىت و پىت خۆشە بۆ برا موسلمانە كەى خۆش نە تەوئىت و پىت خۆش نە بىت، واتە بۆ خۆت چىت دەوئىت و دە خوازىت دەبى بۆ برا موسلمانە كە شت هەرۆا. وەرگىر.

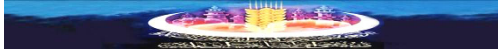
خۆی جنیوی به خۆی داوه، خو که پيشته نه لیتته وه پی ی ناخوشه و نه فسی نازار ده خوات، نه و جار نه وه ی پيشی ده لیتت برای موسلمانان خوته جاپیت خوش بیت یا نا، بته وی یان نه ته وی. هه روه کو خوی گه وره ده فه رموی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ (١٥٧).

بۆیه باشت وایه موسلمانان بروداری ژیری دانا که هه ر کاتیک که سیکی تر نه و قسه ناشیرینانه ی وه ک (سه گ، حوشتر، که ر، هیستر، به ران) هه تا کو وشه ی (سته مکار، تاوانبار، گوناخبار، فاسق، کافر) یش و گه لی قسه و قسه لۆکی ناشیرینی تری له م جورانه ی پی گوترا باوه لام نه داته وه و به ریه رچیان نه داته وه، بازور له سه رخۆ و هیدی و هیمن بیت و قسه ی نه رم و نیانی له گه ل دا بکات و بلی: (ئاخر من برای تۆم) نه گه ر من که ر یاسه گ یابه رازو فاسق و کافر بم، تۆش وه ک منی چونکه من برای تۆم هه روه ک پیم گوتی، ده ی من هه ر چیه ک بم، تۆش هه ر وای.

(157) أ — سورة الحجرات: (١٠).

ب - واته: بروداران برای به کترین به نیعمه تی ئایینی پیروزی ئیسلام. وه رگێ.

دهی که واته چۆن جنیو به خۆت ده لێ ی؟!؟! نابی وه لآمی قسهی
 رهق به رهق بدهیته وه به لکو ده بی به پیچه وانه وه بیت (١٥٨).
 ههروهکو خوای گه وره ده فهرموی: ﴿اذْفَعْ بِأَلْتِي هِيَ أَحْسَنُ
 (١٥٩)﴾. ده بی تو هه له ی به رامبه ره که ت راست بکه یته وه، چونکه
 ئه گهر تو به باشی و قسهی جوان و نهرم و پیک و پیک وه لآمت
 دایه وه ئه و خۆی له خۆی دا په شیمان ده بیته وه و داوای لێ

(158) من ئه و په نده کوردیه به راست نازانم که ده لێ: (له جیگه ی سندانێ قور زه لقوه رته)
 ئه و په نده له ده سته ی شه پ خوازانه وه سه ری هل داوه و شه په نگیزه کان دروستیان
 کردوه، چونکه ئه گهر قسه ی رهق که به رهق وه لآم دراوه یه وه سه ر ده کیشی بو شه پرو
 ئاژاوه و فیتنه ی گه وره ی لێ ده که ویته وه و چه ندان که س ده کوژرین و به هه زاران مال و
 شارو ئاوه دانی و ولات کاول و ویران ده بن. ئاخر په راسو خۆی خواره ئه گهر بته وئ
 راستی بکه یته وه بیگومانه که ده شکێ و راست نابیته وه. ئه و کات زیانی پتر بو
 له سو ده کانی. وه رگێر.
 (159) أ — سورة فصلت: (٣٤).

ب - واته: تو وه لآم به باشترین شیوه بده وه، له جیگه ی قسه ی خراپ تو قسه ی
 باش و چاکخوای بکه، قسه ی خراپ هه ل بگێره وه بو قسه ی باش و ناشتی خوازانه.
 له به رامبه ر هه مو کرده وه یه که خراپدا کرده وه ی چاک بکه وه رگێر.

بورندنت لی ده کات. هه روه ها فه رموده ی خوای گه وره
 که ده فه رموی: ﴿وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ (١٦٠).
 شتیکی زور ناموو سه یرو جیگه ی داخه که زور جار هه یه باوک
 به کوره که ی ده لی: کوپی سه گ، کوپی که ر... تد. ئه وه وه ک
 ئه وه وایه که بلی: بابت که ره، یاسه گه و تو بیچوه یا کوپی که ری.
 ٥- پاستیه که ی: باشتر وایه بلی ی: خوای گه وره چاکت بکات و
 هیدایه تت بدات و رینومایت بکات. هه روه ها باشتر وایه دوعای
 خیر و باش بو منداله کانت و بو سه ریچی که رو گوناچارو
 خراپه کارو سته مکار بکه یت نه ک قسه ی ناشیرین و هه له یان پی
 بلئیت چونکه هه له به هه له چاره سه ر ناکریت، به لکو خوای گه وره
 دوعاکه ت وهر بگریت و خوای گه وره هیدایه ت و رینومایمان بکات
 چاک ببن و بینه وه سه ر پیگه ی راست.

(١٦٠) أ — سورة النحل: (١٢٥).

ب - واته: به باشترین شیوه وه لامیان بده نه وه و به و شیوه یه ی له قسه و گفتارو
 ده مه ته قی ی ئه وان باشتر و ژیرانه تر بیت و به به لگه و به نیشانه ی باشتر و به هیز تر
 وه لامیان بده نه وه. وهر گتیر.

٦- (حەرام زاده - ابن حرام، زۆل، كورپی زینا). واتا دایکی زینای کردوه ئه و كورپه ی له ئه نجامی زینا کردن پهیدا بوه و له پڕیگه ی حەرامه وه نه ك له پڕیگه ی شه رعیا نه ی حه لاله وه (كه به كوردی خۆمان پێ ی ده گوتری ت زۆل. وه رگێ پ). به م جۆره به ئافره تیکی موسلمان ده لێن: زینات کردوه، یازینا كهره، كه ده بی بۆ گه واهی (شاهیدی) ئه مه چوار شاهیدان بینیت، دیاره ئه مه ش كاریکی قوس و گران و دوره. گهر ئه مه ی بۆ نه كرا ده بی داری حه ددی لێ بدن كه بریتیه له هه شتا دار هه روه كو خوای گه وره له قورئانی پیرۆزدا و له سوره تی النور دا ده فه رموی: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ {إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} (١٦١). هه روه ها

(١٦١) أ — سورة النور: (٤).

ب - واته: ئه و كه سانه ی كه ئافره تی داوین پاك تا وانبار ده كهن، كه ئه وانه هه یچ داوین پیسی و به درشه وشته كیان ئه نجام نه داوه و پاكن و له ئه نجام دانی كاری پیسو چه په لێ به دورن. وه ك ئه وه ی بلێن فلانه كه س زینای کردوه، یا به د ره وشته و خیا نه ت له میزده كه ی خۆی ده كات، ئه گهر ئه وانه بدرینه دادگا و بهر دهستی قازی و دادگایی بكرین ده بی چوار شاهیدی عاقلی موسلمانانی بالعی عدل ئاماده به كهن شاهیدیان بۆ

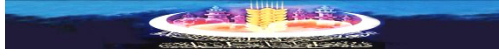

ده فەر مویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْعَافَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿يَوْمَئِذٍ يُوفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ (١٦٢).

بدات كه راست دهكات ئه و ئافره تهى ئه و ده لئيت زيناى كردوب هه چواريان يهك دهنگ بن كه به لئى چاوى خويان دويانه ئه و ئافره ته له گه ل فلان پياو دا ئه و تاوانه يان ئه نجام داوه . خو ئه گه ر چوار شاهيد نه يه نن و پى يان نه سه لمي نرئيت ئه وه ده بى به هه شتا دار شه للاقيان لى بدريت كه پى ي ده گوتريت (حد) . ئه مجار جارئكى تر ئه وانه به شاهيديش وه ناگيرين، چونكه ئه وانه له دين ده رچون واته فاسقن. وه رگيرى. له ته فسيرى گولشه ن ب٢.

(١٦٢) أ — سورة النور: (٢٣—٢٥).

ب - واته: گومانى تيدا نيه كه ئه وانه ي ئافره ته بپوادارى ساده و دور له گوناخ و داوین پاك به بوختانى داوین پيسى و به دره وشتى تاوانبار ده كه ن نمونه ي (عبدالله كوپى ئوبه ي) ئه وانه له دنيا و له پوژى قيامه تيشدا نه فره ت ليكراون و له پره حمه تى خوا به دورن و سزايه كى زور گه و ره و به سفت و سوئى يان هه يه له پوژى قيامه تدا، له پوژئيدا ئه وانه زمان و ده ست و قاچه كانى خويان شاهيديان له سه ر ده دن له سه ر ئه و بوختانه گه و ره يه ي كه كرديانه، له پوژى قيامه تدا چو ن هه قه خواى گه و ره ئه و حساب و ليپنچنه وه يان له گه ل دا دهكات و سزايان ده دات، جا ئه و جار بويان ده رده كه ويئت هه ق ته نيا له لاي خوايه و ته نيا به هه ق و دادپه روه رى ده جوئيه وه و سته م له كه س ناكات به لكو ئه وه ي وه رى

٦- پاستيه كه وى حه لال زاده، خواى گه وره چاكت بكات و هيدايه تت بدات.

٧- هه له: گوتنى وشه و زاراو هى (الأصوليين - ده قخوانان) به و موسلمانان هى كه به پاستى و به گویره هى قورئان و سوننه تى پيغه مبه رسول الله ﷺ ده ستیان به دینه كه يانه وه گرتوه.

ئه م وشه و زاراو هيه رۆژئاوا ييه كان له موسلمانان يان ناوه بۆ ئه وهى واله خه لكى بگه يه نن كه ئه وانه فيكرو بيرو بۆ چونيان رهق هه لاتوه و ئيدى له كار كه وتوه و كه لكى نه ماوه، ئيسلام و موسلمانان دژى چه مكى نازادى و پيش كه وتنن، وه بۆ په رته وازه بون و دابره دابره بونى ئايينى به كارى ده هينن بۆ ئه وهى بتوانن به سه ر بير بۆ چون و عه قيده و فيكرى موسلماناندا زال ببن و فيكرى ئيسلامى كپ بكه نه وه، به داخه وه هه نديك له ميديا و راگه ياندنه ئيسلاميه كانيش تى ي كه وتون، ده ستیان كرده به راگواستن و راگه ياندنى ئه و فيكره و بيرو بۆ چون و ئه و هه واله

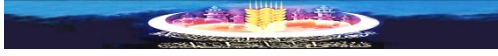
ده گرنه وه ئه نجامى كرده وه كانى خويانه و خويان سته میان له خويان كرده. وه رگيڤر

به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٢٧ ل ٨٩٧.

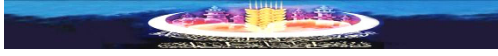
دژانه‌ی ئیسلام و موسلمانان به‌نه‌فامی و بۆ ئاره‌زوه‌كاني
 دۆسته‌كانيان كار ده‌كهن و خزمه‌تی دوژمنانی خۆيان و
 ئايينه‌كه‌يان ده‌كهن، ياخود له‌غهره‌زو بوغزی ده‌رون و ئاره‌زوه
 تاييه‌تیه‌كاني خۆيانه‌وه ئه‌م كاره سه‌رچاوه‌ی گرتوه، ده‌ی ئه‌م
 كاره ده‌كهن بۆ يارمه‌تی و هاريكاری كردنی دوژمنانی ئیسلام و
 موسلمانان (١٦٣).

(١٦٣) هه‌ولێکی لیبرالوانه‌يان وه‌پێ خستوه و هه‌ر به‌رده‌وامه بۆ دابپ دابپ كردنی
 موسلمانان و په‌رته‌وازه بون و گروپ گروپ كردنیان. به‌پیلانی خۆيان سه‌رته‌تا
 قوتابخانه‌يان له‌ولاتانی ئیسلامدا دامه‌زراند بۆ مه‌به‌ستی دور خستنه‌وه‌ی زانست و
 خویندن و نوسین و فێر بون له‌حوجره و مزگه‌وته‌كان و كه‌وتنه بانگه‌شه كردن له‌دژی ئه‌م
 پرۆسه‌یه و دور خستنه‌وه‌ی موسلمانان و وه‌لانی زانست و زانیاریه شه‌رعی و ئايينه‌كان و
 له‌به‌ر یه‌ك هه‌ل ته‌كاندنی مزگه‌وت و حوجره‌كان و خویندن و فێر كردنی مه‌نه‌جی كوفری
 پوژ هه‌لات و پوژئاواو بلاو كردنه‌وه‌ی فیکرو ئه‌ده‌بیات و ئه‌خلاق نائیسلامی له‌ناو چین و
 توێژه‌كاني موسلماناندا. ئه‌مجار به‌پوت كردنه‌وه‌ی ئافره‌تان و تیکه‌ل كردنی یان له‌گه‌ل
 پیاواندا به‌ناوی ئازادی و شارستانییه‌تی نۆی و موته‌مدنی له‌شوێنه گشتی یه‌كان و كارگه و
 فه‌رمانگه‌كان و دام و ده‌زگا حیزبیه‌كان وه‌هیشتنی حه‌یا و شه‌ره‌فو غه‌ره‌ت و ئه‌خلاقه‌ت.
 دواتریش بلاو كردنه‌وه‌ی نه‌زعه‌ی فیکری وقه‌ومیه‌ت له‌ناو موسلماناندا كه‌له‌مانه‌دا گشتی
 سه‌رکه‌وتنیان به‌ده‌ست هینا و دواتریش دروست كردنی حیزبیه‌تی یان خسته ناو هه‌مو
 گه‌لانی موسلمانانه‌وه كه‌به‌مه هه‌تا ئه‌ندامانی یه‌كه‌مین خانه و شانیه‌ی كۆمه‌لگه‌یان له‌یه‌ك
 دابپروه كه‌خیزانه هه‌مو كه‌سیان كرد به‌گژ یه‌كتری دا برا له‌گه‌ل برا، ژن له‌گه‌ل مێرد،

٧- پاستيه كهى: چه مكى راستو ته واو بو وشهى (الأصوليين) له ئيسلامدا بريتيه له زانايانى پايه به رزى دهست گرتو به دهق و بنچينه و بنه په ته كانى ئايين واته به قورئان و سوننه ت له گه ل بونى تواناي ته واو بو هه لئنجانى حوكمه كان له و ئايينه دا واته له قورئان و سوننه تى پيغه مبه ﷺ . (به پييز شيخ عبدالعزيز بن باز ئەمهى هيناوه).

باوك و منداله كانيان له بهك كروه ته دوژمن، خزميان به خوئينى خزم تينو كروه و ... تد. ههروه كو چۆن توانيان له پيگه ي بلاو كردنه وهى بىرى شوقينيسى نه ته وه په رستى ته واوى گه لانى موسلمان ليك دابري دابري بكن و په رته وازه و له به كيان دور بخه نه وه . به داخه وه زوريك له موسلمانان به م داوه و به م ههنگوينى ساخته ناسايه فريويان خواردوه و هه ل خه له تاون و دواى ئه م باهوزه ناشه رعيه كه وتون و پيى زوريك به لكو هه مو ده زگاكانى پاگه ياندين و نوسه ران و به ناو روشنييرانى موسلمانان كه وته ناو ئه و داوه وه و هه رچى بىرو زاده ي فيكرى بوگه نى ئه وان واته دوژمنانى ئيسلام و موسلمانان هه بو گواسته وه و دل و دهرون و هوش و گوشى موسلمانان پيى بوگه نيان كردن و هه رچى هه والى دزايه تى و دوژمنايه تى دژ به ئيسلام و موسلمانان هه بو هينا يانه ناو مال و ولاتانى موسلمان نشين و ئامانجى تايبه تى خو يان هينا يه دى و وهك په يامبه رو هه لگري ئه و ماكه بوگه نه بون و بونه ته كل و وابه سته و به كرى گىراوى دوژمنانى ئيسلام و ده ستي كوفرو دوژمنانى باب و بپيرى خو يان په لكيش كرد بو ناو خاو و خيزان و شه رفو ناموسى خو يان تا كومه لگاي موسلمانان به و درده گه ياند كه ئيسا پيى گه يوه . وه رگيپ .

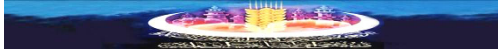
۸- هه له: (نیو چاوانت به پزق نیه)، (هیچ گه شبینی وئومیدیکم به دهم و چاوت نیه).

پیویسته له سه ر موسلمانان ئه م جوړه قسه و دسته واژه ناشیرین و نابه جی یانه واز لی بهینن، چونکه ئه مه جوړیکه له پرو پاگنده و دهم وهردان له په نهانزانی (غه بیزانی). دیاره غه بییش له خوای گه وره به ولاره که سی تر نایزانییت و په ی پی نابات هه روه کو خوای په روه ردگار خوی ده فه رمویت: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ (۱۶۴). ئه مه و له و دسته واژانه دا رهش بینی ده بینزیت. ئه وه ته پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده رمویه تی: {لَا طَيْرَةَ وَخَيْرُهَا الْفَأَلُ قَالُوا: وَمَا الْفَأَلُ؟ قَالَ: الْكَلِمَةُ الصَّالِحَةُ يَسْمَعُهَا أَحَدُكُمْ} (۱۶۵).

(164) أ- سورة النمل: (۶۵).

ب - واته: ئه ی محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به مرؤفه کان رابگه یه نه که هرچی له زه وی و ئاسمانه کاندای هه یه غه یب نازانییت ته نیا زاتی پاکی خوای په روه ردگار نه بییت، وه له خوا به ولاره که سی تر نازانییت که ی رۆژی قیامه ت دادیت و کیش مردوه کان زیندو ده کرینه وه. وهرگتیر.
(165) أ- رواه البخاري.

پيغه مبه ر ﷺ هه ميشه هه زى له گهش بينى بوه و خوئشى ده ويست و رقى له پرهش بينى ده بوه وه. جاموسلمان مادام ئه و قسه و دهسته وازانه ي بو خوئ پي خوئ نه بيت نابي بو براو خوشكه موسلمانان كانيشى پي خوئ بيت. واته مادام پي ي خوئ نيه كه س ئه و قسانه ي پي بلي نابي به كه سي تريش بليت و بو كه ساني تري به رها بزانيت.

۸- راستيه كه ي: ده م و چاوت خيري لي ده باري، هه ميشه هه ز به ده م و چاوو پوت ده كه م و گهش بينم به م روه جوانه ت و خيري لي ده باري ت. چونكه موسلمانان راسته قينه و برواداري ته و او هه ميشه ئه وه ي بو خوئ ده يه وي بو براو خوشكه موسلمانان كه شي ده وي ت.

۹- هه له: (نه فرهت له فلان كه س بي، يا به براكه ي خوئ بلي ت: نه فره تي خوات لي بيت).

ب - واته: ره شيبني به تاقى كردنه وه ي به خت له ئيسلامدا نيه و به لكو گهش بينى هه يه، باشتري شت گهش بينيه. گوتيان: گهش بينى (الفأل) چيه؟ فه رموي: وشه ي خيرو چاكه و باش كه له يه كيچكتانه وه ببستر يت. وه رگير.

چونکه نه فرین کردن ده رکردن و دور خستنه وهیه له په حمهت و به زهیی خوای گه وره، دهی ئه وهی که پیی ده لیت داوا کردنه یادوعا کردنه له براهی که له په حمهت و به زهیی خوا دور بخریته وه ئه مهش حه رامه و هه رگیز نابی ئه م ده سته واژانه به یه کتری بلین، چونکه پیغه مبه رسول الله ﷺ فه رمویه تی: {لَعْنُ الْمُؤْمِنِ كَفْتَلِهِ} (۱۶۶). هه روه ها پیغه مبه رسول الله ﷺ فه رمویه تی: {لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَانِ وَلَا لِلْعَانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيِّ} (۱۶۷).

۹- راستیه که ی: ۰ خوا هیدایه تی فلان که س بدات و چاکی بکات و ریگه ی راستی نیشان بدات، خوادا هیدایه ت بدات). و به کار هینانی ئه م جوړه قسه نه رم و باش و ناشتیخوازانه. چونکه پیغه مبه رسول الله ﷺ فه رمویه تی: {لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ}

(۱۶۶) أ — رواه البخاري عمسلم.

ب - واته: نه فرین کردن له موسلمان وه ک کوشتنی وایه. وه رگیز.

(۱۶۷) أ — رواه مسلم.

ب - واتا که ایمان له په راویزی (۱۵۶) و له لاپه ره (۰۴۸) نویوه. وه رگیز.

١٠- هه له: (گه يشته مه نزلگای دوایی خوی - ذهب إلى مثواه
 الأخير) . که مه بهستی له گۆره . ئەم دەسته وازه یه ش هه له یه
 چونکه مه نزلگا و شوینی کۆتایی هه ر که سیک بریتیه له به هه شت
 یاخود دۆزه خ له پۆژی هه ستانه وه دا (یوم القيامة) . خوای گه و ره
 له قورئانی پیرۆزا ده فه رمویتی: ﴿ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ
 فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴾ (١٦٨) . هه روه ها له ئایه تیکی تردا
 ده فه رموی: ﴿ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ
 رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴾ (١٦٩) .

(١٦٨) أ — سورة هود: (١٠٦) .

ب - واته: ئه وانه ی که له دنیا دا ریگه ی به دبه ختی و چاره ره شیان هه ل بژاردو
 له به رنامه که ی خوا دور که وتنه وه و یاخی و سه رکه ش بون و خوا به رست نه بون له ئاگری
 دۆزه خدان و له ناله نال و هه ناسه برکی ی سه خت و ناخۆش دان، هه ناسه برکی ی ئاگرین و
 زوخوا. وه رگیی.

(١٦٩) أ — سورة هود: (١٠٧) .

ب - واته: ئه وانه ی که له ئایه تی ١٠٦ دا باسما ن کردن له و ئاگری دۆزه خه دا
 هه تا هه تابه تی ی دا ده میننه وه و نه مرن له و ئاگره و کۆتاییان نیه و نایه نه ده ر هه تاکو
 زه وی و ئاسمانه کان بمینن، مه گه ر خوای گه و ره خوی ویستی له سه ر بیئت و بریاری خوی
 بگۆریت بۆیان و ئی یان ببوریت ده نا کی توانای هه یه بریارو فرمانی خوا بگۆریت؟، ده ی

ههروهها پيغه مبه ر^{صلى الله عليه وسلم} فرمويه تي: {يُؤْتَى بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبْشٍ
 أَمْلَحَ فَيُنَادِي مُنَادٍ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَشْرِيُونُ وَيَنْظُرُونَ، فَيَقُولُ هَلْ تَعْرِفُونَ
 هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ هَذَا الْمَوْتُ وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَاهُ، ثُمَّ يُنَادِي يَا أَهْلَ النَّارِ
 فَيَشْرِيُونُ وَيَنْظُرُونَ فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا؟ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ هَذَا الْمَوْتُ
 وَكُلُّهُمْ قَدْ رَأَاهُ، فَيَذْبَحُ ثُمَّ يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ، وَيَا أَهْلَ
 النَّارِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ} (١٧٠).

خوای گه وره هه رچیه کی بیه ویت بیکات ده یکات و بریار هه بریارو فرمانی ئه وه، کارایه
 له کارو فرمانه کانی خوئی دا. وهرگیز. به سود وهرگرتن له ته فسیری گولشنه ب ٢ ل ٥٧٦.
 (170) أ — رواه البخاری.

ب - واته: له پوژی قیامه تدا مردن له سهر شیوهی بهرانیکی ئه سمه ری په ش باوی
 جوان و قه شهنگ دینن، بانگ دهریک بانگ ده کات: ئه ری هۆ خه لکی به هه شت و ئه ی
 به هه شتیان، به هه شتیه کان هه مویان راده بن و قلاغ ده بن و سهیر ده کهن: بانگ دهره که
 ده لی:

- ئه ری ئیوه ئه مه (واته ئه م بهرانه) ده ناسن؟ ده لین:

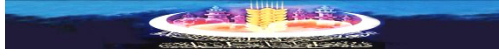
- به لی ئه وه مردنه.

وه هه مویان ده بیینن. ئه مجار بانگ دهره که بانگ ده کاته وه و ده لی:

- ئه ری هۆ خه لکی ناو دۆزه خو ئه ی دۆزه خیان، ئه وانیش هه مویان راده بن و قولاغ ده بن و
 سهیر ده کهن، بانگ دهره که ده لی:

- ئه ری ئیوه ئه مه (واته بهرانه که) ده ناسن؟

- به لی، ئه وه مردنه.

۱۰- راستیه که ی (ئوه ئه ویش به ره و گۆر پۆیشت، ئه ویش کۆتایی ته مه نی هاتو به ره و گۆر خلۆر بوه وه، ئیستا فریشته کان پرسیری لی ده که ن،:

- خوات کئی یه؟، ئایینت چی یه؟ وه ده رباره ی ئه و پیاوه ی که له ئیوه وه له خۆتان نیردرا بو، ره وانه کرا بو بۆ ئه وه ی به رنامه و په یامه که ی خواتان پی پابگه یه نیت چی ده لی ی؟.

هه مویان ده بیینن. ئه مجار به رانه که سه ر ده بپن یا سه ر ده بپدریت، ئه مجار بانگ ده ره که بانگ ده کاتو ده لی:

- ئه ی ئه هلی به هه شتو ئه ی به هه شتیان ئه وه مردن سه ر بپدراو ئه ما ئیدی مردن نه ماو ئیوه له م به هه شته دا بۆ خۆتان نه مرنو تازه مردن نابیننه وه و ئه مه ژیا نی هه تا هتا بیتانه . وه ئه مجاریش رو ده کاته دۆزه خیان و ده لی: ئه ی ئه هلی دۆزه خو ئه ی دۆزه خیان ئه وه به چاوی خۆتان بینیتان مردن سه ر بپدراو ئیدی مردن نه ما، ئیوه ش ئه وه ژیا نی هه تا هه تا بیتانه و جاریکی تر مردن نابیننه وه و ئیوه له م دۆزه خه دا نه مرنو تازه نایه نه ده ره وه . وه رگێر.

هه له كان له بواری حال و گوزهرانی موسلمانان

۱- هه له: (دهست گرتنی هه ندی له ئافره تان به جله وی کاروباری موسلمانان) .

ئه م دیاردهیه له زۆریک له ولاتانی موسلماناندا بلاو بوته وه، به شیوهیه کی وا حال گه یوته ئه و رادهیه که ئافره تان بهرزترین پله له دهوله تدا وه دهست بینن له هه ندی له ولاتانی ئیسلامی دا. له کاتیکیدا پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: {لَنْ يَفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ} (۱۷۱). ئه وه ته سلیمان سه لامی خوای لی بیته کاتی بیستی که گه لیک هه ن له ولاتی (سبأ) که سه روکه که یان ئافره ته که ناوی به لکیس (بلقیس) بو، پوژ په رست بون. به توبزی هینا نیه ژیر دهستی خوئی و موسلمانانی کردن و له پوژ په رسته وه به ره و خوا په رستی و به کتا په رستی (الله) ی هینان و به لکیس ولاته که ی خسته ژیر حوکمی سلیمان سه لامی خوای لی بیته .

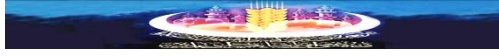
(171) أ — رواه البخاري.

ب - واته: هه ر گه ل و کۆرو کۆمه لیک جله وی کاروباریان به دهستی ئافره ته وه بیته سه رکه وتو نابیت. وه رگپ.

١- راستیه که ی: (ئه ویه که ده بی هه می شه کاروباری موسلمانان بدریته دهستی پیاوانیکی له خوا ترس و خوا په رست و خو له خوا پاریزو به هیزو به توانا بو ئه وه ی بتوانیت به نده کانی خوا به ره و خوا په رستی و کاری چاکه و چاکخواری و خو وره و شتی به ره و جوان به ریت و جله و کیش بکات. چونکه پیاوان بلی ی و نه لئی ی هه می شه له ئا فره تان به هیز تره به توانا ترن، چونکه خوی گه وره وای دروست کردون ده بی دوگیان ببن و مندالیان بییت و مندله به ری بکه ن و به ره کانی دوا پوژی گه ل په روه رده بکه ن و کارباری مال ریک بخن و خیزانداری بکه ن، به مه ش ئه ریک ده که ویته سه رشانیان و ده بیته هوی سست بون و بی هیزی ناتوانایی جه سته یی ده رونی و نه په رژان بو هه لسوراندنی کاروباری ده ولته و دام و ده زگا خزمه تگوزاریه کان به هه مو باره کانیه وه. خوی گه وره ده فه رموی: ﴿الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ (١٧٢).

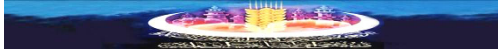
(172) أ — سورة النساء: (٣٤).

جائه گه ئافرهت کارباری گشتی و کۆمه لایه تی گرته دهست ئه و
 ئاگای له ماله خنجیلانه که ی نامینیت و به لایه کی تره وه سه رقالم
 ده بیته و که شکۆله که ی کون ده بیته و ده بیته مازو چنی کون
 له کۆش ماله که ی تیک ده چیت و منداله کانی وه ک پیویست بۆ
 په روه رده ناکرین و مرۆفیککی ته وای پاسته قینه یان لی درناچیت
 و ئه و سۆزو خولقه ی نابیت وه ک ئه وه ی که دایکی خوی
 په روه رده ی ده کات. ئه مه ته ئافره تیک که به پیوه بهری
 قوتابخانه یه که ده لی:

ب - واته: پیاوان سه ره رشتیاری ئافره تانن به و شیوه یه ی که هه ندیکتان به سه ر
 هه ندیکتانه وه به هیزو سه ره رشتیارن وه له به ره ئه وه ی خوای گه وه جهسته ی پیاوی و
 دروست کردیه که به رگه ی کاریگه ره ده ره کیه کان بگریته و توانا و غیره تی پتر پی
 به خشویه بۆ ئه وه ی بتوانیت کارو ئیشه قورسه کان رابه پینیت و بزق و پۆزی په یدا
 بکات و به رگری له ئابین وولات و شه ره فو ناموس بکات و هه روه ها به رپرسه له به خشین و
 مال خه رج کردن و ماره یی دان و ئه رکی به خیو کردنی مال و خیزان و ئه که ی له سه ر شانه .
 بۆیه ده بی ئافره تی خوا په رست و موستلمان و برواداری پابه ند گوی رابه لی ئه و یاسای
 سه ره رشتیاریه بیت که خوای گه وه بۆی دارشته وه سه ریچی نه کات و فه رمانی خوا
 به جی بگه یه نیت. وه رگتیر.

- به يانی زو چومه سهر کاره که م له قوتابخانه و کورپه بچکۆله که م نه خوۆش بو ده گریا به لام به ناچارى به جیم هیشت، کاتى که گه پامه وه مال دیتم وا مردوه، زۆر له م کاره م په شیمان بومه وه له و کاره ی که کردم. به لام تازه په شیمانی دادی نه دام، کورپه که م له پیناو ته ماحی دنیا و کاره که مدا مردو له کیسم چو.

۲- هه له: (واز هینان و کارنه کردن به حوکمی شه ریه تی ئیسلام له ولاتانی ئیسلامی دا).

۲- راستیه که ی: پیویسته له سهر هه مو حکومه ته کان که ته نیا حوکم به شه ریه تی ئیسلام بکن و واز له هه مو به برنامه و حوکمیکی غه یری به برنامه و حوکمی ئیسلام به ینن که دزی به برنامه و شه ریه تی ئیسلامه بو ئه وه ی خودای گه وره له دنیا و له قیامه تدا سه رکه وتوو سه رفرازیان بکات. ئه وه ته خوی گه وره له سه ره تای سوره تی (المائدة) دا به سی شیوه پیمان ده فه رموی:

أ - ﴿ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴾ (۱۷۳).

(173) أ - سورة المائدة: (۴۴).

- ب - ﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ (١٧٤).
- ج - ﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الفَاسِقُونَ﴾ (١٧٥).
- د - ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (١٧٦).

هه ره كه سيك حوكم به به و شهريعت و به برنامه مه به نه كات كه خواي په روه ردگار بوي نارودنه خوار نه وه كافر وه له دين ده رچوه، چونكه به به برنامه و شهريعتي خوا پازي نيه و به برنامه و شهريعتي تكي تری پي باشته ره و سرده ميانه تره . وه رگيږي.
(174) أ — سورة المائدة: (٤٥).

ب - واته: هه ره كه سيك به حوكم و به برنامه و شهريعتي خوا پازي نه بيت و كاري پي نه كات و اته حوكمي پي نه كات و جوي له حوكم و شهريعتي خوا حكم و به برنامه يه كي تر بگريته به رو حوكمي پي بكات نه وه به دلنيايي وه سته مكاره و له دين هه لگه راوه يه . وه رگيږي.
(175) أ — سورة المائدة: (٤٧).

ب - واته: هه ره كه سيك به حوكم و شهريعتي خوا پازي نه بيت و بيجه له به برنامه و شهريعتي خواي په روه ردگار كار به به برنامه و شهريعتي تكي تری دژ به به برنامه ي خواي گه وره بكات، بلي نه و به برنامه يه كه لكي حوكم پي كردن ناگريته له پوزگاري نه مرؤي جيهانگه رايب و اته (عولمه) دا نه وه به دلنيايي وه فاسيقه و اته له دين ده رچوه و هه لگه راوه يه . وه رگيږي.
(176) أ — سورة النساء: (٦٥).

ب - نه خير، سويند به په روه ردگاري تو نه ي محمد ﷺ نه وانه بروايان نيه ياته و او نيه هه تاكو هه ر كيشه و گرفتنيك كه له نيوانياندا په يداو سه ري هه لدا نه ي هيننه وه لاي توو

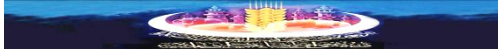
ههروهه خواى گهوره رو دهكاته پيغه مبه ره كهى و صلى الله عليه وسلم پيى ي دهفه رمويت: ﴿وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ (١٧٧).

جائه گه ر هه ر كه سيك ياهه ر حاكم و سه روك و سه ركرده يه ك و هه ر به رپرسيك به غه يري حوكم و به رنامه و شه ريعه تى خواى په روه رديگار كارى كردو پيى ي وابوو بيرو باوه رپى وابو كه به رنامه و شه ريعه تى خوايه كه لكى حوكم كردن نايه، يا خود پيى ي وابو كه به رنامه ي خوا ئه مپو بو حوكم كردن ناشي و به رنامه يه كي ترى ده ست كردى پيى باشته ر بو، يا خود ته نانه ت پيشى و ابيى كه غه يري به رنامه ي خوا يه كسانه به به رنامه و شه ريعه تى خوا و وه ك يه كن،

به توى حهل نه كه ن، ئه و جار كه تى حوكمت بو داو كيشه كه ت بو حهل كردن هيچ گرفتنيكيان نه بيت و به حوكمه كه ي تو راي بن و هيچ شتيك له دل و ده رونياندا نه مي ني ت و به ته واوى خو بدنه ده ست حوكمى توو به حوكمه كه ت پازى بن و هيچ دو دليه كيان له دل و ده روندا نه مي ني ت. وه رگيڭ

(177) أ — سورة المائدة: (٤٩).

ب - واته: ئه ي محمد صلى الله عليه وسلم حوكم به و به رنامه و شه ريعه ته بكه كه خواى په روه رديگار بوى نارديوته خوار، دواى هه واو ئاره زوى جوله كه كان و ديانه كان مه كه وه و وريابه لات نه دن له و به رنامه و شه ريعه ته پاكه ي كه خواى خو ت بوى نارديوته خوار. دياره هه ر قسه و فرمانيك كه خواى گه و ره ئاراسته ي پيغه مبه ره كه ماني ده كات، ته نيا و تاييه ت نيه به و به لكو ئه وه خيتا بيكي گشته ي به و بو هه مو گروهي مروقه له سه ر پوى زه وى. وه رگيڭ.

ئەو بە دلتىايىيەو كافرەو بە كۆپاي زانايانى ئىسلام لە ئايىنى
پىرۆزى ئىسلام دەرچو.

بە لام ئەگەر بە غەيرى بەرنامەى خوا حوكمى دە كردو لە هەمان
كاتدا پىي وابو بەرنامەكەى خوا لە هەمو بەرنامە دەستكردەكان
باشترەو ددانى بە تىرو تەسەلىو تەواوئەتى شەرىعەتى خوا هەبو،
بە لام خۆى لەم بوارەدا كەم و كۆپى و كەمتەرخەمى دە نواند
لە بەكار هێنان و حوكم كردن بە بەرنامە و شەرىعەتەكەى خوا واتە
بە قورئان و سوننەت و ددانى بە هەلەى خۆى دادە هيا و خۆى
بە گوناح بار دە زانى، ئەو سەتىمى لە نەفسى خۆى كردو و
كەوتۆتە ناو گوناحە گەرەكانەو. ئەو كەسە، ئەو سەر كردهو
ئەو بەرپرسە پىويستە لە سەرى كەتۆبە بكات و بگەرپتەو بە لای
خوا و حوكم و دادوهرى بەو كەتە لۆك و پرۆگرام و بەرنامەى بەكات
كە خواى گەرە بۆى ناردوئەتە خوار.

جاهەر كاتىك موسلمانان حوكم و فەرمانرەوايى كردن و
دادوهرىيان جوى لە بەرنامەى خوا كردو وازيان لە بەرنامەكەى خوا
هينا، خواى گەرە توشى نە دامەتى و سەر شۆپى و بى

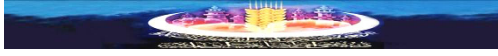

دهسه لاتیان دهکات و هه رچی سه ره برزی و که رامهت و پیزیان هه بو لیان داده پنیئت و نامینیئت، خه لکی بیباوه پو له دین دورو سته مکارانیان به سه ر دا زال دهکات تاتوبه نه که نونه گه پینه وه بو قورئان و سوننه تی پیغه مبه ره که یان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و حوکم به شه ریهت و به رنامه که ی خوا نه که ن.. ئه وه ته خوی گه وره ده فه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ (۱۷۸).

۳- هه له: (پیرۆز بایی کردن له ناموسلمانان به بونه ی سه ری سالی له دایک بون و جه ژن و بونه کانی تری ناموسلمانان و چون بو شوینی ئاهه نگ گیرانیان به تایبه تی چون بو که نیسه کانیان و به شداری گردنی که یف خو شیه کانیان به هه ر شیوه یه بیئت).

(178) أ — سورة محمد: (۷).

ب - واته: ئه ی پرواداران و ئه ی ئه و که سانه ی براواتان هه یه ئه گه ر ئیوه بو سه رخستن و چه سپاندنی ئایینی خوا هه ول بدهن و تیکۆشن به سه رو به مال ئه و به دلنیا ییه وه خوی گه وره به سه ر دوژمناندا سه رتان ده خات و دلناتان به هیزو قایم دهکات و هیزو تواناتان پی ده به خشیت و پی دامه زراتان دهکات تابوتانن له بهر ده م دوژمنانی ئیسلام و موسلماناندا خوړاگرو وره به رز بن. وه رگیږ، به سود وه رگرتن له ته فسیری گولشه ن ب ۱۳۳۰ ل.

۳- پاستیه که ی: (نابی پیرۆز بایی سه ری سالی له دایک بون و گشت جه ژن و بۆنه کانی تر له ناموسلمانان بکریت، چونکه به م کاره ت ددان به بون و دروستیه تی جه ژن و بۆنه کانیان داده نییت و به جه ژن و بۆنه کانیان پازیت له کاتیکدا دروست نیه موسلمان به دروشمه کوفریه کانیان پازی بییت. خوای گه وره ده فه رموی: ﴿

وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ﴾ (۱۷۹).

له ابن القيم په زاو په حمه تی خوای لی بییت وله (أحكام أهل الذمة) وه پراگۆیزراوه که نوسیویه تی و ده لی: زانایان هه مو له سه ر ئه وه ریکن که نابیی پیرۆز بایی و جه ژنانه و ده ست خووشی له بۆنه و جه ژنه کانی کافران و بیباوه پان بکریت، هه روه ها دروست نیه و نابیی له جه ژنه کانیاندا به شداری و هاریکاریان بکه ییت و هه رگیز نابیی بچیه شوین و جیگای ئاهه نگ گێرانه کانیان به تاییه تیش بو که نیسه و دیره کانیان که نیشانه ی سه لیبیان لی هه لواسراوه و بیجگه له خوای گه وره ده ی په رستن. که زۆر به داخه وه هه ندی

(179) أ — سورة الزمر: (۷).

ب - واته: خوای گه وره هه رگیز پازی نابیت که به نده کانی پیگه ی کوفر بگرته به رو پشت له به رنامه و شه ریعه ته که ی خوا بکه ن و به به رنامه ی کوفرو کافران پازی بن. وه گێر.

له موسلمانان ئىستا له ئاههنگ گيپان به بونهى سهرى سالى له دايك
بونهوه ئاههنگ ده گيپن و خو به فه له كان ده چوينن له كاتيكددا كه
بيغهمبه رسول الله ﷺ فه رمويه تى: { مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ } (١٨٠).

(180) أ — رواه أبو داود.

ب - واته: هه كه سيك خو به هه كه سو گه لو كومه ليك بچوينيت چ له كرده وه و
چ له پوالته و جل و بهرگو له هه رويه كه وه بيت، نه وه له وانه . وهرگيپ.
ج - به داخه وه نه مرق موسلمانان جه ژن و بونه كانى موسلمانان و به جه ژنى خويان نازانن،
يادى جه ژن و بونه كانى جوله كه و ديانه كان به هي خويان ده زانن و به هه مو شيوه و
توانايه كيانه وه يادى سهرى سالى له دايك بون و جه ژنه كانيان ده كه نه وه له ميديا كانياندا
بهرنامه كانى خويانيان بۆ ته رخان ده كه ن و جوره ها لافته و نايلون و زينه كان
به رويان زاپه كانى پى ده رازيننه وه، مانگيگ دو مانگى ده ميني كه بهرنامه كانى بابا نويئلى
جوله كه و ديانه كان ناماده ده كه ن و سياره و ميديا كانيانى بۆ ناماده ده كه ن و خه لكى
پيوه سه رقال ده كه ن به تايبه تى منداله چاو گه شه كان و فيكره و بيرو بوجونى كوفريان
له ميشك دا ده روينن و تابويان بكرتت بيرو بوجونى ئىسلامى يان له ميشكدا ده ردينن و
ميشكيان ده شوننه وه و ديارى و به خشش به و بونه يه وه به سه ر مندالان دا دابه ش ده كه ن.
به لام بۆ سهرى سالى كزچى هه ر خه به ريشيان له بهر نيه چونكه به هي خويانى نازانن،
نه گه ر بويان بكرتت فه ره نهنگى خويان به يه كجارى په شى بكه نه وه و له پشوى فه رميشدا
كه نه و پوژه پشوى په سميه په شى بكه نه وه . وهرگيپ.

هه ئه كان له بواری مافی خه ئگی دا

۱- هه ئه : (گه وره م - السید) یان (سهید فلان كه س - السید فلان).

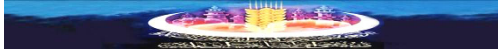
۱- راستیه كه ی: (سید بنی) و (ال التعریف) ی ناسینه وهی پیوه بلكینریت . چونكه وشه ی (السید) دروست نیه بۆ كافرو فاسق و دوروه كان به كار بهینریت، چونكه پیغه مبه ﷺ فه رمویه تی: { لا تقولوا للمنافق سیّدنا **إِنْ يَكُ سَيِّدًا فَقَدْ اسْتَحْطَمْتُكُمْ رَبُّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ** } (۱۸۱).

به كار هینانی ئه و وشه یه دروست نیه مه گهر بخریته پال گه ل، یاتیره و خانه واده كه ی وهك بلّی ی گه وره ی خیلّی فلان یان فلانه خیلّ (سید بنی فلان) و هه رگیز له زمانی عه ره بیدا (ال) ی ناسینه وهی پیوه نالکینریت واته ئه م وشه یه به په هاو سه ره خۆ له مافی كه س نیه بدریته پالی مه گهر دهم راست و پشیش سپی هۆزوتیره و گه له كه ی خۆی بیّت و له گه لی دا به كار بهینریت.

(181) أ — صحیح رواه أبو داود.

ب - واته: بۆ دوروه دهغه له كان وشه ی (السید - گه وره مان) به كار مه هینن، چونكه ئه گهر ئه وانه بکه نه گه وره ی خۆتان و به گه وره ی خۆتان یان بزنان و به دهم راست و پشیش سپی خۆتان یان بزنان ئه و په روه ردگاری به رزو به تواتای خۆتان له خۆتان توپه کردوه . وه رگیز.

كاتيك پشتيوانان (الأنصاريون) سه عدى كورې معاذيان به سواره
 گوى دريژيك هيناويه وه كه له جه ننگيكا بريندار ببو پيغه مبه رسول الله ﷺ
 پي ي گوتن: {قوموا إلى سيدكم} (١٨٢). وه له ريوايه تيكي تری
 غه يری ريوايه تی بوخاری دا هاتوه {قوموا إلى سيدكم فأنزله} (١٨٣).
 ئەم فەرموده یه هیچ به لگه نیه له سه ره ههستان له بهر نه وه
 كه سانه ی كه دین بولاتان، چونكه پيغه مبه رسول الله ﷺ نه وه قسانه ی
 له پوی پشتيواناندا (الأنصار) كړدو پي ي گوتن له بهر گه وره كه تان
 هه ل بستن و له سه ره گوى گوى دريژه كه دای به زینن چونكه نه وه
 برينداربو. نه وه ته نه پيغه مبه رسول الله ﷺ و نه كوچبه ران (المهاجرون)
 هيچيان له بهر سعد بن عبدالله هه ل نه ستان (١٨٤).

(182) أ — رواه البخاري.

ب - واته: له بهر گه وره كه تان هه ل بستن.

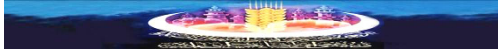
(183) أ — حسن.

ب - واته ههستن گه وره كه ی خوتان بيننه خواره وه له سه ره پشتي نه وه گوى دريژه و

دای گرن، نه وه برينداره. وه رگيږي.

(184) به لام نه وه كه سه ی كه ديت بولات له ماله وه يان له هه ره شوينيكي تربيت ميواني

تويه و به ميواني هاتوه بولات نه وه ده بي له بهر ي هه ستي چونكه پيز گرتني ميوان

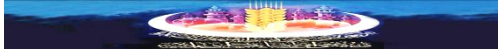
هه له كان له بواری ئاكارو رهوشته كانی خه ئکی دا

۱- هه له: (گۆته ی هه ندی کەس به و کەسانه ی که له گه رماو یا خود له سه راو (المرحاض) دینه دهر (شیفایه) ئه ویش له وه لامدا ده لئ:) خوا شیفای تۆش بدات).

۱- راستیه که ی: ده بی بلی: (السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته). وه سوننه ت وایه ئه و که سه ی که له گه رماو یاله سه راو دیته دهر ده بی بلی: (خودایه داوای لی بوردنت لی ده که م - غفرانک) هه روه که له فه رموده ی راستدا هاتوه که أبو داود ریوایه تی کردوه (غفرانک) . چونکه وشه ی (شفیتم - شیفاتان هاتبی یا خوا شیفای دابن یاخوا ی گه وره بیکاته شیفای بۆتان) نه له پیغه مبه رسول الله ﷺ ونه له هاوه له به ریژه کانه وه نه هاتوه و ئه وان ئه م وشه و زاراوانه یان به کار نه هیئاوه، ده ی که ئه وان نه یان گوتبی و ئه مپۆ ئیمه به کاری بهینین ئه وه دهرچونه له مه نه جی پیشینه ی پیاو چاکانی خۆمان، دهرچونیش له سه ر ریگه و په یه وه و

سوننه ته و له فه رموده ی راستی پیغه مبه ردا هاتوه که هه ر که سیک بپوای به خوا و به پۆزی دوا یی هه بیته ده بی پۆزی میوانی بگریته. وه رگتیر.

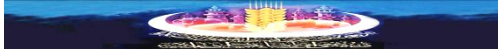

پرۆگرامی پیشینه ی پیاوچا کان ده چونه له ریگه ی راستی خوی گه وره واته له قورئان و سوننه ت. پیغه مبه ره صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: **﴿أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا﴾** (۱۸۰).

۲- هه له: گۆته ی هه ندی که س به یه کتری که ده چنه سه ر جیگه ی نوستن و ده لئین: (تصبح على الخير - به یانی به خیر بکه یته وه)، ئه وی تریش له وه لامدا ده لی: (ئیوه ش له خیرداران بن - وأنت من أهل الخير). وه له کاتی به یانیانیشدا ده لئین: (به یانیت باش - صباح الخير). ئه وه ی تریش وه لامی ده داته وه و ده لی: (به یانیت پرشنگ -

(185) أ — رواه مسلم.

ب - واته: باشترین و پاسترین قسه و گفتاریک که هه بی کتیه که ی خویه واته قورئانی پیروژ، وچاکترین و پاسترین هیدایه ت و رینومایی هیدایه ت و رینوماییه کانی پیغه مبه ره صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وه خراپترین و به دبه خترین و چاره ره شترین کارو باریکیش که هه بی له م دنیا یه دا تازه گه ری و داهینانه له ئایینی پیروزی ئیسلامدا واته بیدعه یه، داهینان وشتی خراپ و خرافیات هینانه ناو ئایینی ئیسلامه، هینان و داتاشینی شتیک، کارو فرمانیک که خوی گه وره پی ی پازی نیه و زیاده خسته سه ره و نه پیغه مبه رو نه ها وه له به ریزه کان نه یان کردوه. وه رگیڤ.

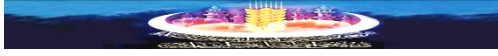
صباح النور) و له ئیواراندا ده لئین: (ئیواره باش - مساء الخیر). وه ئه وهی تریان له وه لامدا ده لئ: (ئیواره پۆشن - مساء النور). دياره ئه مانه هيجيان دروست نين بو ئيمه ی موسلمان، چونكه ئه مه لاسایی كردنه وهی جوله كه و ديانه كانه (مه سیحیه كان) له ئاكارو ره وشت و عاده ته كانياندا.

۲- راستیه كه ی: له به یانی و له ئیواران و له هه مو كاته كاندا پئویسته له سه ر موسلمانان كه سه ردانی یه كتریان و چونه لای یه كتری و گه یشتنه یه كتری سه لام له یه كتری بكه ن و بلئین: (السلام علیكم ورحمة الله وبركاته). به گوێره ی فه رموده ی

پیغه مبه ر ﷺ: ﴿لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تَأْمِنُوا وَلَا تَوَدُّوا حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدْلَكُمْ عَلَىٰ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ﴾ (۱۸۶).

(186) أ — رواه مسلم:

ب - واته: ناچنه به هه شته وه هه تاكو بپوا نه هئین، وه بپواشتان نیه هه تاكو یه كتریتان خۆش نه ویت، دهستی یه كتری نه گرن و هاریکاری یه كتری نه كه ن و ئامۆژگاری یه كتری نه كه ن و فرمان به چا كه نه كه ن و قه دهغه ش له خراپه نه كه ن... تد. فه رموی: ئایا شتیكتان پئ نه لئیم و شتیكتان فیر نه كه م ئه گه ر بیه كن یه كتریتان خۆش ده ویت، دياره بی گومان ئیمه ش ده لئین به لئ: ئه ی په سولی خوا، به داك و بابه وه به قوریانت بین،

ئەوجار لەدوای ئەو سەلام کردنە دەتوانن بڵێن: (مەرحەبا ئەئى گەلۆ،
خوای گەوره بەیانیتان بەخێرو بەرەكەت بەسەردا بکاتەوه، خوای
گەوره ئیوارەتان بەخێر بەسەردا بگێریتەوه یائیوارەتان باش) چونکە
ئەگەر واتان کرد ئیوه پێچەوانەى سەلام کردنى ناموسلمانانەکا دەبن.
وه‌له‌فەرمودەدا هاتوه { من تشبه بقوم فهو منهم }^(١٨٧) .

٣- هه‌له‌: (بسم الله الرحمن الرحيم) کردن له‌کاتی نان خواردندا.
چونکە ئەمه بۆ سەره‌تاو دەسپێکی نامه‌ نوسین و له‌سەره‌تای
سوره‌ته‌کانی قورئان شه‌رعیه‌ و ده‌نوسریت.
٣- پاستیه‌که‌ی: (بسم الله) به‌ته‌نیا و به‌س.

عبدالله‌ کورپی عمر گوتویه‌تی: نابێ به‌ته‌واوی بخویندریت هه‌ر
وه‌کو له‌ المستدرک (١/١) ی حاکم دا هاتوه‌، وه‌ (السیوطی) یش له‌
(الحاوی) داهیناویه‌تی وباسی کردوه‌ که‌ داهینراوه‌ واته‌ بیدعه‌یه‌یه‌کی

فهرموی: زۆر سەلام له‌یه‌کتری بکه‌ن، له‌هه‌ر شوێنیک به‌یه‌کتری گه‌یشتن سەلام له‌یه‌کتری
بکه‌ن هه‌میشه‌ هه‌والا پرسى به‌کتری بکه‌ن. وه‌رگێر.
(¹⁸⁷) أ — صحیح رواه أبو داود.

ب - واته‌: هه‌ر که‌سێک خۆی به‌هه‌ر که‌س و گه‌ل و قومێک بچوینیت ئه‌وه‌ له‌وانه‌.

وه‌رگێر.

بيژراوه . پيغه مبر صلى الله عليه وسلم فه رمويه تي: { إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ }^(١٨٨).

هه وه كو له پشه وه گوتمان ناو هيناني خوا به ته واوه تي له سهره تاي سوره ته كانه وه ده گو تر يت ته نيا سوره تي (التوبة) نه بيت ، هه روه ها له ده ستي يكي نامه نوسيندا دنوسريت .

٤- هه له: (ته مه ني دريژي بو تو به جي هيشتي بيت - البقية في حياتك، أحسن الله عزاءك - خواي گه وره غه م و په ژاره تان نه هيل ي)، يابلي ي به شداري غه متانين له كاتي سهره خوشي و پرسه دا. چونكه نه گهر مه به ست له وه بيت كه بلي ي ئه و ته مه نه ي كه جي ي هيشت و له به ري مابوه وه بو كوره كه ي يابو براكه ي يابو خزمه كاني به جي هيشت بيت ئه وه هيچ واتايه كي تيدا نيه چونكه ئه و مردوه ته مه ني خوي هه ر ئه وه نده بو كه خواي گه وره بوي

(١٨٨) أ — صحيح رواه أبو داود.

ب - واته: نه گهر هه ر به كيك ده ستي كرد به خواردن باناوي خوا بيتيت و بلي (بسم الله)، خو نه گهر له سهره تي ده ست پي كردني له بيري چو ئه وا هه ر كاتيك له بيري هاته وه بايه كسه ر بلي (بسم الله أوله وي آخره). وه رگيږ.

دانابو، ته مەنی ههچ له بهر نه ماوه ته وه تا بۆ كه سو كاری به جی مابیت. ههروهكو خوای گه وره ده فەرموی: ﴿فَإِذَا جَاءَ أَحْلَهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾ (١٨٩).

٤- راستیه که ی: (إن الله ما أخذ وله ما أعطى، وكل شيء عنده بأجل مسمى فالنصر ولتحتسب - هه رشتیک که خوا بیات هه هی خۆیه تی و، هه ر شتیکیش بدات هه ر هی ئه وه، هه مو شتیکی لای خوا بۆ کاتیکی دیاری کراوه و کۆتاییه که ی بۆ دیاری کردوه، ده ی ئارام بگرن و بۆ ئه وه ی پاداشتی خۆتان وه ر بگرنه وه لای په روه ردگاری خۆتان).

٥- هه له: (خۆچواندن پیاوانی بروادار به پیاوانی بی باوه پر له تاشینی ریش و درێژ کردن و به ردانه وه ی سمیل و بۆیه نه کردنی موی سپی).
٥- راستیه که ی: واجب وایه که (ریشه کان نه تاشن و به ریان بدنه وه و سمیله کان کورت بکه نه وه و موه سپیه کانیش بۆیه بکه ن).

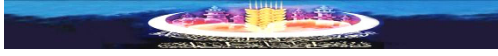
پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: ﴿أَعْفُوا اللَّحَى وَجُزُوا الشَّوَارِبَ وَغَيَّرُوا شَبَّكُمُ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَالنَّصَارَى﴾ (١٩٠).

(189) أ — سورة الأعراف: (٣٤).

ب - واته: ئه گه ر ته مەنیان کۆتایی پی هات نه ده م ژمیریک پیش ده که ویت و

نه دوا ده که ویت. وه رگنیز.

(190) أ — صحيح رواه أحمد.

٦- ههله: (خواردن و خواردنه وه به دهستی چهپ)

٦- راستیه که ی: (خواردن و خواردنه وه به دهستی راست و هیئانی ناوی خوا له سه ره تایی دهست پی کردن که بریتیه له (بسم الله). وه نه گهر له بیری چو که بیری هاته وه بلی (بسم الله اوله و آخره). وه پیغه مبه ر^{صلى الله عليه وسلم} فه رمویه تی: {إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرِبْ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ} (١٩١).

٧- ههله: (من سروشت و ته بیاتیکم هه یه هه رگیز ناتوانم بیگورم).
 نه مهش وشه یه که یاده سته واژه یه که وه همیشه بو سه پاندنی رای خو و خو سه پاندن و سور بون و پیدا گرتن له سه ره له لویستی ههله ی خو ی به رامبه ر به پرکابه ره که ی و که سانی تر.

ب - واته: ریشه کانتان بهر بده نه وه و سمیله کانتان کورت بکه نه وه. موی سپیتان

بگورن و خوتان به جوله که و دیانه کان مه چوینن. وه رگیز.

(191) أ — رواه مسلم.

ب - واته: نه گهر یه کیک له ئیوه خواردن و خواردنه وه ی خوار با به دهستی راستی بخاوا

بخواته وه، چونکه شه بیتان به دهستی چه پی ده خوا و ده خواته وه. وه رگیز

٧- راستیه‌که‌ی: (بلی سیفه‌تیکم تیدایه له‌خوام داوایه‌که‌بم بوریت و داوای ته‌ندروستی و له‌ش ساغی و چاک کردنی لی ده‌که‌م و خۆم ده‌ده‌مه ده‌ستی خوای به‌رزو بی‌هاوتاو فه‌رمانه‌کانی خوا به‌سه‌ر چاوم). خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (١٩٢).

این‌القیم رحمه‌الله گوتویه‌تی: ئیسلام بریتیه له‌مل که‌چی و گوی‌ رایه‌لی و خۆدانه ده‌ست خوای گه‌وره و تاک و ته‌نیا و به‌ته‌نیا خوای گه‌وره (الله) بپه‌رستی و مل که‌چ و گوی‌ رایه‌لی و فه‌رمانه‌رداری خوا بیت له‌و کارانه‌ی که‌پی‌ی پازیه‌و دور که‌وتنه‌وه له‌و کارانه‌ی که‌پی‌ی

(١٩٢) أ — سورة البقرة: (١١٢).

ب - واته: نه‌خیر وانیه وه‌کو جوله‌که‌کان ده‌لین که‌هر ئیمه ده‌چینه به‌هشت، به‌لگوئه و که‌سه ه‌چیته به‌هشت و لای خوای په‌روه‌ردگار پاداشتی خۆی وه‌رده‌گریته‌وه و پیزی لی ده‌گیریت و موژده‌ی خۆشی و کامه‌رانی و به‌خته‌وه‌ری پی‌ ده‌دریت که‌به‌راستی خۆی دابیته ده‌ست خوای گه‌وره و له‌خوا به‌ولوه که‌سی ترو هیچ شتیکی تر ناپه‌رستیت و داوا له‌که‌سی تر ناکات و هانا له‌غیری خوا بو هیچ شتیکی تر نابات و چاکه و چاکه‌کاری کردبیته پیشه‌ی خۆی. وه‌رگیر، له‌ته‌فسیری گولشنه‌ن ب‌ال٤٩.

ی نارازیه ههروه کو چۆن خۆی دهفه رموی: ﴿بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ
لِلَّهِ﴾ سورة البقرة: (۱۱۲) ..

موسلمان دواى ئه وهى ئه رك و فرمانه كانى خواى جى به جى
كرد ئه وهى له سه رى پيويسته له يارمه تى و په حمه تى خوا بى
ئوميد نه بيت، چونكه بى گومانه كه خواى گه وره سه رى ده خات و
پشتى ده گرييت و پاداشتى كرده وه چا كه كانى خۆى
وهرده گريته وه، گرنه ئه وه يه باباى موسلمان به گويزه ي قورئان و
سوننه ته كه ي پيغه مبه ر ﷺ پروات به رپوه و سه برو ئارام و
خوراگرى هه بيت و له سه ر ته نگو چه له مه و ناخوشيه كان. خواى
گه وره ش پشتى ده گرييت و هاريكارى ده كات و سه رى ده خات.
هه ميشه تۆبه بكات و پشت به خوا ببه ستيت و هه مو سروشت و
سيفاته خراپه كانى بگوريت.

۸- هه له: (ئه وهى قسه به من ده لى، يان ئه وهى قسه ي من په ت
ده كاته وه هيشتا له داىكى خۆى نه بوه). ئه مه ش وشه گه ليكن
به رامبه ر به ركه به رايه تى نيوان دوان يان چه ند كه سيك ده گوتريت
له ولاتانى ئيسلامى عه ره بى و غه يرى عه ره بى، كه دروو خۆيه زل

زانی تیدایه و ئەمین بونه له مه کری خوا (الله) گیان، لاف و گه زاف لیدانی ئەوهی که ئەوهی ده توانی کارێک بکات هیشتا له دایکی خۆی نه بوه، چونکه له راستی دا ئەمه پپو پاگه نده و لاف لیدانی غهیب زانی و ئاگا بونه له کاره په نهانیه کان. خوای گه وره ده فهرموی: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُعْتَدُونَ﴾^(١٩٣). هه روه ها پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرمویه تی: ﴿لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾^(١٩٤).

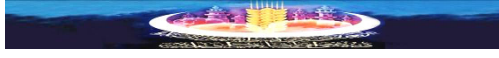
وه بۆ هیچ که سیك نیه هه رکه سی بی و هه ر چۆنیک بیته و له هه ر شوینینیک بیته لافی ئەم ئه رکه لی بدات. چونکه ئەمه ته نیا له ئه رکه و فرمانه کانی (الله) یه و به س.. ئەو که سه ی ئەو قسانه بکات ئەوه به نه فامی و به نه زانی شتیك ده لی که له ماف و کاره کانی

⁽¹⁹³⁾ أ — سورة النمل: (٦٥).

ب - واته: ئەی محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پی یان بلی: هه رچی له ئاسمانه کان و زهوی دان غهیب نازانن ته نیا خوای گه وره نه بیته، ئەوانه بۆ خویشیان نازانن که ی زیندو ده کرینه وه، که س نازانیت خوای گه وره که ی مردوان زیندو ده کاته وه. وه رگیڤ.

⁽¹⁹⁴⁾ أ — سورة النمل: (٦٥).

ب - واته له خوا به ولاره که سی تر غهیب نازانیت و ئاگای له هیچ نیه. وه رگیڤ.

خوایه و هیچ په یوه ندی به وه وه نیه و شتیک به بی زانست به رامبه
 به خوا ده لیت. خوی بالا ده ست و کار به جی ده فه رمویت: ﴿وَلَا
 تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ
 عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ (۱۹۰).

۸- راستیه که ی: (هه تا کو ئیستا که س نه بوه قسه ی من ږهت
 بکاته وه). هه رچه نده ئه مه ش باش نیه وازی لی بهینیت باشتر و
 له پیشتره به پی ی فه رموده ی ئیما می مالک که ده لی: هه مو
 که سیک قسه کانی و ه ریش ده گیرین و ږه تیش ده کرینه وه و اته
 لی شی و ه ر ده گیریت و لی شی و ه نا گیریت ته نیا پیغه مبه ر
 ﷺ نه بیت.

(195) أ — سورة الإسراء: (۳۶) .

ب - واته: مه که وه دوی کاریک یا قسه یه ک نایزانیت و عیلم و زانیا ریت پی نیه و
 گومان ت لی هی هیه ، چونکه مرؤف هه رگیز نابی بکه ویته دوی گومان و هه تا کو به ته وای
 بوی پون نه بیت هه نابی ږیاری له سه ر بدات، هه ر له خوی هه بلی ئه مه وایه و ئه وه وایه .
 کورد گوته نی به دوی کلاوی با ږدو مه که وه . ناگادار به گوئی و چاوو دل ئه مانه هه مویان
 له ئاستیا ندا به ږیرسی جابزانه چونیان به کار دینیت و له چی به کاریان دینیت. و ه رگیز،
 له ته فسیری گولشه ن ب ل ۷۱۱.

۹- هه له: گوتهى هه ندى كهس (فاتیحه بۆ گیانی فلان كهس كاتى بیستنى مردنى كه سیک یاچونه ناو گوپستان، ئەمەش کاریکی داهینراوو تازه گهریه واته بیدعهیه و له ئیسلامدا نیه، چونکه نه پیغه مبهرو نه خه لیفه راشدینه کانی و نه هاوه لآن و نه شوین که وته کان و نه پیشینه ی پیاو چاکان ئەمەیان نه گوتوو نه یان کردوه.

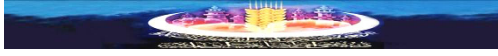
۹- راستیه که ی: دوعاو پارانه وه له بهر خوا بهر په حمهت و به زه یی و لى بوردن و لى خووش بون بۆ فلان كهس بكریت. پیغه مبهرو ﷺ دواى ناشتنى مردویك به هاوه له کانی فهرمو: { استغفروا لأخیکم وسلوا له التثبیت فإنه الآن یسأل } (۱۹۶).

۱۰- هه له: فلان ئایهت و فلان ئایهت له بیر چوه ته وه - نسبت آیه کذا و کذا).

۱۰- راستیه که ی: (فلان ئایهت و فلان ئایهت له بیر بردراوه ته وه - نُسیتُ آیه کذا و کذا) به قورس خویندنه وه ی سینی وشه ی (

(196) أ - صحیح رواه الحاکم ونحوه.

ب - واته: داواى لى خووش بون بۆ براكهتان بکن و داواى زمان دامه زراوى بۆ بکن له کاتى وه لام دانه وه ی فریشته کان، چونکه ئەو نیستا پرسیارى لى ده کریت. وه رگتیر.

نَسِيْتُ، به پي ى فهرموده ى پيغه مبه ﷺ: {بَسَّ مَا لِأَحَدِهِمْ أَنْ يَقُولَ نَسِيْتُ آيَةَ كَيْتٍ وَكَيْتَ بَلْ نُسِيَ وَاسْتَذْكَرُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ أَشَدُّ تَفْصِيًّا مِنْ صُدُورِ الرِّجَالِ مِنَ التَّعَمِّ} (١٩٧).

١١- هه له: گوته ى هه ندی کهس که له پوژی جه ژندا به خه لکی تر ده لئین (لی بوردن بو خواو پیغه مبه ری خوایه)، یائه و قسانه ى هه ندیک به هه ندیکی تری ده لئین: (تو له ژیر پاریزگاری خواو پیغه مبه ری خواو ﷺ دابیت).

ئه م جوړه دهسته واژانه دروست نیه و جوړیکه له زیده پوئی له بهر تر نرخاندنی پیغه مبه ﷺ و پیا هه لدانی ئه و تو که شایسته ى ئه و نیه و له مافی خوئی تی په راندوه و به لکو ئه وه له ئه رکو پله و پایه و مافی خوای گه وره یه و بهس.

(١٩٧) أ — متفق عليه.

ب - واته: خراپترین شتیک ئه وه یه که بللی ى فلان نایه ت و فلان نایه تم له بیر چو ته وه، به لکو بللی له بیرم بردراوه ته وه. هه همیشه ده وری قورئان بکه وه چونکه قورئان له وشتریکی گه نجی به هیزه خیرا تر له میشک و سینگی مروف دهرده چیت و له ده ستت بهر لا ده بیت. ده بی هه همیشه بیلیته وه، دنا له بیرت ده شیته وه. وهرگنر.

ئەو ته پيغه مبه رسول الله ﷺ فه رمويه تي: {لَا تَطْرُونِي كَمَا أَطَرْتُ النَّصَارَى
ابن مَرِيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ فَقُولُوا عَبْدَ اللَّهِ وَرَسُولُهُ} (١٩٨).

(تطروني) واته زيده رويي كردن له پياهاه لدان و مه دح كردن. ئاخو
ئەو له دواي مردني ناتوانيت داواي لي خووش بون و لي بوردن و
پاراستن له به لاو موسيبت و شيفا و چاك بونه وه له خوا بكات،
ئەو ته خواي گه وره ده فه رموي: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ
وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (١٩٩). هه روه ها
پيغه مبه رسول الله ﷺ فه رمويه تي: {يَافَاظِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ سَلِينِي مَا شِئْتُ مِنْ
مَالِي لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا} (٢٠٠).

(198) أ — رواه البخاري.

ب - واته: ئەو هه ندهم پيا دا هه ل مه دن و به رزم مه كه نه وه هه روه كو چون
فه له كان كورپي مه ريه ميان به رز كرده وه و سه ريان لي شينو او برديانه پله ي خوايه تي. دانيا
بن منيش وه ك ئيوه به نده يه كي خوام و پيم بلين به نده ي خواو نيز دراوي خوا. وه رگنپ.
(199) أ — سورة الشورى: (٢٥).

ب - واته: ته نيا هه ر خوايه كه توبه ي خه لكى وه رده گریت و له خه لكى ده بوريت و
لي خووش ده بيت و له خراپه و گوناچه كانتان خووش ده بيت، وه هه رچيه كي ئيوه نه نجامي
به دن و بيكه ن له چاكه و له خراپه ناگاي لي يه تي و هيجي لا ون نابيت. وه رگنپ.
(200) أ — رواه البخاري.

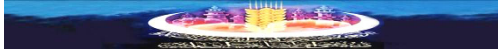
ئاخر پيغه مبهري صلى الله عليه وسلم لى بوردن و لى خوش بونی به دهست بايه بو
 كچه كهى خوى ده توانى رزقى دنيا و حيسابى قيامه تيشى بو
 مسوگه ر بگردايه، ئه وهى كه له كاره سات و به لاكان دهت پاريزى
 ته نيا (الله) يه و بهس، نهك پيغه مبهري كهى صلى الله عليه وسلم ئه وه ته پوزى
 قيامهت و كوگردنه وهى همو خه لكى له ده شتى كوگردنه وه
 (الحشر)، هيچ شتيكى به دهست نيه تابتوانيت شيفاعهت بكات،
 چونكه ئه و كاتيش واته له قيامه تيشدا دواى زنجيره
 مراجعه يه كهى خه لكى بو لاي پيغه مبهريان عليهم الصلاة والسلام
 تاده گاته پيغه مبهري صلى الله عليه وسلم ئيمه و مؤله تي پى ده دريت له لايه ن
 خواى په روه رديگاره وه بو شيفاعهت كردن ئه و كات ده رگاي
 شيفاعهت ده كريتته وه .

۱۱- راستيه كهى: (خواى به رزو بى هاوتا له ئيمه ش و له ئيوه ش
 قبول بكات و خوش بيت) يان بلى: (تو له ژير پاريزگاري خواى

ب - واته: ئه ي فاتيمه ي كچى محمد لومالى دنيا جيم داوا ده كهى داوا بكه به لام
 بو قيامهت له به ردهم خواى گه ورده دا هيچم پى ناكريت و ناتوانم به رگري هيچت لى بكم
 بو خوت له دنيا دا هه تاكو ماوى خه مى خوت بخو شتيك بوخوت كو بكه وه بو ئه وه پوزه
 سه خت و گرژه كه كهس ده رناچيت ته نيا به كرده وه باشه كانى دنياى خوى نه بيت. وه رگير.

گه و ره دابيت و بهس).⁽²⁰¹⁾، چونكه له (الله) به ولاره كه سى تر ناتوانيت بت پاريزيت و ليت ببوريت و گوناچه كانت ببورى ئه گهر جيهانيان له سه ره تاوه تا كوتايى جيهان به جنوكه و مرؤفه وه كۆبينه وه بيانه وى سوديكت پى بگه يه نن ناتوانن مه گهر خواى گه و ره بوى نوسى بيت، يا خود بيانه وى زيانىكت پى بگه يه نن ناتوانن مه گهر ويستى خواى له سه ر بيت و خوا بوى نوسى بيت. ئه مه فه رموده ي پيغه مبه ره ﷺ نه ك قسه ي هه واو ئاره زوى خومان.

۱۲- هه ئه: ئه وه ي له جه ژنه پيرۆزه و بۆنه كاندا خه لكى به يه كترى ده ليين: (كل عام وانتم بخير - هه مو ساليكتان به خوشى و شادى به سه ردا بگه رپته وه).

⁽²⁰¹⁾ چونكه له (الله) به ولاره هه يچ كه سى تر ناتوانيت بت پاريزيت و ليت ببوريت و گوناچه كانت ببوريت ئه گهر جيهانيان له سه ره تاوه هه تا كوتايى جيهان به جنوكه و به رمؤفه كانه وه كۆبينه وه بيانه وى سوديكت پى بگه يه نن ناتوانن مه گهر خواى گه و ره ويستى له سه ر بيت و بوى نوسى بيت، يا بيانه وى زيانىكت پى بگه يه نن ناتوانن مه گهر خواى گه و ره ويستى له سه ر بيت و بوى نوسى بيت. ئه مه فه رموده ي پيغه مبه ره ﷺ نه ك قسه ي هه واو ئاره زوى خومان وه رگيڤ.

چونكه ئه مه له پيشينه ي پياو چاكانه وه نه هاتوه، پيشينه ي پياو چاكانيش بریتين له: پيغه مبه رسول الله ﷺ هاوه له به پيژه كان و شوين كه وتوان و پيشه واوو زانا به پيژه كان.

له لايه كي تريشه وه ئه م رسته يه يا ئه م دهسته واژه يه سوننه تيكي شه رعي ده فه وتيئي. گوته ي (كل عام و أنتم بخير) پشت گوئ خست و لادانه له و شوينه واره راسته ي كه له هاوه له به پيژه كانه وه ﷺ هاتوه و چه سپاوه. چونكه ريگه ي راست گرتن و چاكه كردن بريته له شوين كه وتن و وه دوا كه وتن و شوين پي ه لگرتن پيشينه ي پياو چاكان، نه ك شوين كه وتني كویره ري و به دوا كه وتني هه واو ئاره زوه كان غه يري ريگه ي پيشينه ي پياو چاكان.

۱۲- راستيه كه ي: تۆقه كردني ئافره تان له گه ل ئافره تان و پياوان له گه ل پياوان و دوعا بۆ يه كتری بکه ن و بلين: (تقبل الله منا و منكم - خواي گه و ره له ئيمه و له ئيوه ش وه ريگريت). چونكه له پيش جه ژن دا پۆو گرتنه يان چه ج كردنه بۆيه پيوستيتان به دوعا و نزاو پارانه وه هه يه بۆ ئه وه ي خواي گه و ره ئه و به ندايه تي و په رستشي و دروشمه ئيسلاميه تان لي وه ريگريت.

۱۳- هه له: به رپا كردن و زيندو كردنه وه و ياد كردنه وه ي بۆنه و جه ژنه جوربه جوره كان و ئاهه نگ گيپاني وه ك ئاهه نگ و ياد كردنه وه ي جه ژني

له دايك بون و سهري سالى له دايك بوني مه سيح (عليه الصلاة والسلام) جه ژني له دايك بوني مندال و گه و ران، جه ژني سهري سال، جه ژني دايك (عيد الأم)، وله م جورانه .

۱۳- راستيه كه ي: (ته نيا زيندو كردنه وه ي جه ژنه شه رعيه كان و به سه، كه برتتين له جه ژني پوژو شكاندن (پمه زان) و جه ژني قورباني كردن. پيغه مبه ر ﷺ فه رمويه تي: { من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد } رواه البخاري. واته: هه ر كه سيك شتيك بخاته سه ر ئه و به رنامه ي كه ئيمه هينا و مانه واته ئاييني پيرۆزي ئيسلام ئه وه ئي و هه ر ناگيريت و به سه ر چاوي خوي داده دريته وه .

۱۴- هه له: (ئه گه ر نه چوباما ناو مزگه وت جزدانه كه م يا پيلا وه كه م ئي نه ده دزرا. ئه م يبرو بۆچونه و گوتني ئه م ده سه ته واژه يه په خنه و په خنه گرتنه له توانا و ته قديري خوا دواي پوداني قه ده ره كه . چونكه خواي گه وره هه مو ئه و شتانه ي كه توشي مرؤف ده بن له خيرو له شه ر پيش دروست كردني داي رشتون و بوي ديارى كرديين، نه ك هه ر كاتي دروست كردني مرؤف به لكو پيش دروست كردني هه مو دنياش بوي ديارى كردوه . ئه مه ش يه كيكه له كاره بۆگه نه كاني شه يتان كه ده يخاته دل و ده روني مرؤفه وه كانه وه (تلييس من ابليس) بۆ ئه وه ي ببيته به رپه رچييك بۆ چونه مزگه وت و نويزو جه ماعه ت كردن و دروست كردني

مزگه و ته كان، خواي گه و ره ده فه رموي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ (٢٠٢).

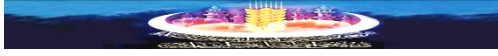
١٤- راستيه كه ي: (خواي گه و ره هه مو شتيكي به نه ندازه و به پيژده و بو كاتيكي ديارى كراو دانه وه و هه ر چيه كيشى بويت ده ي كات)، پيغه مبه رسول الله ﷺ فه رمويه تي: ﴿فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا كَانَ كَذَا وَكَذَا وَلَٰكِنْ قُلْ قَدَرًا اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ﴾ (٢٠٣).

١٥- (عباد الشمس به نده ي پوژده مه به ستي له گوله به پوژده يه كه ناوي پوه كيكه) (٢٠٤) واته پوژده په رست دياره گوماني تيدا نيه

(202) أ — سورة القمر: (٤٩).

ب - واته: هه مو شتيكمان به بر واته بو كاتي ديارى كراو و ماوه يه كي كاتي و به نه ندازه و به پيژده دروست كردوه. وه رگيږ. به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٣.
(203) أ — رواه البخاري.

ب - واته: هه رگيز مه ئي: من نه گهر نهوام بگردايه و نهوام نه گردايه، ناواو ناواو دهبو، به لكو بلي: قه ده ري خوايه و هه رچي بيه و يت ده يكات و كه سيش ناتوانيت ريگري بكات. وه رگيږ.
(204) له كورده واري خوماندا پي ي ده گوتريت گوله به پوژده كه له هي عه ره به كان باشتره و هيچي تيدا نيه كه سه ر بو دروست نه بون بكيثيت. به واتا گولي پوژده و له گه ل پوژده ده گه ريت له به يانيه وه تائيواره رو له پوژده. وه رگيږ.

كه ئه مه به هيچ شيوه يه كه دروست نيه چونكه هه رگيز هيچ پوه كيك و دره ختيك پوژ نا په رستن به لكو هه مو شتيك له م بونه وهره دا خوا (الله) په رستن. هه روه كوخواي گه وره له سوره تي حه جدا ده فه رموي: ﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالسَّوَابُ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَن يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾ (٢٠٥). په رستراوى به هه ق ته نيا خواي په روه ردگار (الله) يه و به س.

(205) أ — سورة الحج: (١٨).

ب - واته: نايا نابينيت خواي په روه ردگار هه رچي له زه وي و ناسمانه كاندا هه يه سوژده ي بو ده بات هه روه ها پوژو مانگو هه مو ئه ستيره و هه ساره كان و ده شت و چو لو چيكان و شاخ و داخو دارو دره خت و گژو گياكان گشت و گيانداره كان و ميش و مه گه زوو زورتيك له مرؤفه كانيش سوژده واته كرنوش بو خوا ده بن، وه زورتيكيش له مرؤفه كان بيتاوه پنو خواي گه وره سزاي سه ختيان ده دات، به هؤي ياخي بون و سه ر كه شي خو يانه وه خواي گه وره سوكو و پيسوايان ده كات له دنيا و له قيامه تدا كه س پيزيان لي ناگريت و به چاوي سوكه وه سه ريريان ده كات و هيچ كه سيكيش ناتوانيت ئه و سوكو و پيسوايه يان له سه ر لابييات و پزگاريان بكات، خواي گه وره ش هه رچيه كي بويت ده يكات و كه سيش ناتوا نيت پيگر بيت له بهر دم ويست و ئيراده و ده سه لاتي بي سنوري خواي گه وره دا. وه رگيتر. به سود وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ٢ ل ٨٤١ - ٨٤٢.

۱۵ - راستیه که ی: (گوله به پوژه یا خوله کی پوژ - دوار الشمس) چونکه له گه ل پوژدا سه لکی ده سوپیتته وه و له گه ل خولگه ی پوژدا ده سوپیتته وه له پوژه لاتته وه تارپوژئاوا، وه یا هر دهسته واژه یه کی تر بیت که یادو بونی به ندایه تی نه بیت بو غه ییری خوای گه وره وه ک چاودییری پوژ (مراقب الشمس) و له م جورانه، نه وانه به ویستی خوا هیچیان تیدا نابیت.

۱۶- هه له: (نه فره تی خوا له و نه خویشیه ی منی به هیلاک برده و ریگای هه مو شتیکی له من گرتوه).

ئه مه پیس ترین و گه وره ترین گوناچه دزیوه کانه، چونکه نه فرین کردنه له شتیک و له قه ده ریک که خوای گه وره بو ی داناویت که بریتیه له و نه خویشیه ی که خوا به خه لات بو ی نارده ی و پییت به تاقی ده کاته وه، دیاره ئه مه ش ده بیته ره خنه گرتن و پازی نه بون به قه ده ری خوای گه وره (الله) جل جلاله.

وه دروست نیه بو باوه پدارانی موسلمان که زمان پیس بن، به گویره ی فه رموده ی پیغه مبه ره ^{کال الله} که فه رمویه تی: {لَيْسَ الْمُؤْمِنُ

بِالطَّعَانِ وَلَا بِلَلَّعَاتِنَ وَلَا الْفَاحِشِ { (٢٠٦).

١٦- راستیه‌که‌ی: (هه‌رچی خوا داینا بیټ هه‌ر ده‌بیټ و هه‌ر هه‌یه و هه‌رچی‌کی بیه‌ویټ ده‌یکات، ئی‌مه‌ هی خواین و هه‌ر بۆ لای ئه‌و ده‌گه‌رئینه‌وه - قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ).
خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿قُلْ إِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ (٢٠٧).

١٧- هه‌ئه: له‌حه‌جدا ئه‌مه‌و ئه‌وه‌م زیان کرد، له‌عه‌مه‌ردا ئه‌مه‌و ئه‌وه‌م زیان کرد، یا له‌تیکۆشان (الجهاد) دا ئه‌مه‌و ئه‌وه‌م زیان کرد). دیاره ئه‌مه‌ش شتییکی ناراسته‌و دروست نیه، چونکه خه‌رج کردنی مال له‌پینا و خوادا یۆ به‌ندایه‌تی کردن و په‌رستشی خوای گه‌وره زیان کردن نیه، به‌لکو سود و قازانجی راسته‌قینه ئه‌وه‌یه

(206) أ — رواه البخاري.

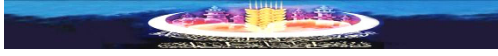
ب - واته: بپوادار نابیی نه‌فرینکه‌رو لۆمه‌و له‌قه‌ب بگرتیت و خراپ و داوین پيس و زمان

پيس بیټ. وه‌رگتیر.

(207) أ — سورة الزمر: (١٠).

ب - واته: ئارام گران و خۆرشاگران و خۆله‌خوا ترسانی پی دامه‌زراووبه‌رده‌وام بی

حساب پاداشتیان ده‌دریټه‌وه‌و ماندو بونیان به‌خه‌سار ناروات. وه‌رگتیر.

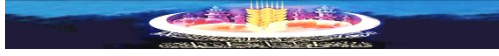
ئهوانه به هه له دا چون که وایر بکهنه وه و وا بلین. خوای گه وره ده فهرموئ: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ﴾ (٢٠٨).

١٧- پاستیه کهی: له حه جدا ئه مه نده و ئه وه نده م خه رج کرد.
 ١٨- هه له: (علي محمد إبراهيم) به بی دانانی وشه ی (ابن - کوری).
 ١٨- پاستیه کهی: (علي بن محمد بن إبراهيم - علي كوري محمد كوري إبراهيم). ئه وه ته پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده ریاره ی نه فسی خوئی فهرمویه تی: {أنا النبي لا كذب أنا ابن عبدالمطلب} واته: من پیغه مبه رم و هیچ درؤی تیدا نیه که من کوری عبدالمطلبم. وه پیشینیه ی پیاوچا کان له ها وه له به ریزه کان و شوینکه وتوانیان ئاوایان ناوو کونیه یان له خو دنا وه کو ابوبکر که ناوی خوئی عبدالله کوری قحافه بوه، وه عمر بن الخطاب و عثمان بن عفان، علي بن أبي طالب و غهیری ئه وانیش.

(٢٠٨) أ — سورة التوبة: (١١١).

ب - واته: خوای پهروه رده گار گیان و مائی له برودار کپیوه به به هه شت. واته پاداشتی کرده وه باشه کان و به ندایه تی و په رسته شیه کانی بروداران به به هه شت ده داته وه. وه رگپی.

١٩- ههله: گوتنى:(تعس الشيطان - روى شهيتان رهش بيت - يا شهيتان به دبه خت بيت - يا شهيتان بدرپت). ههه كاتيك مالاته كهى يائوتومبيله كهى يا ئه و شتهى كه لى و ن بوه دوزيه وه .

١٩- راستيه كهى: گوتنى:(بسم الله - به ناوى خواى په روه ردگار).

له (أبي الميخ) هوه كه ئه ويش له پياويكه وه گيپراويه ته وه

كه گوتويه تى: له گهل پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم دا بوم ولاخه كه م ون بو بو،

ديتمه وه و گوتم: شهيتان روى رهش بيت. پى ي فه رموم: {لَا تَقُلْ

تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَيَأْتِكَ إِذَا قُلْتَ: ذَلِكَ تَعَاظَمَ حَتَّى يَكُونَ مِثْلَ الْبَيْتِ

وَيَقُولُ بِقُوَّتِي، وَلَكِنْ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ تَصَاغَرَ حَتَّى

يَكُونَ مِثْلَ الذُّبَابِ} (٢٠٩).

(209) أ — صحيح رواه أبو داود والنسائي.

ب - واته: مهلى: شهيتان روى رهش بيت، ئه گهر وات گوت ئه وه وه نده گه وره

ده بيت تابه قه د خانويه كى لى ديت و ده لى به هيزو تواناي خومه، به لكو بلى: بسم الله

جانئه گهر وات گوت: شهيتان ئه وه نده بچوك ده بيته وه تاوه كو ميشيكى لى ديت. وه رگيپ.

هه ئه كان له بواری ناواندا

۱- هه ئه: ناوانان یابانگ کردنی ژن به ناوی میرده که یه وه یابه پیچه وانه وه، و به ناوی بابی خوی ناونه نریت یابانگ نه کریت)، وهك بلی ی: سها عرفات له کاتیکدا که عرفات میردی سهایه، عبدالله یاشلیر له کاتیک دا که عبدالله میردی شلیره و نهك باوکی، بدریته پال میرده که ی نهك باوکی. دیاره ئه مهش کاریکی هه ئه یه وه له ده ستوری کافران و بیباوه پانه نهك موسلمانان.

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ (۲۱۰).

۱- پاستیه که ی: (ده بی ژنان به ناوی باویکیانه وه ناو بنرین و یابانگ بکرین و بدریچه پال ناوی باوکیانه وه نهك هی میرده کانیان هه روه ها پیاوانیش به هه مان شیوه نهك به ناوی ژنه کانیان. وهك

(210) أ - سورة الأحزاب: (۵).

ب - واته: مندا له كان به ناوی باویکیانه وه ناویان بنین و بانگیان بکه نن چونکه ئه مه لای خوای گه وره په سه نده و پاست ترو داد په روه ریانه تره. وه رگیږ.

شلیری کچی فلان کهس یاسهای کچی فلان کهس و بدریته پال ناوی باکیانه وه.

۲- هه له: (ناو نانی شته کان به غیری ناوی خوینانه وه) وه ک ناو نانی: سوی بانکه کان به قازانچ و سودی بانکه کان، وه نانوانی (مه ی - الخمر) به (خواردنه وه روحیه کان)، وه ناو نانی زینا و داوین پیسی به (په یوه ندیه سیکسیه کان).

۲- راستیه که ی: (ناو نان به و شتانه ی یابه و ناوانه ی که خوی گه وره پی ل ناو، که له م ناوانه دا سود و قازانجیکی زوری تیدایه). وه ک ناسینه وه ی خه لک وات یه کتری ناسینه وه، هه روه ها ناسینی هه مو ئه و شتانه ی که خوی گه وره حه رامی کردونچ ناوه که ی و چ سیفاته کانی بو دور که وتنه وه لی یان دوی ئه وه ی زیانه کانی یان ئاشکرا بون و سزا دان بو ئه وه ی حه رامه کانمان به بچوکی نه یه ته به رچاو دوی گورینی ناوه ناشیرینه کان. خوی گه وره ده فه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ

وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢١١﴾ .
 هه وهها ده فه رموى: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ
 وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي

(211) أ — سورة البقرة: (٢٧٨—٢٧٩).

ب - واته: ئهئى ئه وه كه سانهئى كه به راستى بروتان هه به دهئى خوتان له خواى
 خوتان بپاريزن وه سوانهئى (الربا) له سهه خه لكتان ماوه وازيان ئى بهينن و ئيدى ئى يان
 وه رمه گرن ئه گهر راست ده كه ن وه ده ئين ئيمه بپروادارين وه رى مه گرن چونكه حه رامه ،
 خوتنه گهر وانه كه ن و واز له وه سوانه نه هينن وه هر سور بن له وه رگرتنيان و به رده وام بن
 له سو خواردين دياره شه رو جهنگ له گه ل خوا ده كه ن و خوتان ئاماده بكه ن بؤ جهنگ
 كردن له گه ل خواو پيغه مبه رى خوا دا . به لام ئه گهر په شيمان ببه وه وه تويه بكه ن و وازتان
 هينا له وه سوانهئى كه له سهه خه لكى مابوو لي تان نه ستاننن ئه وه مافى خوتانه ده ستمايه و
 قه رزه كاننتان وه ر بگرته وه وه وه كه خوى كه پي تان دا ون . ئيوه نه سته م بكه ن و
 نه سته ميشتان ئى بكرت واته نه قازانج له قه رزه كان وه ر بگرن نه قه رزه كانيشتان بروت و
 مالى خوتان وه ر بگرته وه . ده بئى ئه مه ش بزاني ن ئه م ئايه ته ئه وه موسلمانانه ناگري تته وه
 كه له به رته دا به موسلمانى له دا يك بون ، چونكه ئه وانه هه ر كه له دا يك بون سويان ئى حه رامه
 به لكو ئه وانه ده گري تته وه كه پيشدا بي باوه ر بون و دوايى باوه ريان هينا وه ئه وهئى پيش
 موسلمان بونى خوارديه تى ئى ي بورا وه وه ده بوريت به لام له دواى موسلمان بونيه وه ته واو
 ئه وه سوانه شى كه ماونى ده بئى وازيان ئى بينيت . وه رگيرى به سود وه رگرتن له ته فسيري
 گولشه ن بال ١١٣٤ .

الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضِدُّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٢١٢﴾. ههروهها دهفهرموى ﴿٢١٢﴾ وَلَا تَقْرُبُوا الزَّيْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٢١٣﴾.

(212) أ — سورة المائدة: (٩٠—٩١).

ب - واته: ئهئى پرواداران مهئى و قومارو سه رپرین بۆ بته كان و ئه زلام كه له زه مانى نه قامى دابه كاربان دئنا كاتك نيازى كردنى كارك، شتیکیان هه بايه، كه بریتى بون له سئ داره تير بهئى سه ره تير، به كتيكيان ئى ئى نوسرا بو خوا فه رمانى داوه، به كتيكى تريان له سه رى نوسرا بو خوا فه رمانى نه داوه و سئ به ميان هيجى له سه ر نه نوسرابو جابه به كه وه ئه و دارانه يان ده سوپانده وه و هه ر كامیکيان ده ر بچوايه به قسه يان ده كرد، خو ئه گه ر ئه وى شپيه كه واته ئه وه ئى هيجى له سه ر نه نوسرابو ده ر بچوايه ئه و جارێكى تر ده يان سوپانده وه هه تاكو به كتيكى تر له دوه كانى ده ر ده چو. ئه وانه پيسن و له كارى شه يتانن ئى يان دور بكه ونه وه و ازبان ئى به ئینن بۆ ئه وه ئى سه ركه وتوو سه رفرازو به خته وه ر بن، گومانى تیدا نيه كه شه يتان به هۆى خوار دنه وه ئى مه ئى و قومار كردنه وه دوژمنايه تى و ناكۆكى و بقی و كينه ده خاته نئوانتانه وه و له يادو زيكرى خوا و له نوێژه كانتان دور ده كاته وه و ده بېته ئاسته نگیك له نئوان ئیوه و خواى گه ره ده ئى كه واته ئه وه ئیوه كه ئى وازى له ده هینن، يان ئه وه وازى ئى ناهینن تاسه لامه ت و سه ركه وتو پاك بن؟ وه رگێر. ته فسیرى گولشه ن ب ٣٠٦.

(213) أ — سورة الإسراء: (٣٢).

ب - واته: هه رگیز توخنى زینا و داوین پيسى مه بن و ئى ئى دور بكه ونه وه چونكه به راستى داوین پيسى كارێكى زۆر خراپ و به دره وشته كى زۆر قیزه ون و سوكو و پيسوايه ، زینا و داوین پيسى زۆر جار كوشتنى ئى ده كه ویتته وه چ ئافره ته كه وچ پیاوه كه ياكوشتنى

٣- هه له: گوتنی: (الکرم) که به دره ختی تری ده لئین.

٣- راستیه که ی: ده بی بلی ی (تری - العنب). پیغه مبه ر
 وَصَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَه ده غه ی کردوه که بگو تری (الکرم) و فه رمویه تی: { لَا تَقُولُوا
 الْكِرْمَ وَلَكِنْ قُولُوا الْعَتَبُ وَالْحَبْلَةُ } (٢١٤). هه روه ها فه رمویه تی: {
 وَيَقُولُونَ الْكِرْمُ إِنَّمَا الْكِرْمُ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ } (٢١٥). ئه ودهش له بهر ئه وده یه

مندالله که پیش له دایک بون یاخود دوی له دایک بون، هه روه ها ئی که وتنه وه ی فیتنه و
 ئاژاوه و دوژمنایه تی له نئیوان هه ردولا، هه روه ها تیک دانسی سوننه تی
 خیزانداری وکه وتنه وه ی وه چه کان که خوی گه وره دای ناوه به شیوه یه کی شه رعیا نه و
 نه تاسینه وه ی وه چه کان، هه روه ها پهیدا بون و سه ره لدا نه قهیره کچی و مانه وه ی زوریک
 له ئافره تان، چونکه که گومانیا ن ئی کرا ئیدی که س دایان نتوه ریئی و نایان خوازن.
 بیجگه له مانه و به سوکایه تی سهیر کردنیا ن زینا و داوین پیسی ده بیته ئه گه ری بلاو
 بونه وه ی گه ئی نه خویشی پیس که هه رگیز چاره سه ریا ن نیه ژیا نی مرؤقایه تی ده خاته
 مه ترسیه وه وه ک نه خویشی ئایدزو سوزه نه ک و گه ئی نه خویشی تری له م جۆرانه که ئیستا
 حیهان به ده ستیا نه وه واوه یلایه تی. وه رگیز. به سود وه رگرتن له ته فسیری گولشه ن

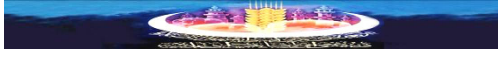
ب ٧٠٩.

(214) أ — رواه مسلم.

ب - واته: به تری مه لئین (الکرم) به لکو بلئین تری. وه رگیز.

(215) أ — رواه البخاری.

ب - واته: به تری ده لئین (الکرم) به لام (الکرم) دئی برواداره. چونکه ئه و زارا وه یه نیشانه ی
 خیر و خویشی و به ره که ته که واته دئی بروادار به پیشتره پی ی بگو تری (الکرم). وه رگیز.

كه نهو زاراهو و نهو وشهيه نيشانهى خيرو بهر كهت و ريز گرتنه،
بوئه دلى بپروادار له هه مو شتيك له پيش تره كه پى ي
بگوتريت (الكرم) و بهو ناوه بانگ بگوتريت و ناو بنريت.

٤- ههله: سه ناو يا نازناو (التكني) دان به (أبي الحكم - باوكى
دادوهر يا فه رمانپه وا). چونكه دادوهر و فه رمانپه وا ته نها خواى
گه وره يه و بهس و كهسى تر ناتوانى نازناو و كونهى خوى پيوه
لى بدات.

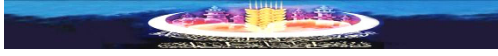
٤- راستيه كهى: كونهى دانان بهو نازناو و سه رناوانهى كه دروستن
وهك (باوكى عبدالله - أبي عبدالله، باوكى عبدالرحمن - أبي
عبدالرحمن، باوكى عبدالحكم - أبي عبدالحكم).

پيغه مبه رسول الله ﷺ فه رمويه تى: {إِنَّ أَحَبَّ أَسْمَائِكُمْ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَ
عَبْدُ الرَّحْمَنِ} (٢١٦). وهله فه رمودهى المقدام كوپرى شريح كوپرى

هانى عدا كه به وه فد له گهل قه ومه كهى دا هاته لاي
پيغه مبه رسول الله ﷺ گوى لى بون بانگيان ده كرد (أبي الحكم)

(216) ١ - رواه مسلم.

ب - واته: خوشه ويسترين ناوه كانى نيوه لاي خوا عبدالله و عبدالرحمن. وهگير.

پينغه مبه رر صلى الله عليه وسلم بانگى كرد و پيى گوت: {إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكَمُ وَإِلَيْهِ
الْحُكْمُ فَلِمَ تُكْفَىٰ أبا الْحَكَمِ فَقَالَ إِنَّ قَوْمِي إِذَا اختلفوا فِي شَيْءٍ أَتَوْنِي
فَحَكَمْتُ بَيْنَهُمْ فَرضى كلاً الْفَرِيقَيْنِ قَالَ مَا أَحْسَنَ مِنْ هَذَا فَمَا لَكَ
مِنَ الْوَلَدِ قَالَ لِي شُرَيْحٌ وَعَبْدُ اللَّهِ وَضَمُّسَلِمٌ قَالَ فَمَنْ أَكْبَرُهُمْ قَالَ
شُرَيْحٌ قَالَ فَأَنْتَ أَبُو شُرَيْحٍ} (٢١٧).

ه- هه له: ناوانان به هه ندى ناوى وا كه بوئى پاك كردنه وه و ساف

كردنى دهرونيانى (التزكية) تيدا بيت له ژهنگو ژارى گوناح و
تاوانه كان وهك: (برة) - چاكوواز ياباشخواز ، خليفه الله - جينشيني
خوا ، وكيل الله - وهكيلى خوا، و غهبرى ئه مانه ش.) . پينغه مبه رى

(217) ا - صحيح رواه النسائي.

ب - واته: ته نيا (الله) حاكمه و حوكم هه ربو ئه و دهگه ريتته وه،

- نه وه بوچى به (ابا لحكم) ناوت دهبه ن؟

- قه مه كه م نه گه ر كيشه و ناخوشيه كيان ده كه و ته نيوان ده هاتنه لاي من و منيش كيشه كه م بو

جهل ده كردن جاهه ردو لا پيى پاژى ده بون و به و ناوه وه منيان بانگ ده كرد.

- نه وه كارى كى باشه و نه وه باشت ر نيه ، تو چه ند كوړت هه ن؟

- سى كوړم هه ن شورده يچ و عبدالله ء مسلم .

- كامه بيان گه و ره كه يانه؟

- شورده يچ؟

- ده تو باوكى شورده يحييت - ابو شريح . وه رگير .

وَعَلَيْكُمْ خَا قه ده غه ی کردوه که به (بره) ناو بنزین، وه فه رمویه تی: }
 لَا تَزُكُوا أَنْفُسَكُمْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِأَهْلِ الْبِرِّ مِنْكُمْ { (۲۱۸).

۵- راستیه که ی: ده بی منداله کانمان به و ناوه شه رعایانه ناو بنزین
 که دروستن وه ک (زهینه بن أسماء، عبدالله، عبدالرحمن، و... له جور
 ناوه شه رعایانه. نه وه ته (جویریة) کچی الحارثی خزاعی، پیشتر
 ناوی (بره) بو پیغه مبه رسول الله ﷺ ناوه که ی گوری بو (جویریة)
 هه روه کو له فه رموده ی راستی مسلم دا هاتوه.

هه ر به م جوردهش دروست نیه ناوان به (خليفة الله، وکیل الله)
 چونکه وه کیل نه و که سه یه که له بری وه کیل داره که ی (موکله)
 هه لس و که وت و کار ده کات و ده بیته جیگری. وه خوی گه وردهش
 تاك و ته نیا و پاک و بیگه رده و به توانایه و پیوستی به جیگرو

(218) ا - رواه مسلم.

ب - واته: خوتان به پاک و بی گوناح مه زانن چونکه هه ر خوا ده زانیت کی له نیوه پاک و
 بی گوناحه و کی له خه لکی چاکه کارانه و کی بی گوناحه و کی بی هه نه و په نه یه. وه رگیپ.
 ج - ده نین زور به داخه وه هه زاران که س هه ن که ناوه کانیا ن شه رعین و له ناوه خوشه ویسته کانن لای
 خوی گه ورده به لام ناوه کانیا ن خه سار کردوه و زوریکیا ن هه ر خواش نانا سن و بیسا و پرو
 مولحیدن و زقتی کومه نگای نیسلامین. خوی گه وره هیدا یه تی نه وانیش و نیمه ش بدات. نامین
 وه رگیپ.

وهكىل نيه و كهس تواناي جيگرتنه وهى ئهوى نيه . بهلكو ئه
 خوى جينشيني بهندهكانى دهكات واته خوى هاريكارو پشتيوانى
 بهندهكانى خوى دهكات و كارو باريان هه ل دهسورپينيت و
 بهرپوه بهرى ژيانينه . ئه وه ته پيغه مبه ر ﷺ فه رمويه تى : {اللهم
 أنتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ} (٢١٩).

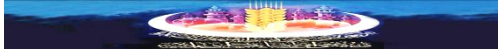
٦- هه له : ناو نان بوناوى ناشيرين و قيژهون و ناخوش وهك :
 (حرب - جهنگ يا شهړ ، عاصيه - ياخى بو ، مرة - تال فنطس -
 گوژالك) و گه لى ناوى ترى له م جوړانه .

٦- راستيه كهى : ناو نان به ناوى خوش و پر و اتاو جوان و باش و
 شهريانه وهك : (حسن ، حسين .. له م جوړه ناوه خوش و باش و
 واتادارانه .

پيغه مبه ر ﷺ ناوى (حسن) ي زور حه ز لى بوو خوشى ده ويست
 و هه ميشه گهش بين بو پى ي . بويه سوننه ت وايه هه ناويكت

(219) ا - رواه مسلم .

ب - واته : نهى خواى په روهردگار تو هاوړى و هاوډهم و هاوكارى له سه فه ركه ماندا و هه ر تو
 پشتيوانيت ، جى نشين و هاريكاريشى له مائه كگه ماندا و پشتيوانى مال و مندا له كا نمائيت .
 وهرگير .

له مندالله كانت نا ده بى تير بمينيت و لى ورد بيته وه كه ده بى واتاي ته واوو خوش و پر واتاي هه بيت كه دوا پوژ نه و مندالله به ناوه كهى خويه وه بنازيت، وه ده بى نه و ناوانهى كه وه رده گيرين له واتا بنه په تيه كهى دابريژيت و واتايه كى به سودى هه بيت، دزيوو ناشيرين نه بيت. لهم فه رموده يه صلى الله عليه وسلم رابمينه كه فه رمويه تى: {غَفَارُ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَأَسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ وَعُصِيَّةٌ عَصَتْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ} (٢٢٠).

نه گهر ده ته و يت كاريگه رى ناوه كان له واتاو سه رچاوهى ناوه كانه وه بنانيت لهم فه رموده يه سعيدي كورى المسيب رابمينه كه له باوكى يه وه گيرپاويه تيه وه و نه ويش له باپريه وه: {مَا اسْمُكَ؟ قَالَ حَزَنٌ قَالَ أَنْتَ سَهْلٌ قَالَ لِأَعْيُرَ اسْمًا سَمَّانِيهِ أَبِي قَالَ ابْنُ الْمُسَيَّبِ فَمَا زَالَتْ الْحُزُونَةُ فِينَا بَعْدُ} (٢٢١).

(220) أ - رواه البخاري.

ب - واته : لى بورده خواى گه وه لى بورده، وه پاريزراو وسه لامه ت خواى گه وه سه لامه ت و پاراستويه تى، وه ياخى بو له خواو بينقه مبه رى خوا ياخى به و خواو بينقه مبه رى خواى له خوى تورپه و ياخى كردوه. وه رگير.

(221) أ - رواه البخاري.

(الجزونة) واتا زبرى وئستورى يارقهى وهك زهوى رقىن و
 چهقىن و بى سود، ههروهها زهوى دهشت و ئاسان و بهپيت.
 ئەم كورتهيه كهله (تحفة المودود) ص ۱۲۰-۱۲۵
 وهرگيراهه كوتايى هات.

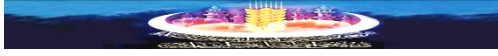
وهكوپى عمرهوه عليه السلام دهگيرنه وه كه پيغه مبه عليه السلام ناوى (عاصيه)ى
 گوپى به (جميلة) واته ناوى ياخى به جوانه گوپى. كاتى حسنى
 ئيمامى على عليه السلام له دايك بو ناوى نا (حرب) به لام كاتى هاته مالىان
 فهرمى: {أروني ابني ما سميتموه قال قلت حرباً قال بل
 حسن} (۲۲۲).

۷- هه له: گوتهى هه ندى كهس (التطرف الدينى - توند رهوى
 له ئايين دا) بو ئه وه كه سانهى كه دهستيان به پاستى و وهك خوى
 به ئايينى ئيسلامه وه گرتوه به توند ره و نازه ديان ده كه ن.

ب - واته: ناوتا چى يه؟ ناوم (حزن) ه، نه خير تو (سهل) ي. گوتهى: ناويك ناگوپم كه باوكم
 لى ي ناوم. جا كورى المسيب گوتهى: هه تاكو ئيستاش ناوه كهى نه گوپى و هه ره به (الجزونة)
 مايه وه، واته دل تهنگى و خه مبارى ياواتاى زهوى رهقىن و بى فهرو بى بيت و چهقىن. وهرگير.
 (۲۲۲) أ - صحيح رواه أحمد.

ب - واته: كوركه م بدهنى، ناوتان ناوه چى؟ گوتهى: گوتم: نامان ناوه (حرب) فهرمى:
 نه خير، ناوى (حسن) ه. وهرگير.

۷- راستیه که ی: (پۆچون له ئایین دا).

هه ر که سیک ئه م زاوه یان بۆ به کار بهینا که له دین ده رچوه و زیاده پۆیی کردوه. قسه زانان (أهل اکلام = المحدثون) له سه رتای سه ده ی پانزه ی کۆچی ئه م زاوه یان به کار دینا (التطرف الدینی) که تاییدا زۆرینه ی گه نجانی موسلمان بۆ لای خوا گه پانده وه و پابه ند بون به پایه کانی ئیسلام و له سه ر خو و په وشت و ئاکاری ئیسلام ده پۆن و بانگه شه بۆ ئیسلام ده که ن. جائه و موسلمانانه ی که ئه و بونیه کسه ر به کۆنه په رست و ده مارگیرو دوا که وتوو له م جۆره سیفاته ناشیرینه یان ده ده نه پال.

ئایینی خوا له نیوان زیده په ویی و نه رم و شلی به. واته مام ناوه نده. زانایانی ئیسلام له هه مو چه رخ و کات و ساته کاندای زیده پۆیی و توند په وی یان قه ده غه کردوه. راستیه کان و تایی ته رازوه کان له پۆژگاری ئه مپۆدا سه ره بن و پیچه وانه بونه ته وه، بابای پروادارو تۆبه که ر بۆ لای خوا و خوا په رستانی راسته قینه تان و ته شه ره لی ده درین و لیوی یان لی باده ده ن و به چاوی سوکه وه سه یریان ده که ن و هه زاره ها زاوه ی ناشیرین و

قیزه و نیان لای دهنین و فشاریان بۆ دینن و جۆره ها ئابلوقه ی ئابوری و سیاسی و ئه خلاقی و جوگرافی و لوژیکی و جۆره ها جهنگی دهرونیان له گه ل دا به کار ده هیئن و هه ر ته نیا تۆزه پشیکیان پیوه ببینن ئیدی ئه و هه مو باره قورسانه یان ده خه نه سه ر شان و نیشانه و هه زاره ها نیشانه ی پرساریان ده خه نه سه ر!! جۆره ها سیفه تی خراپی ده دهنه پال و به پیز په رو زیده روو توند پوو... تد. ناوزه دی ده که ن. له نانو خه لکی دا ناوی ده زپینن تاخه لکان لایان دور بکه ونه وه، به قسه و ئامۆزگاریه کان و بانگه وازه کانیان بۆ لای خوا بپروا پی نه که ن و به چاوی نامۆوه سه یریان بکه ن. به م شیوه یه بهر به بانگه وازی خواو بانگ کردنی خه لکی بۆ لای خوا و دینی راسته قینه ی خوا دور ده خه نه وه.

له هه مو شتیك به دبه خت ترو تال ترو ناخۆش ترو خراپ ترئه وه یه که ئه و لیشاوه بۆگه نه له جوله که و دیا نه کانه وه سه رچاوه ی گرتوه و له ویوه هاتوه. زۆر به داخه وه موسلمانانیش به نه فامی و تی نه گه یشتن له دینه که ی خویان باوه شی بۆ

دهگرنه وه و ژۆریش به شانازیه وه وهری دهگرنو هه لئ ده لوشنو
 به ره و پیری ئه و بانگه وازبو گه نه ی مزگینئ ده رانه وه (التبشیریه)
 هه ره کو خویان ده لئین ده چنو پیاده ی ده که نو لای خواو
 قورئان و سوننه تی پیغه میه ره که یان ﷺ که بریتیه له دینی
 راسته قینه ی (الله) پشت گوئ ده خه نو وازی لئ ده هیئنن. دیاره
 گومانی تیدا نیه که ئه مه ش ده ردیکئ کوشنده یه و دنیاو
 قیامه ته فیرو ده دات.

۸- هه له: (أم المؤمنین - دایکی برواداران) که هه ندئ له میردان ئه م
 زاراو هیه بو ژنه کانیا ن به کار ده هیئنو پی یه وه بانگیان ده که ن.
 یا هه ندئ له میردان به ژنه کانیا ن ده لئین: (مدام) که زاراو هیه کی
 فه ره نسیه و له موسلمانانه وه دوره و خو چواندنه به بیگانیه ی
 ناموسلمان (کافران - بیانیه کان).

به کار هیئانی (أم المؤمنین - دایکی برواداران) خوئ له خوئ دا
 حه رامه و نابئ به کار بهیئریئ. چونکه ئه م زاراو هیه که به کار هات
 ده خوازیت میرده که ی پیغه مبه ره بیئت. چونکه ته نیا
 پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) ده شی به خیزانه کانیا ن بلئیت

(أم المؤمنین - دایکی برواداران). وهزاراوه بیانیه کانی وهک (مدام، مسس) وئو جورانه هیچ په یوه ندیه کیان به موسلمانانه وه نیه و هی کافرو بیباوه ره کانن و بو ئیمه دروست نین.

۸- راستیه که ی: (أم عبدالله - دایکی عبدالله) یادایکی فلان که س کونیه ی به ناوی منداله کانیه وه بیټ، یابلیت: (خیزانم - زوجی، یا هاوسه ره که م، یاخوشه ویسته که م یادایکی منداله کانم) له بری (مدام، مسس و... تد).

هه نه کان له بواری مافی ناموسلماناندا (غیر المسلم)

۱- هه له: گوتنی (براکه م - أخی) بو ناموسلمانان، یاخود زهرده خه نه و پیکه نین له روی دا بو دل نه رم کردن و سه رنج پاکیشانی و داوا کردنی خوشه ویستی و ئولفه ت بوی.

۱- راستیه که ی: پیویسته به ناوی خویه وه بانگی بکهیت، فلان یا کوپی فلان.

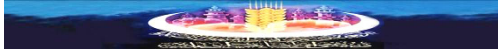

چونکه برابیه‌تی له‌گه‌ڵ بی باوه‌پاندا نیه و دروست نیه به‌برا بانگی بکه‌یت و برابیه‌تی ته‌نیا له‌نیوان برابیه‌تی په‌گه‌زی واته له‌دایک و باوک یاله‌شیر پیدان (الرضاعة) داهه‌یه دواى ئەم برابیه‌تی له‌نیوان موسلماناندا واته برابیه‌تی ئایینی هه‌یه، هه‌یج گومان و دو دلی نیه که کافران و بی باوه‌پان برای دینی موسلمان و پرواداران نین. خوای به‌رزو بی هاوتاو به‌ته‌نی له‌سه‌ر زمانی نوحه‌وه بو‌ان

ده‌گه‌په‌ته‌وه و ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ﴾ قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٢٢٣﴾. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ ﴿٢٢٤﴾.

(223) أ - سورة هود: (٤٦-٤٥).

ب - واته: ئەى په‌روه‌دگارا ئەوه‌وه کوری من بوله‌خیزانی من بو، تۆش په‌یمانته‌ پیدام که‌ئه‌ندامانی خیزانه‌که‌م بو‌رژگار ده‌که‌یت، خواجه‌گیان تۆش هه‌رگیز پینچه‌وانه‌ی په‌یمانی خوت نیت و په‌یمانته‌ هه‌قه‌ و دیته‌ دی و تۆ خواوه‌نی چاکترین فه‌رمانه‌رایى و جوکه‌میت. خوای په‌روه‌دگاریش وه‌لامی دایه‌وه‌وه‌ فه‌رموی: ئەى نوح ئەو کورته‌ له‌نیوه‌ نیه و بیباوه‌ره‌ و کارو کرده‌وی کافران و بیباوه‌پان ئەه‌ نجام ده‌دات، داواى شتی‌کم ئی مه‌که‌ که‌ناگاداری چاکى و خرابیه‌که‌ی نیت و هه‌یجی ئی نازانیت. من ناگادارت ده‌که‌مه‌وه‌ و نامۆزگاریت ده‌که‌م که‌ جارێکی تر

٢- هه له: گوتنى (مسیحی - ديان يافه له) به نه صرانيه كان .
 ٢- پاستيه كهى: (نصرانى - نه سرانى) چونكه خواى گه وره ناوى
 ناون نه سرانى يه كان .. هه روه كو خواى گه وره ده فه رمويت: ﴿يَا
 أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
 بَعْضٍ﴾ (٢٢٥). ئه وهش له بهر ئه وهيه چونكه گيرانه وهى
 فه له كان (النصارى) بؤ مه سيح پيغه مبه ر(عليه الصلاة والسلام)
 دواى ناردنى پيغه مبه رى ﷺ ئيمه و ئايينى پيروى ئيسلام راست
 نيه و دروست نيه، چونكه ئه وان هه لوه شاونه وه (نسخ)، ئه گه ر
 راستيان بكردايه و راست بانايه بروايان به محمد ﷺ ده هينايئ

داواى شتى وا نه كه يته وه و نه چيته ريزى نه فامه كانه وه و قسه وكارى نه كه يت كه نه قسه و كارو
 كرده وى نه فامه كانه . وه رگير، له ته فسيري گوشه ن ب٥٦٠ل٢٥. وه له (المكتبة الشاملة / التفاسير
 تفسير ابن كثير / سورة هود: الآية ٤٦٥. / قرص سيدي).
 (224) أ = سورة الحجرات: (١٠).

ب = واته: برواداران هه مو براى يه كن. وه رگير.

(225) أ = سورة المائدة: (٥١).

ب = واته: ئه و كه سانهى كه برواتان هيناو هه رگيز جوله كه و ديانه كان واته
 نصرانيه كان به دوستو پشتيوانى خوتان مه گرن و هه رگيز مبه بن به دوستى نه وان و هه نديكتان
 مبه بنه دوستو براده رى هه نديكتان له گه ئياندا و يارمه تيان مه دن چونكه نه وان به راستى
 دوستايه تى و پشتيوانى ئيوه ناكه ن. وه رگير.

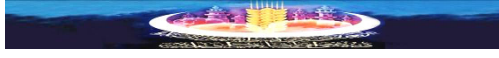
موسلمان دهبون. وهه مسیح بۆ خۆی له وانه بی بهریه. ئەوهت پیغه مبه رمان صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: {لعن الله اليهود والنصارى اتخذوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ} (٢٦).

٣- هه له: ناوانان و بانگ کردنی هه ندی له خه لکی بۆ جوله که به زاراهوی (ئیسرائیلی)، وه به جوله که ده لئین: (ده وله تی ئیسرائیل). دیاره ئەمه ش له دو پوه وه هه له یه:

أ- ناوانانی مروقی جوله که (یهودی) به ئیسرائیلی، ئەمه هه لچه یه کی پون و ئاشکراو گه وره یه، چونکه ئیسرائیل ناوی (یعقوب) هه سه لامی خوای له سه ر بیته که پیغه مبه ری خوا بوه. که واتا که ی عبدالإله (عبدالله) ز که له دو وشه پیک هاتوه (إسرا) = به نده، وه إیل = (الله) = په رستراو = خوای گه وره. که واته ناتوانی ئەم زاراهویه له کاتی زه مپ کردن و شوینی ناشیریندا به کار بهینیت. چونکه ئەو جوله کانه له سه ر ریگه ی ئەو نه ماون

(226) أ- رواه البخاري.

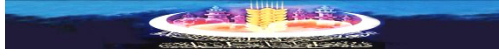
ب- واته: نه فره تی خوا له جوله که و دیانه کان بیته که مزگه وتیان له سه ر گۆری پیغه مبه رانیان دروست کردوه، یا گۆری پیغه مبه رانیان کردوه به مزگه ت و شوینی به ندایه تی تیدا کردن، که ئەمه دروست نیه هاوبه ش په یدا کردنی گه وره یه. وه رگیڕ.

ئو له وانه بى به ريه . هه تا نه گهر له سهر ريگه ئو وئيش مابن هه ر دروست نيه بو؟ چونكه دىنى يعقوب و پيغه مبه رانى دوا ئو وئيش و هه مو ئايينه كانيان به هاتنى محمد ﷺ و ئايىنى پيروزى ئىسلام هه مويان هه لوه شاونه وه و كارىان پى ناكريئت و ئىيان وهرناگيريت، به لكو ده بى پى يان بگوتريت جوله كه .

ب - دانانى زاراهى (دهوله تى ئيسرائيل) بو جوله كه، ئه مه شيان هه له يه كى زلو پونى تره كه بگه پيريتته وه بو سهر (ئيسرائيل) كه يعقوب پيغه مبه ره و ئو له و دهوله ته جوله كه يه بى به ريه و ئه ستوپا كه .

ج - ناو نانى جه له كه و دهوله ته كه يان به (ئيسرائيل)، به لگه يه له سهر پابه ند بونيان به دىنه كه ي خويانه وه ئه وه ده سه لميئى . به پيچه وانه ي هه ندئى له دهوله ته ئىسلاميه كان كه دهوله ته كانى خويان به (سوشيلىستى = الاشتراكىة، و ديموكراسى = الديمقراطية) ناو ناوه و شانازيشى پيوه ده كه ن و ئه وه ي له بيرىان نه بيت ئايينه پيروزه كه ي خويانه، كه ئايىنى ئه وانيش واته ئايىنى پيروزى ئىسلام له هه مو ئايىن و پيچبازو ريچكه يه كى تر راستره ،

چونكه له لايه ن خودى خواوه هاتوته خوارو هه مو نايينه كانى
پيش خوى هه لوه شاندهوته وه و كاربان پى ناكريت.

۳- راستيه كهى: ده بى به جوله كه كان بگوتريت (جوله كه - اليهود)
چونكه خواى گه وره واى ناو ناو، نه وه ته خواى گه وره
ده فه رموى: ﴿ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزِيزُ ابْنِ اللَّهِ ﴾ (۲۲۷).

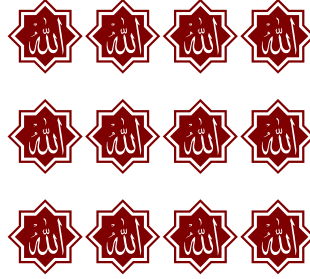
كوبونه وهى جوله كه كان له فه له ستين نه مپو، كوشتن و
كوشتارى جوله كه كان زور ناسان ده كات هه روه كو له فه رموده دا
هالتوه: { لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ فَيَقْتُلُهُمُ
الْمُسْلِمُونَ حَتَّى يُخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ فَيَقُولُ
الْحَجَرُ أَوْ الشَّجَرُ يَا مُسْلِمُ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي فَتَعَالَ فَاقْتُلْهُ إِلَّا
الْعَرَقَةَ فَإِنَّهُ شَجَرُ الْيَهُودِ } (۲۲۸).

(227) أ - سورة التوبة: (۴۰).

ب - واته: جوله كه ده بيان گوت: عوزدير كورى خوايه. وه رگير.

(228) أ - سورة التوبة: (۴۰).

ب - واته: روى قيامهت دنايه هه تاكو مسلمانان شهر له گهن جوله كه كاندا ده كه ن و ده بيان
كوژن و راويان ده نين و جوله كه كان له دواى چلپو چال و دارو دره خت و به رده كاندا خوده شان وه،
دارو به رده دره خته كان هاوار ده كه ن بانگ ده كه ن و ده نين: نهى موسلمان وه ره نه وه جوله كه يه

هه له كان له بواری مافی مردواندا

۱- هه له: (خویندنی سوره تی فاتیحه، یاسوره تی یس یا هه ر سوره تیکی تری قورئان له سه ر مردوان). چونکه قورئان بو زیندوان هاتوته خوار بو ئه وهی وهك بهرنامه و كه ته لوك ژیان کاری پی بکریت نهك بو مردوان و له سه ر گوپی مردوان بخوینریت، كه ئه وان تازه کرده وه یان نه ماوه له دنیا دا تازه چپران و ئیدی ماوه یان له سه ر دنیا دا ته واو بو وه کاتی پاداشت وهرگرتنه وه و سزاو تۆله یان هاتوه و لییره به ولاره له ژیانی بهرزه خ دان تارپۆژی هه ستانه وه و زیندو بونه وه:

له دوا ی منه وه خوی شاردوته وه وه ره بیکوژه، ته نیا دره ختی غه رقه د نه بییت دهنگ ناکات و دره ختی جو له که که کانه و لایه نگیری نه وانه. وهرگیپر.

أ- خواى بالا دهست و كاربه جى ده فهرمويت: ﴿لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا
وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ (٢٢٩). هه روه ها خواى گه وره
ده فهرمويت: ﴿وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾ (٢٣٠).
ب - پيغه مبه رويته عَلَيْهِ السَّلَام فهرمويه تي: ﴿لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ إِنَّ الشَّيْطَانَ
يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ﴾ (٢٣١). ئەم فهرموده يه

(229) أ - سورة يس: (٧٠).

ب - واته: نيهمه قورنا نمان بو پيغه مبه ر ناره خوار بو نه وهى زيند و ده كان يانه و كه سانه ي
كه ژيرو ناقل و چاو و دنيان زيند و هوشياره پي و ريساو ناگادار بكاته وه و بترسينيت، هه روه ها
نه وهش كه هه قه و له پوزي قيامه تدا دوچار به كاهران و بي باوه ران ده بيت پي پابگه يه نيته كه دنيا
بن ده يانگاتى و هه روا به ناسنى وهك به رزهكى بانان بوى دهرنا چن چونكه له دنيا دا به قسه و
به گوئى نه و قورنانه يان نه كردو بروايان پي نه هيننا و دل رهق و ملهورو لامل بون. وه رگير، به سود
وه رگرتن له ته فسيري گولشه ن ب ١١٥٨ ل ٣. والمكتبة الشاملة/ التفاسير/ تفسير الطبري / سورة
يس: الآية: ٧٠.

(230) أ - سورة النجم: (٢٩).

ب - واته: له پوزي قيامه تدا مروقه رويه روى نه ناخوشى و نه خوشى نابيته وه بيجگه
له پاداشتي نه و كارو هه و ل و تيكوشانه ي كه له دنيا دا كردويه تي، واته به رهه مى كارو هه و ل و
تيكوشانه كانى خوى ده چنيته وه كه له دنيا دا نه نجامى دابون، چونكه له وى كر كردن نه ماوه ته نيا
چنينه وه يه جا خراب يا چاك و خوش به ختى. وه رگير.

(231) أ - مسلم ٧٨٠.

ب - واته: مائه كانتان مه كه ن به گوستان، نويزيان تي دا بكن و قورنانيان تي دا بخوينن،
چونكه شه يتان له و ژورو له و مالا نه راده كات كه سوره تي (البقرة) ي تي دا ده خوئيريت. وه رگير.

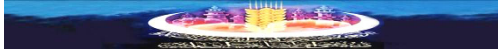
ئاماژە بەو دەکات کە گۆرستانەکان جیگە ی تیدا خویندنی
 قورئان نین بە پیچەوانە ی ماله کانتان کە دەبی قورئانیا تیدا
 بخویندریت و وه کاریشی پی بکریت. ههروه ها ئه م کاره واته
 خویندنی قورئان له سه ر گۆرو له سه ر مردوان نه له پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و
 نه له هاوه له به پیزه کانه وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه هاتوه، به لکو ئه وه ی کله وانه وه
 بۆمان هاتوه و چه سپاوه دوعا کردن بوه بۆ مردوه کانیان.
 پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که مرویچکیان ناشت له سه ری پاره ستاو
 فه رموی: {اسْتَغْفِرُوا لِأَحْسَبِكُمْ وَسَلُّوا لَهُ بِالتَّشْبِيهِ فَإِنَّهُ الْآنَ
 يَسْأَلُ} (٢٣٢).

١- پاستیه که ی: (دوعا و پاران ه وه به لی خوش بون و پزاندنی
 به زه یی و په حمه تی خوا به سه ر مردوه کاند). ئه وه ت خوی
 گه وره ده فه رمویت: ﴿ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
 وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا

(232) أ - حسن رواه أبو داود.

ب - واته : داوای لی خوش بون بۆ براهه تان بکه ن و داوای زمان دامه زراوی و زمان پاراوی بۆ
 بکه ن بۆ نه وه ی وه لایمی پرسیاره کانی پی بدریت ه وه، چونکه نه و نیستا پرسیار ی لی ده کریت.
 وه رگی پ.

رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣٣﴾. وه پیغه مبهری

خۆشه ویست و سَلَامٌ عَلَیْهِمْ هه له کانی وا فیر کرد بون که ده چونه ناو

گۆرستان ئەم دوعایه بخوینن: {السَّلَامُ عَلَیْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَإِنَّا
إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ} ﴿٢٣٤﴾.

۲- هه له: داوای دوعا کردن له مردوان و داوای پیداوایستتیه کان و
لادادنی به لاو موسیبه ت و ناخۆشیه کان لی یان و داوای شیفا
نه خۆشه کانز ئەمه هه له یه کی زل و گه وره و مه ترسی داره چونکه:
أ - داوای جی به جی کردنی پیداوایستتیه کان له مردوان هیچ
سویدیکی نیه چونکه ئەوان نابیستن و گوی یان له تو نیه که داوایان

(233) أ - سورة الحشر: (١٠).

ب - واته: نه وانهی که له دواى پرواداره پیشینه کان که مه به ست له کۆچ که ران و پشتیوانانه
دین به پیره وه باسی پیشینانی خویان ده که ن و دوعایان بو ده که ن و ده ئین: نهی په روه ردگار
له ئیمه و له و پرواداران ش خۆش ببه که له پیش ئیمه وه هاتن و رۆیشتن، نهی خوای په رده ردگار:
هیچ رق و کینه و به غز مه خه ره دئمانه وه به رامبه ر به و که سانهی که بر وایان هیناوه و موسلمانن،
نهی خوای گه وره به راستی تو خاوه نی سۆزو به زه یی و که ره می زۆریت و که ئیک میهره بانیت. وه رگیڤ
له ته فسیری گوئشه ن با ۱۴۵۵.

(234) أ - مسلم.

ب - واته: سه لامی خواتان له سه ر بیته نهی خانه ی پرواداران ئیوه رۆیشتن و به ویستی خوا
ئیمه ش به شوینتاندان دین و په یوه ندیتان پیوه ده که یین. وه رگیڤ.

لی ده کهیت و هاواریان ده کهیتی. ئه وه ته خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ﴾ (۲۳۰).

ب - داوا کردنی پیداو ایستی له وان و دوعای ئه وان بۆت لای خوا هاوبه ش پهیدا کردنی گه وره یه (الشرك الأكبر) ه خوا په نامان بدات. خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ (۲۳۶). هه روه ها پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: ﴿الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ﴾ (۲۳۷). که واته دوعا

(235) أ - سورة فاطر: (۲۲).

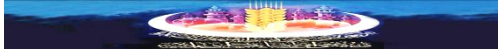
ب - واته: چون مردوان که مردن و چونه ناو ئه و گۆره وه ئیدی هیج نابیستن و سود له هیج شتیک نابینن و کرده وه کانیاان به مردنیاان کۆتایی هاتو نه ده بیستن و نه سود له کرده وه کانیا نیوه و هه ده گرن چونکه کاتی خوی له دنیا دا باوه پریان به بانگه وازی نیسلام و پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه بو و ریگهی هیدایه تیاان نه گرت به ر ئه و کافر و بیباوه پرا نه ی نیستاش به هه ما شیوه هیج نابیستن و ریگهی هیدایه ت ناگر نه به ر. وه رگیڤ. به سود وه رگرتن له (المکتبة الشاملة/ التفاسیر/ تفسیر ابن کثیر/ سورة فاطر: الآية: ۲۲ قرص سیدی.

(236) أ - سورة یونس: (۱۰۶).

ب - واته: به هیج شیوه یه که داوا له کهس و له و شتانه مه که که ناتوانن نه سودت پی بگه یه نن و نه زیان ن ده ی نه گه ر ئه و کاره ت کرد ئه وه تو له سته مکارانیت واته له هاوبه ش پهیدا که ررانیت. وه رگیڤ.

(237) أ - الترمذي حسن صحيح ۲۹۶۹.

ب - واته: دوعا کردن خوی له خوی دا به ندایه تی کردنه. وه رگیڤ.

کردن به ندایه تی کردنه ههروهک نوئژو زهکاتو به ندایه تیه کانی تر. ههروهکو چۆن نوئژ دروست نیه بۆ غهیری خوا بکریت هه به م شیبوهیهش دوعاو پارانه وه له غهیری دروست نیه و هیچ داوایهک له مردوان مهکنه چونکه هاوبهش پهیدا کردنی گه ورهیه.

۲- راستیه که ی: دوعا کردن بۆ مردوان بکهن و خیرو سه ده قه یان بۆ بکهن ، له وان ههش بلاو کردنه وه ی کتیب و چاپکراوه ئیسلامیه کان و گه لای کاری خیرو چاکه ی تریش. پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هه رمویه تی: { إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ } (۲۳۸).

۳- هه له: (دانانی گول و درهخت و گه لای دارو درهخت له سه ر گۆر په کان.)

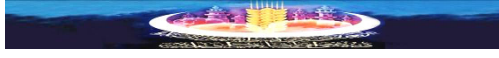
(238) ۱- رواه مسلم.

ب - واته: مروفه که مرد ئیدی کارهکانی ده پچرین و هیچ شتیکی بۆ ناچیت ته نیا له سی روه وه نه بیته ئه ویش بریتین له مانه ی خواره وه:

۱- چاکه یه کی به رده وام (صدقه جاریه) وهک دروست کردنی مرگه وتیک، رینگایهک، پردیک.. تد.

۲- زانست و زانیاریهک که فیری خه لکی کرد بیته و دوا ی خوی سودی ئی ببینریت.

۳- مندائیکی باش چ کور و چ کج له دوا ی خوی دوعای خیری بۆ بکات. وه رگپر.

چونكه پيغه مبه ﷺ شتى وای نه کرده و له هه مان کاتيشدا خق چواندنه به گاورو فه له و ديانه کان.

۳- راستیه که ی: خیر کردن و مال به خشیته وه به سه ره ژارو ده ست کورت و نه داره کاند، ئه و پاره یه ی که به و گول و بخورو ئه و شتانه ی دده دیت بۆ مردوه که ی بکه خیر چاکتره . که سودی هه مو بۆ زیندوه کان و هه م بۆ مردوه کانیش هه یه، یاخود بیده به مال و مندالی مردوه که .

۴- هه له: (هه ل به ستنی گۆرو به ردی به رز به رز چه قاندن له سه ر گۆرو بۆیه کردن و نوسین له سه ر گۆره کان).

چونكه پيغه مبه ﷺ: { هه ی ا، یجصص القبر، وأن یسبی علیه } (۲۳۹). هه روه ها: { هه ی أن یکتب علی القبر شیء } (۲۴۰).

(239) أ - رواه مسلم.

ب - واته: پيغه مبه ﷺ قه ده غه ی کرده که گۆره کان به گه چ و چیمه نتۆ هه ل بیه سترین، هه روه ها قه فه ز بۆ دروست کردن و خانوو بینا دروست کردن دروست نیه و حه رامه . وه رگیڤ.

(240) أ - صححه الحاكم ووافقه الذهبي.

ب - واته: پيغه مبه ﷺ قه ده غه ی کرده که نابی هه یچ شتیک له سه ر گۆرو کینی گۆره کان بنوسریت. وه رگیڤ.

۴- راستیه که ی: (دانانی به ردیک یا کیلیکی ناسایی له سهر گۆره کان بۆ ئه وهی بناسرینه وه. ههروه کو چۆن پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به ردیکی له ژور سه ری عثمانی کورپی مظعون داناو فه رموی: ﴿أَتَعَلَّمْ عَلَي قَبْرِ أَخِي، وَأَدْفِنَ إِلَيْهِ مِنْ مَاتٍ مِنْ أَهْلِي﴾ (۲۴۱).

۵- هه ئه: (به گه وره و پیروژ دانانی گۆره کان، و ئاههنگ گێپان له سهر گۆره کان و پیا هه لدانیان). چونکه ئه م ئاههنگ گێپان و پیا هه لدانانه ده بیته هۆی لادان و پیا هه لدان و زیده رۆیی و هه له کردن و قۆل له کراس هینان ده رو سه ره له دهدات بۆ هاوبه شی پهیدا کردنی گه وره. ئه وه ته یه کی له هۆنه رانیان ده لیت: (هَذَا قَبْرُ عَنَّتِ الْوَجُوهَ لَهُ!! - ئه و گۆره ده م و چاوه کان له ئاستی دا مل که چن). دیاره ئه مه ده رپرینیکی ترسناک و مه ترسی داره و کوفره و پیچه وانه ی قورئان و سوننه ته، چونکه که خوای گه وره له قورئانی پیروژدا ده فه رموی: ﴿وَعَنَّتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ

(241) أ - رواه أبو داود بسند حسن.

ب - واته: بۆ ئه وهی گۆری برا که م بناسمه وه و هه رچی له خاو خیزانی شم مردن لای بیان نیژم. وه رگێر.

وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿٢٤٢﴾. چونكه سهرو چاوه كان ته نيا بۆ
خوا سه رشوڤ ده كه ن، له خوا به ولاره بۆ هيچ كه سو هيچ شتيكي
تر سه ر شوڤو مل كه چ نابن.

٥- راستيه كه ي: (دوعا كردن بۆ مردو، وداواي لى خوڤ بون و
به زه يي خوايان بۆ بكه)
٦- هه له: له مافي مردودا بليت: (قَدَسَ اللهُ رُوحَهُ - خوا گيانى
پيرو بكات).

دياره ئه مه ش دروست نيه و حه رامه چونكه وهك ئه م پرسته و
دهسته واژه و ده برپينا نه نه له پينغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و نه له هاوه له
به پوزه كان و نه له پيشينه ي پياو چاكانه وه نه هاتوه. زانا يانيش
ده لئىن: ئه گه ر دوعا بۆ هاوه له به پوزه كان بكه يت ئه وا ده بى بلى
ي: صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - ره زاي خوايان لى بيت، وه بۆ غه يرى ئه وانيش ده بى بلى
ي: (يَرْحَمُهُمُ اللهُ - واته خوا ره حم و به زه يي خو ي برپيژيت
به سه رياندا).

(242) أ - سورة طه : (١١١).

ب - واته: له و پوزه دا دم و چاوه كان واته هه مو مرؤفه كان مل كه چ ده بن بۆ خواي
به توانا وه رگيز نه مرو ژيانى بى كوتايى. وه رگيز. له ته فسيري كوئشه ن ب ٧٨٤.

٦- پاستیه کهی: باشتر وایه له مافی مردواندا دوعا بۆ مردوه که بکهیت و بلی ی: (یرحمه الله - واته خوا په حمی پی بکات و به زه بی پیدایه بیته وه).

کۆمه ئیک نزاو پارانیه وه (دعاء) له قورئان و له سوننه ت دا

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾
سورة البقرة: (٢٨٦).

﴿قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ سورة الأعراف: (٢٣).

{اللهم أنت ربِّي لا إله إلا أنت خلقتني، وأنا عبدك، وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت، أعوذ بك من شر ما صنعت، أبوء لك بنعمتك عليّ، وأبوء بذنبي، فاغفر لي، فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت} ((رواه البخاري)).

{اللهم إنا نعوذ بك من أن نُشركَ بك شيئاً نعلمه، ونستغفرك لما لا نعلم} ((رواه أحمد بسند حسن)).

{اللهم أعوذ بك من شر ما عملت، ومن شر ما لم أعمل} ((رواه مسلم)).

{اللهم إني أعوذ بك من شر سمعي، ومن شر بصري، ومن شر لساني، ومن شر قلبي، ومن شر مني} ((رواه أبو داود والترمذي والنسائي)).

{اللهم اغفر لي خطيئتي وجهلي، وإسرافي في أمري،
وما أنت أعلم به مني اللهم اغفر خطئي وعمدي، وهزلي
وجددي، وكُلَّ ذلك عندي، اللهم اغفر لي ما قدمتُ
وما أخرتُ، وما أسررتُ وما أعلنتُ، أنتَ المُقدِّمُ وأنتَ
المؤخِّرُ، وأنتَ على كُلِّ شيءٍ قديرٌ} ((متفق عليه)).

له بلاوكر اوه كانی مالپه ری ئیمان وهن

www.iman1.com

هه همیشه له گه لسان بن بو نوی بوونه وهی ئیمان

imanonekurd@yahoo.com